THEOGNIDIS MEGARENSIS SENTENTIÆ GRÆCOLATINÆ, CERTIS TITULIS, quos margo numeratò exhibet, distinctæ:

CVM INDICE DVPLICI, VNO DICTIONVM ET PHRASIVM GRAECARVM, altero titulorum:

Operâ

M. VVOLFGANGI SEBERI, SCHOLÆ Schleusingensis Rectoris.

ACCEDVNT SEORSIM IN EVNdem Poëtam IOACH. CAMERARII Scholia Gr.

1 6 0 3.

LIPSIAE

Impensis THOMAE SCHVRERI.

XENOPHON

Apud Stobæum Serm. 86. Novæ edit. 218.

Θεόγνιδός ἐστιν ἔπη τοῦ μεγαρέως. οὗτος δὲ ὁ ποιητὴς περὶ οὐδενὸς ἄλλου λόγον πεποίηται, ἢ περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας ἀνθρώπων. καὶ ἔστιν ὁ ποιητῆς σύγγραμμα περὶ ἀνθρώπων &c.

Aphthonius in Progymn. cap. περὶ γνώμης.

Κατηγορεῖσθαι τὴν ποίησιν οὐκ ἀφῆκεν ὁ Θέογνις, ὅτι μύθων ἀτυχήσας παραινέσιν. ὁρῶν γὰρ ποιητὰς τὸ μυθολογεῖν περὶ πολλοῦ ποιουμένους, τοὺς μύθους ἀφεὶς, ὑποθήκας, ὡς χρὴ ζῆν, ἐν τῷ μέτρῳ συνήγαγεν, ἅμα τοῦ μέτρου τὴν χάριν τηρῶν, καὶ τῆς ὑποθήκης ἐπεισφέρων τὸ κέρδος.

REVERENDI ET CLARISSIMI VIRI Dn. M. IOACHIMI ZEHNERI, Illustr. Consistorij Hennebergici Assessoris dignissimi, Ecclesiæ Schleusingensis Pastoris ac Superintendentis vigilantissimi, Domini mei, quem ob multa & magna beneficia vt patrem meritissimò veneror.

Bonæ indolis, optimæq; spei filijs

IOHANNI,
SAMVELI, &
SALOMONI
} ZEHNERIS,

SALVTEM ET INCREMENTVM VIRIVM, QVA corporis, quâ ingenij ab Immanuele nostro CHRISTO ex animo precor.

Δέχθε, φίλοι παῖδες, τόδε βιβλίον εὔφρονι θυμῷ,
Νῦν προφάωσδε νέῳ σχήματ' ἀφικόμενον.

Οὐ δεῖ τ' αἰνεῖσθαι Θέογνις, τὸ μὲν ἔργον ἐλέγχει·
Οὔτις ἐπῶν χρῄζω, ἔργον ὃ αὐτὸ λαλῇ.
Ἀλλὰ τὸ πρὸς σπουδὴ καὶ φροντὶς ἔθηκεν ἐμεῖο,
Οἶδα μὲν εἶν' ὀλίγον κεῖνο, καὶ οὐτιδανόν·
Μηδὲ μιᾶς ἱκανὸν τῖσαι χάριν, ὡς θέμις ἦεν,
Τῶν εὐεργεσιῶν ὑμετέροιο πατρός.
Ὧν καταριθμήσαντι τόσους μοι ἀριθμὸς ἀπαντᾷ,
Ὅσσον μυθῆσαι γλῶσσ' ἀπάλαμνος ἔφυ.
Ἀλλ' ἔμπης ὑμῖν τι ὀρέξειν μέλλει ὄνειαρ,
Ἐνδείξειν κραδίας καὶ τὸ πρόθυμον ἐμῆς.
Πολλάκις ὠφελίην ὀλίγον περ χρῆμα παρέχει·
Πολλάκι καὶ σμικρή τις χάρις ἐστὶ δόσει.

M. VVolfg. Seberus
Sulanus.

Idem

Idem

LECTORI BENEVOLO S. D.

PRodeunt hîc, Lector beneuole, Theognidis sententiæ titulis numeratò in margine positis distinctæ, cum indice duplici, & notis partim ascriptis margini, partim alteri ex indicibus insertis. Tituli ad mentem doctissimarum commentationum Philippi Melanchthonis, Ioachimi Camerarij, & Michaëlis Neandri, quantum eius fieri potuit conformati sunt. Videbantur autem adhibendi tironum in gratiam, quos perpetua, & indistincta versuum series ab vtili, & necessaria Poëtæ huius lectione perinde absterret, atq; viatores iter, quod non habet, vbi vel meridiari possis, vel pernoctare. Occurrerint fortassis, qui vel omitti potuisse, vel non satis aptè textui respondere videbuntur. Ac posse omitti aliquos videbam inter ascribendum ipse quoq;, sed nec rationes,

cur adderem, deerant. Difficultatem verò ad textus nonnullos applicandi excusabit communis illa quidem; sed verissima opinio, nec omnia, quæ Theognis scripsit, nec eo planè, quo ipse scripsit ordine ad nos pervenisse. Vnde quid mirum vnius atq; alterius loci sensum paulò esse obscuriorem ac difficiliorem redditum?

Ex indicibus alter titulos marginales, alter verò Græci textus vocabula complectitur. Et hic, qui vocabulorum est, præcipua ferè poëtam hunc edendi caussa mihi extitit, cum ab imperitioribus huius exercitij confectum correcturus planè novum facere necesse habuissem: præsertim accedentibus, qui & hunc, & quos in plerosq; alios poëtas Græcos fieri curaui, publico nonnihil commodo inseruire posse judicarent. Quomodo ab hinc semestri etiam Homericum limâ aliquantò diligentiore de consilio meo elaboratum prelo Commeliniano subiecimus. Quemadmodum autem dedi operam, ne solas ponerem voces simplices, sed nõnullibi phrases quoq;, ac locutiones integras assignarem: sic è contrario de minutijs istis ἀλλά,

γάρ

γάρ, γέ, δέ, δή, καὶ μέν & similibus non admodum solicitus esse potui. Quod si quis eas neglectas esse reprehēderit, illi verbis Strabonis, non incommodè, opinor, respondero: τῶν μὲν γὰρ μεγάλων οὐδὲν ἂν παραλίποιμεν: τὰ δὲ μικρὰ, καὶ γνωρισθέντα μικρὸν ὤνησε, καὶ παραπεμφθέντα ἔλαθε, καὶ οὐδὲν, ἢ οὐ πολὺ τοῦ παντελοῦς ἔργου παρέλυσε.

lib 6. fol 197.

al. ἐκ ἔβλαψε.

Quod notas spectat in margine latinæ versionis præcipuè ascriptum est, quinam autores ubi è poëta nostro testimonia petant: quod ad vindicandam à quorundam sciolorum obtrectationibus dignitatem ipsius, ut alios fructus taceam, plurimum profuerit. Annotata autem prouerbia si apud Parœmiographos inquirantur, prolixas sententiarum, ad quas sunt annotata, explicationes præstabunt. Quæ præterea notæ adiectæ sunt, eas nec ipsas spero nihil discentibus emolumenti allaturas esse: quomodo & quas indici vocabulorum (ne vel obiter eum sedulus puer frustra evolveret) inserere volui; tametsi parcius, cum similem operam dictiones fortè plures desiderent, quòd scirem non defuturos, quibus etiam raritas isthæc videretur superua-

canea. Verùm boni, quod bono factum animo, & vnicè ad DEI honorem, publicamq; discentium vtilitatem directum est, non dubito, quin probaturi sint. Qui omnibus promiscuè satis aut faciat, aut fecerit,

οὐδεὶς ἀνθρώπων οὔτ' ἔσσεται, οὔτε πέφυκεν.

Vt habet Theognis noster. His, candide Lector, benè vale.

Schleusingæ 26. Septemb. Anno 1603.

MAT-

MATTHÆVS DRES-SERVS M. VVOLFGANGO Sebero Sal.

ANimadvertere potui, VVolfgange Sebere, his viginti amplius annis, quos in explicanda linguæ latinæ & græcæ doctrina, tùm in hiſtoriarum tractatione in hac Academia conſumſi, multos ex Sleiſingenſi ludo identidem prodijſſe, qui initia & fundamenta literarum latinarum & græcarum probè jecerunt. Hi ſimul atq; vberiorem aliquando ſcientiam linguæ vtriusq; ex autorib. optimis qui publicè enarrantur, cum doctrina artiũ ſolidiore ex ore docentium tanquam ex fontibus hauſerunt, ſatis inſtructi nobis viſi ſunt ad petendos honorum gradus, qui à communitate noſtra philoſophica κατ' ἀξίαν tribui ſolent. Non multò pòſt eorum aliqui ad profeſſionem doctrinæ artium adhibiti, nonnulli ad miniſterium eccleſiaſticum vocati, alij aliò translati ſervire rebus & commodis publicis cœperunt. Exempla in promtu ſunt, induſtria verò eorum ad communem fructum identidem redundat. Quid mirum? Ex puris fontibus quicquid hauritur, id purum limpidumq; reperitur. In ludo igitur iſto, cuius ſtudia tu in hoc tempore moderaris, cum pura ſit religio, pura item diligensq; literarum propagatio: fructum etiam Deo gratum, Eccleſiæ verò & Reipub. ſalutarem inde emergere neceſſe eſt. Habent hoc ſcholæ noſtræ

)(5 ornamen-

ornamentum & decus reliquum, vt cum doctrina diuinitus tradita literarum quoq; scientiam sonent atq; profiteantur. Quod quidem κειμήλιον si ea constantia qua, debemus maximè tueri studebimus, minus ecclesia & Respub. nostra laborabit: Benè igitur tu facis, quod cum latinis literis græcas tanto studio excolis, & discipulis inculcas. Cuius quidem studij tui cum documentum aliquod hic ipse elenchus vocabulorũ Theognidis suppeditet: probaui equidem libẽter, & vt frugifer fructuosusq; sit tam tuæ scholæ, quàm alijs ex animo opto. Quamvis, vt verum fatear, malim hanc operam non tam in simplicib. quàm in coniunctis vocibus, seu phrasibus congerendis poni. Vale, Lips. 6. Decembr. Anno 1603.

Matthæus Dresserus.

EPI-

EPIGRAMMATION
IN CL. VIRI M. VVOLFGANgi Seberi novam Theognidis editionem.

Παῖδ᾽ ἔτ᾽ ἐόντα χρεὼν δὴ καλὰ διδασκέμεν ἔργα,
χρείη γὰρ τούτων ἀνδρί ποτ᾽ ἐσσομένῳ·
ωκυλίδης ὁ σοφὸς, ῥήτωρ τε ὁ ἀττικὸς εἶπον·
τοῦτο καὶ αὖ βασιλεὺς εἶπε Λεωτυχίδης.
ἄρα δρᾷς, πανάριστε Σέβερ, παῖδάς τε καὶ ἄνδρας,
ἐκδοὺς ὀρθότερον γνωμικὰ ταῦτα ἔπη.

D. Hœschelius.

ALIVD.

Vm verus! probat ipse iuuat vel Apollo laborem,
Iactat & hunc Clarius, clare Sebere, chorus.
fficilis sanè est, sed fruge perutilis ampla,
Nouit Erythræus teste Marone suo.
uod latet ignotum, facili patet indicis vsu.
Obscurum medijs obuiat inq; vijs.

Plus

Plus Ariadnæo filo, plus integer Index
Mercurij statuâ commodat artis ope.
Ducit oberrantes, dubitantibus ordine promto
Exhibet è craßis singula verba libris.
Addo, quòd illustres Autorem Autoribus Auctor,
Et loca virtutum fulgidiora notes.
Sic alij inservis quasi fax, consumeris ipse,
Regis vt Alphonsi symbolon acre docet.
Sed Deus humectet succis vitalibus ossa,
Spiritibus vires nutriat, opto, novis:
Vt simili reliquos edas compagine vates,
Diuite quos gremio terra Pelasga tulit.
Momus abest; grauis à latijs tibi Gratia restat,
Restat ab Argolicis gloria. Momus abest.

M. Ioan: Mylius Diac. Silusij.

ΠΑΡΑ

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΑ: QVIBVS INSERTA SPHALmatum quorundam notatio.

V. 21. q. scrib. τοῦ ἀθλοῦ, *sicut v. 147.* ἀρετή 'ς1,*& 577.* ἡ 'κ. *Sed & integra Scriptio stare potest per synær. cuius exemp. habes etiam v. 927. Item Iliad.* ε. *349. &* ι. *533.*

V. 155. Χρημ@. *de hac voce nonnihil in indice. Hîc addo, quod interea doctissimus Hæschelius pro suâ mecum humanitate communicauit, habere scil. hoc loco & m. s. Bibliotheca Aug. codicem* ἄχρημ@. *Eandemq́ vocem vsurpari etiam ab Apollinar, Psal. 106. v. 82. (Sicut ab Homero quoq́ Odyss.* ρ. *502.) & non solùm in Apollonio, sed & apud Philonem duob. locis in dicto Heracliti* χρησμοσύνη *legi videl. p. 42. & 575. Euolue, si libet, ipse autorem, & vnà quid de* χρησμοσύνη *statuendum cogita. V. 389. latino: docet.*

V. 413. Θωρῆσ. *Vide ind. & in præcedente ibi notâ pro* μεθύειν *fac* μεθύσκειν. *Verba Scholiastæ in Acharn. sunt:* Θωρήξασθαί ἐστι τὸ καθοπλισθῆναι. ἀλλὰ καὶ τὸ πίνειν, καὶ μεθύειν οὕτω καλοῦσιν. *&c.*

V. 439.

V. 439. Ad huiusmodi curiositatem quadrat illud Aristoph. Ran. v. 105.

Μὴ τὸν ἐμὸν οἴκει νόον· ἔχεις γὰρ οἰκίαν.

V. 470. θωρηχθ. *oppressum vino &c.*

V. 539. Prouerb. Faber compedes, quas fecit, ipse gestat.

V. 583. al. l. ἔτ' ἐστι.

V. 662. Q. Calaber lib. 13. v. 476.

Πολλάκι δ' ἐξ ἀγαθοῖο πέλει κακὸν· ἐκ δὲ κακοῖο
Ἐσθλὸν, ἀμειβομένοιο πολυτλήτου βιότοιο.

V. 695. ἄρμ' *cum aspero.*

V. 716. εἰσι. *v. 727. Huc refer titulum 133. & seq. ad. v. 729.*

V. 746. ἄζοιτ'. *v. 815.* ὅ,τι *& seq.* ὅ,τι.

V. 929. adde titulum: 167. virtutis & formæ συζυγία.

V. 949. δύω.

V. 979. ὥστε νόημα, *de summa celeritate: nam secundum Thaletem:* τάχιστον, νοῦς. *Laert. lib. 1. p. 23.*

V. 987. quibusdam placet, εἴθ' εἴη, *vtinam sit, vel liceat.*

V. 994. γαστέρι χαρ. *Anthol. 1. cap. 10. versu. 9.*

Γαστέρι χαριζόμενος πᾶσαν χάριν οὐ κατὰ κόσμον.

V. 1015. Confer cum v. 5. Psalmi 90.

V. 1022.

1022. Supr. 336. v. 1036. ἀσ. κὶ κων. ἢ διὰ δυοῖν, i. κωνάσρου. Sylb.

v. 1064. τερπωλῇ.

v. 1076. θνητῆς, vel θνητοῖς.

v. 1099. Proverb. Colophonia ferocitas.

v. 1108. supr. 184.

v. 1159. Vid. sup. v. 441. vbi tit. patientia, neq; ad hunc incongruè. V. 1165. vid. Sirac. 21. 29.

v. 1229. ἡβώοις.

IN INDICE.

Alicubi mutanda litera, aut voces distingu. Lege igitur ἄθλων, vbi ἄθλον. Αμβροσίης, vbi ἀμφ. ἀτηθ ς vbi ἀσηθ. Δέ κε distinctè. εἰδῆς σαφῆν. vbi εἰδῆσω σαφ. Ειθέμενοι, vbi ναι. Ετέρων vbi εταίρ. Εχη, vbi, οἶνος. μήπως κ τ. ἔχει. μή τι ne quid, distinctè. πόδα πρόβαινε, vbi προφ.

Alicubi numerus corrigendus aut addendus: vt, ἀναιδὴς θάν. extat v. 207. ἀτρεκὲς 167. βοώσης ὄρνιθος 1197. δόξα 571. ἐξαναδὺς. 1120. ἔργα (ἀμήχαν) 584.

Ad ἔχε addendum. 487. & ἔχε planè suo loco remouendum. ἥβης μέτρ. 1115. ἥρως Σις. 711. κακὸν ἄνδρα 113. non 103. κακ. βίον 304. μίν. 193. πικρὸς κ γλυ. 301. πρήγματι σπουδαίῳ 116. τάλαν. 512.

Sunt

Sunt & integra quædam voces inserendæ, vt ἁμαρτωλαὶ. 327. ἀμπαυόμενος. 2. ἀμφιπεριχτύοσι. 1054. ἔπος. 18. ἐρατῇ θαλίῃ 776. ἐρατοὶ 242.

Si quid porrò fuerit, tuæ illud, Lector candide, humanitati commissum volo:

Μηδὲν ἁμαρτεῖν ἐστὶ θεοῦ, καὶ πάντα κατορθοῦν.

Vt mutatâ vnâ Syllabâ est apud Demosth. de Corona fol. 354.

ΘΕΟΓ-

ΘΕΟΓΝΙΔΟΣ
ΤΟΥ ΜΕΓΑΡΕΩΣ
ΓΝΩΜΑΙ.

THEOGNIDIS
MEGARENSIS
SENTENTIÆ.

ΘΕΟΓΝΙΔΟΣ
ΤΟΥ ΜΕΓΑΡΕΩΣ
ΓΝΩΜΑΙ.

Inuocatio 1. Apollinis.

Ὦ ἄνα, Λητοῦς υἱέ, Διὸς τέκος, οὔποτε σεῖο
 Λήσομαι ἀρχόμενος, οὐδ' ἀποπαυόμενος·
Ἀλλ' αἰεὶ πρῶτόν τε, καὶ ὕστατον, ἔν τε μέσοισιν
 Ἀείσω· σὺ δέ μοι κλῦθι, καὶ ἐσθλὰ δίδου.
Φοῖβε ἄναξ, ὅτε μέν σε θεὰ τέκε πότνια Λητὼ   5
 Φοίνικος ῥαδινῆς χερσὶν ἐφαψαμένη,
Ἀθανάτων κάλλιστον ἐπὶ τροχοειδεῖ λίμνῃ,
 Πᾶσα μὲν ἐπλήσθη Δῆλος ἀπειρεσίη
Ὀδμῆς ἀμβροσίης, ἐγέλασσε δὲ γαῖα πελώρη,
 Γήθησεν δὲ βαθὺς πόντος ἁλὸς πολιῆς.   10

2. Dianæ.

Ἄρτεμι θηροφόνη, θύγατερ Διός, ἣν Ἀγαμέμνων
 Εἵσαθ', ὅτ' ἐς Τροίην ἔπλεε νηυσὶ θοαῖς·
Εὐχομένῳ μοι κλῦθι, κακὰς δ' ἀπὸ κῆρας ἄλαλκε·
 Σοὶ μὲν τοῦτο, θεά, σμικρόν, ἐμοὶ δὲ μέγα.

3. Musarum, & Charitum. coniung. ... uia nihil ... [illegible] ... Cam.

Μοῦσαι καὶ Χάριτες, κοῦραι Διός, αἵ ποτε Κάδμου   15
 Ἐς γάμον ἐλθοῦσαι, καλὸν ἀείσατ' ἔπος·
Ὅττι καλόν, φίλον ἐστί· τὸ δ' οὐ καλόν, οὐ φίλον ἐστί.
 Τοῦτ' ἔπος ἀθανάτων ἦλθε διὰ στομάτων.
a Κύρνε, σοφιζομένῳ μὲν ἐμοὶ σφρηγὶς ἐπικείσθω
 Τοῖσδ' ἔπεσιν, λήσει δ' οὔποτε κλεπτομένη.

Οὐδέ

a Apostrophe ad Cyrnum.

THEOGNIDIS MEGARENSIS
SENTENTIÆ.

O Rex, Latonæ fili, Iouis proles, numquam tui
Obliuiscar exordiens, neq; finiens:
Sed semper primumq; & vltimum, inq; medijs
Canam: tu autem me audi, & bona da.
Phœbe rex, quando equidem te dea peperit veneranda
Latona,
[a] Palmam agilibus manibus amplexata,
Immortalium pulcherrimum in rotunda palude,
Tota quidem impleta est [b] Delus ingens
Odore diuino: risit verò terra prodigiosa;
Gauisusq; est profundus pontus maris albicantis.
Diana fericida, filia Iouis; quam Agamemnon
[c] Statua honorauit, cum in Troiam nauigaret nauibus velocibus;
Precantem me audi, mala autem fata expelle:
[d] Tibi quidem hoc, dea, paruum; mihi verò magnum est.
[e] Musæ & Gratiæ filiæ Iouis, quondam [f] Cadmi
Ad nuptias profectæ, pulchrum cecinistis carmen:
Nam quod pulchrum, amicum est; quod non pulchrum, non amicum est.
Hoc carmen immortalia venit per ora.
Cyrne, docenti quidem mihi sigillum imponatur
His carminibus. latebit enim numquã si surripiatur.

a Vid. Hom. Od. 2. 163. Cic. de L L. 1. princ. Cal in Del. 210 Ou. Metam. 6, 336. adiungit oleã. vid. & Stra. l. 14 f. 440. Plutarchus inter duos fontes Latonam ait peperisse, quorũ vni palmæ, alteri oliuæ nomẽ fuerit. Vit. Pelo. f. 208.
b Plut. ib. Delũ montẽ facit. Alij Ephesi Lat. peperisse volunt. vid. Tacit. Ann. 3. p. 44.
c Paulò aliter Call. Dian. 228. itemq; Strabo l. 14. f. 440 & Pauf. Att. f. 41.
d Aristot. Eude. 7, 10.
e Gilb. cog. prou. pulcra placent.
f Pind. Pyth. 3. Pauf. Bœot. f. 285. alij.

Οὐδέ τις ἀλλάξει κάκιον τοὐσθλοῦ παρεόντος.
ὧδε δὲ πᾶς ἐρεῖ, Θεόγνιδός ἐστιν ἔπη
Τοῦ Μεγαρέως, πάντας δὲ καθ' ἀνθρώπους ὀνομαστοῦ·
ἀστοῖσιν δ' οὔπω πᾶσιν ἁδεῖν δύναμαι.
Οὐδὲν θαυμαστὸν Πολυπαΐδη· οὐδὲ γὰρ ὁ Ζεὺς 25
οὔθ' ὕων πάντας ἁνδάνει, οὐδ' ἀνέχων.

Propositio. Σοὶ δ' ἐγὼ εὖ φρονέων ὑποθήσομαι, οἷά περ αὐτὸς
Κύρν', ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν, παῖς ἔτ' ἐὼν, ἔμαθον.

1. Iustitia. Πέπνυσο, μηδ' αἰσχροῖσιν ἐπ' ἔργμασι, μηδ' ἀδίκοισι
τιμὰς, μηδ' ἀρετὰς ἕλκεο, μηδ' ἄφενος. 30

2. Consuetudo bonorū & malorum. Ταῦτα μὲν οὕτως ἴσθι. κακοῖσι δὲ μὴ προσομίλει
ἀνδράσιν, ἀλλ' αἰεὶ τῶν ἀγαθῶν ἔχεο·
καὶ μετὰ τοῖσιν πῖνε καὶ ἔσθιε, καὶ μετὰ τοῖσιν
ἵζε, καὶ ἅνδανε τοῖς, ὧν μεγάλη δύναμις.
ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἄπ' ἐσθλὰ μαθήσεαι· ἢν δὲ κακοῖσι 35
συμμιχθῇς, ἀπολεῖς καὶ τὸν ἐόντα νόον.
Ταῦτα μαθὼν, ἀγαθοῖσιν ὁμίλεε, καί ποτε φήσεις
εὖ συμβουλεύειν τοῖσι φίλοισιν ἐμέ.

3. Iniustitia. Κύρνε κύει πόλις ἥδε· δέδοικα δὲ, μὴ τέκῃ ἄνδρα
εὐθυντῆρα κακῆς ὕβριος ὑμετέρης. 40
Ἀστοὶ μὲν γὰρ ἔθ' οἵδε, σαόφρονες· ἡγεμόνες δὲ
τετράφαται πολλὴν ἐς κακότητα πεσεῖν.
οὐδεμίαν πω Κύρν' ἀγαθοὶ πόλιν ὤλεσαν ἄνδρες·
ἀλλ' ὅταν ὑβρίζειν τοῖσι κακοῖσιν ἅδῃ,
Δῆμόν τε φθείρωσι, δίκας τ' ἀδίκοισι διδῶσιν, 45
οἰκείων κερδῶν εἵνεκα, καὶ κράτεος·

ἔλπεο

Neq; quisquam mutabit peius, bono præsente.
Sic verò quisque dicet: Theognidis sunt carmina
[a] Megarensis, omnes quidem inter homines celebris,
Ciuibus verò nondum omnibus placere possum.
Nihil mirum, ô Polypæda: [b] nec enim Iupiter
Neque pluens omnibus placet, neq; sustinens.
Tibi verò ego beneuolus præcepta dabo, qualia ipse,
Cyrne, à bonis viris puer adhuc exsistens, didici.
Sapito: neq; turpibus ex factis, neq; iniustis,
Honores, neq; potentiam trahe, neq; diuitias.
Hæc quidem sic scito: cum malis verò ne versare
Viris, sed semper cum bonis conuersare:
[c] Et cum eis bibe & comede, & cum eis
Sede: & place illis, quorum magna potestas est.
A bonis enim viris bona disces: si verò malis
Commiscearis, perdes & quam habebas mentem.
Hæc cum didiceris, cum bonis conuersare: & aliquando dices,
Bene consulere amicis me.
Cyrne, vterum fert ciuitas hæc: timeo autem ne pariat virum
Correctorem malæ insolentiæ vestræ.
Ciues enim adhuc illi sunt modesti: præfecti verò
Versi sunt multam in nequitiam vt cadant.
Nullam vmquam, Cyrne, boni ciuitatem perdiderunt viri:
Sed quando contumeliosis esse malis placuerit,
Populumq; corruperint, iudiciaq; iniustis dederint,
Propriorum lucrorum causa, & potentiæ:

[a] μεγάρων nomen sex vrbib. commune apud Stepha qui Theogn. oriundum scribit ex illa, quæ est inter Pelopõ. & Atticam. quod alij insuper confirmant ipsius versib. 772. 782. & 890. cont. Plató. qui facit eũ Siculum de LL. 1. fol. 772. vt & Suid. alijq;.
[b] Prou. Ne Iupiter quidem omnib. placet.
[c] Plat. Menone fol. 425. Xeno. memor. lib. 1 f. 714. Clem. Alex. st. 5. fol. 244. Pro. à bonis bona disces.

Ἔλπεο μὴ δηρὸν κείνην πόλιν ἀτρεμέεσθαι,
μηδ᾽ εἰ νῦν κεῖται πολλῇ ἐν ἡσυχίῃ,
Εὖτ᾽ ἂν τοῖσι κακοῖσι φίλ᾽ ἀνδράσι ταῦτα γένηται,
κέρδεα δημοσίῳ σὺν κακῷ ἐρχόμενα. 50
ἐκ τῶν γὰρ στάσις ἐστὶ, καὶ ἔμφυλοι φόνοι ἀνδρῶν·
Μούναρχος δὲ πόλει μή ποτε τῇδε ἅδοι.
Κύρνε πόλις μὲν ἔθ᾽ ἥδε πόλις· λαοὶ δὲ δὴ ἄλλοι
Οἳ πρόσθ᾽, οὔτε δίκας ἤδεσαν, οὔτε νόμους·
Ἀλλ᾽ ἀμφὶ πλευρῇσι δορὰς αἰγῶν κατέτριβον· 55
Ἔξω δ᾽, ὥστ᾽ ἔλαφοι, τήνδ᾽ ἐνέμοντο πόλιν·
καὶ νῦν εἰσ᾽ ἀγαθοὶ, Πολυπαΐδη· οἱ δὲ πρὶν ἐσθλοὶ,
νῦν δειλοί. τίς κεν ταῦτ᾽ ἀνέχοιτ᾽ ἐσορῶν;
Ἀλλήλους δ᾽ ἀπατῶσιν, ἐπ᾽ ἀλλήλοισι γελῶντες,
οὔτε κακῶν γνώμας εἰδότες, οὔτ᾽ ἀγαθῶν. 60

4. Diffidentia.

Μηδένα τῶνδε φίλον ποιεῦ Πολυπαΐδη ἀστῶν
ἐκ θυμοῦ, χρείης εἵνεκα μηδεμιῆς·
Ἀλλὰ δόκει μὲν πᾶσιν ἀπὸ γλώσσης φίλος εἶναι·
Χρῆμα δὲ συμμίξῃς μηδενὶ μηδοτιοῦν
Σπουδαῖον. γνώσῃ γὰρ ὀϊζυρῶν φρένας ἀνδρῶν, 65
ὥς σφιν ἐπ᾽ ἔργοισιν πίστις ἔτ᾽ οὐδεμία·
Ἀλλὰ δόλους ἀπάτας τε, πολυπλοκίας τ᾽ ἐφίλησαν
οὕτως ὡς ἄνδρες μηκέτι σωζόμενοι.
Μή ποτε Κύρνε κακῷ πίσυνος βούλευε σὺν ἀνδρὶ,
Εὖτ᾽ ἂν σπουδαῖον πρῆγμ᾽ ἐθέλῃς τελέσαι· 70

Spera non diu illam ciuitatem quietam fore,
Etsi nunc manet multa in quiete;
Cùm malis amica viris hæc fuerint,
Lucra publico cum malo venientia.
Ex his enim seditio est, & intestinæ cædes virorum,
Rex verò ciuitati numquam illi placeat.
Cyrne ciuitas quidem adhuc hæc ciuitas est: populi autem alij
Qui prius fuere, neque iura nouerant, neque leges:
Sed circum latera pellem caprarum atterebant:
Foris autem, tamquam cerui, hanc depascebantur ciuitatem:
Et nunc sunt boni ô Polypæda: at qui prius boni erant,
Nunc mali sunt. quisnam hæc ferret inspiciens?
Se inuicem autem decipiunt, alij alios ridentes,
Neque malorum rationes cognoscentes, neque bonorum.
Neminem horum amicum fac ô Polypæda ciuium
Ex animo, vtilitatis caussa alicuius:
ª *Sed videaris quidem omnibus linguâ amicus esse,*
Rem verò communices nemini vllam
Seriam. cognosces enim improborum mentes virorum,
Quòd ipsis in factis fides est nulla:
Sed dolos, deceptionesq; versutiasq; dilexerunt
Sic vt viri non amplius seruandi.
Numquam Cyrne improbo fidens consulta cum viro,
Quando seriam rem volueris facere:

ª Vid. Pro lingua ami cus. & inf. 87. & 97 Disticho q Eras. ib dem in fi Theog. tr buit, ext lib. 1. An thol. ca. 8 epig. 6.

Ἀλλὰ μεθ' ἐσθλὸν ἰὼν, βούλευε πολλὰ μογήσας.
καὶ μακρὴν ποσσὶν Κύρν' ὁδὸν ἐκτελέσας.
πρῆξιν μηδὲ φίλοισιν ὅλως ἀνακοίνεο πᾶσι·
παῦροί τοι πολλῶν πιστὸν ἔχουσι νόον.
παύροισιν πίσυνος μεγάλ' ἀνδράσιν ἔργ' ἐπιχείρει 75
μή ποτ' ἀνήκεστον Κύρνε λάβῃς ἀνίην.
Πιστὸς ἀνὴρ χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου ἀντερύσασθαι
ἄξιος, ἐν χαλεπῇ Κύρνε διχοστασίῃ.
παύρους εὑρήσεις Πολυπαΐδη ἄνδρας ἑταίρους
πιστοὺς ἐν χαλεποῖς πρήγμασι γιγνομένους, 80
Οἵτινες ἂν τολμῷεν, ὁμόφρονα θυμὸν ἔχοντες,
ἴσον τῶν ἀγαθῶν τῶν τε κακῶν μετέχειν.
τοὺς δ' οὐχ εὑρήσεις διζήμενος οὐδ' ἐπὶ πάντας
ἀνθρώπους, οὓς ναῦς μὴ μία πάντας ἄγοι·
οἷσιν ἐπὶ γλώσσῃ τε καὶ ὀφθαλμοῖσιν ἔπεστιν 85
αἰδὼς, οὐδ' αἰσχρὸν χρῆμ' ἔπι κέρδος ἄγει.

9. Candor & Simulatio.

Μή μ' ἔπεσιν μὲν στέργε, νόον δ' ἔχε καὶ φρένας ἄλλῃ,
εἴ με φιλεῖς; καί σοι πιστὸς ἔνεστι νόος.
ἤ με φίλει, καθαρὸν θέμενος νόον, ἤ μ' ἀποειπὼν
ἔχθαιρ', ἀμφαδίην νεῖκος ἀειράμενος. 90
ὃς δὲ μιῇ γλώσσῃ δίχ' ἔχει νόον, οὗτος ἑταῖρος
δεινὸς, Κύρν', ἐχθρὸς βέλτερος ἢ φίλος ὤν.
εἴ τις ἐπαινήσειε σε τόσον χρόνον ὅσσον ὁρῴη,
Νοσφισθεὶς δ' ἄλλῃ γλῶσσαν ἱῇσι κακήν·
Τοιοῦτός τοι ἑταῖρος ἀνὴρ φίλος οὔτι μάλ' ἐσθλὸς, 95
ὅς κ' εἴπῃ γλώσσῃ λῷστα, φρονεῖ δ' ἕτερα.

ἀλλ'

Sed ad probum profectus, consulta multum laborans,
Et longum pedibus Cyrne iter peragens.
Rem verò ne amicis omninò communica cum omnibus:
Pauci sanè è multis fidelem habent mentem.
Paucis viris fidens magnas res aggredere:
Ne fortè insanabilem Cyrne accipias dolorem.
[a] *Fidelis vir auroq; & argento rependi*
Dignus est in molesta Cyrne seditione.
Paucos inuenies ô Polypæda viros amicos
Fideles in difficilibus rebus persistentes,
Qui ausint, concordem animum habentes,
Aequè bonorum malorumq; participes esse.
[b] *Hos verò non inuenies quærens, neq; inter omnes*
Homines, quos nauis non vna omnes agat,
Quibus in lingua & oculis inest
Pudor: neq; ad turpem rem quæstus agit.
[c] *Ne me verbis quidem cole, mentem autem habe & præcordia alibi;*
Si me amas, & tibi fidelis inest mens.
Aut me ama, puram afferens mentem: aut me auersatus
Odio prosequere, manifestè contentionem suscipiens.
Qui verò vna lingua dupliciter habet mentē, hic amicus
Grauis, Cyrne, inimicus melior quàm amicus existens.
Si quis laudabit te, tanto tempore quanto viderit te,
Separatus verò à te aliò linguam mittit malam.
Talis profectò sodalis vir, amicus est non valde bonus,
[d] *Qui dixerit lingua optima, cogitat autem alia.*

a Plato de leg. lib. 1. 772.

b Vid. Prou. non vna vehit nauis.

c Vid. Prou. lingua amicus.

d Il. ι. 311

A 5 Sed

Ἀλλ' εἴη τοιοῦτος ἐμοὶ φίλος, ὃς τὸν ἑταῖρον,
Γιγνώσκων ὀργὴν, καὶ βαρὺν ὄντα φέρει
Ἀντὶ κασιγνήτου. σὺ δέ μοι φίλε ταῦτ' ἐνὶ θυμῷ
Φράζεο, καὶ ποτέ μου μνήσεαι ἐξοπίσω. 100

6. Consuetudo malorum.

Μηδεὶς ἀνθρώπων πείσῃ κακὸν ἄνδρα φιλῆσαι
Κύρνε. τί δ' ἔστ' ὄφελος κενὸς ἀνὴρ φίλος ὤν;
Οὔτ' ἄν σ' ἐκ χαλεποῖο πόνου ῥύσαιτο καὶ ἄτης,
Οὔτε κεν ἐσθλὸν ἔχων, τοῦ μεταδοῦν ἐθέλοι.

7. Beneficentia in ingratos.

Δειλοὺς δ' εὖ ἕρδοντι ματαιοτάτη χάρις ἐστίν, 105
Ἶσον καὶ σπείρειν πόντον ἁλὸς πολιῆς.
Οὔτε γὰρ ἂν πόντον σπείρων, βαθὺ λήιον ἀμῷς·
Οὔτε κακοὺς εὖ δρῶν, εὖ πάλιν ἀντιλάβοις.
Ἄπληστον γὰρ ἔχουσι κακοὶ νόον. ἢν δ' ἓν ἁμάρτῃς,
Τῶν πρόσθεν πάντων ἐκκέχυται φιλότης. 110

[In] gratos bonos.

Οἱ δ' ἀγαθοὶ τὸ μέγιστον ἐπαυρίσκουσι παθόντες,
Μνῆμα δ' ἔχουσ' ἀγαθῶν, καὶ χάριν ἐξοπίσω.
Μήποτε τὸν κακὸν ἄνδρα φίλον ποιεῖσθαι ἑταῖρον,
Ἀλλ' αἰεὶ φεύγειν ὥστε κακὸν λιμένα.

8. Amici fortunæ comites.

Πολλοί τοι πόσιος καὶ βρώσιος εἰσὶν ἑταῖροι, 115
Ἐν δὲ σπουδαίῳ πρήγματι παυρότεροι.

9. Animus hominis cognitu difficilis.

Κιβδήλου δ' ἀνδρὸς γνῶναι χαλεπώτερον οὐδὲν,
Κύρν', οὐδ' εὐλαβίης ἐστὶ περὶ πλέονος.
Χρυσοῦ κιβδήλοιο καὶ ἀργύρου ἀνσχετὸς ἄτη,
Κύρνε, καὶ ἐξευρεῖν ῥᾴδιον ἀνδρὶ σοφῷ.
Εἰ δὲ φίλου νόος ἀνδρὸς ἐνὶ στήθεσσι λέληθε
Ψυδρὸς ἐὼν, δόλιον δ' ἐν φρεσὶν ἦτορ ἔχει,

Sed si talis mihi amicus, qui sodalem, [ferat
Cognoscens ingenium, etiam grauem exsistentem
Pro fratre. Tu autem mihi amice hæc in animo
Considera, & aliquando mei memineris in posterum.
Nullus hominum persuadeat, improbum virum amare,
Cyrne. quæ enim erit vtilitas, ille vir amicus si sit?
Neq; te ex graui labore liberauerit & detrimento:
Neque bonum habens, illius te participem facere voluerit.
Improbis verò benefacienti vanissima gratia est:
[a] *Perinde est ac seminare pontum maris albi.*
Neque enim pontum seminans, profundam segetem metas:
Neque malis benefaciens, beneficium vicissim accipias.
Inexpletam enim habent improbi mentem. [b] *siq; vnum deliqueris,*
Superiorum omnium effusa periit amicitia.
At probi plurimum fruuntur beneficio accepto:
Memoriamq; habent beneficiorum, & gratiã postea.
Numquam malum virum, amicum fac sodalem:
Sed semper fuge, tamquam malum portum.
[c] *Multi sanè potus & cibi sunt amici:*
In seria autem re pauciores sunt amici.
[d] *Fucato verò viro cognitu difficilius nihil est,*
Cyrne, neque cautionis est maioris.
Auri adulterini & argenti tolerabile detrimentum
Cyrne, & inuenire facilè est viro sapienti:
Si autem amici mens viri in pectoribus latuerit,
Tenuis exsistens, dolosumq; in præcordiis cor habeat:

a Vid. Prou. In aqua sementem facis.

b Expressit elegant. Ph. Mel. lib. 2 Epigr. 6.

c inf. v. 641

d Resp. hu. Eur. Med. 516. vid. Clem. Alex. q. 6. f. 27

Hoc

Τοῦτο θεὸς κιβδηλότατον ποίησε βροτοῖσι,
καὶ γνῶναι πάντων τοῦτ' ἀνιηρότατον·
Οὐ γὰρ ἂν εἰδείης ἀνδρὸς νόον, οὔτε γυναικὸς, 125
πρὶν πειραθείης ὥσπερ ὑποζυγίου.
οὐδέ κεν εἰκάσσαις, ὥσπερ ποτ' ἐς ὥριον ἐλθών·
πολλάκι γὰρ γνώμην ἐξαπατῶσ' ἰδέαι.

10. Mediocritas fortunæ.

μήτ' ἀρετὴν εὔχου Πολυπαΐδη ἔξοχος εἶναι,
μήτ' ἄφενος· μοῦνον δ' ἀνδρὶ γένοιτο τύχη. 130

11. Natalium bonitas.

οὐδὲν ἐν ἀνθρώποισι πατρὸς καὶ μητρὸς ἄμεινον
ἔπλετο, τοῖς ὁσίη Κύρνε μέμηλε δίκη.
οὐδεὶς Κύρν' ἄτης καὶ κέρδεος αἴτιος αὐτὸς,
ἀλλὰ θεοὶ τούτων δώτορες ἀμφοτέρων.

12. Euentus incerti.

οὐδέ τις ἀνθρώπων ἐργάζεται, ἐν φρεσὶν εἰδὼς 135
ἐς τέλος, εἴτ' ἀγαθὸν γίγνεται, εἴ τε κακόν.
Πολλάκι γὰρ δοκέων θήσειν κακὸν, ἐσθλὸν ἔθηκε·
καί τε δοκῶν θήσειν ἐσθλὸν, ἔθηκε κακόν.
οὐδέ τῳ ἀνθρώπων παραγίνεται ὅσσ' ἐθέλησιν·
ἴσχει γὰρ χαλεπῆς πείρατ' ἀμηχανίης. 140
ἄνθρωποι δὲ μάταια νομίζομεν, εἰδότες οὐδέν·
θεοὶ δὲ κατὰ σφέτερον πάντα τελοῦσι νόον.

13. Hospitum & supplicum ius.

οὐδείς πω ξεῖνον, Πολυπαΐδη, ἐξαπατήσας,
οὐδ' ἱκέτην θνητῶν, ἀθανάτους ἔλαθε.

14. Paupertas iusta præstat iniust. diuit.

βούλεο δ' εὐσεβέως ὀλίγοις σὺν χρήμασιν οἰκεῖν, 145
ἢ πλουτεῖν ἀδίκως χρήματα πασάμενος.

15. Iustitia.

Ἐν δὲ δικαιοσύνῃ συλλήβδην πᾶσ' ἀρετή 'στι·
πᾶς δέ τ' ἀνὴρ ἀγαθὸς, Κύρνε, δίκαιος ἐών.

χρή-

Hoc Deus fucatissimum fecit hominibus,
Et cognitu omnium hoc difficillimum:
a Non enim poteris cognoscere viri mentem neque fœminæ,
Priusquam tentaueris ceu iumentum.
Neq; poteris coniectare, tamquam aliquando tempestiuè profectus:
Sæpe enim animum fallunt species.
Neq; potentiâ opta ô Polypæda eximius esse,
Neq; facultatibus: dumtaxat autem viro adsit fortuna.
Nihil in humanis patre & matre melius
Est, quibus sanctum Cyrne curæ est ius.
Nemo Cyrne damni & lucri causa ipse sibi est;
Sed dij horum datores amborum.
Neque quispiam hominum facit, in præcordijs sciens
Finem, siue bonum sit, siue malum.
Sæpe enim putans se facturum malum, bonum fecit:
Et putans se facturum bonum, fecit malum.
Neque cuiquam hominum adueniunt quæ voluerit;
Impediunt enim grauis fines impossibilitatis.
Nos homines autem vana existimamus, scientes nihil:
Dij verò secundum suam omnia perficiunt mentem.
Nemo vmquam, hospitem ô Polypæda qui fefellerit,
Atque supplicem mortalium, immortales latuit.
Malis autem iustè paucis cum facultatibus viuere,
Quàm diues esse, iniustè opes adeptus:
b In Iustitia autem comprehensim omnis virtus inest:
Omnisq; vir bonus est Cyrne, iustus qui est.

a Aristot. Eudem. 7, 2. Prou. nemini fidas, nisi cum quo prius, &c.

b Aristot. Nicom. 5, 1 al 3. Eud. 4, 1 Prou. Iustitia in se virtutē complectitur omnem.

Χρήματα μὲν δαίμων καὶ παγκάκῳ ἀνδρὶ δίδωσιν,
ἡ δ' ἀρετὴ ὀλίγοις ἀνδράσι, Κύρν', ἕπεται. 150

16. Iniustitia.

Ὕβριν, Κύρνε, θεὸς πρῶτον κακὸν ὤπασεν ἀνδρί,
οὗ μέλλει χώρην μηδεμίαν θέμεναι.

17. Satietas.

Τίκτει τοι κόρος ὕβριν, ὅταν κακῷ ὄλβος ἕπηται
Ἀνθρώπῳ, καὶ ὅτῳ μὴ νόος ἄρτιος ᾖ.

18. Moderatio in rebus prosperis.

Μήποτέ μοι πενίην θυμοφθόρον ἀνδρὶ χαλεφθεὶς, 155
Μηδὲ χρημοσύνην Κύρνε κακὴν πρόφερε.
Ζεὺς γάρ τοι τὸ τάλαντον ἐπιρρέπει ἄλλοτε ἄλλῳ,
ἄλλοτε μὲν πλουτεῖν, ἄλλοτε δ' οὐδὲν ἔχειν.
Μή ποτε Κύρν' ἀγοράασθαι ἔπος μέγα· οἶδε γὰρ οὐδεὶς
ἀνθρώπων ὅτι νὺξ χ' ἡμέρα ἀνδρὶ τελεῖ. 160
Πολλοί τοι χρῶνται δειλαῖς φρεσὶ, δαίμονι δ' ἐσθλῷ,
Οἷς τὸ κακὸν δοκέον γίγνεται εἰς ἀγαθόν.
Εἰσὶν δ' οἳ βουλῇ τ' ἀγαθῇ καὶ δαίμονι φαύλῳ
μοχθίζουσι, τέλος δ' ἔργμασιν οὐχ ἕπεται.
Οὐδεὶς ἀνθρώπων οὔτ' ὄλβιος, οὔτε πενιχρὸς, 165
οὔτε κακὸς, νόσφιν δαίμονος, οὔτ' ἀγαθός.
Ἄλλ' ἄλλῳ κακόν ἐστι· τὸ δ' ἀτρεκὲς, ὄλβιος οὐδεὶς
ἀνθρώπων, ὁπόσους ἠέλιος καθορᾷ.
Ὃν δὲ θεοὶ τιμῶσιν, ὁ καὶ μωμεύμενος αἰνεῖ·
Ἀνδρὸς δὲ σπουδὴ γίγνεται οὐδεμία. 170
Θεοῖς εὔχου, οἷς ἐστι μέγα κράτος· οὔτι ἄτερ θεῶν
γίγνεται ἀνθρώποις οὔτ' ἀγαθ', οὔτε κακά.

19. Paupertas.

Ἄνδρ' ἀγαθὸν πενίη πάντων δάμνησι μάλιστα,
καὶ γήρως πολιοῦ, Κύρνε, καὶ ἠπιάλου·

ἣν δὴ

Diuitias quidem dæmon etiam improbissimo viro dat:
Sed virtus paucos viros Cyrne comitatur.
Iniuriam Cyrne Deus primum malum dedit viro,
Cuius est locum nullum positurus.
[a] Parit sanè satietas iniuriam, cum improbum opes sequuntur
Hominem, & cui non mens sana sit.
Numquam mihi paupertatem perniciosam, viro iratus,
Neque egestatem Cyrne malam obijce.
[b] Iupiter enim sanè libram inclinat aliâs alij,
Aliâs quidem ditescere, aliâs verò nihil habere.
[c] Numquam Cyrne loquere verbum magnum: nouit enim nemo
Hominum quid nox & dies viro perficiat.
Multi quidem vtuntur malis consilijs; numine autem dextro,
Quibus, quod malum videbatur, cedit in bonum.
Sunt verò alij qui & consilio bono & numine sinistro
Res gerunt, finis autem rebus non succedit.
Nemo hominum neque diues, neque pauper,
Neq; malus sine numine, neque bonus est.
[d] Aliud alij malum est, reuera autem beatus nemo est
Hominum, quotquot sol intuetur.
Quem autem dij amant, & inuidus laudat;
Viri verò studium est nullum.
Deos ora, quibus est magna potestas. nihil sine dijs
Est hominibus, neque bona, neque mala.
Virum bonum paupertas omnium domat maximè,
Et senectute cana, Cyrne, & febri magis:

[a] Ex Solonis v. 99. vide Clem. Alex. p. 6. f. 263.

[b] Vid Prou. omnium rerum vicissitudo est: & append. Diuitiæ non semper optimis.

[c] Prou. ne magna loquaris.

[d] Inf. v. 1233 Prou. nihil est ab omni parte beatũ.

Quam

ἣν δὴ χρὴ φεύγοντα καὶ ἐς μεγακήτεα πόντον 17
 ῥιπτεῖν, καὶ πετρῶν, Κύρνε, κατ' ἠλιβάτων.
πᾶς γὰρ ἀνὴρ πενίῃ δεδμημένος, οὔτέ τι εἰπεῖν,
 οὔθ' ἔρξαι δύναται, γλῶσσα δέ οἱ δέδεται.
χρὴ γὰρ ὁμῶς ἐπὶ γῆν τε καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσης,
 δίζεσθαι χαλεπῆς Κύρνε λύσιν πενίης. 180
Τεθνάναι φίλε Κύρνε πενιχρῷ βέλτερον ἀνδρὶ,
 ἢ ζώειν χαλεπῇ τειρόμενον πενίῃ.

30. Coniugium

Κριοὺς μὲν καὶ ὄνους διζήμεθα Κύρνε, καὶ ἵππους
 εὐγενέας, καί τις βούλεται ἐξ ἀγαθῶν
βήσεσθαι· γῆμαι δὲ κακὴν κακοῦ οὐ μελεδαίνει 18
 ἐσθλὸς ἀνὴρ, ἤν οἱ χρήματα πολλὰ διδῷ.
οὐδεμία κακοῦ ἀνδρὸς ἀναίνεται εἶναι ἄκοιτις
 πλουσίου, ἀλλ' ἀφνειὸν βούλεται ἀντ' ἀγαθοῦ·
χρήματα μὲν τιμῶσι, καὶ ἐκ κακοῦ ἐσθλὸς ἔγημε,
 καὶ κακὸς ἐξ ἀγαθοῦ· πλοῦτος ἔμιξε γένος. 19
οὕτω μὴ θαύμαζε γένος, Πολυπαίδη, ἀστῶν
 μαυροῦσθαι· σὺν γὰρ μίσγεται ἐσθλὰ κακοῖς.
αὐτός τοι ταύτην εἰδὼς κακόπατριν ἐοῦσαν
 εἰς οἴκους ἄγεται, χρήμασι πειθόμενος,
ἔνδοξος κακόδοξον· ἐπεὶ κρατερή μιν ἀνάγκη 19
 ἐντύνει, ἥτ' ἀνδρὸς τλήμονα θῆκε νόον.

31. Diuitiæ iustæ, & iniustæ.

χρήματα δ' ὧ διόθεν καὶ σὺν δίκῃ ἀνδρὶ γένηται,
 καὶ καθαρῶς, αἰεὶ καὶ μόνιμον τελέθει.
εἰ δ' ἀδίκως παρὰ καιρὸν ἀνὴρ φιλοκερδέϊ θυμῷ
 κτήσεται, εἴθ' ὅρκῳ πὰρ τὸ δίκαιον ἑλών, 20

Αὐτίκ

[a] *Quam vtiq; oportet fugientem vel in immensum mare*
Se proijcere, & petras, Cyrne, contra altas.
[b] *Omnis enim vir paupertate domitus, neq; quicquam dicere,*
Neq; facere potest: lingua verò ei ligata est.
[c] *Oportet igitur simul super terrã & lata dorsa maris*
Quærere grauis, Cyrne, liberationem paupertatis.
Mori ô amice Cyrne pauperi melius est viro,
Quàm viuere dura afflictum paupertate.
Arietes quidem & asinos quærimus, Cyrne, & equos
Generosos, & quisq; vult ex bonis
Admittere: ducere autem malam mali filiam *non renuit*
Generosus vir, si ei pecunias multas dederit:
Nulla fœmina *mali viri recusat esse vxor*
Diuitis; sed diuitem vult pro bono.
Opes quidem æstimant: & ex malo natam *bonus duxit,*
Et malus ex bono ortam. *diuitiæ miscent genus.*
Itaq; ne mirare genus ô Polypæda ciuium
Labefactari. cum malis enim miscentur bona.
Ipse quidem hanc cognoscens malo patre ortam esse,
In ædes suas *ducit, opibus* illius *inductus,*
Nobilis ignobilem; quandoquidem fortis ipsum necessitas
Cogit, quæ viri fecit miseram mentem.
Opes verò cui à Ioue & cum iustitia viro fuerint,
Et integre semper ac stabile permanent:
Si verò iniustè præter tempus vir lucri cupido animo
Acquiret, siue iureiurando præter iustum capiens,

B *Statim*

a Cic. à ... Al. q. 4 ... 207. à Plut ... decom not ... f. 644. & d ... pugn. stoic ... f. 463. vb ... tamen suan ... quandã ol ... ciulam ma ... uult dicere ... καὶ κακία ... φ. &c.
b vid. Plut ... de aud. po ... ët. f. 13. Lu ... ciã. de mer. ... conduct. t ... 2 p. 310.
c Prou. Ter ... ra marisq;.

Αὐτίκα μέν τι φέρειν κέρδος δοκεῖ, ἐς δὲ τελευτὴν
Αὖθις ἔγεντο κακὸν, θεῶν δ' ὑπερέσχε νόος.
Ἀλλὰ τάδ' ἀνθρώπων ἀπατᾷ νόον. οὐ γὰρ ἔτ' αὐτοὺς
τίνονται μάκαρες πρήγματος ἀμπλακίης·
Ἀλλ' ὁ μὲν αὐτὸς ἔτισε κακὸν χρέος· ὃς δὲ φίλοισιν 205
ἄτην ἐξοπίσω παισὶν ἐπεκρέμασεν.
Ἄλλον δ' οὐ κατέμαρψε δίκη· θάνατος γὰρ ἀναιδὴς
πρόσθεν ἐπὶ βλεφάροις ἕζετο, κῆρα φέρων.

22. Exilium.
Οὐδείς τοι φεύγοντι φίλος καὶ πιστὸς ἑταῖρος·
Τῆς δὲ φυγῆς ἐστιν τοῦτ' ἀνιηρότερον. 210

23. Vini vius, & abusus.
Οἶνόν τοι πίνειν πουλὺν, κακόν· ἢν δέ τις αὐτὸν
πίνῃ ἐπισταμένως, οὐ κακὸς ἀλλ' ἀγαθός.

24. πολυτροπία.
Κύρνε, φίλους κατὰ πάντας ἐπίστρεφε ποικίλον ἦθος,
Ὀργὴν συμμίσγων ἥντιν' ἕκαστος ἔχει.
Πουλύπου ὀργὴν ἴσχε πολυπλόκου, ὃς ποτὶ πέτρῃ, 215
τῇ προσομιλήσῃ, τοῖος ἰδεῖν ἐφάνη.
Νῦν μὲν τῇδ' ἐφέπου, ποτὲ δ' ἀλλοῖος χρόα γίγνου·
Κραιπνόν τοι σοφίη γίγνεται εὐτροπίης.
Μηδὲ ἄγαν ἄσχαλλε ταρασσομένων πολιητῶν,
Κύρνε· μέσην δ' ἔρχου τὴν ὁδὸν, ὥσπερ ἐγώ. 220

25. Superbia.
Ὅστις τοι δοκέει τὸν πλησίον ἴδμεναι οὐδὲν,
ἀλλ' αὐτὸς μοῦνος ποικίλα δήνε' ἔχειν·
Κεῖνός γ' ἄφρων ἐστὶ, νόου βεβλαμμένος ἐσθλοῦ·
ἴσως γὰρ πάντες ποικίλ' ἐπιστάμεθα.

26. Auaritia.
Ἀλλ' ὁ μὲν οὐκ ἐθέλει κακοκερδείῃσιν ἕπεσθαι· 225
Τῷ δὲ δολοπλοκίαι μᾶλλον ἄπιστοι ἅδον.

Πλού-

Statim quidem ferre lucrum videtur; in finem verò
Rursum est damnum. Deorum enim superior est
mens.
Sed hæc hominum fallunt mentem. non enim mox ipsos
Puniunt dij propter peccatum negocij cuiusdam.
Sed hic quidem ipse soluit malum debitum, ille verò
caris
Noxam postea liberis appendit.
Alium verò non apprehendit vindicta: mors enim impudens
Prius super palpebras sedebat, fatum afferens.
[a] Nemo profectò exsuli amicus & fidelis sodalis est:
Exsilio autem est hoc acerbius.
[b] Vinum sanè potare multum, malum est: si verò quis
ipsum
Potarit prudenter, non malum, sed bonum est.
Cyrne, amicos secundum omnes, commuta varios mores,
Ingenium attemperans, quod quisq; habet.
[c] Polypi mentem obtine versipellis, qui ad petram,
Cui adhæserit, talis visu apparet.
Nunc quidem hàc sequere, aliquando alius colore fias.
Celeris mutatio quidem sapientia est morum.
Neque nimis indignare, cum perturbantur ciues,
Cyrne: [d] media autem perge via, quomodo ego.
Quisquis quidem putat proximum suum scire nihil,
Sed se solum varia consilia habere:
Ille sanè amens est, mente priuatus bona:
Aequè enim omnes varia scimus.
Sed hic quidem non vult turpes quæstus sequi:
Alteri verò, doli magis infideles placent.

[a] Resp. hu[...] Eur. Med. v[...] 561.. vid[...] Clem. Alex[...] [...]p. 6. f. 263
[b] inf. v. 509
[c] Vid. Prou[...] Polypi men[...]tem obtine[...] Cit. Ath. lib[...] 7. f. 317. & [...] 12. f. 513. Item Plut[...] π. πολυφ[...] f. 59. Se[...] πουλύποδο[...] νόον ἴσχε π[...] λύφρονος. de comp. autem anim. f. 485 & caus. ph[...] fol. 505. πολυχρόν[...]
[d] inf. v. 331

 Dimi-

Πλούτου δ' οὐδὲν τέρμα πεφασμένον ἀνθρώποισιν.
Οἱ γὰρ νῦν ἡμῶν πλεῖστον ἔχουσι βίον,
Διπλάσιον σπεύδουσι. τίς ἂν κορέσειεν ἅπαντας;
Χρήματά τοι θνητοῖς γίγνεται ἀφροσύνη. 230
Ἄτη δ' ἐξ αὐτῆς ἀναφαίνεται, ἣν ὁπότε Ζεὺς
πέμψῃ τειρομένοις, ἄλλοτε ἄλλος ἔχει.

27. Ingratitudo

Ἀκρόπολις καὶ πύργος ἐὼν κενεόφρονι δήμῳ,
Κύρν', ὀλίγης τιμῆς ἔμμορεν ἐσθλὸς ἀνήρ.
οὐδ' ἔτι γε πρέπει* ἡμῖν, ἅτ' ἀνδράσι σωζομένοισι, 235
λύειν, ὡς πόλεως τείχη ἀλωσομένης.

* ἔμμεν metro conuenientius. Sylb.

Σοὶ μὲν ἐγὼ πτέρ' ἔδωκα, σὺν οἷς ἐπ' ἀπείρονα πόντον
πωτήσῃ, κατὰ γῆν πᾶσαν ἀειρόμενος.
Ῥηιδίως, θοίναις δὲ καὶ εἰλαπίνῃσι παρέσσῃ
ἐν πάσαις, πολλῶν κείμενος ἐν στόμασι· 240
Καί σε σὺν αὐλίσκοισι λιγυφθόγγοις νέοι ἄνδρες
ἐν κόσμῳ ἐρατοὶ καλά τε καὶ λιγέα
Αἴσονται· καὶ ὅταν δνοφεροῖς ὑπὸ κεύθμασι γαίης
Βῇς πολυκωκύτους εἰς ἀΐδαο δόμους,
οὐδέ ποτ' οὐδὲ θανὼν ἀπολεῖς κλέος, οὐδέ γε λήσεις, 245
Ἄφθιτον ἀνθρώποις αἰὲν ἔχων ὄνομα
Κύρνε, καθ' Ἑλλάδα γῆν στρωφώμενος, ἠδ' ἀνὰ νήσους
Ἰχθυόεντα περῶν πόντον ἐπ' ἀτρύγετον·
Οὐχ ἵππων νώτοισιν ἐφήμενος, ἀλλά σε πέμψει
Ἀγλαὰ Μουσάων δῶρα ἰοστεφάνων. 250
Πᾶσι γὰρ, οἷσι μέμηλε καὶ ἐσσομένοισιν ἀοιδή,
Ἔσσῃ ὁμῶς, ὄφρ' ἂν γῆ τε καὶ ἠέλιος.

Αὐτὰρ

[a] *Diuitiarum autem nullus est finis certus hominibus*
Qui enim nunc ex nobis plurimas habent facultates,
Ad duplum properant. quisnam saturauerit omnes?
Opes quidem mortalibus sunt amentia.
Ate autem statim emergit; quam cum Iupiter
Mittet laborantibus, aliâs alius habet.
Arx & turris qui erat stulto populo,
Cyrne, modicum bonorem consequitur bonus vir.
Neq; amplius decet nos, nimirum viros saluos,
Diruere tamquam ciuitatis mœnia expugnandæ.
Tibi quidem ego alas dedi, cum quibus super immensum mare
Volabis, per terram omnem sublatus
Facile: epulis verò & conuiuijs aderis
In omnibus, multorum versans in oribus.
Et tibi cum tibijs canoris iuuenes viri
In mundo amabiles honesta & suauia
Canent. & postquam tenebrosas sub latebras terræ
Iueris luctuosas in Ditis domos;
Numquam, ne mortuus quidem, amittes gloriam, neq; latebis,
Immortale hominibus semper habens nomen
Cyrne, per Græcam terram versans, & per insulas,
Piscosum transiens mare sterile;
Non equorum tergis insidens, sed te mittent
Splendida Musarum dona violis coronatarum.
Omnibus enim quibus cura est etiam posteris carmen,
Eris vnà, donec terra & sol erunt.

[a] Arist. Pol. 1, 8. & Basil. de leg. libr. gentil. fol. 230. tribuũt Soloni. cuius vide frag. v. 71.

Αὐτὰρ ἐγὼν ὀλίγης παρὰ σοῦ ἐπιτυγχάνω αἰδοῦς,
ἀλλ' ὥσπερ μικρὸν παῖδα λόγοις μ' ἀπατᾷς.

28. Votorum ordo.
Κάλλιστον τὸ δικαιότατον, λῷστον δ' ὑγιαίνειν· 255
Πρᾶγμα δ' ἥδιστον, οὗ τις ἐρᾷ, τὸ τυχεῖν.

29. ἐρωτικά.
Ἵππος ἐγὼ καλὴ καὶ ἀεθλίη, ἀλλὰ κάκιστον
ἄνδρα φέρω· καί μοι τοῦτ' ἀνιηρότατον·
Πολλάκι δὴ μέλλησα, διαρρήξασα χαλινὸν,
φεύγειν, ὠσαμένη τὸν κακὸν ἡνίοχον. 260
Οὔ μοι πίνεται οἶνος· ἐπεὶ παρὰ παιδὶ τερείνῃ
ἄλλος ἀνὴρ κατέχει, πολλὸν ἐμοῦ κακίων.
Ψυχρόν μοι παρὰ τῇδε φίλοι πίνουσι τοκῆες·
ὥστ' ἅμα θ' ὑδρεύει, καί με γοῶσα φέρει.
Ἔνθα μέσην περὶ παῖδα λαβὼν ἀγκῶν' ἐφίλησα
δειρήν· ἡ δὲ τέρεν φθέγγετ' ἀπὸ στόματος. 266

30. Paupertas.
Γνωτή τοι πενίη, καὶ ἀλλοτρίη περ ἐοῦσα·
Οὔτε γὰρ εἰς ἀγορὴν ἔρχεται, οὔτε δίκας.
πάντη γὰρ τοὔλασσον ἔχει, πάντη δ' ἐπίμικτος,
Πάντη δ' ἐχθρὰ ὁμῶς γίγνεται, ἔνθα περ ᾖ. 270

31. Senectus, & iuventus.
Ἴσως τοι, τὰ μὲν ἄλλα θεοὶ θνητοῖς ἀνθρώποις
Γῆράς τ' οὐλόμενον, καὶ νεότητ' ἔδοσαν.

32. Liberi ingrati.
Τῶν πάντων δὲ κάκιστον ἐν ἀνθρώποις, θανάτου τε
καὶ πασέων νούσων ἐστὶ πονηρότατον,
Παῖδας ἐπεὶ θρέψαιο, καὶ ἄρμενα πάντα παράσχοις,
Χρήματα δ' ἐγκαταθῇς, πόλλ' ἀνιηρὰ παθών,
Τὸν πατέρ' ἐχθαίρουσι, καταρῶνται δ' ἀπολέσθαι,
καὶ στυγέουσ' ὥσπερ πτωχὸν ἐπερχόμενον.

Εἰκὸς

Cæterum ego modicam à te consequor reuerentiam:
Sed tamquam pusillum puerum verbis me decipis.
[a] *Pulcherrimum* est quod *iustissimum, optimum verò est valere:*
Res verò iucundissima est, quod quis amat, assequi.
Equa ego sum *pulchra, & certatrix; sed pessimum*
Virum fero: & mihi hoc molestissimum.
Sæpè profectò cogitaui effringens frenum
Fugere, excutiens malum aurigam.
Non mihi bibitur vinum, postquam ad puellam teneram
Alius vir habitat, multò me peior.
Frigidam mihi apud eam cari bibunt parentes:
Quare simul aquatur, & me gemens fert.
Ibi mediam puellam amplexus brachio, osculatus sum
Collum: illa verò tenerum loquebatur ex ore.
Nota est *sanè paupertas, & aliena exsistens:*
Neque enim in forum venit, neq; iudicia.
Vbiq; enim deterius habet, vbiq; & permista:
Vbiq; verò æquè inimica est, vbicunq; fuerit.
Aequaliter sanè alia quidem dij mortalibus hominibus
Senectutemq; grauem & iuuentutem dederunt.
Omnium verò pessimum inter homines, morteq;
Et omnibus morbis est deterius,
Liberos postquam educaueris, & necessaria omnia præbueris,
Pecuniamq; reposueris, multa molesta perpessus,
Patrem odio prosequuntur, imprecanturque illi interire,
Et exsecrantur, veluti mendicum superuenientem.

[a] ἐπίγραμμα Δηλιακόν, Arist. Nicom. 1, 8. al. 9. scriptũ quippe olim in vestibulo templi Apollinis Delij id. Eudem. 1, a Sophocles his expressit verbis in Creusa: κάλλιστόν ἐστι τοὔνδικον πεφυκέναι· λῷστον δὲ ζῆν ἄνοσον· ἥδιστον δ' ὅτῳ πάρεστι λῆψις ὧν ἐρᾷ καθ' ἡμέραν. Stob. serm. 101. N. 249 vid. simil. Prou. Primũ rectè valere, &c.

33. *Gubernatores mali.*

Εἰκὸς τὸν κακὸν ἄνδρα κακῶς τὰ δίκαια νομίζειν,
Μηδεμίαν κατόπιν ἁζόμενον νέμεσιν. 280
Δειλῷ γάρ τ' ἀπάλαμνα βροτῷ πάρα πόλλ' ἀνελέσθαι
πὰρ ποδὸς, ἡγεῖσθαι θ' ὡς καλὰ πάντα τιθεῖ.

34. *Diffidentia.*

Ἀστῶν μηδενὶ πιστὸς ἰὼν, πόδα τόνδε πρόβαινε,
μήθ' ὅρκῳ πίσυνος, μήτε συνημοσύνῃ,
Μηδ' εἰ Ζῆν' ἐθέλει παρέχειν βασιλῆα μέγιστον 285
ἔγγυον ἀθανάτων, πιστὰ τιθεῖν ἐθέλων.
Ἐν γάρ τοι πόλει ὧδε κακοψόγῳ ἁνδάνει οὐδὲν·
ὡς δὲ τὸ σῶσαι, οἱ πολλοὶ ἀνολβότεροι.
Νῦν δὲ τὰ τῶν ἀγαθῶν κακὰ, γίγνεται ἐσθλὰ κακοῖσιν
ἀνδρῶν, γίγνονται δ' ἐκτραπέλοισι νόμος. 290

35. *Pudor & impudentia.*

Αἰδὼς μὲν γὰρ ὄλωλεν· ἀναιδείη δὲ καὶ ὕβρις,
Νικήσασα δίκην, γῆν κατὰ πᾶσαν ἔχει.

36. *Tyrannis.*

Οὐδὲ λέων αἰεὶ κρέα δαίνυται, ἀλλά μιν ἔμπης,
καὶ κρατερόν περ ἐόνθ', αἱρεῖ ἀμηχανίη.

37. *Garrulitas.*

Κωτίλῳ ἀνθρώπῳ σιγᾶν χαλεπώτατον ἄχθος· 295
φθεγγόμενος δ' ἀδαὴς, οἷσι παρῇ, πέλεται.
Ἐχθαίρουσι δὲ πάντες· ἀναγκαίη δ' ἐπιμιξις
ἀνδρὸς τοιούτου συμποσίῳ τελέθει·

38. *Amici fortunae comites.*

Οὐδ' ἐθέλει φίλος εἶναι, ἐπὴν κακὸν ἀνδρὶ γένηται,
Οὐδ' ἣν ἐκ γαστρὸς Κύρνε μιᾶς γεγόνει. 300

39. *Mores ad res & personas applicandi.*

Πικρὸς καὶ γλυκὺς ἴσθι, καὶ ἀρπαλέος καὶ ἀπηνὴς
Λάτρισι καὶ δμωσὶν, γείτοσι τ' ἀγχιθύροις.

40. *αὐτάρκεια.*

Οὐ χρὴ κιγκλίζειν ἀγαθὸν βίον, ἀλλ' ἀτρεμίζειν·
Τὸν δὲ κακὸν κινεῖν, ἔστ' ἂν ἐς ὀρθὰ βάλῃς.

Verisimile est malum virum malè iura administrare,
Nullam in posterum reuerentem deorum iram.
Improbo enim homini difficilia licet multa suscipere
E uestigio, cogitareque quomodo recta omnia faciet.
Ciuium nulli fidelis exsistens pedem hunc progredere,
Neq; iureiurando credulus, neq; pacto:
Neque si Iouem vult præbere regem maximum
Sponsorem immortalium, pignora ponere volens.
Nam in ciuitate ita maledica placet nihil,
[a] Quam se seruare: vulgus infelicius.
Nunc verò proborum mala, sunt bona improbis
Virorum, suntq; peruersis lex.
Pudor enim periit; impudentia autem & iniuria,
Superans iustitiam, terram totam occupat.
Neque leo semper carnes comedit; quinimmo ipsum,
Et fortem etiam exsistentem, capit perplexitas.
Garrulo homini tacere grauissimum onus est:
Loquens autem ingratus est, quibus adest.
Oderuntque eum omnes: necessarius verò congressus
Viri talis conuiuio est:
Neque vult amicus esse, postquam malum viro euenerit:
Neq; si ex vtero Cyrne vno natus fuerit.
Asper & dulcis esto, morosus & [b] immitis
Famulis ac seruis, viciniisq; propinquis.
Non oportet concutere bonam vitam, sed quietam continere:
Malam autem mouere, donec in rectum constitueris.

a Ad seruandum autem plebs minùs habet opū. Sylb.

b Cam. placet contrarium mitis, humana, vt sic prior antithesi respondeatur.

41. Consuetudo malorū.

Οἱ κακοὶ, οὐ πάντως κακοὶ ἐκ γαστρὸς γεγόνασιν, 305
ἀλλ' ἄνδρεσσι κακοῖς συνθέμενοι φιλίην.
Ἔργα τε δειλ' ἔμαθον, καὶ ἔπη δύσφημα, καὶ ὕβριν,
ἐλπόμενος κείνους πάντα λέγειν ἔτυμα.

42. Conuiuia praecepta.

Ἐν μὲν συσσιτοισιν ἀνὴρ πεπνυμένος ἴσθι·
πάντα δέ μιν λήθειν, ὡς ἀπεόντα, δόκει. 310
Εἰδὲ φέρειν τὰ γελοῖα· θύρηφι δὲ καρτερὸς εἴης,
Γιγνώσκων ὀργὴν ἥντιν' ἕκαστος ἔχει.
Ἐν μὲν μαινομένοις μάλα μαίνομαι· ἐν δὲ δικαίοις
πάντων ἀνθρώπων εἰμὶ δικαιότατος.

43. Virtus diuitijs praestabilior.

Πολλοί τοι πλουτοῦσι κακοὶ, ἀγαθοὶ δὲ πένονται· 315
Ἀλλ' ἡμεῖς τούτοις οὐ διαμειψόμεθα
Τῆς ἀρετῆς τὸν πλοῦτον· ἐπεὶ τὸ μὲν, ἔμπεδον αἰεί·
χρήματα δ', ἀνθρώπων ἄλλοτε ἄλλος ἔχει.

44. Fortuna probat animos.

Κύρν' ἀγαθὸς μὲν ἀνὴρ γνώμην ἔχει ἔμπεδον αἰεὶ,
Τολμᾷ δ' ἔν τ' ἀγαθοῖς κείμενος, ἔν τε κακοῖς. 320
Εἰ δὲ θεὸς κακῷ ἀνδρὶ βίον καὶ πλοῦτον ὀπάσσει,
Ἀφραίνων, κακίην οὐ δύναται κατέχειν.

45. Mansuetudo.

Μή ποτ' ἐπὶ σμικρᾷ προφάσει φίλον ἄνδρ' ἀπολέσ- (σῃς,
Πειθόμενος χαλεπῇ Κύρνε διαβολίῃ.
Εἴ τις ἁμαρτωλῇσι φίλων ἐπὶ παντὶ χολῷτο, 325
Οὔ ποτ' ἂν ἀλλήλοις ἄρθμιοι οὐδὲ φίλοι
Εἶεν. ἁμαρτωλαὶ γὰρ ἐν ἀνθρώποισιν ἕπονται
θνητοῖς Κύρνε, θεοὶ δ' οὐκ ἐθέλουσι φέρειν.

45. Consultatio

Καὶ βραδὺς εὔβουλος εἷλεν ταχὺν ἄνδρα διώκων
Κύρνε, σὺν ἰθείῃ θεῶν δίκῃ ἀθανάτων. 330

Ἡσυ-

Mali, non prorſus mali ex vtero nati ſunt;
Sed cum viris malis iungentes amicitiam.
Factaq́; improba didici, & verba maledica, & contumeliam,
Sperans illos omnia dicere vera.
Inter ſodales vir prudens eſto:
Omnia autem te latêre, tamquam abſentem, puta.
Scito ferre ridicula: foris verò fortis ſis,
Cognoſcens mores quos quisq; habet.
[a] *Inter inſanos maximè inſanio; ſed inter iuſtos*
Omnium hominum ſum iuſtiſſimus.
[b] *Multi quidem diuites ſunt mali, boni autem ſunt pauperes:*
Sed nos cum illis non commutabimus
Virtutem diuitijs: quoniam illud quidem, ſtabile eſt ſemper;
Opes verò, hominum aliâs alius habet.
Cyrne, bonus quidem vir animum habet firmũ ſemper,
Fortisq́; eſt inq; bonis poſitus, inq; malis:
Si verò Deus malo viro facultates & diuitias dabit,
Inſipiens, malitiam non poteſt continere.
Numquam ob paruam cauſam amicum virum perdideris,
Credens graui Cyrne calumniæ.
Si quis peccatis amicorum in omni re iraſcatur,
Numquam inter ſe concordes neque amici
Poterunt eſſe. Peccata enim homines inſequuntur
Mortales Cyrne, dij verò non volunt ferre.
[c] *Et lentus conſultus cepit celerem hominem inſequens.*
Cyrne, cum recta deorum iuſtitia immortalium.

Quie-

a Callias: μετὰ μαινομένων φασὶ χρῆναι μάι-νεσθαι πάντας Clem. Alex. ſt. 6. f. 264.

b Aſcribuntur hi verſa Soloni à Plutarch. in vit. ipſius f. 57. & à Baſilio de legend. lib. gentil. fol. 227. Gr.

c Prou. Velocem tardus aſſequitur.

47\. *Iustitia.*
Ἥσυχος, ὥσπερ ἐγώ, μέσσην ὁδὸν ἔρχεο ποσσί,
μηδ' ἑτέροισι διδοὺς Κύρνε τὰ τῶν ἑτέρων.

48\. *Diffidentia.*
Μή ποτε φεύγοντ' ἄνδρα ἐπ' ἐλπίδι Κύρνε φιλήσῃς·
Οὐδὲ γὰρ οἴκαδε βὰς, γίγνεται αὐτὸς ἔτι.

49\. *Modus & moderatio.*
Μηδὲν ἄγαν σπεύδειν· πάντων μέσ' ἄριστα· καὶ οὕτως 335
Κύρν' ἕξεις ἀρετήν, ἥντε λαβεῖν χαλεπόν.

50\. *Gratitudo.*
Ζεύς μοι τῶν τε φίλων δοίη τίσιν, οἵ με φιλεῦσι,
τῶν τ' ἐχθρῶν μεῖζον Κύρνε δυνησόμενον·

51\. *Vltio, vindicta.*
Χοὕτως ἂν δοκέοιμι μετ' ἀνθρώπων θεὸς εἶναι,
ἢν ἀποτισάμενον μοῖρα κίχῃ θανάτου. 340
Ἀλλὰ Ζεῦ τέλεσόν μοι ὀλύμπιε καίριον εὐχήν,
Δὸς δέ μοι ἀντὶ κακῶν καί τι παθεῖν ἀγαθόν.
Τεθναίην δ', εἰ μή τι κακῶν ἄμπαυμα μεριμνῶν
εὑροίμην, δοίης τ' ἀντ' ἀνιῶν ἀνίας.
Αἴσα γὰρ οὕτως ἐστί· τίσις δ' οὐ φαίνεται ἡμῖν 345
ἀνδρῶν οἳ τἀμὰ χρήματ' ἔχουσι βίῃ
Συλήσαντες· ἐγὼ δὲ κύων ἐπέρησα χαράδρην,
χειμάρρῳ ποταμῷ πάντ' ἀποσεισάμενος.
Τῶν εἴη μέλαν αἷμα πιεῖν· ἐπί τ' ἐσθλὸς ἄροιτο
Δαίμων, ὃς κατ' ἐμὸν νοῦν τελέσειε τάδε. 350

52\. *Paupertas.*
Ὦ δειλὴ πενίη, τί μένεις προλιποῦσα παρ' ἄλλον
ἄνδρ' ἰέναι; τί δὴ μ' οὐκ ἐθέλοντα φιλεῖς;
Ἀλλ' ἴθι, καὶ δόμον ἄλλον ἐποίχεο, μὴ δὲ μεθ' ἡμῶν
αἰεὶ δυστήνου τοῦδε βίου μέτεχε.

53\. *Patientia.*
Τόλμα Κύρνε κακοῖσιν, ἐπεὶ κἀσθλοῖσιν ἔχαιρες,
Εὖτέ σε καὶ τούτων μοῖρ' ἐπέβαλλεν ἔχειν. 35[5]

Quietus,[a] *sicut ego, mediam viam ingredere pedibus:*
Neque alijs tribuens Cyrne ea quæ sunt aliorum.
Numquam exsulem virum ob spem Cyrne osculaberis:
Neque enim, domum regressus, est idem amplius.
Ne quid nimis propera: omnium media optima: & sic
Cyrne habebis virtutem, [b] *quam quidem accipere*
difficile est.
Iupiter mihi amicorum det remunerationem, qui me a-
mant;
Et me quàm inimicos magis Cyrne potentem fore:
Et sic possim videri inter homines deus esse,
Si, postquam remunerauero, me sors apprehendat
mortis.
Sed Iupiter perfice mihi cœlestis opportunum votum:
Da verò mihi pro malis & aliquo affici bono.
Moriar autem si nullam malarũ sedationẽ sollicitudinũ
Inuenero, dederisq; pro calamitatibus calamitates.
Fatum enim sic est: vltio verò non apparet nobis
Virorum, qui meas facultates tenent, vi
Deprædati: ego autem canis transiui alueum,
Torrente fluuio omnibus spoliatus.
Horum liceat nigrum sanguinẽ bibere; ac bonus adiuuet
Genius, qui ex mea sententia perficiat hæc.
O improba paupertas, cur manes & omittis ad alium
Virum ire? curq; me non volentem amas?
Quin abi, & domum aliam accede, neq; cum nobis
Semper miseræ huius vitæ sis particeps.
Forti sis animo Cyrne in malis, postquam & in bonis
gaudebas,
Quando te & hæc fatum iubebat habere.

Sicut

[a] Sup. v. 220.

[b] infr. vers. 1020. Arist. Nic. 2, 9. Magn. mor. 1, 9. ἔργον ἐστὶ σπουδαῖον εἶναι. ἐν ἑκάστῳ γὰρ τὸ μέσον λαβεῖν ἔργον. Et: τὸ μέσου τυχεῖν ἄκρως χαλεπόν.

ὡς δέ περ ἐξ ἀγαθῶν ἔλαβες κακὸν, ὣς δὲ καὶ αὖτις
ἐκδῦναι πειρῶ, θεοῖσιν ἐπευχόμενος.
Μηδὲ λίην ἐπίφαινε· κακὸν δέ τι Κύρν' ἐπιφαίνειν,
Παύρους κηδεμόνας τῆς κακότητος ἔχεις. 360

54. Vindicta.

Ἀνδρός τοι κραδίη μινύθει, μέγα πῆμα παθόντος·
Κύρν'· ἀπολλυμένου δ' αὔξεται ἐξοπίσω.
Εὖ κώτιλλε τὸν ἐχθρόν· ὅταν δ' ὑποχείριος ἔλθῃ
τῖσαί μιν, πρόφασιν μηδεμίαν θέμενος.
Ἴσχε νόον, γλώσσῃ δὲ τὸ μείλιχον αἰὲν ἐπέσθω· 36[5]
Δειλῶν τοι τελέθει καρδίη ὀξυτέρη.

55. Obtrectatio

Οὐ δύναμαι γνῶναι νόον ἀστῶν, ὅντιν' ἔχουσιν·
Οὔτε γὰρ εὖ ἔρδων ἁνδάνω, οὔτε κακῶς·
Μωμεῦνται δέ με πολλοὶ ὁμῶς, κακοὶ ἠδὲ καὶ ἐσθλοί·
Μιμεῖσθαι δ' οὐδεὶς τῶν ἀσόφων δύναται. 370

56. Beneuolentia intempestina.

Μή μ' ἀέκοντα βίῃ κεντῶν ὑφ' ἅμαξαν ἔλαυνε,
εἰς φιλότητα λίην Κύρνε προσελκόμενος.

57. Prouidentia diuina.

Ζεῦ φίλε θαυμάζω σε· σὺ γὰρ πάντεσσιν ἀνάσσεις,
Τιμὴν αὐτὸς ἔχων, καὶ μεγάλην δύναμιν·
Ἀνθρώπων δ' εὖ οἶσθα νόον, καὶ θυμὸν ἑκάστου· 37[5]
Σὸν δὲ κράτος πάντων ἔσθ' ὕπατον βασιλεῦ.
Πῶς δή σευ Κρονίδη τολμᾷ νόος ἄνδρας ἀλιτροὺς
ἐν ταὐτῇ μοίρᾳ, τόν τε δίκαιον ἔχειν;
ἤν τ' ἐπὶ σωφροσύνην τρεφθῇ νόος, ἤν τε πρὸς ὕβριν
ἀνθρώπων ἀδίκοις ἔργμασι πειθομένων· 3[80]
Οὐδέ τι κεκριμένον πρὸς δαίμονός ἐστι βροτοῖσιν,
οὐδ' ὁδὸς, ἥντιν' ἰὼν ἀθανάτοισιν ἅδοι.

Sicut autem ex bonis accepisti malũ, sic verò & rursus
Emergere tenta, deós precans.
Neq; nimis ostenta; malum verò est Cyrne ostentare.
Paucos sollicitos tui mali habes.
Viri cor minuitur, magnam iniuriam passi,
Cyrne: vlciscentis verò augetur postea.
Benè demulce inimicum: cum verò sub potestatem venerit tuam,
Vlciscere ipsum, excusationem nullam admittens.
Refrena mentem: linguam verò suauitas semper sequatur.
Improborum sanè est cor acrius.
[a] Non possum noscere animum ciuium, quem habent:
Neque enim benè faciens placeo, neq; malè:
[b] Vituperant autem me multi simul mali, atque etiam boni:
Imitari verò nemo insipientium potest.
[c] Ne me inuitum vi pungens sub plaustrum adige,
In amicitiam nimis Cyrne attrahens.
ô Iupiter care, miror te: tu enim omnibus imperas,
Honorem ipse habens, & magnam potentiam:
Hominum verò benè nosti mentem, & animum cuiusq;:
Tua verò potentia omnium est summa ô Rex.
Quomodo autem tua ô fili Saturni, audet mens viros iniustos
In eadem sorte ac iustum habere?
Siue probitate delectetur mens, siue scelere
Hominum iniustis operibus obsequentium:
Nec quidquam patefactum à numine est mortalibus,
Neq; via, quam ingressus quis immortalib. placeat.

Atta-

[a] inf. 1235.

[b] Vid. Prou. Carpet citius aliquis, quã imitabitur.

[c] Vid. Prou. Inuitos boues plaustro inducere.

Ἔμπης δ' ὄλβον ἔχουσιν ἀπήμονα· τοὶ δ' ἀπὸ δειλῶν
ἔργων ἴσχονται θυμὸν ὁμῶς πενίης.

58. Paupertas.
Μητέρ' ἀμηχανίην ἔλαβον τὰ δίκαια φιλεῦντες, 385
ἥτ' ἀνδρῶν παράγει θυμὸν ἐς ἀμπλακίην,
Βλάπτουσ' ἐν στήθεσσι φρένας κρατερῆς ὑπ' ἀνάγκης·
Τολμᾷ δ' οὐκ ἐθέλων αἴσχεα πολλὰ φέρειν,
χρημοσύνῃ εἴκων, ἣ δὴ κακὰ πολλὰ διδάσκει,
ψεύδεά τ', ἐξαπάτας τ', οὐλομένας τ' ἔριδας, 390
ἄνδρα καὶ οὐκ ἐθέλοντα· κακὸν δέ οἱ οὐδὲν ἔοικεν·
ἡ γὰρ καὶ χαλεπὴν τίκτει ἀμηχανίην.

59. Fortuna probat animos.
Ἐν πενίῃ δ' ὅ, τε δειλὸς ἀνὴρ, ὅ, τε πολλὸν ἀμείνων
φαίνεται, εὖτ' ἂν δὴ χρημοσύνη κατέχῃ.
Τοῦ μὲν γάρ τ' ἄδικα φρονέει νόος, οὔτε περ αἰεὶ 395
Ἰθεῖα γνώμη στήθεσιν ἐμπεφύῃ·
Τοῦ δ' αὖ οὔτε κακοῖς ἕπεται νόος, οὔτ' ἀγαθοῖσι·
Τὸν δ' ἀγαθὸν τολμᾶν χρὴ τά τε καὶ τὰ φέρειν.

60. Humanitas, & pietas.
Αἰδεῖσθαι δὲ φίλους, φεύγειν τ' ὀλεσήνορας ὅρκους·
ἐντρεπε δ' ἀθανάτων μῆνιν ἀλευάμενος. 400

61. Modus, & moderatio.
Μηδὲν ἄγαν σπεύδειν· καιρὸς δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστος
ἔργμασιν ἀνθρώπων. πολλάκι δ' εἰς ἀρετὴν
Σπεύδει ἀνὴρ, κέρδος διζήμενος, ὅντινα δαίμων
Πρόφρων εἰς μεγάλην ἀμπλακίην παράγει·
Καί οἱ ἔθηκε δοκεῖν ἃ μὲν ᾖ κακὰ, ταῦτ' ἀγαθ' εἶναι
εὐμαρέως· ἃ δ' ἂν ᾖ χρήσιμα, ταῦτα κακά. 405

62. Amicitia violata.
Φίλτατος ὢν ἥμαρτες· ἐγὼ δέ τοι αἴτιος οὐδὲν,
Ἀλλ' αὐτὸς γνώμης οὐκ ἀγαθῆς ἔτυχες.

Οὐδ

Attamen diuitias habent innocuas: alij verò ex malis
Factis cohibent animum tamen paupertatis.
Matrem inopiam acceperunt qui iusta amant;
Quæ virorum impellit animum in errorem,
Lædens in pectoribus mentes forti præ necessitate:
Audet verò vir non volens turpia multa ferre,
Paupertati cedens, quæ sanè mala multa docent,
Mendaciaq;, dolosque, perniciosasque lites,
Virum etiam inuitum: malum autem ei nihil videtur:
Hæc enim & molestam parit anxietatem.
In paupertate verò & improbus vir, & multò melior improbo
Apparet, dum paupertas vtrunq; *occupat.*
Illius enim iniusta cogitat mens, neq; semper
Recta sententia pectoribus eius *inest.*
Huius verò contra neq; aduersis flectitur animus, neq; lætis:
Bonum verò oportet posse læta & aduersa ferre.
Reuerere amicos, fugeq; perniciosum viris iusiurandũ:
Verere autem immortalium iram deuitans.
Nil nimis festina: tempus autem in omnibus optimum
Factis hominum. sæpe verò ad virtutem
Festinat vir lucrum quærens; quem fortuna
Propensa in magnum delictum protrudit:
Et eum fecit putare, quæ quidem sint mala, ea bona esse
Facile: quæ verò sint vtilia, ea mala esse.
Amicissimus cum esses, peccasti: ego *tamen tibi causa* non fui,
Sed tu ipse mentem non bonam nactus eras.

63. Pudor.

Οὐδένα θησαυρὸν παισὶν καταθήσῃ ἀμείνω
　　Αἰδοῦς, ἥτ' ἀγαθοῖς ἀνδράσι Κύρν' ἕπεται. 410

Μηδενὸς ἀνθρώπων κακίας δόκει εἶναι ἑταῖρος,
　　ᾧ γνώμη θ' ἕπεται Κύρνε, καὶ ᾧ δύναμις.

64. Moderatio linguæ in potu.

Πίνων δ' οὐχ οὕτως θωρήξομαι, οὐδέ με οἶνος,
　　ἐξάγει, ὥστ' εἰπεῖν δεινὸν ἔπος περὶ σοῦ.

65. Candor, rarus.

Οὐδέν' ὁμοῖον ἐμοὶ δύναμαι διζήμενος εὑρεῖν 415
　　πιστὸν ἑταῖρον, ὅτῳ μή τις ἔνεστι δόλος.

Ες βάσανον δ' ἐλθὼν παρατρίβομαι, ὥστε μολίβδῳ
　　χρυσός. ὑπερτερίης δ' ἄμμιν ἔνεστι νόος.

Πολλά με καὶ συνιέντα παρέρχεται· ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης
　　Σιγῶ, γιγνώσκων ἡμετέρην δύναμιν. 420

66. Garrulitas.

Πολλοῖς ἀνθρώποις γλώσσῃ θύραι οὐκ ἐπίκεινται
　　ἁρμόδιαι, καί σφιν πόλλ' ἀμέλητα μέλει.

67. Malum reconditum.

Πολλάκι γὰρ τὸ κακὸν κατακείμενον ἔνδον, ἄμεινον·
　　ἐσθλὸν δ' ἐξελθὸν λώιον, ἢ τὸ κακόν.

68. Non nasci optimum.

Πάντων μὲν μὴ φῦναι ἐπιχθονίοισιν ἄριστον, 425
　　μηδ' ἐσιδεῖν αὐγὰς ὀξέος ἠελίου·

Φύντα δ' ὅπως ὤκιστα πύλας ἀΐδαο περῆσαι,
　　καὶ κεῖσθαι πολλὴν γῆν ἐπαμησάμενον.

69. Virtus non nascitur nobiscum.

Φῦσαι καὶ θρέψαι ῥᾷον βροτὸν, ἢ φρένας ἐσθλὰς
　　ἐνθέμεν· οὐδείς πω τοῦτό γ' ἐπεφράσατο, 430

Οστις σώφρον' ἔθηκε τὸν ἄφρονα, καὶ κακὸν ἐσθλόν.
　　εἰ δ' ἀσκληπιάδαις τοῦτο ἔδωκε θεὸς,

Ἰᾶσθαι κακότητα, καὶ ἀτηρὰς φρένας ἀνδρῶν,
　　πολλοὺς ἂν μισθοὺς καὶ μεγάλους ἔφερον.

Εἰ δ'

Nullum thesaurum liberis repones meliorem
Pudore; qui bonos viros Cyrne sequitur.
Nullius hominum vitij videaris esse socius,
Quem consiliumque sequitur Cyrne, & quem potentia.
Bibens verò non sic inebrior; neq; me vinum
Exagitabit, vt dicam graue verbum de te.
Neminem similem mihi possum quærens inuenire
Fidelem sodalem, cui nullus est dolus.
[a] Ad probationem verò profectus atteror, tanquam plumbo
Aurum: præstantior verò nobis inest mens.
Multa me & intelligentem prætereunt; sed necessitate
Taceo, cognoscens nostram potentiam.
Multis hominibus linguæ ostia non adiacent
Congrua; & ipsis multa non curanda curæ sunt.
[b] Crebro enim malum reconditum intus, melius est:
Bonum verò foras egressum, melius est quàm malum.
[c] Omnium quidem non nasci hominibus optimum est,
Neque intueri radios celeris solis:
Natum verò, quàm citissimè portas Plutonis transire,
Et iacere multa terra obrutum.
Procreare & educare facilius hominem quàm mentem bonam
Inserere. nemo adhuc hoc perpendit,
Quisquis sapientem fecit insipientem, & malum bonū.
Si verò [d] Aesculapiadis hoc dedisset Deus,
Sanare malitiam & peruersas mentes virorum,
[e] Multas mercedes & magnas tulissent.

inf. v. 1157.

a Prou. Aurū igni probatum. βάσανος autem est prop. coticula, siue lapis Heraclius, vel Lydius, vt voc. Plin. lib. 33. cap. 8.

b Erasm. pr[...] malum benè conditum, &c.

c Cit. Clem[...] Al. στρωμ[...] 3. f. 185.

d Suid[...] ἀσκληπιάδαι, οἱ ἰατροί, ἀπ[...] ἀσκληπιοῦ. ἔτος δὲ περὶ τὸ ἀσκλη[...] λῶ καὶ ὅτι φυλάσσουσι τὰ σώματ[...]

e Arist. Nic[...] 10. c. 9. a[...] 10. Plat. M[...] none f. 42.

Si vé-

Εἰ δ' ἦν ποιητόν τε καὶ ἔνθετον ἀνδρὶ νόημα, 435
οὔποτ' ἂν ἐξ ἀγαθοῦ πατρὸς ἔγεντο κακός,
Πειθόμενος μύθοισι σαόφροσιν. ἀλλὰ διδάσκων
οὔποτε ποιήσεις τὸν κακὸν ἄνδρ' ἀγαθόν.

70. Curiositas.
Νήπιος, ὃς τὸν ἐμὸν μὲν ἔχει νόον ἐν φυλακῇσι,
Τὸν δ' αὐτοῦ ἴδιον οὐδὲν ἐπιστρέφεται. 440

71. Patientia.
Οὐδείς τοι πάντ' ἐστὶ πανόλβιος· ἀλλ' ὁ μὲν ἐσθλὸς
Τολμᾷ ἔχειν τὸ κακόν, κοὐκ ἐπίδηλος ὅμως·
Δειλὸς δ' οὔτε κακοῖσιν ἐπίσταται οὔτ' ἀγαθοῖσι
Θυμὸν ἔχων μίμνειν. ἀθανάτων δὲ δόσεις
Παντοῖαι θνητοῖσιν ἐπέρχοντ'· ἀλλ' ἐπιτολμᾶν 445
Χρὴ δῶρ' ἀθανάτων οἷα διδοῦσιν, ἔχειν.

72. Innocentia.
Εἴ μ' ἐθέλεις πλύνειν, κεφαλῆς ἀμίαντον ἀπ' ἄκρης
Αἰεὶ λευκὸν ὕδωρ ῥεύσεται ἡμετέρης·
Εὑρήσεις δέ με πᾶσιν ἐπ' ἔργμασιν ὥσπερ ἄπεφθον
Χρυσόν, ἐρυθρὸν ἰδεῖν, τριβόμενον βασάνῳ· 450
Τοῦ χροιῆς καθύπερθε μέλας οὐχ ἅπτεται ἰός,
οὐδ' εὐρώς, αἰεὶ δ' ἄνθος ἔχει καθαρόν.

73. Prudentia.
ἄνθρωπ', εἰ γνώμης ἔλαχες μέρος, ὥσπερ ἀνοίης,
καὶ σώφρων οὕτως, ὥσπερ ἄφρων, ἐγένου,
Πολλοῖς ἂν ζηλωτὸς ἐφαίνεο τῶνδε πολιτῶν 455
Οὕτως ὥσπερ νῦν οὐδενὸς ἄξιος εἶ.

74. Coniugium inaequaliũ.
Οὔ τοι σύμφορόν ἐστι γυνὴ νέα ἀνδρὶ γέροντι·
οὐ γὰρ πηδαλίῳ πείθεται, ὡς ἄκατος·
Οὐδ' ἄγκυραν ἔχουσιν· ἀπορρήξασα δὲ δεσμά,
πολλάκις ἐκ νυκτῶν ἄλλον ἔχει λιμένα.

Μή

Si verò procreari posset & inseri in homine mens,
Numquam ex bono patre esset malus filius,
Parens sermonibus prudentibus. verum docens
Numquam facies eum qui malus est *virum bonum*
Stultus est *qui meam quidem habet mentem in custodijs,*
Suam verò ipsius propriam nihil curat.
Nemo sanè in *omnibus est beatus; sed* vir *bonus quidem*
Sustinet habere malum, & non manifestus est *tan*
Improbus verò neq; in *malis nouit neq;* in *bonis*
Animum habens manere. Immortalium autem do
Varia mortalibus adueniunt: sed sustinere
Oportet dona deorum, qualiacunq; dant, habere.
[a] *Si me vis lauare, capite impolluta à summò*
Semper alba aqua fluet nostro:
[b] *Inueniesq; me omnibus in rebus tamquam excoctun*
Aurum, rubrum aspectu, quando teritur indice:
Cuius colorem desuper nigra non tangit rubigo,
Neq; caries; semper verò florem habet purum.
ô *homo si prudentiæ sortitus esses partem, vt amenti*
Et prudens sic vt demens fuisses:
Multis admirandus & æmulandus videreris ciuiu
Sic vt nunc nihili es.
[c] *Nequaquam congrua res est mulier iuuenis viro seni:*
Non enim gubernaculo paret, quomodo [d] *acatium:*
Neque ancoram habent: abrumpens verò vincula,
Sapè de nocte alium habet portum.

75. Impossibilia non tentanda.

Μή ποτε ἀπρήκτοισι νόον ἔχε, μηδὲ μενοίνα
χρήμασι, τῶν ἄνυσις γίγνεται οὐδεμία.

76. Labor, necessarius.

Εὐμαρέως τοι χρῆμα θεοὶ δόσαν, οὔτε τι δειλὸν,
οὔτ' ἀγαθόν· χαλεπῷ δ' ἔργματι κῦδος ἔχει.

77. Iusticia.

Ἀμφ' ἀρετῇ τρίβου, καί σοι τὰ δίκαια φίλ' ἔστω, 465
μηδέ σε νικάτω κέρδος, ὅτ' αἰσχρὸν ἔοι.

78. Conuiuialia praecepta.

Μηδένα τῶνδ' ἀέκοντα μένειν κατέρυκε παρ' ἡμῖν,
Μηδὲ θύραζε κέλευ' οὐκ ἐθέλοντ' ἰέναι.
Μηδ' εὕδοντ' ἐπέγειρε Σιμωνίδη, ὅντινα ἡμῶν
Θωρηχθέντ' οἴνῳ μαλθακὸς ὕπνος ἕλοι. 470
Μηδὲ τὸν ἀγρυπνέοντα κέλευ' ἀέκοντα καθεύδειν·
Πᾶν γὰρ ἀναγκαῖον χρῆμ' ἀνιηρὸν ἔφυ.
Τῷ πίνειν δ' ἐθέλοντι παρασταδὸν οἰνοχοείτω·
οὐ πάσας νύκτας γίγνεται ἁβρὰ παθεῖν.
Αὐτὰρ ἐγὼ, μέτρον γὰρ ἔχω μελιηδέος οἴνου, 475
ὕπνου λυσικάκου μνήσομαι οἴκαδ' ἰών.
Δείξω δ' ὡς οἶνος χαριέστατος ἀνδρὶ πεπόσθαι·
οὔτε τι γὰρ νήφω, οὔτε λίαν μεθύω·
ὃς δ' ἂν ὑπερβάλλῃ πόσιος μέτρον, οὐκέτι κεῖνος
τῆς αὐτοῦ γλώσσης καρτερὸς, οὐδὲ νόου· 480
Μυθεῖται δ' ἀπάλαμνα, τὰ νήφοσ' εἴδεται αἰσχρά·
αἰδεῖται δ' ἔρδων οὐδὲν, ὅταν μεθύῃ·
Τὸ πρὶν ἐὼν σώφρων, τότε νήπιος· ἀλλά συ ταῦτα
γιγνώσκων, μὴ πῖν' οἶνον ὑπερβολάδην·
ἀλλ' ἤ, πρὶν μεθύειν, ὑπανίστασο, μή σε βιάσθω 485
γαστὴρ, ὥστε κακὸν λάτριν ἐφημέριον·

ἢ πα-

Numquam non faciendis mentem adhibe: neq; intendas animum
Rebus, quarum effectio est nulla.
Facilè sanè rem dij dederunt, neq; quidquam malam,
Neq; bonam; difficili autem facto gloria nos habet.
Circa virtutem conteritor; & tibi iusta amica sunto:
Neq; te vincat lucrum, cum turpe est.
Neminem bonum inuitum manere coge apud nos;
Neq: foras iube non volentem ire.
[a] *Neq; dormientem excita, ô Simonides, quemcunq; nostrûm*
Thoracatum vino mollis somnus corripuerit.
Neq; vigilantem iube inuitum dormire:
[b] *Omnis enim coacta res, molesta est.*
Bibere verò volenti, astando, quis misceat:
Non omnes noctes contingit suauia pati.
At ego; modum enim habeo suauis vini;
Somni sedatoris malorū memor ero domū profectus.
[c] *Ostendam autem quòd vinum iucundissimum est viro potatu:*
Neq; enim sobrius sum, neq; valdè ebrius.
Quisquis autem praeterierit potus modum, non amplius ille
Suae ipsius linguae compos est, neque mentis:
Loquitur autem infinita, quae sobrijs videntur turpia:
Veretur verò faciens nihil, quando ebrius fuerit;
Antè qui erat sapiens, tunc stultus. Sed tu haec
Cognoscens, ne bibe vinum supra modum:
Sed aut, priusquam potus sis, surge, ne te vrgeat
Venter ceu malum seruum quotidianum;

a Vid. Prou. Temulentus dormiens non est excitandus.

b Citatur in prou. necessitas molesta, sed absque autore, vt & ab Arist. Rhet. 2, 11. qui tamen Eude. 2, 7. Eueno ascribit.

c Citat haec quinq; disticha Athen. l. 10 f. 428. Sed lectione nonnulibi discrepante.

ἢ παρεὼν, μὴ πῖνε. σὺ δ' αὖ ἔχε τοῦτο μάταιον
 τῆς κοτύλης αἰεὶ, τοὔνεκά τοι μεθύεις.
ἡ μὲν γὰρ φέρεται φιλοτήσιος· ἡ δὲ πρόκειται·
 τὴν δὲ θεοῖς σπένδεις· τὴν δ' ἐπὶ χειρὸς ἔχεις. 490
ἀρνεῖσθαι δ' οὐκ οἶδας. ἀνίκητος δέ τοι οὗτος,
 ὃς πολλὰς πίνων μή τι μάταιον ἐρεῖ.
ὑμεῖς δ' εὖ μυθεῖσθε παρὰ κρητῆρι μένοντες,
 ἀλλήλων ἔριδας δὴν ἀπερυκόμενοι,
Εἰς τὸ μέσον φωνεῦντες ὁμῶς ἑνὶ καὶ συνάπασι· 495
 Χοὔτως συμπόσιον γίγνεται οὐκ ἄχαρι.
Ἄφρονος ἀνδρὸς ὁμῶς καὶ σώφρονος οἶνος· ὅταν δὴ
 πίνεθ' ὑπὲρ τὸ μέτρον, κοῦφον ἔθηκε νόον.

Vide prou. In vino veritas.

ἐν πυρὶ μὲν χρυσόν τε καὶ ἄργυρον ἴδριες ἄνδρες
 γιγνώσκουσ'· ἀνδρὸς δ' οἶνος ἔδειξε νόον, 500
καὶ μάλα περ πινυτοῦ· τὸν ὑπὲρ μέτρον ἤρετο πίνων,
 ὥστε καταισχῦναι καὶ πρὶν ἐόντα σοφόν.
Οἰνοβαρῶ κεφαλὴν Ὀνομάκριτε, καί με βιᾶται
 Οἶνος· ἀτὰρ γνώμης οὐκ ἔτ' ἐγὼ ταμίης
ἡμετέρης, τὸ δὲ δῶμα περιτρέχει. ἀλλά γ' ἀναστὰς 505
 Πειρήσω, μή πως καὶ πόδας οἶνος ἔχῃ,
καὶ νόον ἐν στήθεσι. δέδοικα δὲ μή τι μάταιον
 ἔρξω θωρηχθεὶς, καὶ μέγ' ὄνειδος ἔχω.
Οἶνος πινόμενος πουλὺς, κακός· ἢν δέ τις αὐτὸν
 Πίνῃ ἐπισταμένως, οὐ κακὸς, ἀλλ' ἀγαθός. 510

79. Hospitalitas.

ἦλθες δὴ Κλεάριστε βαθὺν διὰ πόντον ἀνύσσας
 ἐνθάδ', ἐπ' οὐδὲν ἔχοντ', ὦ τάλαν, οὐδὲν ἔχων.

Νηός

Aut præsens, ne bibe: tu verò habe hoc vanum
Caliçis semper, propter quod sanè potus es.
Hic enim, fertur [a] *amicitiæ gratia; ille verò, proponitur:*
Alium dijs libas, alium in manu habes.
Negare non nosti; inuictus sanè is est,
Qui multos bibens nil ineptum dicet,
Vos verò benè loquimini ad craterem manentes,
Inuicem iurgia longè prohibentes,
In medium loquentes simul cum vno & cum omnibus;
Et sic conuiuium fit non iniucundum.
Insipientis viri simul & sapientis, vinum: quando sanè
Potatur supra modum, leuem facit mentem.
In igne quidem aurum & argentum periti viri
Cognoscunt: viri verò vinum indicat mentem,
Et quantumlibet sapientis: quod supra modum bibens extollitur,
Ita vt deturpet etiam eum qui prius erat sapiens.
Vino grauor caput ô Onomacrite; & mihi vim infert
Vinum, & mentis non amplius ego sum condus
Nostræ: at domus circumcurrit. sed sanè surgens
Tentabo num fortè & pedes vinum habeat,
Et mentem in pectoribus. timeo autem ne quid stultum
Faciam ebrius, & magnum dedecus habeam.
Vinum potatum copiosè, malum est: si verò quis ipsum
Bibat sapienter, non est malum, sed bonum.
Venisti sanè ô Clearisle, profundum pontum permensus
Huc ad nihil habentem, ô miser, nihil habens.

[a] φιλοτησία πρόποσίς τις μιλὰ, τὸ δῶπνον ὑπὲρ φιλίας. Hesych. vid. & Scholiast Aristoph. f. 300. Suid. in φι. maximeque Guil. Stuckij antiqu. conu. lib. 3. c. 10. & 23. & prou. Philotesius crater.

Sup. v. 211. Panyasis hinc ita fecit: ὡς οἶνος θνητοῖσι θεῶν πάρα δῶρον ἄριστον, Πινόμενος κατὰ μέτρον· ὑπέρμετρος δὲ χερείων. vid. Clem. Alex. στρω. 6. f. 264. Athen. lib. 2. f. 37.

Νηός τοι πλευρῆσιν ὑπὸ ζυγὰ θήσομεν ἡμεῖς,
Κλεάριστ', οἷ' ἔχομεν, καὶ οἷα διδοῦσι θεοί.
Τῶν δ' ὄντων τὰ ἄριστα παρέξομεν, ἢν δέ τις ἔλθῃ, 515
σεῦ φίλος ὤν, κατάκεισ', ὡς φιλότητος ἔχεις.
Οὔτε τι τῶν ὄντων ἀποθήσομαι, οὔτε τι μεῖζον
σῆς ἕνεκα ξενίης ἄλλοθεν οἰσόμεθα.
Ἢν δέ τις εἰρωτᾷ τὸν ἐμὸν βίον, ὧδέ οἱ εἰπεῖν,
ὡς εὖ μὲν χαλεπῶς, ὡς χαλεπῶς δὲ μάλ' εὖ. 520
Ὥσθ' ἕνα μὲν ξεῖνον πατρώιον οὐκ ἀπολείπειν,
ξείνια δὲ πλεόνεσσ' οὐ δυνατὸς παρέχειν.

80. Diuitiæ.

Οὔ σε μάτην, ὦ πλοῦτε, βροτοὶ τιμῶσι μάλιστα·
ἦ γὰρ ῥηϊδίως τὴν κακότητα φέρεις.
Καὶ γάρ τοι πλοῦτον μὲν ἔχειν ἀγαθοῖσιν ἔοικεν· 525
ἡ πενίη δὲ κακῷ σύμφορος ἀνδρὶ φέρειν.

81. Paupertate digni mali.

82. Senectus, & iuuentus.

Οἴμοι ἐγὼν ἥβης καὶ γήραος οὐλομένοιο,
τοῦ μὲν ἐπερχομένου, τῆς δ' ἀπανισαμένης.

83. Candor: fides.

Οὔτε τινὰ προὔδωκα φίλον καὶ πιστὸν ἑταῖρον,
οὔτ' ἐν ἐμῇ ψυχῇ δούλιον οὐδὲν ἔνι. 530

84. Voluptas.

Αἰεί μοι φίλον ἦτορ ἀγάλλεται, ὁππότ' ἀκούσω
αὐλῶν φθεγγομένων ἱμερόεσσαν ὄπα.
Χαίρω δ' εὖ πίνων, καὶ ὑπ' αὐλητῆρος ἀκούων·
χαίρω δ' εὔφθογγον χερσὶ λύρην ὀχέων.

85. Ingenium seruile.

Οὔποτε δουλείη κεφαλὴ ἰθεῖα πέφυκεν, 535
ἀλλ' αἰεὶ σκολιή, καὐχένα λοξὸν ἔχει.
Οὔτε γὰρ ἐκ σκίλλης ῥόδα φύεται, οὔθ' ὑάκινθος·
οὐδέ ποτ' ἐκ δούλης τέκνον ἐλεύθερον.

Nauis sanè lateribus transtra supponemus nos
ô Cleariste, qualia habemus, & qualia tribuunt dij.
Eorum autem quæ sunt optima, dabimus: si verò quis venerit,
Tuus amicus qui sit, dic ei, Recumbe, vt amicitiam habes.
Neq; quid eorum quæ suppetunt, seponam; neq; quid ma-
Tui causa hospitij, aliunde afferemus. (ius
Si verò quis percontetur de mea vita, sic illi dicito:
Ad benè quidem, difficulter; ad difficulter verò, valde benè:
Sic vt vnum quidem hospitem patrium non destituam,
Xenia verò pluribus non possim præbere.
Non te frustra ô Plute mortales colunt maximè.
Reuera enim facilè mala fers.
Etenim diuitias quidem habere bonos par est:
Paupertas verò malo congrua viro ferre.
Heu mihi ob pubertatem & senectutem exitialem;
Hanc quidem imminentem, illam verò discedentem.
Neq; quemquam prodidi amicum & fidelem socium,
Neq; in meo animo seruile quidquam inest.
Semper mihi carum cor exsultat quando audiero
Tibias sonantes desiderabilem sonum.
Lætor verò bene bibens; & bene canentem tibicinem audiens:
Lætor verò & bene sonam manibus lyram moderans.
Numquam seruile caput rectum natum est;
Sed semper obliquum, & ceruicem obliquam habet.
a Neq; enim ex scilla rosæ nascuntur, neq; hyacinthus;
Neque vmquam ex ancilla filius ingenuus.

a Vid prou. è squilla nō nascitur rosa.

Nullus

86. Nemo sponte sibi mali autor.

Οὔτις ἀνὴρ, φίλε Κύρνε, πέδας χαλκεύεται αὐτῷ,
εἰ μὴ ἐμὴν γνώμην ἐξαπατῶσι θεοί. 540

87. Iniustitia.

Δειμαίνω μὴ τήνδε πόλιν Πολυπαΐδη ὕβρις
ἥπερ Κενταύρους ὠμοφάγους, ὀλέσῃ,

88. Iustitia.

Χρή με παρὰ στάθμην καὶ γνώμην τήνδε δικάσαι
Κύρνε δίκην, ἶσόν τ' ἀμφοτέροισι δόμεν,
Μάντεσιν, οἰωνοῖς τε καὶ αἰθομένοις ἱεροῖσιν, 545
ὄφρα μὴ ἀμπλακίης αἰσχρὸν ὄνειδος ἔχω.
Μηδένα πω κακότητι βιάζεο· τῷ δὲ δικαίῳ
Τῆς εὐεργεσίης οὐδὲν ἀρεστότερον.

89. Fortitudo.

Ἄγγελος ἄφθογγος πόλεμον πολύδακρυν ἐγείρει
Κύρν', ἀπὸ τηλαυγέος φαινόμενος σκοπιῆς. 550
Ἀλλ' ἵπποις ἔμβαλλε ταχυπτερύγεσσι χαλινούς,
Δηΐων γάρ σφ' ἀνδρῶν ἀντιάσειν δοκέω·
Οὐ πολλὸν τὸ μεσηγὺ διαπρήξουσι κέλευθον,
Εἰ μὴ ἐμὴν γνώμην ἐξαπατῶσι θεοί.

90. Patientia.

Χρὴ τολμᾶν χαλεποῖσιν ἐν ἄλγεσι κείμενον ἄνδρα
Πρός τε θεῶν αἰτεῖν ἔκλυσιν ἀθανάτων. 555
Φράζεο· κίνδυνός τοι ἐπὶ ξυροῦ ἵσταται ἀκμῆς,
Ἄλλοτε πόλλ' ἕξεις, ἄλλοτε παυρότερα·
ὥστε σε μήτε λίην ἀφνεὸν κτεάτεσσι γενέσθαι,
Μήτε σέ γ' ἐς πολλὴν χρημοσύνην ἐλάσαι. 560
Εἴη μοι τὰ μὲν αὐτὸν ἔχειν, τὰ δὲ πόλλ' ἐπιδοῦναι
Χρήματα τῶν ἐχθρῶν τοῖσι φίλοισιν ἔχειν.

91. Conuiuialia praecepta.

Κεκλῆσθαι δ' ἐς δαῖτα, παρέζεσθαι δὲ παρ' ἐσθλὸν
Ἄνδρα χρεών, σοφίην πᾶσαν ἐπιστάμενον·

Τ

Nullus vir, amice Cyrne, compedes fabricat sibi;
  [a] *Si non meam mentem decipiunt dij.*
Timeo ne hanc ciuitatem, ô Polypæda, iniuria
  Quæ [b] *Centauros crudiuoros, perdat.*
Oportet me ad amussim & rectam rationem hanc iudicare
  Cyrne causam: æquumque vtrisque dare,
Vatibus, auibusq; & ardentibus sacrificijs;
  Vt non erroris turpe probrum habeam.
Neminem vnquam malo vrge; sed iusto
  Beneficentia nihil est melius.
[c] *Nuncius mutus bellum multilacrymum excitat,*
  Cyrne, ex procul conspicua apparens specula.
Quin equis inijce velocibus fræna;
  Hostilibus enim ipsos viris occursuros video.
Non multo spatio pertransibunt semitam,
  [d] *Nisi meam mentem fallunt dij.*
Oportet tolerare grauibus in doloribus constitutum virum,
  Atque dijs petere liberationem immortalibus.
Considera: periculum sanè in nouaculæ stat acie:
  Aliâs multa habebis, aliâs pauciora;
Ita vt neque valdè abundans possessionibus fias,
  Neque in multam paupertatem euadas.
Sit mihi alia quidem me habere, plerasque verò largiri
  Opes hostium amicis habendas.
Vocari verò ad conuiuium, sedere autem iuxta bonum
  Virum oportet, sapientiam omnem scientem,

Causa

a inf. v. 554
b nomen expl. Etymo. f. 503. Eustat. facit διφυεῖς, quod fuerint ἵπποι τε ἀκέφαλοι, καὶ ἄνθρωποι ἄποδες, Iλ. fol. 76. Mythol. tradit Nat. Com. l. 7. cap. 4.
c Intell. φρυκτωρία, de qua vid. Scholiastas Aristoph ad ver. 1163. ἐν. Thuc. li 3. f 225. n 5.
d sup. v. 540

Τοῦ συνιεῖν, ὁπότ' ἄν τι λέγῃ σοφὸν, ὄφρα διδαχθῇς
καὶ τοῦτ' εἰς οἶκον κέρδος ἔχων ἀπίῃς. 56

92. Iuuentutis vsus.
Ἥβῃ τερπόμενος παίζω· δηρὸν γὰρ ἔνερθεν
γῆς, ὀλέσας ψυχὴν, κείσομαι, ὥστε λίθος
Ἄφθογγος, λείψω δ' ἐρατὸν φάος ἠελίοιο·
ἔμπης δ' ἐσθλὸς ἐὼν, ὄψομαι οὐδὲν ἔτι. 57

93. Opinio.
Δόξα μὲν ἀνθρώποισι κακὸν μέγα, πεῖρα δ' ἄριστον.
πολλοὶ ἀπείρητον δόξαν ἔχουσ' ἀγαθῶν.

94. Beneficētia.
Εὖ ἔρδω, εὖ πράττε. τί κ' ἄγγελον ἄλλον ἰάλλεις;
Τῆς εὐεργεσίης ῥηιδίη ἀγγελίη.

95. Suspicio.
Οἵ με φίλοι προδιδοῦσιν· ἐπεὶ τόν γ' ἐχθρὸν ἀλεῦμαι,
ὥστε κυβερνήτης χοιράδας εἰναλίας. 57

96. Destruere facilius, quā construere.
Ῥήδιον ἐξ ἀγαθοῦ θεῖναι κακὸν, ἢ ἐκ κακοῦ ἐσθλόν.
Μή με δίδασκ'· οὔ τοι τηλίκος εἰμὶ μαθεῖν.

97. Adulterii.
Ἐχθαίρω κακὸν ἄνδρα· καλυψαμένη δὲ πάρειμι,
Μικρῆς ὄρνιθος κοῦφον ἔχουσα νόον. 58
Ἐχθαίρω δὲ γυναῖκα περίδρομον, ἄνδρα τε μάργον,
ὃς τὴν ἀλλοτρίην βούλετ' ἄρουραν ἀροῦν.

98. Factum infect, fieri nequit.
Ἀλλὰ τὰ μὲν προβέβηκεν, ἀμήχανόν ἐστι γενέσθαι
ἔργα· τὰ δ' ἐξοπίσω, τῇ φυλακῇ μελέτω.

99. Euentus incerti.
Πᾶσίν τοι κίνδυνος ἐπ' ἔργμασιν, οὐδέ τις οἶδε 58
ποῖ σχήσειν μέλλει, πρήγματος ἀρχομένου.
Ἀλλ' ὁ μὲν εὐδοκιμεῖν πειρώμενος, οὐ προνοήσας,
εἰς μεγάλην ἄτην καὶ χαλεπὴν ἔπεσε.
Τῷ δὲ καλῶς ποιεῦντι θεὸς περὶ πάντα τίθησι,
Συντυχίην ἀγαθὴν, ἔκλυσιν ἀφροσύνης. 59

Τολ

Causa intelligendi, quando aliquid dixerit sapiens, vt doctearis,
Et hoc ad domum lucrum habens abeas.
Pubertate me oblectans ludo: diu enim sub
Terra, amissa anima, iacebo sicut lapis
Mutus; linquam autem amabilem lucem solis:
Quamuis verò bonus fuerim, videbo nihil amplius.
Opinio quidem hominibus malum magnum est, experientia autem optimum:
Multi inexpertam opinionem habent bonorum.
Benè habeo, bene habe. quid nuncium alium mittis?
Beneficij facilis est nuncius.
Amici me produnt; quoniam inimicum fugio,
Tamquam gubernator chœradas marinas.
Facilè magis ex bono facere malum, quàm ex malo bonum.
Ne me doce; non id ætatis sum vt discam.
Odi malum virum: obnupta verò adsum,
Paruæ auis leuem habens mentem.
Odi verò mulierem circumcursantem, virumq; procacem,
Quicumq; alienum vult aruum arare.

Vide Prou. Alienũ arare fundum.

Sed quæ quidem præterierunt, impossibilia sunt facta
Opera: quæ autem pòst erunt, cautioni sint curæ.
Omnibus sanè periculum in rebus: neq; quis nouit
Quò appulsurus sit, re incipiente.
Sed hic quidem celebrari tentans, non prouidens,
In magnum incommodum & graue cecidit.
Sed benefacienti Deus omnia circumponit,
Successum bonum, liberationem stultitiæ.

Phocyl. v. 52. Prou. Quod factũ est, &c.

Tole-

100. Moderatio in vtraque fortuna.

Τολμᾶν χρὴ τὰ διδοῦσι θεοὶ θνητοῖσι βροτοῖσι·
ῥηϊδίως δὲ φέρειν ἀμφοτέρων τὸ λάχος.
Μήτε κακοῖσι νοσῶν λυποῦ φρένα, μήτ' ἀγαθοῖσι
Τερφθῇς ἐξαπίνης, πρὶν τέλος ἄκρον ἰδεῖν.

101. Amicitia falsa.

ἄνθρωπ', ἀλλήλοισιν ἀπόπροθεν εἶμεν ἑταῖροι· 595
πλὴν πλούτου παντὸς χρήματός ἐστι κόρος.
Δὴν δὴ καὶ φίλοι ὦμεν· ἀτάρ τ' ἄλλοισιν ὁμίλει
Ἀνδράσιν, οἳ τὸν σὸν μᾶλλον ἴσωσι νόον.
οὔ μ' ἔλαθες φοιτῶν κατ' ἀμαξιτὸν, ἣν ἄρα καὶ πρὶν
Ἠλάστρεις, κλέπτων ἡμετέρην φιλίην. 600
ἔρρε θεοῖσίν τ' ἐχθρὲ, καὶ ἀνθρώποισιν ἄπιστε,
Ψυχρὸν ὃς ἐν κόλπῳ ποικίλον εἶχες ὄφιν.
Τοιάδε καὶ Μάγνητας ἀπώλεσεν ἔργα, καὶ ὕβρις,
Οἷα τὰ νῦν ἱερὴν τήνδε πόλιν κατέχει.

102. Auaritia.

Πολλῷ τοι πλέονας λιμοῦ κόρος ὤλεσεν ἤδη 605
ἄνδρας, ὅσοι μοίρης πλεῖον ἔχειν ἔθελον.

103. Mendacium

Ἀρχῇ ἐπὶ ψεύδους μικρὴ χάρις· ἐς δὲ τελευτὴν
αἰσχρὸν δὴ κέρδος καὶ κακὸν ἀμφότερον
Γίγνεται· οὐδέ τι καλὸν, ὅτῳ ψεῦδος προσομαρτῇ
Ἀνδρὶ, κ' ἂν ἐξέλθῃ πρῶτον ἀπὸ στόματος. 610

104. Obtrectatio

Οὐ χαλεπὸν ψέξαι τὸν πλησίον, οὐδέ κεν αὐτὸν
αἰνῆσαι· δειλοῖς ἀνδράσι ταῦτα μέλει.

105. Garrulitas.

Σιγᾶν δ' οὐκ ἐθέλουσι κακοὶ, κακὰ λεσχάζοντες·
Οἱ δ' ἀγαθοὶ πάντων μέτρον ἴσασιν ἔχειν.

106. Boni, rari.

Οὐδένα παμπήδην ἀγαθὸν καὶ μέτριον ἄνδρα 615
Τῶν νῦν ἀνθρώπων ἠέλιος καθορᾷ.

Tolerare oportet quæ dant dij hominibus mortalibus,
Facileq; ferre vtramq; sortem.
Neq; malis ægrotans ange mentem, neq; bonis
Oblecteris repente, antequam finem extremum videris.
ô homo, inter nos deprocul simus amici:
Præter opes omnis rei est satietas. inf. v. 1154
Diu sanè & amici simus: cæterum etiam alijs conuersare
Viris, qui tuam magis norunt mentem.
Non me fefellisti itans per viam quam & prius
Agebas, furans nostram amicitiam.
Peri dijsq; inimice, & hominibus infidelis,
Frigidum qui in sinu varium habebas anguem.
Talia verò & Magnetas perdiderunt facinora & iniuria, infr. 1099. Prou. Magnetũ mala
Qualia nunc sacram hanc ciuitatem occupant.
Multò sanè plures, quàm fames, satietas perdidit iam
Viros, quotquot portione sua plus habere volebant.
In initio, mendacij modica gratia, atq; in fine:
Turpe sanè lucrum & malum vtrumq;
Est; neq; quidquam pulchrum est ei, quem mendacium comitetur,
Viro, etsi exierit primum ex ore.
Non difficile est vituperare propinquum, neq; ipsum
Laudare: improbis viris hæc curæ sunt.
Tacere autem non volunt mali mala garrientes:
Sed boni omnium modum sciunt habere.
Neminem prorsus bonum & moderatum virum,
Eorum qui nunc sunt hominum, sol aspicit.

107. Euentus incerti.

Οὔ τι μάλ' ἀνθρώποις καταθύμια πάντα πελέται·
πολλὸν γὰρ θνητῶν κρέσσονες ἀθάνατοι.

108. Diuitiæ, honoratæ paupertas contempta.

Πόλλ' ἐν ἀμηχανίῃσι κυλίνδομαι, ἀχνύμενος κῆρ·
ἀκρέω γὰρ πενίην οὐχ ὑπερεδράμομεν. 620

Πᾶς τις πλούσιον ἄνδρα τίει, ἀτίει δὲ πενιχρόν·
πᾶσιν δ' ἀνθρώποις αὐτὸς ἔνεστι νόος.

109. Stud a hominum diuersa.

Παντοῖαι κακότητες ἐν ἀνθρώποισιν ἔασι·
παντοῖαι δ' ἀρεταὶ, καὶ βιότου παλάμαι.

110. Consuetudo dissimilium.

Ἀργαλέον φρονέοντα παρ' ἄφροσι πόλλ' ἀγορεύειν,
καὶ σιγᾶν αἰεί. τοῦτο γὰρ οὐ δυνατόν. 626

Αἰσχρόν τοι μεθύοντα παρ' ἀνδράσι νήφοσ' εἶναι·
Αἰσχρὸν δ' εἰ νήφων πὰρ μεθύουσι μένει.

111. Iuuentus leuis.

Ἥβη καὶ νεότης ἐπικουφίζει νόον ἀνδρὸς,
πολλῶν δ' ἐξαίρει θυμὸν ἐς ἀμπλακίην. 630

112. Ira.

Ὥιπερ μὴ θυμοῦ κρέσσων νόος, αἰὲν ἐν ἄταις
Κύρνε τί καὶ μεγάλαις κεῖται ἐν ἀμπλακίαις.

113. Consultatio.

Βουλεύου δὶς καὶ τρὶς, ὅ τοι κ' ἐπὶ τὸν νόον ἔλθῃ·
Ἀτηρὸς γάρ τοι λάβρος ἀνὴρ τελέθει.

114. Boni, rari.

Ἀνδράσι τοῖς ἀγαθοῖς ἕπεται γνώμη τε καὶ αἰδὼς, 635
Οἳ νῦν ἐν πολλοῖς ἀτρεκέως ὀλίγοι.

115. Spes & timor.

Ἐλπὶς καὶ κίνδυνος ἐν ἀνθρώποισιν ὁμοῖοι·
οὗτοι γὰρ χαλεποὶ δαίμονες ἀμφότεροι.

πολλάκι πὰρ δόξαν τε καὶ ἐλπίδα γίγνεται εὖ ῥεῖν
Ἔργ' ἀνδρῶν, βουλαῖς δ' οὐκ ἐπέγεντο τέλος. 640

οὔτοι κἠδεῖ ὁ εἷς, οὔτ' εὔνουν, οὔτε τὸν ἐχθρὸν,
Εἰ μὴ σπουδαίου πρήγματος ἀντιτύχοις.

πολ-

Non admodum hominibus ex animi sententia omnia
fiunt:
Multò enim mortalibus præstantiores sunt immor-
tales.
Multum in anxietatibus versor, mærens corde:
Summam enim paupertatem non prætercurrimus.
Quilibet diuitem virum colit, contemnit autem paupe-
rem:
Omnibus verò hominibus ea inest mens.
Omnigenæ nequitiæ inter homines sunt;
Omnigenæq; virtutes, & vitæ artes.
Difficile est sapientem apud insipientes multa loqui,
Et tacere semper: hoc enim non est possibile.
Turpe sanè est ebrium apud viros sobrios esse:
Turpe verò, si sobrius apud ebrios maneat.
Pubertas & iuuentus alleuat mentem viri;
Multorum verò effert animum in errorem.
Cui non animi libidine fortior est mens, semper in noxis,
Cyrne, & magnis versatur in erroribus.
Consulta bis & ter, quodcumq; tibi in mentem venerit:
Nocuus enim profectò præceps vir est.
Viros bonos sequitur consilium, & pudor;
Qui nunc inter multos reuera sunt pauci.
Spes & periculum inter homines sunt similia:
Hæc enim grauia sunt numina ambo.
Sæpè præter opinionem & spem contingit inuenire
Res virorum: consilijs verò non respondit finis.
Non sanè molestiâ afficit vllus neque amicum neque
inimicum,
Nisi seriam rem consequaris.

Vide Prou. Molestum, sapientem apud stultos loqui.

116. Amici fortunæ comites.

πολλοὶ πὰρ κρητῆρι φίλοι γίγνονται ἑταῖροι,
Ἐν δὲ σπουδαίῳ πρήγματι παυρότεροι.
παύρους κηδεμόνας πιστοὺς εὕροις κεν ἑταίρους, 645
κείμενος ἐν μεγάλῃ θυμοῦ ἀμηχανίῃ.

117. Pudor, & impudentia

ἤδη νῦν αἰδὼς μὲν ἐν ἀνθρώποισιν ὄλωλεν,
αὐτὰρ ἀναιδείη γαῖαν ἐπιστρέφεται.

118. Paupertas.

ἆ δειλὴ πενίη, τί ἐμοῖσι καθημένη ὤμοις
Σῶμα καταισχύνεις καὶ νόον ἡμέτερον; 650
Αἰσχρὰ δέ μ' οὐκ ἐθέλοντα βίῃ καὶ πολλὰ διδάσκεις,
ἐσθλὰ παρ' ἀνθρώπων καὶ καλ' ἐπιστάμενον;
εὐδαίμων εἴην, καὶ θεοῖς φίλος ἀθανάτοισι
Κύρν' ἀρετῆς δ' ἄλλης οὐδεμιῆς ἔραμαι.

119. συμπάθεια.

Σύν σοι Κύρνε παθόντι κακῶς ἀνιώμεθα πάντες 655
ἀλλά τοι ἀλλότριον κῆδος ἐφημέριον.

120. Moderatio in vtraque fortuna.

Μηδὲν ἄγαν χαλεποῖσιν ἀσῶ φρένα, μηδ' ἀγαθοῖσι
Χαῖρ'· ἐπεὶ ἔστ' ἀνδρὸς πάντα φέρειν ἀγαθοῦ.

121. Euentus à Deo.

οὐδ' ὀμόσαι χρὴ τοῦτό τι, μή ποτε πρῆγμα τόδ' ἔσται·
Θεοὶ γὰρ καὶ νεμεσῶσ', οἷσιν ἔπεστι τέλος. 660
καὶ πρῆξαι μέντοι τι· καὶ ἐκ κακοῦ ἐσθλὸν ἔγεντο,
καὶ κακὸν ἐξ ἀγαθοῦ· καί τε πενιχρὸς ἀνὴρ
αἶψα μάλ' ἐπλούτησε, καὶ ὃς μάλα πολλὰ πέπαται,
ἐξαπίνης πάντ' ἀπώλεσε νυκτὶ μιᾷ.
καὶ σώφρων ἥμαρτε, καὶ ἄφρονι πολλάκι δόξα 665
ἕσπετο· καὶ τιμὴν, καὶ κακὸς ὤν, ἔλαχεν.

122. Diuitiæ, ho... atæ: paupert. contempta.

εἰ μὲν χρήματ' ἔχοιμι Σιμωνίδη, οἷά περ ἤδειν,
οὐκ ἂν ἀνιώμην τοῖς ἀγαθοῖσι συνών.

Νῦν

[a] *Multi apud craterem amici fiunt sodales:*
In seria autem re pauciores.
Paucos curatores fideles inuenias, licet sodales,
Positus in magna animi anxietate.
Iam nunc pudor quidem inter homines perijt:
At impudentia terram obit.
Heu improba paupertas, cur meis insidens humeris
Corpus deturpas, & mentem nostram?
Turpia autem me non volentem vi, & multa doces;
Bona quippe ab hominibus & honesta edoctum.
Beatus sim, & dijs carus immortalibus,
Cyrne; virtutem verò aliam nullam amo.
Tecum Cyrne affecto malè, mæremus omnes:
[b] *Sed sanè alienus dolor diem vnum durat tantùm.*
Nihil nimis difficilibus contristeris mentem, neque bonis.
Gaude: quoniam est viri omnia ferre boni.
Neq; iurare oportet tale quid; Numquam res hæc erit:
Dij etenim succensent, quibus adest finis.
Et facere tamen aliquid oportet: & ex malo bonum factum est,
Et malum ex bono: & pauper vir
Statim valdè diues euasit; & qui valdè multa acquisiuit,
Derepente omnia vtique perdidit nocte vna.
Et sapiens peccauit, & insipientem sæpe gloria
Secuta est: & honorem, etiam qui malus erat, inuenit.
Si quidem opes haberem ô Simonide, quales noui,
Non possem mærere bonis congrediens:

a Su. v. 115.

b Pind. Nem. 1. v 83 αὐτὸς δ' ἀπήμων καρδία κᾶδος ἀμφ' ἀλλότριον. Cic. part. p. 234. citò arescit lacruma, præsertim in alienis malis.

Νῦν δέ με γιγνώσκοντα παρέρχεται· εἰμὶ δ' ἄφωνος
  χρημοσύνῃ, πολλῶν γνοὺς περ ἄμεινον ἔτι. 670

123. Gubernatores imperiti

οὕνεκα νῦν φερόμεσθα, καθ' ἱστία λευκὰ βαλόντες.
  μηλίου ἐκ πόντου νύκτα διὰ δνοφερήν·
Ἀντλεῖν δ' οὐκ ἐθέλουσιν, ὑπερβάλλει δὲ θάλασσα
  Ἀμφοτέρων τοίχων· ἦ μάλα τις χαλεπῶς
Σώζεται· οἱ δ' εὕδουσι, κυβερνήτην μὲν ἔπαυσαν 675
  ἐσθλόν γ', ὃς φυλακὴν εἶχεν ἐπισταμένως.
χρήματα δ' ἁρπάζουσι βίῃ. κόσμος δ' ἀπόλωλε·
  Δασμὸς δ' οὐκέτ' ἴσως γίγνεται εἰς τὸ μέσον.
Φορτηγοὶ δ' ἄρχουσι, κακοὶ δ' ἀγαθῶν καθύπερθεν·
  Δειμαίνω μήπως ναῦν κατὰ κῦμα πίῃ. 680
Ταῦτά μοι ᾐνίχθω κεκρυμμένα τοῖς ἀγαθοῖσι·
  γιγνώσκοι δ' ἄν τις καὶ κακὸν, ἂν σοφὸς ᾖ.

124. Inaequalitas fortunae, & dignitatis.

Πολλοὶ πλοῦτον ἔχουσιν ἀίδριες· οἱ δὲ τὰ καλὰ
  Ζητοῦσιν χαλεπῇ τειρόμενοι πενίῃ·
ἔρδειν δ' ἀμφοτέροισιν ἀμηχανίη παράκειται· 685
  εἴργει γὰρ τοὺς μὲν χρήματα, τοὺς δὲ νόος.

125. Deo non resistendum.

Οὐκ ἔστι θνητοῖσι πρὸς ἀθανάτους μαχέσασθαι,
  οὐδὲ δίκην εἰπεῖν· οὐδενὶ τοῦτο θέμις.

126. Curiositas.

Οὐ χρὴ πημαίνειν ὅ,τι μὴ πημαντέον εἴη·
  οὐδ' ἔρδειν ὅ,τι μὴ λῷον ᾖ τελέσαι. 690

127. Προπεμπτικόν.

χαίρων εὖ τελέσειας ὁδὸν μεγάλου διὰ πόντου,
  Καί σε Ποσειδάων χάρμα φίλοις ἀγάγοι.

128. Satietas.

Πολλοὺς τοι κόρος ἄνδρας ἀπώλεσεν ἀφρονέοντας·
  γνῶναι γὰρ χαλεπὸν μέτρον, ὅτ' ἐσθλὰ πάρῃ.

Οὐ

Nunc autem me cognoscentem prætereunt; sum vero mutus
Paupertate, multis licet melius adhuc sciens.
Quare nunc ferimur velis albis expassis,
Melio ex ponto noctem per tenebrosam.
Exhaurire autem sentinam non volunt; superat autem mare
Vtrumq; nauis parietem: vnde valdè quis difficilè
Seruatur. illi verò dormiunt: gubernatorem quidem fecerunt quiescere
Bonum licet, qui custodiam habebat peritè.
Opes autem rapiunt vi: decor verò periit:
Diuisio autem non amplius æqualiter fit in medium.
Baiuli verò imperant, mali autem super bonos:
Timeo ne quo modo nauem fluctus absorbeat.
Hæc mihi ænigmaticè dicta sint, occulta probis:
Cognoscere autem potest quis etiam malum, si sapiens sit.
Multi diuitias habent imperiti: alij autem honesta
Quærunt, graui oppressi paupertate.
Facere autem vtrisq; impotentia inest:
Prohibent enim hos quidem opes, illos verò mens.
Non licet mortalibus aduersus immortales pugnare,
Neq; dicam dicere: nemini hoc fas est.
Non oportet pascere quod non pascendum sit;
Neq; facere quod non melius sit perficere:
Gaudens benè perficias viam magnum per pontum,
Et te Neptunus gaudium amicis reducat.
Multos sanè satietas viros perdidit insipientes:
Nosse enim difficile est modum quando bona adsunt.

V. Prou. Ve la ventis p mittere.

Gilb. Cog prou. Cum Dijs ne con tende.

129. Moderatio cupiditatū.

Οὐ δύναμαί σοι θυμὲ παρασχεῖν ἄρμενα πάντα· 695
Τέτλαθι· τῶν δὲ καλῶν οὔ τι σὺ μοῦνος ἐρᾷς.

130. Amici fortunæ comites.

Εὖ μὲν ἔχοντος ἐμοῦ, πολλοὶ φίλοι· ἢν δέ τι δεινὸν
Ἐγκύρσῃ, παῦροι πιστὸν ἔχουσι νόον.

131. Diuitiarum præstantiā.

πλήθει δ' ἀνθρώπων ἀρετὴ μία γίγνεται ἥδε,
πλουτεῖν· τῶν δ' ἄλλων οὐδὲν ἄρ' ἦν ὄφελος· 700
οὐδ' εἰ σωφροσύνην μὲν ἔχοις Ῥαδαμάνθυος αὐτοῦ,
πλείονα δ' εἰδείης Αἰολίδου Σισύφου·
ὅστε καὶ ἐξ ἀΐδεω πολυϊδρίῃσιν ἀνῆλθεν,
Πείσας Περσεφόνην αἱμυλίοισι λόγοις·
ἥ τε βροτοῖς παρέχει λήθην, βλάπτουσα νόημα· 705
ἄλλος δ' οὔπω τις τοῦτό γ' ἐπεφράσατο,
ὅντινα δὴ θανάτοιο μέλαν νέφος ἀμφικαλύψει.
ἔλθοι δ' ἐς κρυερὸν χῶρον ἀποφθιμένων,
Κυανέας τε πύλας παραμείψεται, αἵτε θανόντων
ψυχὰς εἴργουσιν, καίπερ ἀναινομένας· 710
Ἀλλ' ἄρα κἀκεῖθεν Σίσυφος πάλιν ἤλυθεν ἥρως
ἐς φάος ἠελίου σφῇσι πολυφροσύναις,
οὐδ' εἰ ψεύδεα μὲν ποιοῖς ἐτύμοισιν ὁμοῖα,
Γλῶσσαν ἔχων ἀγαθὴν Νέστορος ἀντιθέου.
Ὠκύτερος δ' εἴησθα πόδας ταχεῶν ἁρπυιῶν, 715
καὶ παίδων Βορέου, τῶν ἄφαρ εἰσὶ πόδες,
Ἀλλά γε χρὴ πάντας γνώμην ταύτην καταθέσθαι,
ὡς πλοῦτος πλείστην πᾶσιν ἔχει δύναμιν.
ἶσόν τι πλουτοῦσιν, ὅτῳ πολὺς ἄργυρός ἐστι,
καὶ χρυσὸς, καὶ γῆς πυροφόρου πεδία. 720

ἵπποι

Non possum tibi ô anime præbere necessaria omnia:
Tolera: nam pulchra non vtiq; tu solus amas.
Bene quidem habente me, multi sunt amici: si verò quid
graue
Inciderit, pauci fidelem habent mentem.
Vulgò autem hominum virtus vnica est hæc,
Ditescere: sed aliarum rerum nullus sanè est vsus;
Neq; si iustitiam quidem habeas Rhadamanthi ipsius,
[a] Pluraq; scias quàm Aeolides Sisyphus;
Qui etiam ex inferno multiscientia sua rediijt,
Persuasa Proserpina blandis verbis,
Quæ hominibus præbet obliuionem, lædens men-
tem;
Alius verò nondum quis hoc considerauit,
Quemcunque sanè mortis nigra nebula obtexerit,
Veneritq; in horridum locum mortuorum
Nigrasq; portas transierit, quæ mortuorum
Animas cohibent, etsi recusantes:
Verùm tamen & illinc Sisyphus rursus rediijt heros,
Ad lucem solis, sua multiplici peritia.
Neq; si falsa quidem facis veris similia,
Linguam habens bonam Nestoris diuini;
Celeriorq; fueris pedes velocibus [b] Harpyijs.
[c] Et filijs Boreæ, quorum celeriter eunt pedes,
Ac certè oportet omnes sententiam hanc reponere,
Quòd diuitiæ plurimam in omnibus habent potesta-
tem.
Aequaliter porrò diuites sunt, is cui multum argen-
tum est,
Et aurum, & terræ farriferæ campi,

[a] Hadr. Iun. prou. Sisyphus.

[b] De quib. Hes. Theog. 265. Apoll. Rhod. 2, 178. Virgil. Aen. 3, 214. & 6, 289. Oppian. κυν. 2. fin. alij. Suid. sūt ἀρχαικὰ καὶ δαίμονα. Eustath. δαιμόνια [illegible], Odys. ξ. 52

[c] Quorum nomina Calais & Zetes vide Pind. Pyth. 4. v. 325 Pausa. Lacon. fol. 101. & Heliac. f. 165.

132. αὐτάρκεια.

ἵπποι θ', ἡμίονοί τε· καὶ ᾧ τὰ δέοντα πάρεστι,
Γαστρί τε καὶ πλευραῖς καὶ ποσὶν ἁβρὰ παθεῖν
παιδός τ' ἠδὲ γυναικός· ὅταν δέ κε τῶν ἀφίκηται
ὥρη, σὺν δ' ἥβη γίγνεται ἁρμόδιος,

133. Mors ineuitabilis.

Ταῦτ' ἄφενος θνητοῖσι. τὰ γὰρ περιώσια πάντα 725
χρήματ' ἔχων, οὐδεὶς ἔρχεται εἰς ἀΐδην.

134. Prouidentia diuina.

οὐδ' ἂν ἄποινα διδοὺς, θάνατον φύγοι, οὐδὲ βαρείας
Νούσους, οὐδὲ κακὸν γῆρας ἐπερχόμενον.
Ζεῦ πάτερ, εἴθε γένοιτο θεοῖς φίλα, τοῖς μὲν ἀλιτροῖς
ὕβριν ἀδεῖν, καί σφιν τοῦτο γένοιτο φίλον, 730
Θυμῷ σχέτλια ἔργα· μετὰ φρεσὶ δ' ὅστις ἀπηνής,
Ἐργάζοιτο, θεῶν μηδὲν ὀπιζόμενος,
αὐτὸν ἔπειτα πάλιν τίσαι κακὰ, μηδέ τ' ὀπίσσω
πατρὸς ἀτασθαλίη παισὶ γένοιτο κακόν·
παῖδες δ' οἵ τ' ἀδίκου πατρὸς, τὰ δίκαια νοεῦντες
ποιῶσι, Κρονίδη, σὸν χόλον ἀζόμενοι, 736
Ἐξ ἀρχῆς τὰ δίκαια μετ' ἀστοῖσιν φιλέοντες,
Μή τιν' ὑπερβασίην ἀντιτίειν πατέρων·
Ταῦτ' εἴη μακάρεσσι θεοῖς φίλα. νῦν δ' ὁ μὲν ἔρδων
ἐκφεύγει, τὸ κακὸν δ' ἄλλος ἔπειτα φέρει. 749
καὶ τοῦτ', ἀθανάτων βασιλεῦ, πῶς ἐστι δίκαιον;
ἔργων ὅστις ἀνὴρ ἐκτὸς ἐὼν ἀδίκων,
Μή τιν' ὑπερβασίην κατέχων, μηθ' ὅρκον ἀλιτρὸν,
ἀλλὰ δίκαιος ἐὼν, μὴ τὰ δίκαια πάθῃ;
Τίς δὴ καὶ βροτὸς ἄλλος, ὁρῶν πρὸς τοῦτον, ἔπειτα 745
ἅζοιτ' ἀθανάτους; καὶ τίνα θυμὸν ἔχων,

ὁππότ'

Equique mulique; & cui ea quibus opus est adsunt
Ad ventre & lateribus & pedibus voluptatem percipiendam,
Ex puero & muliere. quando verò illorum venerit
Tempus, & cum pubertate sit congruum;
Hæc sunt diuitiæ hominibus. nam superfluas omnes
Opes habens nemo venit in infernum:
Neq; pretia dans, mortem fugerit, neq; graues
Morbos, neq; malam senectutem instantem.
ô Iupiter pater, vtinam sit dijs libitum; scelestis quidē
Contumeliam placere, & ipsis hoc sit gratum,
Animo improba facinora; in mente autem quisquis immanis,
Fecerit, deos nihil curans;
Ipsum postea rursus luere mala; neque postea
Patris improbitas liberis sit malum;
Sed filij, qui cum sint iniusti patris, iusta cognoscentes
Faciunt; ô Saturnie, tuam iram reuerentes,
Denuò iusta inter ciues amantes;
Ne quam transgressionem luant parentum.
Hæc sint beatis dijs grata. nunc verò qui patrat scelus,
Effugit; pœnam autem alius postea fert.
Et hoc, ô immortalium rex, quomodo est iustum?
Facinora qui vir extra est iniusta,
Nullam iniquitatem habens, neque iusiurandum impium,
Sed iustus exsistens, non iusta patiatur?
Quis itaq; & homo alius, respiciens ad eum, postea
Veneretur deos? & quem animum habeat.

Quan-

ὁππότ' ἀνὴρ ἄδικος, καὶ ἀτάσθαλος, οὔτε τι ἀνδρὸς,
οὔτε τι ἀθανάτων μῆνιν ἀλευάμενος,
ὑβρίζῃ πλούτῳ κεκορημένος· οἱ δὲ δίκαιοι
Τρύχονται, χαλεπῇ τειρόμενοι πενίῃ; 750
Ταῦτα μαθὼν φίλ' ἑταῖρε, δικαίως χρήματα ποιοῦ,
Σώφρονα θυμὸν ἔχων ἐκτὸς ἀτασθαλίης,
Αἰεὶ τῶνδ' ἐπέων μεμνημένος· ἐς δὲ τελευτὴν
Αἰνήσεις μύθῳ σώφρονι πειθόμενος.

135. Pax.

Ζεὺς μὲν τῆσδε πόληος ὑπειρέχοι αἰθέρι ναίων 755
αἰεὶ δεξιτερὴν χεῖρ' ἐπ' ἀπημοσύνῃ,
ἄλλοι τ' ἀθάνατοι μάκαρες θεοί· αὐτὰρ Ἀπόλλων
ὀρθώσαι γλῶσσαν καὶ νόον ἡμέτερον·
Φόρμιγγ' αὖ φθέγγοιθ' ἱερὸν μέλος, ἠδὲ καὶ αὐλῷ·
ἡμεῖς δὲ σπονδὰς θεοῖσιν ἀρεσσάμενοι, 760
Πίνωμεν, χαρίεντα μετ' ἀλλήλοισι λέγοντες,
Μηδὲν τὸν Μήδων δειδιότες πόλεμον.
Ὧδ' εἶναι, καὶ ἄμεινον εὔφρονα θυμὸν ἔχοντας,
Νόσφι μεριμνάων εὐφροσύνως διάγειν
Τερπομένους· τῆλε δὲ κακὰς ἀπὸ κῆρας ἀμῦναι, 765
γῆράς τ' οὐλόμενον, καὶ θανάτοιο τέλος.

136. Fidelitas in docendo.

Χρὴ Μουσῶν θεράποντα καὶ ἄγγελον, εἴ τι περισσὸν
εἰδείη σοφίης, μὴ φθονερὸν τελέθειν,
Ἀλλὰ τὰ μὲν μῶσθαι, τὰ δὲ δεικνύναι, ἄλλα δὲ ποιεῖν.
τί σφιν χρήσηται μοῦνος ἐπιστάμενος; 770
Φοῖβε ἄναξ, αὐτὸς μὲν ἐπύργωσας πόλιν ἄκρην,
Ἀλκαθόῳ Πέλοπος παιδὶ χαριζόμενος·

αὐτὸς

Quando vir iniustus, & sceleratus, neque quidquam viri
Neque deorum iram timens,
Contumeliam facit, diuitijs saturatus; iusti verò
Affliguntur graui pressi paupertate?
Hæc discens, care sodalis, iustè opes acquire,
Temperatum animum habens sine peccato,
Semper horum versuum memor: ad postremum verò
Probabis verbo frugi obtemperans.
Iupiter quidem, super hanc ciuitatem teneat in æthere habitans
Semper dextram manum in incolumitatem,
Alijq; immortales beati dij; sed Apollo
Concinnet linguam & mentem nostram:
Citharâ item sonet sacrum melos, atq; etiam tibiâ.
Nos verò libationibus deos placantes,
Bibamus, iucunda inter nos loquentes,
Nil Medorum metuentes bellum.
Sic esse detur, & meliorem lætum animum habentes,
Sine curis hilariter viuere
Oblectatos; longè verò malas sortes arcere,
Senectutemq; exitialem, & mortis [a] finem.
Oportet Musarum famulum & nuncium, si quid eximium
Nouerit sapientiæ, non inuidum esse;
Sed alia quidem inquirere, alia verò ostendere, alia verò facere.
Quorsum eis vteretur, solus sciens? [b]
Phœbe rex, ipse quidem turri munisti arcem,
[c] Alcathou, Pelopis filio gratificans:

[a] Τέλος hac forma nihil sonat aliud quàm χρῆμα, res & θανάτοιο τέλος est ipsa mors, quomodo à Plaut. dicitur res voluptatum, pro, voluptates Amph 2,2 v. 1 ab Aristop. χρῆμα γυναικῶν, pro γυναῖκες Nub v. 2. vide & Ιλ. γ. 309 π. 502 [?]

[b] Gilb Cog. pr Si solus sapit.

[c] Vide Paus. Att. f. 39.

Ipse

Αὐτὸς δὲ στρατὸν ὑβριστὴν Μήδων ἀπέρυκε
Τῆς δὲ πόλευς, ἵνα σοὶ λαοὶ ἐν εὐφροσύνῃ
ἦρος ἐπερχομένου, κλειτὰς πέμπωσ' ἑκατόμβας, 775
τερπόμενοι κιθάρῃ, καὶ ἐρατῇ θαλίῃ,
Παιάνων τε χοροῖς ἰαχαῖσί τε σὸν περὶ βωμόν.
ἦ γὰρ ἔγωγε δέδοικ', ἀφραδίην ἐσορῶν
καὶ στάσιν ἑλλήνων λαοφθόρον. ἀλλὰ σὺ φοῖβε
ἵλαος ἡμετέρην τήνδε φύλασσε πόλιν. 780

137. Patria.

ἦλθον μὲν γὰρ ἔγωγε καὶ εἰς Σικελίω ποτὲ γαῖαν,
ἦλθον δ' Εὐβοίης ἀμπελόεν πεδίον,
Σπάρτην τ' Εὐρώτα δονακοτρόφου ἀγλαὸν ἄστυ·
καί μ' ἐφίλευν προφρόνως πάντες ἐπερχόμενον·
ἀλλ' οὔτις μοι τέρψις ἐπὶ φρένας ἦλθεν ἐκείνων· 785
οὕτως οὐδὲν ἄρ' ἦν φίλτερον ἄλλο πάτρης.

138. Sapientia.

Μή ποτέ μοι μελέδημα νεώτερον ἄλλο φανείη
Ἀντ' ἐρατῆς σοφίης, ἀλλὰ τόδ' αἰὲν ἔχων
Τερποίμην φόρμιγγι, καὶ ὀρχηθμῷ, καὶ ἀοιδῇ,
καὶ μετὰ τῶν ἀγαθῶν ἐσθλὸν ἔχοιμι νόον. 790

139. Conscientia bona.

Μή τε τινὰ ξεῖνον δηλούμενος ἔργμασι λυγροῖς,
Μή τε τιν' ἐνδήμων, ἀλλὰ δίκαιος ἐών,
τὴν σαυτοῦ φρένα τέρπε· δυσηλεγέων δὲ πολιτῶν
ἄλλος τίς σε κακῶς, ἄλλος ἄμεινον ἐρεῖ.
τοὺς ἀγαθοὺς ἄλλος μάλα μέμφεται, ἄλλος ἐπαινεῖ·
τῶν δὲ κακῶν μνήμη γίγνεται οὐδεμία. 796

140. Nemo reprehensione liber.

Ἀνθρώπων δ' ἄψεκτος ἐπὶ χθονὶ γίγνεται οὐδείς,
ἀλλ' ὡς λῷον· ὃς μὴ πλεόνεσσι μέλει.

Οὐδεὶς

Ipse item exercitum iniuriosum Medorum arcere
Hac ciuitate, vt tibi populi in lætitia
Vere ineunte claras mittant hecatombas,
Delectati cithara, & hilari conuiuio,
Pæanumque choris vociferationibusque tuum circum altare.
Profectò enim ego timeo, stultitiam intuens
Et seditionem Græcorum populi corruptricem. Sed tu Phœbe
Propitius nostram hanc custodi ciuitatem.
Veni quidem enim ego & in Siculam aliquando terrã;
Venique in EubϾ vitiferum solum,
Spartamq; Eurotæ arundiniferi [a] claram vrbem:
Et me excipiebant alacriter omnes aduenientem:
Sed nulla mihi oblectatio in præcordia venit illarum:
Adeò nihil sanè erat carius aliud patriâ.
Numquam mihi cura recentior alia occurrat
Præ amabili sapientia: sed hanc semper habens,
Oblecter cithara, & saltatione, & carmine:
Et cum bonis bonam habeam mentem.
Neque quemquam externum offendens factis improbis,
Neq; quemquam ciuium, sed iustus exsistens,
Tuam ipsius mentem oblecta: morosorum verò ciuium
Alius tibi malè, alius melius dicet.
Bonos alius valdè vituperat, alius laudat:
Malorum verò mentio fit nulla.
Hominum autem inculpatus super terram est nullus:
Sed cui melius est? cuius non pluribus cura est.

[a] Xeno. est δυνατωτάτη καὶ ὀνομαστοτάτη, quãuis ὀλιγανθρωποτάτη. de Lac. Repub. princ.

Nullus

οὐδεὶς ἀνθρώπων οὔτ' ἔσσεται, οὔτε πέφυκεν,

* 141. Concionatoris officium (Ita D. Phil. & pulcre ad sacram scripturam hac, vid Deut. 4, a. c. 12, 32. Quid a. sint θεωροὶ docent Iul. Poll. p. 5. Suid. in θεωρ. Vlp. in Demosth. fol. 180.)

ὅστις πᾶσιν ἁδὼν δύσεται εἰς Ἀΐδου· 800
οὐδὲ γὰρ, ὃς θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισιν ἀνάσσει,
Ζεὺς Κρονίδης, θνητοῖς πᾶσιν ἁδεῖν δύναται.
Τόρνου καὶ στάθμης, καὶ γνώμονος ἄνδρα θεωρὸν
Εὐθύτερον χρὴ μὲν Κύρνε φυλασσέμεναι·
ᾯτινί κεν Πυθῶνι θεὸς, χρήσας ἱέρεια, 805
Ὀμφὴν σημήνῃ πίονος ἐξ ἀδύτου.
οὔτε τι γὰρ προσθεὶς, οὐδέν κε τι φάρμακον εὕροις,
οὐδ' ἀφελὼν, πρὸς θεῶν ἀμπλακίην προφύγοις.

142. Amicitiae desertio.

Χρῆμ' ἔπαθον θανάτου μὲν ἀεικέος οὔτι κάκιον,
Τῶν δ' ἄλλων πάντων Κύρν' ἀνιηρότατον· 810
οἵ με φίλοι προὔδωκαν, ἐγὼ δ' ἐχθροῖσι πελασθεὶς
εἰδήσω καὶ τῶν, ὅντιν' ἔχουσι νόον.

143. Munerum corruptela.

Βοῦς μοι ἐπὶ γλώσσης κρατερῷ ποδὶ λὰξ ἐπιβαίνων
ἴσχει κωτίλλειν, καίπερ ἐπιστάμενον.

144. Necessitas fatalis.

Κύρν' ἔμπης ὅ, τι μοῖρα παθεῖν οὐκ ἔσθ' ὑπαλύξαι,
ὅττι ἢ μοῖρα παθεῖν, οὔτι δέδοικα παθεῖν. 816
Ἐς πολὺ ἄρρηκτον κακὸν ἥκομεν, ἔνθα μάλιστα
Κύρνε συναμφοτέρους μοῖρα λάβοι θανάτου.

145. Parentes honorandi.

Οἳ δ' ἀπογηράσκοντας ἀτιμάζουσι τοκῆας,
Τούτων τοι χώρη Κύρν' ὀλίγη τελέθει. 820

146. Iustitia.

Μήτε τιν' αὖξε τύραννον ἐπ' ἐλπίσι κέρδεος εἴκων,
Μήτε κτεῖνε, θεῶν ὅρκια συνθέμενος.

147. Luxus.

Πῶς ὑμῖν τέτληκεν ὑπ' αὐλητῆρος ἀείδειν
Θυμός; γῆς δ' οὖρος φαίνεται ἐξ ἀγορῆς,

Ἥτι

Nullus hominum neq; erit, neq; ortus est,
Qui omnibus placens descendat in domum Plutonis:
Neq; enim qui mortalibus & immortalibus imperat,
Iupiter Saturnius, hominibus omnibus placere potest.
[a] Torno & amussi & gnomone virum oracula consulentem
Rectius oportet Cyrne obseruare;
Cui nempe in [b] Pythone deus, respondens sacerdoti,
Vaticinium significauerit pingui ex adyto.
Nec quicquam enim addens, vllum remedium inueneris;
Neq; auferens, à dijs delictum profugeris,
Rem passus sum morte quidem indigna non deteriorem,
Sed aliarum omnium rerum Cyrne molestissimam:
Amici me prodiderunt. ego verò inimicos accedens,
Videbo & eorum, quamnam habeant, mentem.
Bos mihi super lingua forti pede calcitrando insistens,
Probibet garrire, etiam scientem,
Cyrne: tamen, quod fatum est pati, non licet effugere.
Quod verò fatum est pati, non timeo pati.
In valde durum malum venimus: vbi maximè
Cyrne ambos fatum corripiat mortis.
Qui verò senescentes contemnunt parentes,
Horum quidem locus Cyrne modicus est.
Neque quemquam adiuua tyrannum, sub spe lucro id fore;
Neque occide, deorum fœdera iniens.
Quomodo nobis sustinuit ad tibicinem canere
Animus? terræ autem moderator apparet ex foro,

[a] Hadr. Iun. Pr. regula rectior.

[b] Pytho, & Delphi vrbs eadem Pauf. Phoc. fol. 322.

Prou. Bos in lingua.

ἥ τε τρέφει καρποῖσιν, ἐν εἰλαπίναις φορέοντας 825
ξανθῇσίν τε κόμαις πορφυρέους στεφάνους.
Ἀλλ' ἄγε δὴ, Σκύθα, κεῖρε κόμην, ἀπόπαυε δὲ κῶμον,
πένθει δ' εὐώδη χῶρον ἀπολλύμενον.

148. Credulitas & diffidentia.

Πίστει χρήματ' ὄλεσσα, ἀπιστίῃ δ' ἐσάωσα·
Γνώμη δ' ἀργαλέη γίγνεται ἀμφοτέρων. 830

149. Malorum caussa, ipsi homines.

Πάντα τάδ' ἐν κοράκεσσι καὶ ἐν φθορᾷ· οὐδέ τις ἡμῖν
αἴτιος ἀθανάτων Κύρνε θεῶν μακάρων·
ἀλλ' ἀνδρῶν τε βίη, καὶ κέρδεα πολλὰ, καὶ ὕβρις,
πολλῶν ἐξ ἀγαθῶν ἐς κακότητ' ἔβαλον.

150. Conuiuialia praecepta.

Διστοί τοι πόσιος κῆρες δειλοῖσι βροτοῖσι, 835
δίψα τε λυσιμελὴς, καὶ μέθυσις χαλεπή.
Τούτων δ' αὖ τὸ μέσον στρωφήσομαι, οὐδέ με πείσεις,
οὔτε τι μὴ πίνειν, οὔτε λίην μεθύειν.
Οἶνος ἐμοὶ τὰ μὲν ἄλλα χαρίζεται· ἓν δ' ἀχάριστος,
εὖτ' ἂν θωρήξας μ', ἄνδρα πρὸς ἐχθρὸν ἄγοι. 840
Ἀλλ' ὁπόταν καθύπερθεν ἐὼν, ὑπένερθε γένηται,
τουτάκις οἴκαδ' ἴμεν παυσάμενον πόσιος.

151. Destruere facilius, quàm construere.

Εὖ μὲν κείμενον ἄνδρα κακῶς θέμεν, εὐμαρές ἐστι·
Εὖ δὲ θέμεν τὸ κακῶς κείμενον, ἀργαλέον.

152. Seueritas.

Λὰξ ἐπίβα δήμῳ κενεόφρονι, τύπτε δὲ κέντρῳ 845
ὀξέι, καὶ ζεύγλην δύσλοφον ἀμφιτίθει.
Οὐ γὰρ ἔθ' εὑρήσεις δῆμον φιλοδέσποτον ὧδε
ἀνθρώπων, ὁπόσους ἠέλιος καθορᾷ.

153. Amicitia simulata.

Ζεὺς ἄνδρ' ἐξολέσειεν ὀλύμπιος, ὃς τὸν ἑταῖρον
μαλθακὰ κωτίλλων ἐξαπατᾶν ἐθέλει. 850

ἤδεα

Quæ nutrit frugibus, in conuiuijs gestantes
Flauisq; comis purpureas coronas.
Sed agedum ô Scytha, tonde comam, sæda comissationem:
Luge verò suaueolentem locum pereuntem.
Fide opes perdidi, diffidentia autem seruaui:
Consilium verò difficile est amborum.

Prou. Fiducia opes perdidi.

Omnia illa in coruis & in corruptione sunt: *neque quis nobis*
Autor immortalium Cyrne deorum beatorum;
Sed virorum vis, & lucra multa, & iniuria,
Multis ex bonis in calamitatem protruserunt.
Duæ sanè sunt *potus labes miseris mortalibus;*
Sitis membra resoluens, & inebriatio difficilis.
Horum verò per medium versabor; neq; mihi persuadebis,
Neq; quidquam non potare, neq; nimis inebriari.
Vinum mihi in reliquis quidem placet, in vno autem displicet,
Quando scilicet *armans me, virum contra inimicum (agit.*
Sed quando supra exsistens, infra fit,
Tunc domum ito, intermisso potu.
Bene quidem constitutum virum malè cõstituere, facilè (est:
Benè verò constituere malè constitutum, difficilè est.
Calcibus insulta populo fatuo, percuteq; stimulo
Acuto, & iugum graue circumpone:
Non enim vmquam inuenies populum, domini amantem adeò,
Hominum quotquot sol aspicit.
Iupiter virum perdat cælestis, qui sodalem
Mollia garriens fallere vult.

ἤδεα μὲν καὶ πρόσθεν, ἀτὰρ πολὺ λώϊα δὴ νῦν·
Τοὔνεκα τοῖς δειλοῖς οὐδεμί' ἐστὶ χάρις.

154. Gubernatores mali.

Πολλάκις ἡ πόλις ἥδε δι' ἡγεμόνων κακότητα,
ὥσπερ κεκλιμένη ναῦς, παρὰ γῆν ἔδραμε.

155. Amici fortunæ comites.

Τῶν δὲ φίλων εἰ μέν τις ὁρᾷ μέ τι δεινὸν ἔχοντα, 855
Αὐχέν' ἀποστρέψας, οὐδ' ἐσορᾶν ἐθέλει·
ἢν δέ τί μοι πόθεν ἐσθλὸν, ἃ πολλάκι γίγνεται ἀνδρὶ,
Πολλοὺς ἀσπασμοὺς καὶ φιλότητας ἔχω.

156. Fornicatio.

Οἵ με φίλοι προδιδοῦσι, καὶ οὐκ ἐθέλουσί τι δοῦναι
Ἀνδρῶν φαινομένων· ἀλλ' ἐγὼ αὐτομάτη 860
ἑσπερίη τ' ἔξειμι, καὶ ὀρθρίη αὖθις ἔσειμι,
ἦμος ἀλεκτρυόνων φθόγγος ἐγρομένων.

157. Diuitiæ indignis datæ.

Πολλοῖς ἀχρήστοισι θεὸς διδοῖ ἀνδράσιν ὄλβον
Ἐσθλὸν, ὃς οὐθ' αὐτῷ βέλτερος οὐδὲν ἐὼν,

158. Virtus æterna.

Οὔτε φίλοις· ἀρετῆς δὲ μέγα κλέος οὔποτ' ὀλεῖται· 865
Αἰχμητὴς γὰρ ἀνὴρ γῆν τε καὶ ἄστυ σαοῖ.

159. Gratitudo.

ἔν μοι ἔπειτα πέσοι μέγας οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν
Χάλκεος, ἀνθρώπων δεῖμα παλαιγενέων,
Εἰ μὴ ἐγὼ τοῖσιν μὲν ἐπαρκέσω, οἵ με φιλοῦσι·
Τοῖς δ' ἐχθροῖς ἀνίη καὶ μέγα πῆμ' ἔσομαι. 870

160. Vini vsus, & abusus.

Οἶνε, τὰ μέν σ' αἰνῶ, τὰ δὲ μέμφομαι· οὐδέ σε πάμπαν
Οὔτέ ποτ' ἐχθαίρειν, οὔτε φιλεῖν δύναμαι.
Ἐσθλὸς καὶ κακός ἐσσι· τίς ἄν σέ γε μωμήσαιτο;
Τίς δ' ἂν ἐπαινήσῃ, μέτρον ἔχων σοφίης;
Πῖν' οἶνον, τὸν ἐμῆς κορυφῆς αἱ Ταϋγέτοιο 875
ἄμπελοι ἤνεγκαν, τὰς ἐφύτευσ' ὁ γέρων

Cognoueram quidem & priùs, sed multò melius nunc
Quòd improbis nulla adest fides. (*Sanè*:
Sæpe ciuitas hæc per rectorum nequitiam,
Velut nauis inclinata, secus terram cucurrit.
Amicorum verò si quidem quis videt me aliquid aduersi habentem,
Ceruicem auertens, neq; videre vult:
Si verò quidpiam mihi alicunde boni, qualia sæpè contingunt viro;
Multas salutationes & amicitias habeo.
Amici me produnt, & non volunt quidquam dare,
Viris apparentibus: sed ego vltronea
Serotinaq; egredior, & matutina rursus ingredior,
Cum gallorum vox auditur expergiscentium.
Multis inutilibus Deus dat viris diuitias
Bonas: qui neq; sibi melior quidquam exsistens,
Neq; amicis. virtutis autem magna gloria nunquam peribit.
Bellator enim vi terram & vrbem seruauerit.
[a] *In me deinde cadat magnum cælum latum supernè*
Aereum, hominum metus antiquorum,
Si non ego illis quidem auxiliabor, qui me amant;
Sed inimicis molestia & magnum nocumentum ero.
Vinum partim quidem te laudo, partim verò te culpo: nec tamen te omnino
Neq; vnquam odisse, neq; amare possum.
[b] *Bonum & malum es: quis te quidem vituperauerit?*
Quis verò laudauerit, mediocrem habens sapientiã?
Bibe vinum, quod mei [c] *verticis Taygeti*
Vites tulerunt, quas plantauit senex

infra v. 1012.

a Vid. prou. quid si cælum ruat? Metum autem istum Celtis tribuunt Strabo lib 7. f. 209. & Arrian. de Alex. lib. 1. fol 5. cætera audacissimis, Arist. Nic. 3, 7. Bud. 2, 1. Aelian. v. h. 12, 23.

b infr. v. 1088. cit. prou. Polypi caput.

c Qui tandem terræ motibus abruptus fuit. Strabo lib. 8. fol. 250.

οὔρεος ἐν βήσσῃσι θεοῖσι φίλος Θεότιμος,
ἐκ Πλατανιστοῦντος ψυχρὸν ὕδωρ ἐπάγων.
Τοῦ πίνων, ἀπὸ μὲν χαλεπὰς σκεδάσεις μελεδῶνας.
θωρηχθεὶς δ᾽ ἔσεαι πολλὸν ἐλαφρότερος. 880

161. Pax.

Εἰρήνη καὶ πλοῦτος ἔχοι πόλιν, ὄφρα μετ᾽ ἄλλων
κωμάζοιμι· κακοῦ δ᾽ οὐκ ἔραμαι πολέμου.
Μηδὲ λίην κήρυκος ἀν᾽ οὖς ἔχε μακρὰ βοῶντος·
οὐ γὰρ πατρῴας γῆς πέρι μαρνάμεθα.

162. Fortitudo.

Ἀλλ᾽ αἰσχρὸν παρεόντα καὶ ὠκυπόδων ἐπιβάντα 885
ἵππων, μὴ πόλεμον δακρυόεντ᾽ ἐσιδεῖν.
Οἴμοι ἀναλκίης· ἀπὸ μὲν Κήρινθος ὄλωλε,
Ληλάντου δ᾽ ἀγαθὸν κείρεται οἰνόπεδον·
οἱ δ᾽ ἀγαθοὶ φεύγουσι, πόλιν δὲ κακοὶ διέπουσιν·
ὡς κυψελλίζον Ζεὺς ὀλέσειε γένος. 890

163. Prudentia.

Γνώμης δ᾽ οὐδὲν ἄμεινον ἀνὴρ ἔχει ἐν γε ἑαυτῷ,
οὐδ᾽ ἀγνωμοσύνης Κύρν᾽ ἀνιηρότερον.

164. σωφρο-νεῖν.

Κύρνε μὴ ἀνδράσι πάντα καταθνητοῖς χαλεπαίνειν,
γιγνώσκων ὡς νοῦν, οἷον ἕκαστος, ἔχεις
αὐτὸς ἐνὶ στήθεσι, καὶ ἔργματα· τῶν τε δικαίων, 895
τῶν τ᾽ ἀδίκων, μέγα κεν πῆμα βροτοῖσιν ἐπῆ.
Ἔστι τὸ μὲν χεῖρον, τὸ δ᾽ ἄμεινόν γ᾽ ἔργον ἑκάστου·
οὐδεὶς δ᾽ ἀνθρώπων αὐτὸς ἅπαντα σοφός.

165. Diuitiarum vsus, & abusus.

Ὅστις ἀνάλωσιν τηρεῖ, κατὰ χρήματα θηρῶν,
κυδίστην ἀρετὴν τοῖς συνιεῖσιν ἔχει. 900
Εἰ μὲν γὰρ καθιδεῖν βιότου τέλος ἦν, ὁπόσον τις
ἤμελλ᾽ ἐκτελέσας εἰς Ἀΐδαο περᾶν,

εἰκὸς

Montis in clinis, dijs charus Theotimus,
Ex plataneto frigidam aquam inducens.
Ex quo bibens quidem, graues dissipabis curas;
Potus verò, eris multò alacrior.
Pax & diuitiæ habeant ciuitatem, vt cum alijs
Comisser: malum enim non amo bellum.
Neq; nimis præconi aurem præbe longè latè vocife-
ranti:
Non enim paterna pro terra pugnamus.
Sed turpe est præsentem & velocibus insidentem
Equis, non bellum lacrymosum intueri.
Heu mihi ob ignauiam; [a] Cerinthus enim perijt;
[b] Lelantiq; bonum tondetur vinetum:
Boni exsulant, ciuitatem verò mali administrant:
Vt [c] Cypsellizon Iupiter perdat genus;
Consilio verò nil melius vir habet in seipso;
Neque inconsiderantia Cyrne quidquam peius.
Cyrne ne viris per omnia mortalibus succense,
Expendens quod mentem, qualem quisq; habes
Ipse in pectoribus, & facta: & iusto
Et iniusto magnum damnum mortalibus inest.
Est aliud quidem peius, aliud verò melius factum
cuiusque:
Nullus verò hominum ipse per omnia, sapiens.
Quisquis impensam seruat, pecunias captans,
Clarissimam virtutem apud intelligentes habet.
Si enim perspicere vitæ finem liceret, quanto tempo-
re quis
Emenso in domum Plutonis transiturus esset;

[a] al. Cerinthus, & sic Hom. Iλ. β. 538. Plin. lib. 4 c. 12. Strab. lib. 10. princ.
[b] Strab. & Plin. ib. Callim. Del. 289. Hom. in Apoll. 220
[c] à Cypselo, de quo nomine Pausan. Hel. pr. f. 164. & seq. De tyrannide Cypselidarum Aristot. polit. 5, 12. Reinec. t. 1, hist. Iul. f. 455.

Εἰκὸς ἂν ἦν, ὃς μὲν πλείω χρόνον αἶσαν ἔμιμνε,
φείδεσθαι μᾶλλον τοῦτον ὃν εἶχε βίον.
Νῦν οὐκ ἔστιν· ὃ δὴ καὶ ἐμοὶ μέγα πένθος ὄρωρε, 905
Καὶ δάκνομαι ψυχήν, καὶ δίχα θυμὸν ἔχω·
Ἐν τριόδῳ δ' ἕστηκα· δύ' εἰσὶ δὲ πρόσθεν ὁδοί μοι·
φροντίζω, τούτων ἥντιν' ἴω προτέρην·
ἢ μηδὲν δαπανῶν τρύχω βίον ἐν κακότητι,
ἢ ζώω τερπνῶς, ἔργα τελῶν ὀλίγα. 910
Εἶδον μὲν γὰρ ἔγωγ', ὃς ἐφείδετο, κοὔποτε γαστρὶ
σῖτον ἐλευθέριον, πλούσιος ὤν, ἐδίδου·
Ἀλλὰ πρὶν ἐκτελέσαι, κατέβη δόμον Ἄϊδος εἴσω·
Χρήματα δ' ἀνθρώπων οὑπιτυχὼν ἔλαβεν·
ὥστ' ἐς ἄκαιρα πονεῖν, καὶ μὴ δόμεν ᾧ κ' ἐθέλοι τις. 915
Εἶδον δ' ἄλλον, ὃς ἧι γαστρὶ χαριζόμενος·
Χρήματα μὲν διέτριψεν, ἔφη δ', Ὑπάγω φρένα τέρψας.
Πτωχεύει δὲ φίλους πάντας, ὅπου τιν' ἴδῃ.
Οὕτω Δημόκλεις, κατὰ χρήματ' ἄριστον ἁπάντων
Τὴν δαπάνην θέσθαι, καὶ μελέτην ἐχέμεν· 920
Οὔτε γὰρ ἂν προκαμὼν ἄλλῳ κάματον μεταδοίης,
οὔτ' ἂν πτωχεύων δουλοσύνην τελέοις·
Οὐδ' εἰ γῆρας ἵκοιο, τὰ χρήματα πάντ' ἀποδραίη.
Ἐν δὲ τοιῷδε γένει χρήματ' ἄριστον ἔχειν·
Εἰ μὲν γὰρ πλουτεῖς, πολλοὶ φίλοι· ἢν δὲ πένηαι, 925
παῦροι· κοὐκέθ' ὁμῶς αὐτὸς ἀνὴρ ἀγαθός.
Φείδεσθαι μὲν ἄμεινον· ἐπεὶ οὐδὲ θανόντ' ἀποκλαίει
οὐδείς, ἢν μὴ ὁρᾷ χρήματα λειπόμενα.

166. Amici fortunæ comites.

Παύροις

Par esset eum qui quidē plus temporis fatū exspectaret,
Parcere magis huic quàm haberet vitæ. (excitat:
Iam verò non licet: quod sanè & mihi magnum luctū
Et mordeor mentem, & dupliciter animum habeo.
In triuio consisto: duæ sunt antè viæ mihi:
Considero, harum vtram ingrediar priorem.
Aut nihil expendens, teram vitam in miseria:
Aut viuam iucundè, opera faciens pauca.
Vidi enim ego qui parceret, & numquam ventri
Cibum liberaliorem, diues exsistens, daret:
Verùm prius quàm perfecisset, descendit domum Plutonis intra,
Opes verò is hominum, qui in eas incidit, accepit:
Adeò vt intempestiuè laboraret, & non daret vt vellet quis.
Noui verò alium, qui erat ventri indulgens:
Facultates quidem dilapidauit: dicebat enim, Viuo mentem oblectans:
Mendicat verò apud amicos omnes, vbi aliquem (viderit.
Sic ô Democles, pro facultatibus optimum omnium
Sumptum facere, & curam habere.
Neq; enim cum prælaboraueris, alij laborem tuum impertieris;

Vid. prou. Alij Sementem faciūt, alij metunt.

Neq; mendicans, seruitutem finieris;
Neq; si senectus venerit, opes omnes effluxerint,
Nam in isto genere opes optimum est habere: (sis,
Si enim diues es, multi sunt tibi amici: si verò pauper
Pauci. nec iam similiter ipse vir bonus est.
Parcere quidem melius est; quoniam nec mortuū luget
Quisquam, si non videt opes relictas.

παύροις ἀνθρώπων ἀρετὴ καὶ κάλλος ὀπηδεῖ·
　ὄλβιος ὃς τούτων ἀμφοτέρων ἔλαχεν· 930
Πάντες μὲν τιμῶσιν ὁμῶς ἴσοι, οἵ τε κατ' αὐτὸν
　εἴκουσιν χώρης, οἵ τε παλαιότεροι.
¶ οὐ δύναμαι φωνῇ λιγύρ' ἀειδέμεν, ὥσπερ ἀηδών·
　καὶ γὰρ τὴν προτέρην νύκτ' ἐπὶ κῶμον ἔβην.
οὐδὲ τὸν αὐλητὴν προφασίζομαι, ἀλλά μ' ἑταῖρος 935
　ἐκλείπει, σοφίης οὐκ ἐπιδευόμενος.
ἐγγύθεν αὐλητῆρος ἀείσομαι, ὧδε καταστὰς
　δεξιὸς, ἀθανάτοις θεοῖσιν ἐπευχόμενος.

168.
Iustitia.

εἶμι παρὰ στάθμην ὀρθὴν ὁδὸν, οὐδετέρωσε
　κλινόμενος· χρὴ γάρ μ' ἄρτια πάντα νοεῖν. 940
Πατρίδα κοσμήσω λιπαρὴν πόλιν, οὔτ' ἐπὶ δήμῳ
　τρέψας, οὔτ' ἀδίκοις ἀνδράσι πειθόμενος.
Νεβρὸν ὑπ' ἐξ ἐλάφοιο λέων ὡς ἀλκὶ πεποιθὼς,
　ποσσὶ καταμάρψας, αἵματος οὐκ ἔπιον:
τειχέων δ' ὑψηλῶν ἐπιβὰς πόλιν οὐκ ἀλάπαξα· 945
　ζευξάμενος δ' ἵππους, ἅρματος οὐκ ἐπέβην.
πρήξας δ' οὐκ ἔπρηξα, καὶ οὐκ ἐτέλεσσα τελέσσας·
　δρήσας δ' οὐκ ἔδρησ', ἤνυσα δ' οὐκ ἀνύσας.

169.
Beneficentia erga improbos.

δειλοὺς δ' εὖ ἕρδοντι δύο κακά· τῶν τε γὰρ αὐτοῦ
　χηρώσει πολλῶν, καὶ χάρις οὐδεμία. 950

170.
Ingratitudo.

εἴ τι παθὼν ἀπ' ἐμεῦ ἀγαθὸν μέγα, μὴ χάριν εἰδεῖς,
　χρῄζων ἡμετέρους αὖθις ἵκοιο δόμους.

171.
Amicitiæ desertio.

ἔς τε μὲν αὐτὸς ἔπινον ἀπὸ κρήνης μελανύδρου,
　ἡδύ τι μοι ἐδόκει καὶ καλὸν εἶμεν ὕδωρ·

Νῦν

Paucis hominum virtus & pulchritudo obuenit:
Beatus est qui hæc ambo sortitus est.
Omnes quidem eum colunt simul æquales; quique pares ei sunt,
Cedunt loco, quique seniores sunt.

vid. pr. non omnia possumus omnes.

¶ Non possum voce suaui canere, velut luscinia:
Etenim superiori nocte ad comissationem iui.
Neque tibicinem causor: sed me sodalis
Deserit, sapientiæ non indigens.
Prope tibicinem canam, istic constitutus
Dexter, immortales deos precans.
Eo ad amussim rectam viam, neutram in partem
Inclinans: oportet enim me recta omnia cogitare.
Patriam ornabo opimam ciuitatem, neque ad populum
Versus, neque iniquis viris obediens.
Hinnulum ex ceruo leo vt viribus confidens,
Pedibus comprehendens, sanguinem non bibi.
Murosq; altos conscendens ciuitatem non diripui:
Iungensq; equos currum non inscendi:
Agens verò non egi, & non finiui finiens;
Faciensque non feci, perfecique non perficiens.
Ignauis verò benefacienti duo sunt mala: nam se suis
Priuabit multis, & gratia nulla habebitur.
Si quo affectus à me beneficio magno, non gratiam habes,
Egens nostras iterum adeas domos.
Donec quidem ipse bibi ex fonte profundo,
Suauis mihi videbatur & pulchra esse aqua:

Modò

Νῦν δ' ἤδη τεθόλωται, ὕδωρ δ' ἀναμίσγεται ὕδει· 955
ἄλλης δὴ κρήνης πίομαι ἢ ποταμοῦ.

172. Laudationis cautio.

Μήποτ' ἐπαινέσῃς, πρὶν ἂν εἰδῇς ἄνδρα σαφηνέως,
ὀργὴν, καὶ ῥυθμὸν, καὶ τρόπον ὅστις ἂν ᾖ.
Πολλοί τοι κίβδηλον ἐπίκλοπον ἦθος ἔχοντες,
κρύπτουσ', ἐνθέμενοι θυμὸν ἐφημέριον· 960
Τούτων δ' ἐκφαίνει πάντων χρόνος ἦθος ἑκάστου·
Καὶ γὰρ ἐγὼ γνώμης πολλὸν ἄρ' ἐκτὸς ἔβην·
ἔφθην δ' αἰνήσας πρὶν σοῦ κατὰ πάντα δαῆναι
ἤθεα· νῦν δ' ἤδη, ναῦς ἅθ', ἑκὰς διέχω.

173. Bibacitas.

Τίς δ' ἀρετὴ πίνοντ' ἐπιοίνιον ἆθλον ἑλέσθαι; 965
Πολλάκι τοι νικᾷ καὶ κακὸς ἄνδρ' ἀγαθόν.
Οὐδεὶς ἀνθρώπων, ὃν ἐπεί ποτε γαῖα καλύψῃ,
εἴς τ' ἔρεβος καταβῇ δώματα Περσεφόνης,
τέρπεται, οὔτε λύρης οὔτ' αὐλητῆρος ἀκούων,
οὔτε Διωνύσου δῶρ' ἐσαειράμενος. 970
Ταῦτ' ἐσορῶν, κραδίῃ εὖ πείσομαι, ὄφρά τ' ἐλαφρὰ
γούνατα καὶ κεφαλὴν ἀτρεμέως προφέρω.

174. Candor.

Μή μοι ἀνὴρ εἴη γλώσσῃ φίλος, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ·
Χερσίν τε σπεύδοι χρήμασί τ' ἀμφότερα·
Μηδὲ παρὰ κρητῆρσι λόγοισιν ἐμὴν φρένα τέρποι, 975
ἀλλ' ἔρδων φαίνοιτ', εἴ τι δύναιτ' ἀγαθόν.

175. Iuuentutis vsus.

ἡμεῖς δ' ἐν θαλίῃσι φίλον καταθώμεθα θυμὸν,
ὄφρ' ἔτι τερπωλῆς ἔργ' ἐρατεινὰ φέρῃ.
Αἶψα γὰρ, ὥστε νόημα, παρέρχεται ἀγλαὸς ἥβη,
οὐδ' ἵππων ὁρμὴ γίγνεται ὠκυτέρη, 980

αἵτε

Modo verò iam turbatus est, aqua verò commiscetur
(limo:
Alio fonte bibam aut fluuio.
Ne vnquam laudes prius quàm noueris virum clarè,
Ingenium, & modum, & mores qualis sit.
Multi sanè fucatos fallaces mores habentes,
Occultant, induentes animum diurnum:
Horum verò indicat omnium tempus mores cuiusq;.
Etenim ego mentem longè iam extra perrexi;
Praueniq; laudans, priusquam tuos per omnia didi-
cissem
Mores: nunc autem iam, nauis velut, longè discedo.
Quæ verò virtus est bibentem, vini præmiũ reportare?
Sæpe sanè vincit & malus virum bonum.
Nullus hominum, quem postquam tandem terra te-
(xerit,
Inq; erebum descenderit domumq; Proserpinæ,
Oblectatur, neq; lyram neq; tibiam audiens,
Neque Bacchi dona tollens:
Hæc intuens, corde voluptatem percipiam, donec leuia
Genua, & caput intremulus proferam.
Ne mihi vir sit lingua amicus, sed magis re ipsa:
Utrumq;, & manibus properet, & opibus:
Neq; inter pocula verbis meam mentem oblectet,
Sed faciens appareat, si quid possit, bonum.
Nos verò in conuiuijs carum deponamus animum,
Ut insuper oblectationis opera amabilia ferat.
Statim enim, tamquam cogitatio, præterit splendida
pubertas:
Neque equarum impetus est velocior,

vide prou. lingua amicus.

Quæ

αἵτε περ ἄνδρα φέρουσι δορυσσόον ἐς πόνον ἀνδρῶν
 λάβρως, πυροφόρῳ τερπόμεναι πεδίῳ.
πῖν', ὁπόταν πίνωσιν· ὅταν τοι θυμὸν ἀσηθῇς.
 μηδεὶς ἀνθρώπων γνῷ σε βαρυνόμενον.
ἄλλοτέ τοι πάσχων ἀνιήσεαι, ἄλλοτε δ' ἕρδων 985
 χαιρήσειν δυνάσαι, ἄλλοτέ τ' ἄλλος ἀνήρ.
εἰ θείης Ἀκάδημε ἐφίμερον ὕμνον ἀείδειν,
 ἆθλον δ' ἐν μέσσῳ παῖς καλὸν ἄνθος ἔχων,
σοί τ' εἴη καὶ ἐμοὶ σοφίης πέρι δηρισάντοιν,
 γνοίης χ' ὅσον ὄνων κρέσσονες ἡμίονοι. 990
ἦμος δ' ἠέλιος μὲν ἐν αἰθέρι μώνυχας ἵππους
 ἄρτι παραγγέλλει, μέσσατον ἦμαρ ἔχων·
δείπνου δὴ λήγοιμεν, ὅπου τινὰ θυμὸς ἀνώγει,
 παντοίων ἀγαθῶν γαστρὶ χαριζόμενοι·
χέρνιβα δ' αἶψα θύραζε φέροι, στεφανώματα δ' εἴσω
 εὐειδὴς ῥαδιναῖς χερσὶ Λάκαινα κόρη. (995
ἥδ' ἀρετὴ τόδ' ἄεθλον ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστον,
 κάλλιστόν τε φέρειν γίγνεται ἀνδρὶ σοφῷ.
ξυνὸν δ' ἐσθλὸν τοῦτο πόληΐ τε, παντί τε δήμῳ,
 ὅστις ἀνὴρ διαβὰς ἐν προμάχοισιν ἔνι. 1000
ξυνὸν δ' ἀνθρώποις ὑποθήσομαι, ὄφρα τις ἥβης
 ἀγλαὸν ἄνθος ἔχων, καὶ φρεσὶν ἐσθλὰ νοῇ·
τῶν αὐτοῦ κτεάνων εὖ πασχέμεν· οὐ γὰρ ἀνηβᾶν
 δὶς πέλεται πρὸς θεῶν, οὐδὲ λύσις θανάτου
θνητοῖς ἀνθρώποισι· κακὸν δ' ἐπὶ γῆρας ἐλέγχει 100
 οὐλόμενον, κεφαλῆς δ' ἅπτεται ἀκροτάτης.

ὡς μά

Quæ quidem virum ferunt hastiuibrum in laborem vi-
Præcipites, farrifero oblectata campo. (*rorum*
Bibe, cum bibunt alij: cum verò [a] *saturatus fueris,*
Nemo hominum norit te grauatum.
Interdum quidem patiens mœrebis, interdumq; faciens
Gaudere potes, aliâsq; alius vir.
Si instituerís ô Academe amabilem hymnum canere,
Præmium autem in medio puer pulchrum florem
habens,
Tibiq; sit & mihi de sapientia certantibus:
[b] *Cognoueris quantò asinis præstantiores* sint *muli.*
Cum verò sol quidem in æthere solidungulos equos
Iam admouerit, medium diem habens,
A cœna [c] *cessemus &* eamus *quò quem animus iubet,*
Varijs bonis ventri satisfacientes:
Gutturniumq; statim foras ferat, coronas verò intrò
Formosa agilibus manibus Lacæna puella.
Virtus verò præmium inter homines optimum,
Pulcherrimumq; reportatu est viro sapienti.
Commune verò bonum hoc ciuitatiq; omniq; populo,
Quisquis vir passis pedibus inter propugnatores
stat:
Communiter item hominibus præcepta dabo, vt quis
pubertatis
Nitidum florem habens, & mentibus bona cogitet:
De suis possessionibus benè sibi facere oportet*: non*
enim repubescere
Bis datur à dijs, neque fuga mortis
Mortalibus hominibus: grauis autem senectus coarguit
Perniciosa, caputq; apprehendit summum.

Quàm

[a] nauseaueris, fastidio laboraueris. vid. Anutij Foesij Oecon. Hippocraticam fol. 99. in ἄσῃ.

[b] vid. pr. quantò asinis præstantiores muli.

[c] Cam. mauult δείπνου cœnam attingamus, vbi vnumquemque animus iubet.

ὡς μάκαρ εὐδαίμων τε καὶ ὄλβιος, ὅστις ἄπειρος
ἄθλων, εἰς ἄδου δῶμα μέλαν κατέβη·
Πρίν τ' ἐχθροὺς πτῆξαι καὶ ὑπερβῆναί περ ἀνάγκῃ,
ἐξετάσαι τε φίλους, ὅντιν' ἔχουσι νόον. 1010
Αὐτίκα μοι κατὰ μὲν χροιὴν ῥέει ἄσπετος ἱδρὼς,
Πτοιῶμαι δ' ἐσορῶν ἄνθος ὁμηλικίης,
τερπνὸν ὁμῶς καὶ καλόν· ἐπεὶ πλέον ὤφελεν εἶναι,
ἀλλ' ὀλιγοχρόνιον γίγνεται ὥσπερ ὄναρ
ἥβη τιμήεσσα. τὸ δ' οὐλόμενον καὶ ἄμορφον 1015
αὐτίχ' ὑπὲρ κεφαλῆς γῆρας ὑπερκρέμαται.

176. Seruitus.

Οὔποτε τοῖς ἐχθροῖσιν ὑπὸ ζυγὸν αὐχένα θήσω
Δύσλοφον, οὐδ' εἴ μοι Τμῶλος ἔπεστι κάρῃ.

177. Fortuna probat animos.

Δειλοῖς τοι κακότητι ματαιότεροι γόοι εἰσὶ,
τῶν δ' ἀγαθῶν αἰεὶ πρήξιες ἰθύτεραι. 1020

178. Virtutis actio difficilis.

ῥηιδίη τοι πρῆξις ἐν ἀνθρώποις κακότητος·
Τοῦ δ' ἀγαθοῦ χαλεπὴ Κύρνε πέλει παλάμη.

179. Patientia.

Τόλμα θυμὲ κακοῖσιν ὁμῶς ἄτλητα πεπονθώς·
Δειλῶν τοι κραδίη γίγνεται ὀξυτέρη.
Μηδέ σύ γ' ἀπρήκτοισιν ἐπ' ἔργμασιν ἄλγος ἀέξων
ἔχθει, μηδ' ἄχθου· μηδὲ φίλους ἀνία, 1026
μηδ' ἐχθροὺς εὔφραινε. θεῶν δ' εἱμαρμένα δῶρα
οὐκ ἂν ῥηιδίως θνητὸς ἀνὴρ προφύγοι,
οὔτ' ἂν πορφυρέης καταδὺς ἐς πυθμένα λίμνης,
οὔθ' ὅταν αὐτὸν ἔχῃ τάρταρος ἠερόεις. 1030
ἄνδρα τοι ἔστ' ἀγαθὸν χαλεπώτατον ἐξαπατῆσαι,
ὡς ἐν ἐμῇ γνώμῃ Κύρνε πάλαι κέκριται.

ἤδεα

Quàm beatus fortunatusque & felix est, quisquis expers
Laborum, in Plutonis domum nigram descendit:
Priusquam inimicos consternare & superare vi licuerit,
Examinareq; amicos, quamnam habeant mentem.
Statim mihi per quidem corpus fluit immensus sudor;
Consternor verò intuens florem iuuentutis,
Iucundum simul & pulchrum: quia diutius debebat esse:
Verùm breuis est, velut somnium,
Adolescentia pretiosa: sed perniciosa & deformis
Confestim super caput senectus pendet.
Numquam inimicis sub iugum ceruicem ponam
Graue, neq; si mihi [a] Tmolus instet capiti.
Ignauis sanè in malis vaniores luctus sunt:
Proborum verò semper actiones rectiores.
Facilisq; actio inter homines, malitiæ:
Boni autem difficilis, Cyrne, est conatus.
Confide anime malis pariter intoleranda passus:
Improborum sanè cor est citatius.
Neq; tu infectas ob res dolorem augens
Oderis, neque ægrè feras: neque amicos molestia affice,
Neq; inimicos exhilara. Deorum enim fatata dona
Non facilè mortalis vir effugerit;
Neq; nigræ descendens in fundum paludis,
Neq; cùm ipsum habuerit tartarus tenebrosus.
Virum sanè est bonum difficillimum fallere,
Vt in mea mente Cyrne olim iudicatum est.

[a] mons Lyd. celebr. ramentis auri, prouentu croci, & vini copia. Strab. lib. 13. f. 430. Plin. l. 5. c. 29. Virgil. Ge. 1, 56. Ou. Pont. 4. 15. 9. &c.

ἤθεα μὲν καὶ πρόσθεν, ἀτὰρ πολὺ λώιον ἤδη·
  οὕνεκα τοῖς δειλοῖς οὐδεμί' ἐστὶ χάρις.

180. Vinum an bibendum dieb. canicularibus.

ἄφρονες ἄνθρωποι καὶ νήπιοι, οἵτινες οἶνον 1035
  μὴ πίνουσ' ἄστρου καὶ κυνὸς ἀρχομένου.
δεῦρο σὺν αὐλητῆρι· παρὰ κλαίοντι γελῶντες
  πίνωμεν, κείνου κήδεσι τερπόμενοι.
εὕδωμεν· φυλακὴ δὲ πόλευς φυλάκεσσι μελήσει
  ἀστυφελὴς, ἐρατῆς πατρίδος ἡμετέρης. 1040
Ναὶ μὰ Δί', εἴ τις τῶνδε καὶ ἐγκεκαλυμμένος εὕδει,
  ἡμέτερον μῶμον δέξεται ἀρπαλέως.
Νῦν μὲν πίνοντες τερπώμεθα, καλὰ λέγοντες·
  ἄσσα δ' ἔπειτ' ἔσται, ταῦτα θεοῖσι μέλει.

181. Consultatio.

σοὶ δ' αὖ, οἷά τε παιδὶ φίλῳ, ὑποθήσομαι αὐτὸς
  ἐσθλά· σὺ δ' ἐν θυμῷ καὶ φρεσὶ ταῦτα βάλε. 1046
μή ποτ' ἐπειγόμενος πρήξῃς κακὸν, ἀλλὰ βαθείῃ
  σῇ φρενὶ βούλευσαι, σῷ ἀγαθῷ τε νόῳ.
τῶν γὰρ μαρναμένων μάχεται θυμός τε νόος τε·
  βουλὴ δ' εἰς ἀγαθὸν καὶ νόον ἐσθλὸν ἄγει. 1050
ἀλλὰ λόγον μὲν τοῦτον ἐάσομεν· αὐτὰρ ἐμοί σὺ
  αὔλει, καὶ Μουσῶν μνησόμεθ' ἀμφότεροι.
αὗται γὰρ τάδ' ἔδωκαν ἔχειν κεχαρισμένα δῶρα
  σοὶ καὶ ἐμοί, καὶ μία κ' ἀμφιπερικτύοσι.

182. Animus hominis cognitu difficilis.

Τιμαγόρα, πολλῶν ὀργὴν ἀπάτερθεν ὁρῶντι, 1055
  γιγνώσκειν χαλεπὸν, καίπερ ἐόντι σοφῷ.
οἱ μὲν γὰρ κακότητα καταχρύψαντες ἔχουσι
  πλούτῳ, τοὶ δ' ἀρετὴν οὐλομένῃ πενίῃ.

Ἐν

Cognoueram quidem & priùs, verùm multò melius nunc: Septa vs. 851.
Quoniam ignauis nulla est gratia.
Amentes homines & stulti, qui quidem vinum
Non bibunt astro & cane incipiente.
Age, cum tibicine iuxta-flente ridentes
Bibamus, illius luctibus oblectantes nos.
Dormiamus: custodia verò vrbis, custodibus cura erit,
Fructuosæ, & amabilis patriæ nostræ.
Per Iouem si quis illorum & occultus dormit,
Nostram reprehensionem accipiet molestè.
Nunc sanè bibentes oblectemur, pulchra dicentes:
Quæ verò post erunt, hæc dijs curæ sint.
Tibi verò ego, vt puero caro, præcepta dabo ipse
Bona: tu verò animo & mentibus hæc immitte.
Numquam festinans facias malum, sed profunda
Tua mente consulta, tuo bonoq; animo.
Eorum enim qui pugnant, pugnat animusq; mensq;:
Consilium verò in bonum & mentem probam ducit:
Sed sermonem quidem hunc omittemus. Cæterum mihi tu
Tibia cane, & Musarum recordabimur ambo.
Ipsæ namq; hæc dederunt habere grata dona
Tibi & mihi, atq; adeò & vicinis.
Timagora, multorum ingenium à longè inspicienti,
Cognoscere difficilè, etiamsi sit sapiens.
Alij quidem enim vitium tectum habent
Opibus; alij verò virtutem perniciosa paupertate.

183. Voluptas.

Ἐν δ' ἥβῃ παρὰ μὲν ξυνομήλικι κάλλιον εὕδειν,
ἱμερτῶν ἔργων ἐξ ἔρον ἱέμενον. 1060
ἔστι δὲ κωμάζοντα μετ' αὐλητῆρος ἀείδειν·
τούτων οὐδέν τοι ἄλλ' ἐπιτερπνότερον
Ἀνδράσιν ἠδὲ γυναιξί· τί μοι πλοῦτός τε καὶ αἰδώς;
τερπωλὴ νικᾷ πάντα σὺν εὐφροσύνῃ.
Ἄφρονες ἄνθρωποι καὶ νήπιοι, οἵ τε θανόντας 1065
κλαίουσ', οὐδ' ἥβης ἄνθος ἀπολλύμενον.
Τέρπεό μοι φίλε θυμέ· τάχ' αὖ τινες ἄλλοι ἔσονται
ἄνδρες, ἐγὼ δὲ θανὼν γαῖα μέλαιν' ἔσομαι.

184. πολυτροπία.

Κύρνε φίλους πρὸς πάντας ἐπίστρεφε ποικίλον ἦθος,
Συμμίσγων ὀργὴν οἷος ἕκαστος ἔφυ. 1070
Νῦν μὲν τῷδ' ἐφέπου, ποτὲ δ' ἀλλοῖος πέλευ ὀργήν·
Κρεῖσσόν τοι σοφίη καὶ μεγάλης ἀρετῆς.

185. Euentus incerti.

Πρήγματος ἀπρήκτου χαλεπώτατόν ἐστι τελευτὴν
γνῶναι, ὅπως μέλλει τοῦτο θεὸς τελέσαι.
ὄρφνη γὰρ τέταται· πρὸ δὲ τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι 1075
οὐ ξυνετὰ θνητῆς πείρατ' ἀμηχανίης.

186. Virtus etiã in hoste laudanda.

Οὐδένα τῶν ἐχθρῶν μωμήσομαι ἐσθλὸν ἐόντα·
οὐδὲ μὲν αἰνήσω δειλὸν ἐόντα φίλον.

187. Amicitia.

Οὔ τω χρὴ τὸν γ' ἐσθλὸν, ἐπιστρέψαντα, νόημα
ἔμπεδον αἰὲν ἔχειν ἐς τέλος ἀνδρὶ φίλῳ. 1080
* δήμου δ' ἄξια πολλὰ φέρειν βαρύς· οὐ γὰρ ἐπίστῃ
τοῦθ' ἔρδειν ὅ τι σοι μὴ καταθύμιον ᾖ.
Κάστορ καὶ Πολύδευκες, οἳ ἐν Λακεδαίμονι δίῃ
Ναίετε Εὐρώτα καλλιρόῳ ποταμῷ·

Εἴ πο-

In adolescentia verò iuxta æqualem melius est dormire,
Desiderabilium operum amorem explentem:
Licet quoq; comissantem cum tibicine canere:
His nihil sanè aliud adest delectabilius
Viris & fœminis. quid mihi opes & pudor?
Oblectatio vincit omnia cum lætitia.
Dementes homines & stulti sunt, qui mortuos
Lugent, non autem pubertatis florem pereuntem.
[a] *Oblectare mihi care anime: forsan mox aliqui alij erunt*
Viri; ego verò mortuus terra nigra ero.
Cyrne, amicos ad omnes conuerte varios mores,
Commiscens ingenium, qualis quisq; natus est,
Nunc quidem hunc sequere, aliâs verò alius sis ingenio.
Melior res sanè sapientia est vel magna virtute.
Rei infectæ difficillimum est finem
Cognoscere, quomodo sit eam Deus perfecturus.
Caligo enim extensa est: & antè id quod futurum est,
Non intelligibiles sunt humanæ fines inualiditatis.
Neminem inimicorum vituperabo, bonum exsistentem:
Neq; item laudabo, si malus sit, amicum.
Sic oportet bonum quidem certè, aduertentem, mentem
Firmam semper habere in finem viro amico.
[b] *Populum verò rogat multa ferre grauis: non enim nouit*
Hoc facere quod tibi non gratum sit.
[c] *Castor & Pollux, qui in Lacedæmone diuina*
Habitatis [d] *Eurota pulchrifluo fluuio;*

a infra v. 1229.

b Locus plerisq; omnibus suspectus.

c Διόσκουροι De his multi, quos vnus dabit Reinec. t. 1. hist. Iul. f. 860.

d vid. Paus. Lacon. princ. Arc. f. 274.

εἴ ποτε βουλεύσαιμι φίλῳ κακὸν, αὐτὸς ἔχοιμι·
εἰ δέ τι κεῖνος ἐμοὶ, δὶς τόσον αὐτὸς ἔχοι. 1086
ἀργαλέως μοι θυμὸς ἔχει περὶ σῆς φιλότητος·
οὔτε γὰρ ἐχθαίρειν, οὔτε φιλεῖν δύναμαι·
γιγνώσκων χαλεπὸν μὲν, ὅταν φίλος ἀνδρὶ γένηται,
ἐχθαίρειν· χαλεπὸν δ', ἐκ ἐθέλοντα, φιλεῖν. 1090
σκέπτεο δὴ νῦν ἄλλον· ἐμοίγε μὲν οὔτις ἀνάγκη
τοῦθ' ἔρδειν· τῶν μοι πρόσθε χάριν τίθεσο.
ἤδη καὶ πτερύγεσσιν ἐπαίρομαι, ὥστε πετεινὸν
ἐκ λίμνης μεγάλης, ἄνδρα κακὸν προφυγὼν,
βρόγχον ἀπορρήξας· σὺ δ' ἐμῆς φιλότητος ἁμαρτὼν,
ὕστερον ἡμετέρην γνώσῃ ἐπιφροσύνην· 1096
ὅστις σοι βούλευσεν ἐμεῦ πέρι, καί σ' ἐκέλευσεν
οἴχεσθαι προλιπόνθ' ἡμετέρην φιλίην.

188. Iniustitia.

ὕβρις καὶ Μάγνητας ἀπώλεσε, καὶ Κολοφῶνα,
καὶ Σμύρνην· πάντως Κύρνε καὶ ὔμμας ἑλεῖ. 1100

189. Candor.

εἰς Βάσανον δ' ἐλθὼν, παρατριβόμενός τε μολίβδῳ,
χρυσὸς ἄπεφθος ἐὼν, καλὸς ἅπασιν ἔσῃ.

190. ἐπιχαιρεκακία.

οἴμοι ἐγὼ δειλὸς, καὶ δὴ κατάχαρμα μὲν ἐχθροῖς,
τοῖς δὲ φίλοισι πόνος, δειλὰ παθὼν, γενόμην.

191. Inaequalitas fortunae & dignitatis.

Κύρν', οἱ πρόσθ' ἀγαθοὶ, νῦν αὖ κακοί· οἱ δὲ κακοὶ πρὶν,
νῦν ἀγαθοί. τίς κεν ταῦτ' ἀνέχοιτ' ἐσορῶν, 1106
τοὺς ἀγαθοὺς μὲν ἀτιμοτέρους, κακίους δὲ λαχόντας
τιμῆς; μνηστεύει δ' ἐκ κακοῦ ἐσθλὸς ἀνήρ.
ἀλλήλους δ' ἀπατῶντες, ἐπ' ἀλλήλοισι γελῶσιν,
οὔτ' ἀγαθῶν μνήμην εἰδότες, οὔτε κακῶν. 1110

χρήματ'

Si vnquam consulam amico malum, ipse habeam:
Si verò aliquod ille mihi, bis tantum ipse habeat.
Molestè mihi animus habet de tua amicitia:
[a] *Neq; enim odisse, neq; amare possum;*
Cognoscens molestum quidem esse, quando amicus vir fuerit,
Odisse; molestumq; non volentem, amare.
Speculare igitur nunc alium: mihi quidem nulla necessitas est
Hoc facere: superiorum mihi gratiam repone.
Iam & alis attollor, vt volucris
E lacu magno, virum malum profugiens,
Laqueum abrumpens: tu verò mea amicitia frustratus,
Postea nostram cognosces prudentiam.
[b] *Quisquis tibi consuluit de me, & te iussit*
Abire, relinquentem nostram amicitiam.
[c] *Iniuria & Magnetas perdidit, & Colophonem,*
Et Smyrnam: omninò Cyrne & vos perdet.
Ad probationem verò veniens, attritusq; plumbo,
Aurum excoctum exsistens, probus omnibus eris.
Heu me miserum! etenim ludibrium quidem inimicis,
Amicis verò labor, infelicia passus fui.
Cyrne, qui prius boni erant, nunc contrà mali sunt: quiq; mali,
Nunc boni. quis posset hæc sustinere, intuens
Bonos quidem contemptiores esse, peiores verò sortitos
Honorem? vxorem autem ambit ex malo bonus vir.
Se inuicem verò fallentes, sibi mutuò irrident,
Neque bonorum memoriam habentes, neque malorum.

a Sup. v. 870.

b imperfectum carmen: q. sub intell. pereat, vel simile.

c Supr. v. 603.

192. Diuitiarum præstantia.

χρήματ' ἔχων, πενίην μ' ὠνείδισας· ἀλλὰ τὰ μέν μοι
ἔστι, τὰ δ' ἐργάσομαι θεοῖσιν ἐπευξάμενος.
Πλοῦτε θεῶν κάλλιστε καὶ ἱμεροέστατε πάντων,
ξὺν σοί, καὶ κακὸς ὤν, γίγνομαι ἐσθλὸς ἀνήρ.

193. Iuuentutis vsus.

ἥβης μέτρον ἔχοιμι, φιλοῖ δέ με Φοῖβος Ἀπόλλων
Λητοΐδης, καὶ Ζεὺς ἀθανάτων βασιλεύς· 1116
ὄφρα βίον ζώοιμι κακῶν ἔκτοσθεν ἁπάντων,
ἥβῃ καὶ πλούτῳ θυμὸν ἰαινόμενος.
Μή με κακῶν μίμνησκε· πέπονθά τοι οἷάτ' Ὀδυσσεύς,
ὅστ' ἀίδου μέγα δῶμ' ἤλυθεν ἐξαναδύς. 1120
ὃς δὴ καὶ μνηστῆρας ἀνείλετο νηλέι χαλκῷ
Πηνελόπης ἔμφρων κουριδίης ἀλόχου.
ἡ μὲν δήθ' ὑπέμεινε, φίλῳ πρὸς παιδὶ μένουσα,
ὄφρά τε γῆς ἐπέβη δειμαλέους τε μυχούς.

194. Vini effectus, lætitia.

εἰ πίομαι, πενίης θυμοφθόρου οὐ μελεδαίνω· 1125
οὐδ' ἀνδρῶν ἐχθρῶν, οἵ με λέγουσι κακῶς.
ἀλλ' ἥβην ἐρατὴν ὀλοφύρομαι, ἥ μ' ἐπιλείπει·
κλαίω δ' ἀργαλέον γῆρας ἐπερχόμενον.

195. Principijs obsta.

Κύρνε παροῦσι φίλοισι κακοῦ καταπαύσομεν ἀρχήν·
ζητῶμεν δ' ἕλκει φάρμακα φυομένῳ. 1130

196. Spes sola hominibus reliqua.

ἐλπὶς ἐν ἀνθρώποισι μόνη θεὸς ἐσθλὴ ἔνεστιν·
ἄλλοι δ' Οὔλυμπον δ' ἐκπρολιπόντες ἔβαν.
ᾤχετο μὲν Πίστις μεγάλη θεός, ᾤχετο δ' ἀνδρῶν
Σωφροσύνη· Χάριτές τ', ὦ φίλε, γῆν ἔλιπον·
ὅρκοι δ' οὐκ ἔτι πιστοὶ ἐν ἀνθρώποισι δίκαιοι, 1135
οὐδὲ θεοὺς οὐδεὶς ἅζεται ἀθανάτους.

Εὐσε-

Opes habens, paupertatem mihi obiecisti; sed aliqua tamen mihi
Sunt, alia comparabo, dijs vota faciens.
Plute deorum pulcherrime & desiderabilissime omniũ,
Cum te, & malus si sim, fio bonus vir.
Pubertatis modum habeam; ametq; me Phœbus Apollo
Latonius, & Iupiter immortalium rex,
[a] Vt vitam viuam mala extra omnia,
Pubertate & diuitijs animum exhilarans.
Ne me malorum commonefacito: tuli sanè qualia Vlysses,
Qui Ditis magnam domum adijt, inde regressus:
Qui sanè & procos interemit immiti ferro
Penelopes memor, puellaris vxoris:
Quæ quidem diu exspectauit, carum apud filiũ manens,
Donec terra ingressus est formidabiles secessus.
Si bibero, paupertatem animi corruptricem non curo:
Neq; viros inimicos, qui mihi dicunt malè:
Sed pubertatem amabilem queror, quæ me relinquit:
Lamentorq; molestam senectutem instantem.
[b] Cyrne, præsentibus amicis mali sedemus principium;
Quæramusq; hulceri remedia nascenti.
[c] Spes inter homines sola dea bona est:
Alij verò dij in cælum, nos relinquentes, abierunt,
Abijt quidem Fides magna dea, abijtq; virorum
Temperantia; Charitesque, ô amice, terram reliquerunt:
Iuramentaq; non amplius fidelia inter homines sunt iusta,
Neq; deos vllus veneratur immortales.

[a] infr. v. 1149.

[b] Ouid. Rem. 1, 91. Persius 3, 64 prou. Satius est initijs mederi, quàm fini.

[c] Ouid. Pont. 1, 7, 29.

εὐσεβέων δ' ἀνδρῶν γένος ἔφθιτο, οὐδὲ θέμιστας
 οὐκέτι γιγνώσκουσ', οὐδὲ μὲν εὐσεβίας·
ἀλλ' ὄφρα τις ζώῃ καὶ ὁρᾷ φάος ἠελίοιο,
 εὐσεβέων περὶ θεούς, ἐλπίδα προσμενέτω. 1140
εὐχέσθω δὲ θεοῖσι, καὶ ἀγλαὰ μηρία καίων,
 ἐλπίδι τε πρώτῃ καὶ πυμάτῃ θυέτω.
φραζέσθω δ' ἀδίκων ἀνδρῶν σκολιὸν λόγον αἰεί,
 οἳ θεῶν ἀθανάτων μηδὲν ὀπιζόμενοι,
αἰὲν ἐπ' ἀλλοτρίοις κτεάνοις ἐπέχουσι νόημα, 1145
 αἰσχρὰ κακοῖς ἔργοις σύμβολα θηκάμενοι.

197. Calumniæ non audiendæ.

μήποτε τὸν παρεόντα μεθεὶς φίλον, ἄλλον ἐρεύνα,
 δειλῶν ἀνθρώπων ῥήμασι πειθόμενος.

198. Mediocritas fortunæ.

Εἴη μοι πλουτοῦντι κακῶν ἀπάτερθε μεριμνῶν
 ζώειν ἀβλαβέως, μηδὲν ἔχοντι κακόν. 1150
οὔτ' ἔραμαι πλουτεῖν, οὔτ' εὔχομαι· ἀλλά μοι εἴη
 ζῆν ἀπὸ τῶν ὀλίγων, μηδὲν ἔχοντι κακόν.

199. Diuitiarum & sapientiæ cupido inexpleb.

Πλοῦτος καὶ σοφίη, θνητοῖς ἀμαχώτατον αἰεί·
 οὔτε γὰρ ἂν πλούτου θυμὸν ὑπερκορέσαις.
ὡς δ' αὔτως σοφίην ὁ σοφώτατος οὐκ ἀποφεύγει, 1155
 ἀλλ' ἔραται, θυμὸν δ' οὐ δύναται τελέσαι.
οὐδένα θησαυρὸν καταθήσειν παισὶν ἄμεινον·
 αἰτοῦσιν δ' ἀγαθοῖς ἀνδράσι Κύρνε δίδου.

200. Fortuna probat animos.

οὐδεὶς γὰρ πάντ' ἐστὶ πανόλβιος· ἀλλ' ὁ μὲν ἐσθλός,
 τόλμᾳ ἔχων τὸ κακόν, οὐκ ἐπίδηλον ὅμως· 1160
δειλὸς δ' οὔτ' ἀγαθοῖσιν ἐπίσταται, οὔτε κακοῖσι
 θυμὸν ὁμῶς μίσγειν· ἀθανάτων δὲ δόσεις

παν-

Piorum verò virorum genus periit, neq; iura
Amplius cognoscunt, neq; item pietatem;
Sed donec quis viuit & videt lumen solis,
Pius exsistens erga deos, spem exspectet:
Precetur verò deos, & splendidas coxas adolens,
Speiq; prima & vltima sacrificet:
Consideretq; iniustorum virorum obliquum sermonem semper,
Qui deos immortales nihil reuerentes,
Semper alienis opibus intendunt cogitationem,
Turpia malis operibus signa ponentes.
Numquam præsentem relinquens amicum, alium quare,
Improborum hominum verbis persuasus.
Liceat mihi ditato malis absque curis
Viuere innoxiè, nullum habenti malum.
Neq; amo diues esse neq; opto: sed mihi liceat
Viuere ex modicis, nullum habenti malum.
Opes & sapientia mortalibus inexpugnabilis res semper:
Neq; enim opibus animum exsaturaberis.
Itidem & sapientiam sapientissimus non refugit,
Sed amat; animum verò non potest explere.
Nullum thesaurum recondere filijs melius est:
Petentibus verò bonis viris Cyrne da.
Nemo enim per omnia est omninò beatus: sed bonus quidem
Tolerat habens malum, nec manifestum tamen:
Improbus verò neq; bonis scit, neq; malis
Animum pariter temperare. immortaliũ verò dona

Sup. v. 1117. cit. Basil. de leg. libr. gentil. fol. 280. Gr.

Sup. v. 656.

Sup. v. 409.

Varia

Παντοῖαι θνητοῖσιν ἐπέρχοντ'· ἀλλ' ἐπιτολμᾶν
χρὴ δῶρ' ἀθανάτων, οἷα διδοῦσιν, ἔχειν.

201. Prudentia.
Ὀφθαλμοὶ καὶ γλῶσσα, καὶ οὔατα, καὶ νόος ἀνδρῶν, 1165
ἐν μέσσῳ στηθέων ἐν συνετοῖς φύεται.

202. Consuetudo bonorũ, & malorũ.
τοῖς ἀγαθοῖς σύμμισγε, κακοῖσι δὲ μήποθ' ὁμάρτει.
εὖτ' ἂν ὁδοῦ τελέῃς τέρματά τ' ἐμπορίης.
τῶν ἀγαθῶν ἐσθλὴ μὲν ἀπόκρισις, ἐσθλὰ δὲ ἔργα·
τῶν δὲ κακῶν ἄνεμοι δειλὰ φέρουσιν ἔπη· 1170
ἐκ κακεπηρείης κακὰ γίγνεται. εὖ δὲ καὶ αὐτὸς
γνώσῃ, ἐπεὶ μεγάλους ἤλιτες ἀθανάτους.

203. Prudentia.
γνώμην Κύρνε θεοὶ θνητοῖσι διδοῦσιν ἀρίστην·
ἀνθρώποις γνώμῃ πείρατα παντὸς ἔχει.
ὦ μάκαρ, ὅστις δή μιν ἔχει φρεσίν· ἦ πολὺ κρείσσων
ὕβριος οὐλομένης, λευγαλέου τε κόρου. 1176

204. Satietas.
ἔστι κακὸν δὲ βροτοῖσι κόρος· τῶν οὔ τι κάκιον·
πᾶσα γὰρ ἐκ τούτων Κύρνε πέλει κακότης.
εἴθ' εἴης ἔργων αἰσχρῶν ἀπαθὴς καὶ ἀεργὸς
Κύρνε· μεγίστην κεν πεῖραν ἔχοις ἀρετῆς. 1180

205. Pietas.
Κύρνε, θεοὺς αἰδοῦ καὶ δείδιθι· τοῦτο γὰρ ἄνδρα
εἴργει μήθ' ἔρδειν μήτε λέγειν ἀσεβῆ.

206. Tyrannus.
δημοφάγον δὲ τύραννον, ὅπως ἐθέλεις, κατακλῖναι,
οὐ νέμεσις πρὸς θεῶν γίγνεται οὐδεμία.

207. Prudentia rarò iuncta facundiæ.
Νοῦς ἀγαθὸς, καὶ γλῶσσα· τὰ δ' ἐν παύροισι πέφυκεν
ἀνδράσιν, οἳ τούτων ἀμφοτέρων ταμίαι. 1185

208. Necessitas fatalis.
οὔτις ἄποινα διδοὺς, θάνατον φύγοι, οὐδὲ βαρείας
δυστυχίας, εἰ μὴ μοῖρ' ἐπὶ τέρμα βάλοι·

Varia mortalibus accidunt: sed tolerare
Oportet dona immortalium, qualia dant, habere.
Oculi, & lingua, & aures, & mens virorum
In medio pectorum in prudentibus sunt.
Bonis conuersare: malos verò numquam sequere,
Si quando via perficis finesq; negotiationis.
Bonorum bona quidem responsio, bonaq; opera:
Malorum verò venti misera ferunt verba.
Ex malo consortio mala fiunt: benè verò & ipse
Cognosces, cum magnos accesseris immortales.
Mentem Cyrne dij mortalibus dant optimam:
Hominis mens fines cuiusq; habet.
O beatus quisquis eam habet pectore. vtique multò potior
Est insolentiâ perniciosa, molestaq; satietate.
Est verò malum mortalibus satietas: ijs nil peius:
Omnis enim ex his Cyrne exsistit malitia.
Utinam sis rerum turpium nec patiens nec faciens,
Cyrne: maximam sanè experientiam haberes virtutis.
Cyrne deos reuerere, & time: hoc enim virum
Cohibet neq; facere neq; dicere impia.
Plebiuorum autem tyrannum, quomodo volueris, deijcere,
Non indignatio à dijs est vlla.
Mens bona, & lingua: at hæc in paucis sunt
Viris, qui horum vtriusq; sint dispensatores.
Nullus pecuniam dans, mortem fugerit, neque grauem
Aduersitatem, nisi fatum finem imposuerit.

Neq;

οὐδ' αὖ δυσφροσύνας, ὅτε δὴ θεὸς ἄλγεα πέμπῃ.
  θνητὸς ἀνὴρ δώροις, βουλόμενος, προφύγοι. 1190
οὐκ ἔραμαι κλισμῷ βασιληΐῳ ἐγκατακεῖσθαι
  τεθνεώς, ἀλλά τι μοι ζῶντι γένοιτ' ἀγαθόν·
ἀσπάλαθοι τάπησιν ὁμοῖον στρῶμα θανόντι·
  τὸ ξύλον ἢ σκληρὸν γίγνεται, ἢ μαλακόν.

209. Periurium.

μήτε θεοὺς ἐπίορκον ἐπόμνυθι· οὐ γὰρ ἀνεκτὸν, 1195
  ἀθανάτους κρύψαι χρεῖος ὀφειλόμενον.

210. Agricultura & mercaturæ collatio.

ὄρνιθος φωνὴν Πολυπαΐδη ὀξὺ βοώσης
  ἤκουσ', ἥτε βροτοῖς ἄγγελος ἦλθ' ἀρότου
ὡραίου, καί μοι κραδίην ἐπάταξε μέλαιναν,
  ὅττι μοι εὐανθεῖς ἄλλοι ἔχουσιν ἀγρούς. 1200
οὐδέ μοι ἡμίονοι κύφων' ἕλκουσιν ἀρότρου,
  τῆς ἄλλης μνηστῆς εἵνεκα ναυτιλίης.

211. Tyrannus.

οὐκ εἰμ' οὐδ' ὑπ' ἐμοῦ κεκλήσεται, οὐδ' ἐπὶ τύμβῳ
  οἰμωχθεὶς ὑπὸ γῆν εἶσι τύραννος ἀνήρ.
οὐδ' αὖ ἐκεῖνος ἐμοῦ τεθνηότος οὔτ' ἀνιῷτο, 1205
  οὔτε κατὰ βλεφάρων θερμὰ βάλοι δάκρυα.

212. Morositas.

οὔτέ σε κωμάζειν ἀπερύκομαι, οὔτε καλοῦμαι·
  ἀργαλέος γὰρ ἐών, καὶ φίλος, εὖτ' ἂν ἀπῇς.

213. Seruitus.

αἴθων μὲν γένος εἰμί· πόλιν δ' εὐτείχεα Θήβην
  οἰκῶ, πατρῴας γῆς ἀπερυκόμενος. 1210
μή μ' ἀφελῶς παίζουσα, φίλους δ' εὔναζε τοκῆας
  ἀργυρί· σοὶ μὲν γὰρ δούλιον ἦμαρ ἔπι.
ἡμῖν δ' ἄλλα μέν ἐστι γύναι κακὰ πόλλ', ἐπεὶ ἐκ γῆς
  φεύγομεν, ἀργαλέη δ' οὐκ ἔπι δουλοσύνη,

Neq; poterit tristitiam, quando nempe Deus mœrores mittit,
Mortalis vir donis, si velit, effugere.
Non amo solio regio insidere
Mortuus; sed mihi viuenti contingat bonum.
Tribuli tapetibus simile stratum mortuo:
Lignum aut durum est, aut molle.
Neq; deos peierando iura: non enim tolerabile est
Immortales celare rem debitam.
Auis vocem, ô Polypæda, clarè vociferantis
Audiui, quæ mortalibus nuncia venit arationis
Tempestiuæ, & mihi cor percussit nigrum,
Quod mihi florentes alij habent agros,
Neque mihi muli stiuam trahunt aratri,
Alius promissæ causâ nauigationis.
Non eo; neq; à me vocabitur, neque ad tumulum
Ploratus in terram it tyrannus vir.
Neque ille me mortuo, neque doleat,
Neque de palpebris calidas miserit lacrymas.
Neque te comissari veto, neque prouoco:
Molestus enim exsistens, etiam amicus eris quando abfueris.
† Splendidus quidem genere sum: vrbem autem bene munitam Theben
Habito, patria terra exsulans.
Ne me viliter ludens, * sed caros sopito parentes,
O Argyri; tibi enim seruilis dies instat:
Nobis verò alia quidem sunt ô mulier mala multa, postquam ex terra
Fugimus: molesta tamen non imminet seruitus;
Neque

† Αἴθων quid sit Cam. dubitat. Vinetus nomen familiæ esse dicit.
* caros exprobra par. si placet δέννα ζε, quod Suid. exp. βλασφημεῖν. Schol. Sophoc ad v. 770. Antig. δεννάζειν, à δέννος, probrum, ignominia. Herod. Cal. f. 149. παρὰ τοῖσι Πέρσῃσι, γυναικὸς κακίω ἀκοῦσαι, δέννος ἐστὶ μέγιστος.

οὐθ' ἡμᾶς περάασι· πόλις δ' μέν ἐστι καὶ ἡμῖν 1215
καλή, Ληθαίῳ κεκλιμένη πεδίῳ.

214. Ἐπιχαιρεκ. μή ποτε πὰρ κλαίουσι καθεζόμενοι γελάσωμεν,
τοῖς αὐτῶν ἀγαθοῖς Κύρν' ἐπιτερπόμενοι.

215. Amicitiæ simulatæ præst. aperta inimic. ἐχθρὸν μὲν, χαλεπὸν, καὶ δυσμενῆ ἐξαπατῆσαι
Κύρνε· φίλον δὲ φίλῳ ῥάδιον ἐξαπατᾶν. 1220

Adscribuntur & hæc Theognidi.

216. Ira. Οὐδὲν Κύρν' ὀργῆς ἀδικώτερον, ἣ τὸν ἔχοντα
πημαίνει, θυμῷ δειλὰ χαριζομένη.

217. Coniugiũ. Οὐδὲν Κύρν' ἀγαθῆς γλυκερώτερόν ἐστι γυναικός.
Μάρτυς ἐγὼ, σὺ δέ μοι γίγνου ἀληθοσύνης.

218. Perturbatio. πολλὰ φέρειν εἴωθε λόγος θνητοῖσι βροτοῖσι 122[5]
πταίσματα, τῆς γνώμης Κύρνε ταρασσομένης.

219. Curæ variæ φροντίδες ἀνθρώπων ἔλαχον πτερὰ ποικίλ' ἔχουσαι,
μυρόμεναι ψυχῆς εἵνεκα καὶ βιότου.

220. Voluptas. ἥβα μοι φίλε θυμέ. τάχ' αὖ τινες ἄλλοι ἔσονται
ἄνδρες· ἐγὼ δὲ θανὼν, γαῖα μέλαιν' ἔσομαι. 1230

221. Senectus venerabilis. Γηράσκων δ' ἀστοῖσι μεταπρέπει· οὐδέ τις αὐτὸν
βλάπτειν οὔθ' αἰδοῦς οὔτε δίκης ἐθέλει.

222. Nemo à reprehensione liber. Οὐδένα Κύρν' αὐγαὶ φαεσιμβρότου ἠελίοιο
ἄνδρ' ἐφορῶσ' ᾧ μὴ μῶμος ἐπικρέμαται.
Ἀστῶν δ' οὐ δύναμαι γνῶναι νόον, ὅντιν' ἔχουσιν. 1235
οὔτε γὰρ εὖ ἔρδων ἁνδάνω, οὔτε κακῶς.

223. Aenigma, sign. cochleam. ἤδη γάρ με κέκληκε θαλάττιος οἴκαδε νεκρὸς,
τεθνηκὼς ζωῷ φθεγγόμενος στόματι.

Neq; nos vendunt. ciuitas quidem certè est & nobis
Pulchra, Lethæo iacens campo.
Ne vnquam, iuxta lugentes sedentes, rideamus
Nostris *ipsorum bonis Cyrne illætantes.*
Inimicum quidem difficilè est *ac maleuolũ decipere.*
Cyrne: amicum autem amico facilè est *decipere.*

Eiusdem.

Nihil Cyrne ira iniustius est, *quæ habentem*
Lædit, animo mala gratificans.
Nihil Cyrne bona dulcius est muliere:
Testis ego; tu verò meæ testis *esto veritatis.*
Multas ferre solet sermo mortalibus viris
Offensiones, mente Cyrne turbata.
Curæ hominum sortitæ sunt, alas varias habentes,
Diuidi animi gratiâ & victus.
Iuuenare care anime: mox forsan aliqui alij erunt Sup. v. 1067.
Viri: ego autem mortuus, terra nigra ero.
Senescens autem, ciues inter decorus est; nec quisquam eum
Lædere vel reuerentiæ vel iuris gratia *vult.*
Nullum, Cyrne, radij lucem-hominibus-ferentis Solis Sup. v. 167.
Virum aspiciunt, qui non reprehensio impendeat.
Ciuium verò non possum nosse mentem, quamnam habeant. Sup. v. 367.
Neque enim vel *benè faciens placeo vel malè.*
Iam enim me vocauit marinus domum defunctus, Athen. lib. 10. f. 457.
Mortuus, & tamen *viuo sonans ore.*

INDEX VOCABULORUM.

A.

(Eustath. de Spiritu vocis huius dubitat, quod & ab ᾅδω deduci possit, & ab ἀδεῖν i. ἀρέσκειν, vnde & apud ipsum tenuatur. vid. Ιλ. μ. 8. v. 747. & alibi. Sed ἀδέω aliâs est tædio afficior, fatigor odyss. α, 134. pro ἀρέσκω autem spiritu aspero plurimùm notatur. Sic apud Herod. leg. ἁδέειν Terps. f. 190. ἅδον Thal. f. 113.)

αἰεὶ

ἀμαχώ-

φίλῳ

ἅπας

ἀπο-

(ἀφνειὸς βιότοιο, Ιλ. ξ. 122. ἀνὴρ φρένας ἀφνειὸς, Heſiod. 2, 73. Euſtath. κοινότερον, ἀφνειὸς βίοτον. ἀφνειὸς βιότου καινότερον. Ιλ. fol. 474. 36.)

ἀφρο-

B.

βίον

Γ.

δοκέ

ἔδρης

ἑκὰς

ἀνερ-

sequi-

ἀσφή-

εὖ, χα-

Z.

H.

θαυμά-

ἱερῶν

κατα-

κείρεται

κρέσ-

(Etymol. vult hoc verbum factum ἀπὸ τινος ὀρνέου χελιδὼν καλουμένου. f. 551. Ac Strattis sane in Phœnissis testatur Thebanos appellasse κωτιλάδας τὰς χελιδόνας, cit. Athen. lib. 14. f. 622. neq; aliter Schol. Theoc. ad v. 87. Idyl. 15. Sed Eustathio contra nomen auis est παρώνυμον. odyss. f. 628. Nam κωτιλὰς, inquit, ἡ ὡς εἰπεῖν στωμύλη. Atq. hinc Anacr. carm. 12. λάλη χελιδὼν dicitur. Virgil. garrula hirundo, Georg. 4, 307. κωτίλος enim est λάλος. vid. Hesych. Suid. & alios.)

λαξ

λυποῦ

μισγ-

N.

νόσφι

Ξ.

O.

ὀλεσύ-

ὅτῳ

Π.

πᾶσιν

πέλειν

πεφαν-

πλω

P.

ῥαδι-

σύμφο-

τύραν-

Υ.

Φ.

φίλ

φορτη-

X.

χαλε-

χρῆμα

Indicis vocabulorum finis.

INDEX TITVLORVM.

Numeri respondent marginalibus, nisi sicubi expressè additur v. versum notans.

A.

B.

C.

Consci-

Iuuen-

Senectus

FINIS.

ΠΡΟΛΕ-

IOACHIMI CAMERARII IN THEOGNIDIS SENTENTIAS ὑπομνήματα.

CVM NOTIS, QVIBVS FONtes citatorum inibi testimoniorum paulò clarius commonstrantur, edita à M. VVOLFGANGO SEBERO.

LIPSIAE.
EXCVDEBAT MICHAEL LANZENBERGER.

ANNO M.DCIII.

OPTIMAE SPEI ADOLESCENTI

HENRICO VOLCMARO LIPSENSI, CONVICTORI & discipulo nunc temp. suo dilecto S. P. D.

MVsicæ, inquiunt, latentis, quamuis per se dulcissimæ, nullus est respectus. Idem mihi nunc videtur Græcis Ioachimi Camerarii in Theognidem Scholijs vel hypomnematis vsu venire. Nam vt ob elegantiam verborum, rerumq; bonitatem per se sunt suauissima, & vtilissima; sic cum propter exemplarium raritatem minus sint cognita, paucis etiam, quantæ debebant, curæ sunt. Quocirca ne longius vel ipsa iniquiore hac vterentur fortunâ, vel eruditæ

doctrinæ Studiosi fructu illorum priuarentur; facilè me adduci passus sum, cum sententias Theognidis cum quibusdam additamentis publicare animus esset, vt vnâ & illa sub prelum reuocata denuò lucem aspicere iuberem. Nam mea quidem id sponte vix fortasse vnquam suscepissem, sed cum sic videri animaduerterem DAVIDI HOESHELIO, viro multos iam annos de bonis literis præclarissimè merenti; nolebam tam beneuolæ honestæq; adhortationi repugnare. Accedit, quòd benignissimè id permittebat Vir Amplissimus PHILIPPVS CAMERARIVS, Reipub. Noribergensi à Consilijs, Autoris filius, (vt subiecta ipsius Epistola testabitur,) quem collecta paterna scripta proprio in lucem studio emissurum iam pridem mihi rumor nescio quis retulerat. De meo quod additum, aut nihil, aut perquam est exiguum, sed haud inutile tamen spero futurum ingratumùe illis, qui

qui & libenter autores à CAMERARIO citatos inſpicere ipſos cupiunt; & tempus vnius alicuius vel vocis, vel ſententiæ gratiâ autorem ſæpè librumue autoris integrum reuoluendi non habent.

Tuo verò, HENRICE VOLCMARE, nomini hanc editionem inſcribere placuit, vt quem hactenus in colendis ſtudijs præ te fers ardorem, eum hoc velut incitamento confirmarem & augerem. Ita namq; Parens tua, matrona honeſtiſsima de me Lipſiæ quondam merita eſt: ita Prudentiſsimus Vir CASPARVS VVERNERVS Reip. Lipſenſis Senator, Sororius tuus quintum iam de me annum mereri haud deſiſtit, vt me omninò talem aliquam gratæ mentis Symbolam vtrique debere iudicem. Quid namq; ipſis à me factum iri putem gratius, quàm quod tibi tuiſq; ſtudijs vtile eſſe; quod excitare in te alacritatem; diligentiam alere, conſeruare; augere poſsit? Tu modò, quan-

tum in te est, quantumque vires suggerit SPIRITVS SANCTVS (ad cuius sedulam inuocationem te iuxta atque vniuersos commilitones tuos nunquam satis hortor) da operam, ne me de hac compellatione mea spem concepisse inanem patiaris, sed animatus inde, quod eras sponte facturus tuâ, tanto in colendo pietatis bonarumq; artium ac linguarum exercitio maiore cum contentione facias. Quod vt DEO cumprimis honori, sic Reip. olim commodo, voluptati tuis, tibi ipsi ornamento fuerit & saluti. Vale.

Schleusingæ 26. Sep. Anno MDCIII.

M. VVolfg. Seberus.

PHILIPPVS CAMERARIVS I. V. D. M. VVOLFGANGO SEBERO. S.

Laudanda est, Vir humanissime & doctissime tua honesta, & in studijs liberalib. promouendis, vtilis cupiditas et promta voluntas, quòd egregia poëmata Theognidis, vnà cum annotationibus, & scholijs Domini parentis mei, piæ & beatæ recordationis, denuò typis subijcere constituisti, & in hoc laudabili proposito meum consensum requiris. Meritò itaq; omnes amatores bonarum artium, tibi in hac re, fautores & promotores esse debent; In quorum numerum quoniam & me refers

 (Sicut

(Sicut me excludi ab ijs non patiar) non solùm te hortor, & moneo, vt in cœpto proposito perseuerare velis: sed etiam me sedulum adiutorem, (si fortè mea opera vtilis esse posset) fore promitto. Fulciendæ enim & conseruandæ sunt optimæ disciplinæ, & liberales literæ (quæ magis ac magis ingruente paulatim barbarie oppugnantur, & quodammodo opprimuntur) à doctis & bonis viris, sicut non ita pridem in Germania nostra, strenuè factitatum est. Neque curandi sunt ἄμουσοι, qui existimant, ut Taciti verbis vtar, sublatis studiorum precijs, etiam studia peritura, vt minus decora. Manebunt enim reliquiæ eorum, & ijs habebitur honos, inuitis osoribus literarum. Excitabit etiam Deus Mecænates & fautores, sub quo-

quorum patrocinio, diutiùs florere possunt. Perge itaq; sicut cœpisti, in publicando isto egregio, & in Græca lingua terso auctore, vnà cum additionibus vtilibus, tibiq; certò persuade, me in hoc tuo conatu, & alijs honestis rebus, fidelem tibi adstitem futurum, nec non & reliquis tuis similibus cœptis, quæ ad literarium decus spectant, pro tenuitate mea, non defuturum. Hæc scripsi lassus adhuc ex itinere Ratisbonensi, finitis comitijs Imperij, in quibus vnà cum reliquis legatis Reipub. nostræ, in quintum mensem inter graues deliberationes, non sine molestia, hæsi, & commoratus fui. In mea autem absentia, ita pensa accumulata inueni, vt in ijs pertexendis, & absoluendis, multum temporis, & laboris, mihi consumendum sit. Deus

sufficiat vires, in hac mea ingrauescente senectute, & suppeditet iudicium & consilium, vt omnia spectent ad ipsius gloriam, & Ecclesiæ suæ, & Reipublicæ Christianæ, utilitatem. Vale & ignosce festinationi, eram enim tam ad meditandum, quàm ad scribendum, familiares literas, modò occupato animo publicis & priuatis rebus, minimè idoneus. Vale XIII. Sextil. An.

cIↄIↄ cIII.

CATA-

CATALOGVS AVTORVM, QVORVM TESTIMONIA in hisce Scholijs, & Notis ad eadem allegantur.

A

Abrahā Bucholtz.
AEschines.
AEschylus.
Alcæus.
Alexis.
Anthologia.
Antimachus.
Anutius Fœsius.
Aphthonius.
Apollon. Rhodius.
Archytas Pythagor.
Aristophanes.
Aristoteles.
Arrianus.
Atheneus, ad cuius citat. N. notat edit. Nouam Casaub.
Athenagoras.
Ausonius.

B.

Biblia.

C.

Callimachus.
Chæremon.
Chilon.
Cicero.
Clemens Alexandrin.

D.

Dalecampius.

Demosthenes

Demosthenes.
Diodorus Siculus.
Diogenes Laert.

E.

Epicharmus.
Erasmus,
Etymologicum Mag.
Euripides.
Eusebius.
Eustathius.

F.

Festus.
Frid. Sylburg.

G.

Gellius.
Gilbertus Cogn.
Guil. Budæus
Guil. Stuccius.

H.

Harpocration.
Henric. Steph.
Heraclitus.
Hermogenes.
Herodotus, ad cuius alleg. vterq; numerus respic. edit. H. Steph. prior Anno 1570. post. 1592.
Hesiodus.
Hesychius.
Homerus.

I.

Ioach. Camer.
Isaacus Casaubon.
Isocrates.
Iulius Pollux.

L.

Lil. Gyraldus.
Lucianus.
Lutherus.

Lycurgus.

Sozomenus.
Stephanus.
Stobæus.
Strabo.
Sturmius.
Suidas.

T.

Terentius.
Thales.
Theocritus.
Theodoretus.
Thucydides.
Timon.
Tyrtæus.

V.

Virgilius.

X.

Xenophon.

ΠΡΟΛΕ-

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ ΕΙΣ ΤΑ ΘΕΟΓΝΙΔΟΣ.

Θέογνις οὗτος, περὶ οὗ νῦν ὁ λόγος, ἐγένετο μεγαρεὺς, τῶν ἐν σικελίᾳ μεγάρων, ὡς (a) πλάτων ἐν τῇ πρώτῃ τῶν νόμων. αὕτη δὲ ἡ πόλις ἀποικία ἦν μεγαρέων τῶν ἐν ἑλλάδι, καὶ ἐκλήθησαν μεγαρεῖς ὑβλαῖοι. ἐν δ' ἐπιτομῇ τῶν (b) στεφάνου περὶ πόλεων, εὑρίσκεται, τὸν θέογνιν γεγονέναι ἐκ μεγάρων τῶν περὶ τὸν ἰσθμόν. καὶ ὡσαύτως ὁ ἁρποκρατίων ἀποδέχεται, αἰτιώμενος τὸν πλάτωνα πεπυσμένον, ὅτι ἦλθεν ἐκ τῆς μητροπόλεως ὁ θέογνις εἰς σικελίαν, οὕτω κεκληκέναι πολίτην τῶν ἐν σικελίᾳ μεγάρων, ὄντα τὴν ἀρχὴν τῶν πρὸς τῇ ἀττικῇ μεγάρων. κέχρηται δ' ὁ ἁρποκρατίων τεκμηρίῳ τούτῳ τῷ ἔπει· (c)

Ἦλθον μὲν γὰρ ἔγωγε καὶ εἰς σικελὴν ποτε γαῖαν.

οἱ μὲν οὖν ἀναμφήριστον ἦν πεποιηκέναι ἐκεῖνα τὰ ἔπη τὸν θέογνιν, καὶ μὴ εἶναι παρενθήκην ἄλλου τινὸς, εἶεν ἂν σαφῶς ἐδείκνυτ' ἂν οἶμαι, ὅτι μέγαρα τὰ τῇ ἀττικῇ συγχωροῦντα, πατρίδ' εἶχεν ὁ ποιητής. νῦν δὲ φανερόν ἐστι τὰ θεόγνιδος ἐπιγραφὴν ἔχοντα ἔπη, ἀναμεμιγμένα περιφέρεσθαι

τις ἐστὶ ποιημάτων διαφόρων, περιαιρεθέντων δηλαδὴ ἐκ τῶν ἐκείνου, ὅσα τινὸς αἰσχρολογίας ἔχεσθαι ἔδοξεν, καὶ ἀντὶ τούτων ἐμβληθέντων ἄλλων. διὸ καὶ ἀσυνάρμοστά ἐστι τὰ πλεῖστα, καὶ τὰ αὐτὰ κατὰ πολιτικῶς παλιλλογεῖται. ὅτι δὲ καὶ σόλωνος, καὶ χίλωνος, καὶ τυρταίου ἔπη καταμέμικτο τοῖς θεογνιδείοις, σαφῶς ἐνεδείξαμεν ἐν τοῖς ὑπομνήμασι, καὶ ὑπολάβοι ἄν τις οὐκ ἀλόγως ἐκ τούτων, ὅτι καὶ ἄλλα παλαιὰ παρενεβλήθη. ἃ μὲν οὖν ὁμοίως τῷ βιβλίῳ, ὃ εἰς ἡμᾶς ἔχομεν, καὶ ἁρποκρατίων παρηκολούθησεν ἀναλεξάμενος, καὶ οὕτω τοῖς ὑπὸ τοῦ πλάτωνος παραδοθεῖσιν ἀντείρηκε, δέδοικα μή πως τῆς πλάτωνος ἀποστήσασθαι διὰ τὴν ἁρποκρατίωνος ὑπόληψιν, οὔτ' ἀσφαλῶς, οὔθ' ὁσίως ἂν ἔχοι. τούτου δέ θ' ἅμα καὶ οὗ σεφάνου ἐκ βεβαιοτέρων τινῶν ἐνδείξεων πεπεισμένων περὶ τῆς τοῦ ποιητοῦ πατρίδος, ἡμεῖς μὲν διὰ τὸ τοῦ πλάτωνος ἀξίωμα, οὐδαμῶς ἁμαρτῆσαι τοῦτον τῆς ἀληθείας φάσκοιμεν ἄν, πρὸς δὲ ἐκείνους τί ἐποιοῦμεν ἂν ἔτι μὴ ἐρῶντες, καταπαύσοιμεν ἂν εἰκότως τὸν περὶ τῶνδε λόγον ἐνταυθοῖ. (d) ἤνθησε δ' ὁ ποιητὴς, τῇ μὲν ἑξηκοστῇ μάλιστα ὀλυμπιάδι, καταλαβὼν τόν τε σόλωνα, καὶ τὸν ἀνακρέοντα, καὶ σιμωνίδην, καὶ φερεκύδην, ὡς παραδέδοται ὑπὸ πλείστων. παρέτεινε δὲ τοῖς χρόνοις μέχρι τῆς τῶν πεισιστρατιδῶν καθαιρέσεως καὶ φυγῆς, ταρασσομένης τῆς ἑλλάδος ἤδη, καὶ μετεώρων ὄντων τῶν πόλεων πρὸς τὰς μηδικὰς ἐπιστρατείας. ὅτι δ' ἐν τούτοις τοῖς

καιροῖς

κοίνοις, πεπόνθεσι καὶ ἐν σικελίᾳ ὑπεραχθές τι καὶ πολέ-
μους γίνεσθαι κατὰ τὰς πόλεις, περὶ τοῦ τὴν γέλωνος
τυραννίδα κραταιωθῆναι, καὶ δὴ καὶ μετὰ ταῦτα, δῆ-
λόν ἐστι σχεδὸν ἐκ τῶν πανταχοῦ ἱστορημένων. τότε τοί-
νυν καὶ τῶν συρακουσίων πολιορκηθέντων, ὡς ἔοικε,
σῶν διαφυγόντας τὸν κίνδυνον παρηγορήσας ὁ ποιη-
τὴς, καὶ ἴσως καὶ ἐγκωμιάσας, καὶ ἐνδειξάμενος ὅτι συγ-
χαίρει τῆς σωτηρίας, ἐλεγείαν εἰς αὐτοὺς ἔγραψε. καὶ αὐ-
τὴ μὲν ἡ ἐλεγεία τῷ χρόνῳ ἀφανισθεῖσα ἀπώλετο. τὸ
δὲ τῶν γνωμῶν, καὶ παραινέσεων, καὶ ὑποθηκῶν διὰ
τὰς παρεσπαρμένας μιαρίας, ἃς αἱ τῶν εὐλαβῶν ἀ-
κοαὶ παντάπασιν ἀποστρέφονται, τῇ μὲν ὀβελισθέντα
τελέως ἀπεβλήθη, τῇ δὲ ἀσυντάκτως καὶ συγκεχυμέ-
νως, παρεμπεποιημένων ἀλλοτρίων τινῶν πλείστων ἐπῶν,
οὕτως ἐξεδόθη τε καὶ πρὸς ἡμᾶς διεσώθη πάνυ τοι ἀ-
διορθώτως καὶ ἐλλιπῶς ἔχοντα, καὶ τῇ τῶν βιβλιογρά-
φων ἀπειρίᾳ λελωβημένα. ὥστε μηδὲν οἷόν τε σχεδὸν
γίνεσθαι πάρεργον νῦν ἄλλο περὶ ταῦτα πλὴν τοῦ χρη-
στόν τι καὶ ὠφέλιμον ἐκλέξασθαι, καθάπερ ῥόδον τῶν
ἀκανθῶν ἀποδρέποντας, καὶ λιπεῖν ἄψαυστα τἆλλα,
οἷς θ' ὁ χρόνος, καὶ ἡ τῶν ἀνθρώπων ἀμέλεια καὶ ἀμου-
σία λυμηναμένη φθοράν τε καὶ αἶσχος τοιαύτην
προσετρίψατο. ἔχομεν δ' οὐδὲν εἰπεῖν περὶ ταύτης τοῦ
ποιητοῦ πέρι, οὔθ' οἵων γονέων ἐγένετο, οὔθ' ὅσον χρόνον
ἔζησεν, οὔθ' ὅπως βιοὺς ἀπέθανε. ἐγένετο καὶ ἄλλος Θέο-
γνις τραγῳδοδιδάσκαλος ψυχρὸς, οὗ μέμνηται Ἀριστο-

φωνῆς (c) θεσμοφοριαζούσαις. ταῦτ' ἄρα τὰ περὶ θεωρίας ἀρκείτω κατὰ τὸ παρὸν ἡμῖν. περὶ δὲ τοῦ ὀνόματος τοῦ ποιητοῦ εἴπομεν ἂν ἔτι, ὅτι τὰ εἰς ις ἀρσενικὰ, σχηματίζεται ἤτοι ἀπὸ ῥημάτων, ὡς ἀπὸ τοῦ παριέναι, πάρις. καὶ τοῦ χαίρειν, χαῖρις· ἢ ἀπ' ὀνομάτων τινῶν συντετμημένων, ὡς κραυγὶς, κραυγμός· φρυνὶς, φρύνιχος· γλάνις, γλάνικος· βάκις, βακχεύς. οὕτω καὶ θεογένιος, καὶ θεόγνιος, καὶ θέογνις. ἐπισυμπεριληγήσαμεν δ' ἔτι καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὀνομάτων κυρίων τῶν ἐν τοῖς ἔπεσιν εὑρισκομένων. ὁ τοίνυν Κύρνος ἀπὸ τοῦ κύρειν εἴη ἂν, ὥσπερ πύρνος, ἀπὸ τοῦ πύρειν τοῦ σίτου. Πολυπαΐδης, ἀπὸ τοῦ τῶν παίδων πλήθους. σιμωνίδης πατρωνυμικῶς, πρωτοτυποῦντος τοῦ σίμωνος. ὀνομάκριτος, ὁ ἔκκριτον καὶ ἐξαίρετον ἔχων τοὔνομα. κλεάριστος, ἄριστον τὸ κλέος κεκτημένος, ἤγουν ὁ κλεέστατος ὤν. θεότιμος, ὁ τιμῶν τὸν θεὸν, ἢ καὶ τίμιος ὢν παρὰ τῷ θεῷ. δημοκλῆς, ὁ τὸ τοῦ δήμου κλέος. ἀκάδημος, ἐσαρήτει ἄκος καὶ ἴαμα, ἢ ἀρχὴ καὶ ἡσυχία τοῦ δήμου. τιμαγόρας, ἡ τῆς ἀγορᾶς τιμή. ὡς πυθαγόρας, ὁ ἔνδοξος περὶ τοῦ πυνθάνου οἱ ἐν τῇ ἀγορᾷ. ἄργυρις, πατρωνυμικῶς σχηματισθὲν ἀπὸ τοῦ ἀργύρου. ἴδωμεν δὲ καὶ περὶ τοῦ εἴδους τῆς βίβλου. ὁ γνωμικὸν εἶναι καὶ παραινετικὸν φανερόν ἐστι λέγοντες τί τε ἡ γνώμη καὶ τὸ παραινετικὸν καὶ ὑποθήκη. γνώμη τοίνυν, κατὰ τὸν (d) ἑρμογένην, ἐστὶ λόγος ἐν ἀποφάνσει κεφαλαιώδης, ἐπί τι προτρέπων ἢ ἀποτρέπων. ὅτι δὲ ἡ γνώμη χρησιμωτέρα τῆς χρείας λεγομένης, ἐν τούτοις δῆ-

λον.

λον, ὅτι ἡ χρεία προσθήκην ἔχει περιστατικήν, οἷον προσώπου καὶ πράξεως. αἱ δὲ περιστάσεις τὸν λόγον ἀεί πως εἰώθασι μερικώτερον ἀπεργάζεσθαι, ὡς ἐν ταῖς ὑποθέσεσιν. οἷον, (f) εἰ γέροντι πολιτευτέον; ἔστι δὲ ἀποφαντικὴ ἡ γνώμη πάντως. τοῦ γὰρ καλουμένου λόγου προφορικοῦ, τέσσαρά τινα γενικὰ σχήματα προσιεμένου, μόνον τὸ ἀποφαντικὸν τῆς γνώσεως οἰκεῖόν ἐστι. τὰ δὲ σχήματα καὶ εἴδη τοῦ προφορικοῦ λόγου, οὕτω δύναιο ἂν διαιρεῖν. α. τὸ τῆς γνώσεως, τὸ καὶ ἀποφαντικὸν καὶ διηγηματικόν. περὶ ὧν γὰρ ἔγνω τις, καὶ ἀπεφήνατο, καὶ διηγήσατο. τοῦτο δὲ καὶ κατάφασιν δέχεται, οἷον, ((g) αὐθαδία τοι σκαιότητ' ὀφλισκάνει.) καὶ ἀπόφασιν, οἷον, ((h) οὐδεὶς ἑκὼν πονηρὸς, οὐδ' ἄκων μάκαρ.) β. τὸ τῆς ὀρέξεως ἐν τῷ βούλεσθαι εἰδέναι τι, καὶ γίνεται τὸ ἐρωτηματικὸν, οἷον, ((i) τίς πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις, ἠδὲ τοκῆες;) γ. τῆς ὀρέξεως, ἐν τῷ βούλεσθαι πράττεσθαί τι, καὶ ποιεῖ τὸ κλητικὸν καὶ προσφωνητικόν (k) ὦ φίλοι, (l) ὦ πέπον, (m) ὦ μενέλαε. (n) ἥφαιστε πρόμολ' ὧδε. (o) νῦν δ' ἔμπης ξυνίει ὦκα. (p) ἔρρ' ἐκ νήσου θᾶσσον. ὧν ἐντρέπου οὐ μηδέν. δ'. τῆς ὀρέξεως διαστελλούσης τὸ πρᾶγμα, ἤτοι εὐξαμένης, οἷον, (ἀλλ' (q) ὑμεῖς μὲν πάντες ὕδωρ καὶ γαῖα γένοισθε.) καὶ, ((r) αἲ γὰρ ζεῦ τε πάτερ, καὶ ἀθηναίη, καὶ ἄπολλον, μήτε τις οὖν τρώων θάνατον φύγοι) (s) τοῦτο ποιεῖ τὸ εὐκτικόν. ἢ ὑποτιθεμένης τι, καὶ ἔσται τὸ ὑποθετικὸν εἶδος, ((t) οὐκ ἀχαιοὶ τρῶας δηώσουσιν, ἑλόντες ἴλιον ἱρήν;) εἰσὶ δὲ ταῦτα παντοῖα καὶ πολύμορφα κατὰ τὰς διαθέσεις καὶ ἐνθυμή-

σεις διαφόρους, περὶ ὧν ἐν τῷ παρόντι πραγματεύε-
σθαι ἀνοικείως τ' ἂν ἔχειν ἴσως δόξειε, καὶ ἡμεῖς ἐν ἄλ-
λοις, θεοῦ θέλοντος, διαληψόμεθα ἀκριβέστερον.
τῷ δὲ προγυμνάσει διελόντος αὐταρκῶς τὰ γνωμικά,
προσλαμβάνει τις ἂν ἐκεῖθεν τὰ ῥηθέντα. προσθέμε-
νος δὴ τὸ, καὶ ἄνευ αἰτίας ἐξενέγκασθαι τὰς γνώμας,
ὡς τὸ τοῦ (u) σόλωνος, (πολλάκις ἐξ ὀλίγης ὀδύνης μέγα
γίνεται ἄλγος.) καὶ μετ' αἰτίας, ὡς τὰ (x) μενάνδρου.

πλεονεξία μέγιστον ἀνθρώποις κακόν.
οἱ γὰρ θέλοντες προσλαβεῖν τὰ τῶν πέλας,
ἀποτυγχάνουσι πολλάκις νικώμενοι
τὰ δ' ἴδια προσθέασι τοῖς ἀλλοτρίοις.

καὶ ἔτι, τὸ σύγκρισιν περιέχειν τινάς. (y) οὐκ ἄρα φύλ-
λων γενεὴ, τοίηδε καὶ ἀνδρῶν) ἄλλως δὲ λέγεσθαι κατ' ἐπί-
κρισιν, οὐδ' ἄρα πῶς ἔστιν (z) (ἐν πάντεσσ' ἔργοισι δαίμονα
φῶτα γενέσθαι.) καὶ αὖθις, (A) (ὡς αἰεὶ τὸν ὁμοῖον ἄγει θεὸς
ὡς τὸν ὁμοῖον.) τὸ δὲ ἀληθεύειν ἢ μὴ, τῶν γνωμῶν οὐκ ἔστιν
ἴδιον, ἀλλ' ἀναφέρεται πρὸς τὴν δοκιμασίαν τῶν ἀκου-
όντων. ὥσπερ καὶ τὸ ἄδοξον, ἢ ἔνδοξον, πρὸς τὰς τῶν
ἀκουόντων κρίσεις. διὸ καὶ ἀνασκευὴ καὶ ψόγος οὐχ
ἧττον γένοιτ' ἂν γνώμης, ἤπερ διηγήματος καὶ μύ-
θου. ὡς τὸ εὐριπίδειον, (B) (ἐσθλῶν κακοὺς υἱοὺς εὐτυχέσ-
θαι.) διώσαιτ' ἄν τις ἐλέγχειν ἐκ τῶν (C) πλατωνικῶν,
ὅτι οὐ μή ποτ' ἂν εὐτυχεῖς γένοιντο οἱ κακοί. οὕτω καὶ
ὁ πλούταρχος πολλὰς γνώμας ποιητικὰς διωρθώ-
σατο, ἐπεὶ (D) τῷ παντὸς δεῖ τῶν ποιητῶν ἀκούειν, οἷον τὰ.

(ἴστε

(ὅσοις γὰρ ἂν τύχωσιν ἐμπορεύεται Κείνω εἰ δοῦλος καὶ ἐλεύθερος μέλλῃ.) οὕτω, (οὐκ ἔστι δοῦλος ἂν ἐλεύθερος μέλλῃ.) αἱ δὲ δόξαι περὶ τῶν αὐτῶν, οὐκ εἰσὶν αἱ αὐταὶ παρὰ πᾶσιν· οἷον τὸ (E) ἱππωνάκτειον οὐκ ἀρέσκοι ἄν τισι τῶν πολυχρησίαν ἀσκούντων ἐθνῶν. (ὀλίγα φρονοῦσιν οἱ πεπωκότες χάλαι.) οὐδ᾽ ὁ μαντικὸς ἐπαινέσειεν αὐτὸ (F) σόλωνος τοῦτο. (ἄμμιγα τοῦ ἀθανάτων ἀφανὴς νόος ἀνθρώποισιν.) ἔτι μικρὸν ἐπιστητέον πρὸς τὰ εἰρημένον ἐν τῷ ὁρισμῷ, ὅτι λόγος ἡ γνώμη. μόνον γὰρ διὰ λόγου γένοιτ᾽ ἂν, τῆς χρείας καὶ πρακτικῆς εἶναι δυναμένης. οἷον (FF) παρακύψας τις ἐπ᾽ ὀλίγον, καὶ αὐτίκα ἀναδυόμενος καὶ ἀποκρυφθεὶς, οὐδὲν μὲν εἶπεν, ἐδήλωσε δ᾽ ἐκ τοῦ πραττομένου, ὡς ὀλιγοχρόνιος καὶ ἀκαριαία ἡ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς ῥοπή, καὶ ὁ (G) μελήτιος ὑπ᾽ ἀρειανῶν προαχθεὶς ὡς ἐπαινέτης ἐσόμενος τοῦ ἀσεβοῦς δόγματος, ἐπειδὴ ἀναφανδὸν ἀπεφήνατο περὶ τῆς οὐσίας τοῦ υἱοῦ, καθάπερ ἡ ἐν νικαίᾳ σύνοδος παραδεδώκει, προσδραμών τις τῶν ἐκεῖ διακόνων, καὶ ἔτι λέγοντος ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα ἔβυσεν αὐτοῦ τὸ στόμα, ὁ δὲ τῇ χειρὶ σαφέστερον, ἢ τῇ φωνῇ τὴν γνώμην κατεσήμαινε, καὶ τρεῖς μόνους εἰς τὸ προφανὲς δακτύλους ἐκτείνας, εἶτ᾽ αὖτον πάλιν συνέλεγε τούτους, καὶ τὸν ἕνα μόνον ὀρθὸν τῷ σχήματι τῆς χειρὸς αἰνίζων ἅπερ ἐφρόνει. τὸ δὲ κεφαλαιώδη εἶναι τοῦτον τὸν λόγον, τὰς διεξοδικωτέρας καὶ μακρὰς καὶ περιπεπλεγμένας τῶν ῥήσεων ἀποχωρίζει τῆς γνωμικῆς ἐννοίας, ὡς εἰκὸς ἦν τὸ σύντομον καὶ

διὰ βραχέων πολλὴν καὶ βαθεῖαν φρόνησιν ἐμφαῖνον. κεφαλαιώδη γὰρ τὰ συντετμημένα καὶ συνηγμένα λέγεται. διὸ καὶ θαυμάζεται τὰ ἀποφθεγματικὰ μάλιστα· οἷον, (H) μηδὲν ἄγαν, καὶ (I) γνῶθι σαυτόν. προσθείη δ' ἄν τις κατ' Ἀριστοτέλη τούτοις, καὶ τὸ τὴν γνώμην καθολικὴν εἶναι. τουτέστι νόημα περιέχουσαν οὐ καθ' ἕκαστον μερικῶς κατασκευαζόμενον, ἀλλὰ πρὸς ἅπαντας ἐξ ἴσου ἐπεκτεινόμενον. οἷον, (K) (οὐκ ἀρετᾷ κακὰ ἔργα, κιχάνει τοι βραδὺς ὠκύν.) ἐπιφέρεται δὲ καὶ ἡ τῆς γνώμης ἐφαρμοστις καὶ οἱονεὶ χρεία, (L) (ὡς, καὶ νῦν Ἥφαιστος ἐὼν βραδὺς εἷλεν Ἄρηα.) ὠκύτατόν περ ἐόντα. εἴποι γὰρ ἂν οὕτως ὁ Ἥφαιστος, διότι αὐτὸς βραδὺς ὑπάρχων τὸν Ἄρη ταχύτατον ὄντα εἷλε, μάθοι τις ἄν, τὰ κακὰ τῶν ἔργων πάντως λαμβάνειν ποτὲ τὸν ὀφειλόμενον μισθόν. καὶ οὕτω δὴ φύονται καὶ γεννῶνται παραινέσεις καὶ ὑποθῆκαι, ταῖς δ' ὑπομνήσεσι, καὶ συμβουλαῖς, καὶ παραγγελίαις, καὶ τοῖς παραγγέλμασι, καὶ ἀπαγορεύμασιν, ἢ καὶ ἀποτροπαῖς, καὶ τοιούτοις ἄλλοις τῶν τρόπων, οἷς τὰ γνωμικὰ καθόλου προφερόμενα πρός τινας προστατικῶς ἐπιτηδεύονται καὶ προσοικειοῦνται, ὡς μὲν ἐπιτοπλεῖστον τῶν γνωμῶν αἰτιολογικῶς ἐπενεχθεισῶν, ἔστι δ' ὅτε καὶ προσφωνήσεσιν ἐμπεπλεγμένων. διὰ τοῦτο παραινέσεις καὶ ὑποθῆκαι πρός τινας, καὶ τὸν δεῖνα ἢ δεῖνα αὐτὰς τὰς ἀναφορὰς ἔχουσιν· οὐκ ἄρα γνώμη κυρίως τὸ πρὸς Τηλέμαχον εἰρημένον, (M) (ἄλκιμος ἔσσ' ἵνα τίς σε καὶ ὀψιγόνων εὖ εἴπῃ,) ἀλλὰ παραίνεσις περὶ ἀνδρείας.

ὑπο-

ὑποτιθεμένη, ὅτι καὶ παρὰ τοῖς ὕστερον ῥητορεύουσιν ἡ ἀρετὴ ἔνδοξος. μηδ' εἴη ἀναπλῶ τῷ λόγῳ γνώμη ἥδε, (N) (μή μοι γένοιτο λυπηρὸς εὐδαίμων βίος.) μηδ' ἥδε, (O) μή μ' εὐλογείτω τἀμά τις κτείνων τέκνα.) ἀλλ' ἀπεύχεται μὲν ὁ λόγος τήν τε λύπην, καὶ τὴν αὐτοχειρίαν τοῦ τῶν τέκνων θανάτου. παρατίθησι δ' ἅμα γνωμικῶς, ὅτι ὁ λυπηρὸς βίος, καὶ τὸ κτείνειν τὰ ἴδια τέκνα φευκτέον, κἂν μέλλῃ τις δόξαν εὐδαιμονίας καὶ ἀρετῆς κτήσασθαι. ἔτι ἡ γνώμη χρήσιμον ἀεί τι πρὸς τὸν βίον ὑποτίθεσθαι φιλεῖ, καὶ οὐδέ ποτε χαριεντίζεται ἢ σκώπτει, ὥσπερ ἐνίοτε αἱ χρεῖαι, καὶ τὰ τῶν ἀποφθεγμάτων ἀστεϊσματα. τὸ τοίνυν εἰρημένον ὑπ' ἀφθονίου, λόγον τοῦτον εἶναι προτρέποντα ἢ ἀποτρέποντα ἐπί τι, ἐξήγησίς ἐστι τοῦ χρησίμου. οὕτω γὰρ χρησίμως λέγεταί τι, εἰ προτροπὴν ἔχει ἐπὶ τὰ καλὰ καὶ ἐπαινετὰ, καὶ ὅλως τὴν ἀρετὴν, καὶ ἀποτροπὴν ἀπὸ τῶν αἰσχρῶν, καὶ ψεκτῶν, καὶ τῆς κακίας. μνησθέντων δ' ἡμῶν τῶν περιστατικῶν, εἴπωμεν, τί περίστασις, καὶ πόσαι αὗται. ἔστι δὴ περίστασις, περιβολὴ τῶν τῷ προβλήματι παρεπομένων, ἢ καὶ καθ' αὐτὸ ὑποκειμένων. (P) εἰσὶ δὲ τὰ περιστατικὰ ἕξ· πρόσωπον, παυσανίας καὶ Φίλιππος ὁ ἀμύντου. πρᾶγμα. φόνος Φιλίππου. τόπος, ἐν τῇ πομπῇ. τρόπος, τῷ ξίφει. χρόνος, μετὰ τὰς ἑλληνικὰς ὁλοσχερεῖς νίκας ὀλυμπιάδι δεκάτῃ ἐπὶ ταῖς ἑκατόν. αἰτία, ὅτι οὐκ ἐτιμώρησεν αὐτῷ Φίλιππος ὑβρισμένῳ ὑπ' ἀττάλου. προστεθείκασι δ' ἔνιοι καὶ ἑβδόμην, τὴν ὕλην. ἀλλ' οἱ ῥήτορες οὐ χα-

ρίσαντες ἰδίως ἔχουσι, διαμερίζουσι δὲ τῶν ἄλλων ἑκάστῳ,
ὅτῳ ἂν δύναιντο, ὥς φησιν ἑρμογένης. μάλιστα δὲ πως
τῷ τρόπῳ συνοικειοῦται, καὶ εἴη ἂν ἡ ὕλη παρὰ τοῖς ῥή-
τορσιν, ὥσπερ τῆς περιστάσεως περίστασις, καὶ τὸ καθ᾽
ἓν ἕκαστον τῶν περιστατικῶν συναναφαινόμενον. οἷον
παυσανίας ὁ τοιόσδε, καὶ τῷ τοιῷδε ξίφει, ἤγουν ἅρ-
ματι ἐγκεχαραγμένῳ. καὶ ὧδε πλήξας, ἢ κεντήσας, καὶ
ἐν τόπῳ τοιῷδε. τοῦτο δὲ ἐστί, φησὶν ὁ (P) ἑρμογένης, τὸ πᾶν
ἐν ἡμῖν, καὶ λόγοις, καὶ πράγμασι, καὶ δίκαις, καὶ ὑπο-
θέσεσι, καὶ βίῳ. συνεκτικώτατον δὲ γίνεται ἡ αἰτία, καὶ
ἐπιχειρηματικωτάτη. τὴν γὰρ φύσιν τοῦ πράγματος
παρίστησι μάλιστα, καὶ ἔνδηλον ποιεῖται. ἢ καὶ πρὸς
τὰς γνωμικὰς τῶν παραινέσεων ὡς ἐπίπαν παραλαμ-
βάνεται. τὰ δὲ συμβαίνοντά πως ἔξωθεν τῷ πράγματι
θεῖα καὶ θαυμάσια, οἷον τὰ τῶν τεράτων καὶ χρησ-
μῶν, καὶ συμπίπτονται ταῖς ἀνθρωπίναις τύχαις, ἐστὶ
μὲν σπάνια, ὅσαι δ᾽ ἐπιφανεῖς τῶν συμφορῶν, ἐκεῖνο
διὰ πλεῖστον μεμοίρασται τούτων. καὶ προσθείη ἂν
τις ὀρθῶς αὐτὰ, πρὸς τὸ τοῦ τρόπου κεφάλαιον, ἐφ᾽ ὅπερ
δὲ καὶ ἐπὶ τὸ τῆς αἰτίας. οἷον ὅτι χρησμὸς ἦν, παραλέ-
γων τῷ φιλίππῳ φυλάξασθαι ἅρμα. ζητεῖται δὲ περὶ
τῶν προειρημένων ἀεὶ πραγματειῶν, ἐπὶ τί μέρος ἂν
ἀναφέρονται τῆς φιλοσοφίας αὐταί. καὶ φανερὸν δὴ
περὶ τῶν τοιούτων, ὅτι πρὸς τὸ ἠθικόν. αἱ δὲ γνῶμαι αὐ-
ταὶ καθ᾽ αὐτὰς, δῆλον ὅτι καὶ ἀρχαί τινες ὀρθῶς ἂν νο-
μίζοιντο τῆς ἠθικῆς διδασκαλίας, ἔννοιαι κοιναὶ τῆς

φρο-

φρονήσεως ὑπάρχουσι, καθάπερ τῶν ἐπιστημῶν ἄλ-
λαι τινές εἰσι διανοητικαί. διὰ τοῦτο καὶ λημμάτων
ἐπέχουσι τόπον ἐν ταῖς ἠθικαῖς διαλέξεσιν αἱ γνῶμαι.
εἰσὶ δ' αὗται ὥσπερ ὁμολογίαι τινὲς τῆς ἀνθρωπίνης
φρονήσεως, καὶ τὸ κῦρος μάλιστ' ἔχουσι παρὰ τὸ ἀρχαῖ-
ον καὶ πατροπαράδοτον. τὰ γὰρ χθὲς, φασὶ, καὶ πρώ-
ην φυόμενα, οὔτ' ἀξίωμα εὐθὺς οἷά τε περιποιήσασθαι,
οὔτε πίστεως παρὰ πᾶσι τυγχάνουσι. διὸ καὶ ὁ Θέογνις
ἐσπούδασέ που ταῖς αὐτοῦ παραινέσεσι περιάπτειν τὸ τῆς
ἀρχαιότητος ἀξιωματικὸν καὶ πιστὸν, λέγων, (Q) ὅτι
βούλοιτο ὑποθέσθαι ἅπερ αὐτὸς παῖς ὢν ἔμαθεν ὑπὸ
τῶν προτέρων. ὁ μὲν οὖν τῆς διδασκαλίας τρόπος, ὅτι
τῶν χρησιμωτάτων ἐστὶν, οὐδεὶς ἂν ὡς οἶμαι, ἀντιλέ-
γειν τολμῴη. λόγος δὲ ἅπας κατὰ (R) δημοσθένη, μάταιον
ἐστι, πράξεων ἄμοιρος γινόμενος, καὶ ὁ ἠθικὸς μάλιστα. πέ-
φυκε δέ πως τὰ τῶν λόγων. οὔτινος οὖν περὶ πλεονά-
σαντα, τῇ τῶν πραγμάτων λύμῃ περιπεσεῖν. καὶ οἱ
περὶ τῆς ἀρετῆς δὴ πλείστους καὶ ἀκριβεστάτους καὶ καλ-
λίστους τῶν λόγων ἐπιδείξαντες, δειλότατοι σχεδὸν, καὶ
φαυλότατοι ἀνεφάνησαν. οἱ δ' ἥκιστα κομψευόμενοι
ἐπὶ τοῖς λόγοις, ἄριστοι τοῖς ἔργοις καὶ σπουδαιότα-
τοι ἐγένοντο. αἰτία δ' εἶναι μία τούτων δόξειεν ἴσως ἂν
τῷ καὶ ἥδε, ὅτι οἱ πλεῖστοι οὐ διαφάλλαντες οὕτως ἀ-
κροῶνται τούτων, ὅσα τε πολιτικὰ καὶ ἠθικὰ ὀνομάζε-
ται, ὥσπερ τῶν ἐπιστημονικῶν διαλέξεων, ἐν αἷς τῆς
γνώσεως τὸ ἀποτέλεσμα· τῶν δ' ἠθικῶν ἄνευ τοῦ πράτ-
τειν,

τὴν, ὄφελός ἐστιν οὐδέν. ποιούμενοι τοίνυν ταύτας διατριβὰς ὁμοίας ταῖς σχολαστικαῖς καὶ σοφιστικαῖς, οὐδὲν φροντίζουσι τῶν πράξεων, καὶ οὕτως ἁμαρτάνουσι τοῦ τέλους, ὅπερ ἐστὶν ἀρετὴ πρακτική. φέρεται περὶ τούτου καὶ (S) ἀνθρίδα τοῦ λάκωνος ἀπόφθεγμα. ἐρωτηθεὶς γάρ, τί δοκῶσιν αὐτῷ οἱ παρ' ἀθηναίοις φιλοσοφικοὶ λόγοι; ἀπεκρίνατο, ὅτι οὐδὲν ἄλλο ἢ σοφοί μεν, ἀνόητοι δὲ, μὴ χρωμένων αὐτῶν αὐτοῖς. ἔστι δ' ἡ γνῶσις τούτων ὥσπερ ἀναγκαία πρὸς τὸν ἐνάρετον καὶ εὐδαίμονα βίον, καὶ καλλίστη, οὕτως ἀργὴ καὶ ἄπρακτος ὑπάρχουσα, βλαβερά τε καὶ αἰσχρά, διαμενούσης γε καὶ ἐν τοῖς μὴ πράττουσι τὰ καλὰ, τῆς τῶν καλῶν ἐμφύτου τε καὶ ἐκ διδαχῆς προγεγονυίας ἐννοίας καὶ ἐπιστροφῆς. τοιοῦτοί τινες λογοδαίδαλοι γεγονότες οἱ ἀθηναῖοι, τῆς τ' ἀρετῆς κτῆμα δόξαν καὶ δύναμιν ἀπώλεσαν, καὶ ἀνθυπεβλήθησαν τοῖς τῆς κακίας ἐπιτιμίοις, ἀδοξία τε καὶ ἀδυναμία. (T) λέγεται γοῦν, ὅτι παναθηναίοις προπηλακίσαντες οἱ ἀττικοὶ γέροντά τινα, ἐπειδὴ πρὸς τῶν λακεδαιμονίων θεωρῶν τιμώμενον εἶδον, ἀγασθέντες ἐπήνεσαν μετὰ κρότου τὸ πραττόμενον, τότ' ἄρα τῶν σπαρτιατῶν τις, καὶ τῶ σιώ, ἔφη, ἴσασι μὲν οἱ ἀθηναῖοι τὰ καλὰ, οὐ πράσσουσι δέ.

ΑΡΧΗ ΤΩΝ ΥΠΟ-ΜΝΗΜΑΤΩΝ.

ἤια.) ἀπόλλωνα ἐπικαλεῖται ἐπὶ τὴν ποίησιν·

1. ὦ — ἐκ γὰρ μουσάων καὶ ἑκηβόλου ἀπόλλωνος ἄνδρες ἀοιδοὶ ἔασιν ἐπὶ χθόνα. ὥς φησιν ἡσίοδος.

6. φοῖβε ἄναξ.) ἐς ὕψος ἀνατεθαλυίας. ἢ μᾶλλον ῥαδινῆς, ἤγουν καλαῖς καὶ μεγάλαις χερσίν. ὁ δὲ νοῦς. σοῦ τεχθέντος ἐν τῇ δήλῳ, δεδραγμένης τῆς μητρὸς λητοῦς ἐν τῷ ὠδίνειν φοίνικος ἀθαλοῦς ἔρνους, τότε μὲν ἡ νῆσος θείας ὀσμίας ἐνεπλήσθη. ἔχαιρε δ' ἥτε γῆ καὶ θάλασσα σοῦ γεννωμένου. τῆς δὲ ἐν δήλῳ φοίνικος καὶ (a) ὅμηρος μέμνηται ὀδυσ. ζ. καὶ (b) καλλίμαχος φησιν, ὅτι κεκμηκυῖα παρεκλίθη τῇ φοίνικι ἡ λητώ· ὃς καὶ τὴν καλουμένην τροχοειδῆ λίμνην, ἧς μέμνηται (d) ἡρόδοτος κλέοι. (c) τροχόεσσαν ὀνόματι.

11. Ἄρτεμι.) τὸν μὲν ἀπόλλω ὡς ποιητικὸν θεὸν καὶ τιμιώτερον, ἐπεκαλέσατο πρότερον ὁ θέογνις. νυνὶ δὲ καὶ τὴν λεγομένην ἀδελφὴν αὐτοῦ ἄρτεμιν, τῇ δευτέρᾳ τάξει προσκαλεῖται, ὡς προστατήσουσαν καὶ αὐτὴν αὐτοῦ.

12. Τὸ δὲ εἵσατο, ἢ ὡς ἐν ἄλλοις, ἥσατο, ἀντὶ τοῦ ἱδρύσατο. ὅτι δὲ ἀγαμέμνων ἀπαξόμενος τὸν στόλον εἰς τροίαν, ἐν τῇ αὐλίδι τῇ ἀρτέμιδι ἔθυσε. καὶ ἐξιλασάμενος τὴν θεὸν, τὸν (a) ναὸν αὐτῆς ἐκόσμησε. καὶ ὅτι (b) ἡ ἄρτεμις μετέβαλε τὸ ἱερεῖον, μελλούσης ἤδη σφαγήσεσθαι τῆς τοῦ βασιλέως θυγατρὸς, τῶν πολυθρυλήτων ἐστίν. (c) καλλιμάχου δὲ τάδε·

—— σοί δ' ἀγαμέμνων
πηδάλιον νηὸς σφετέρης ἐγκάτθετο νηῷ
μείλιον ἀπλοΐης, ὅτι οἱ κατέδησας ἀήτας.

15. Μοῦσαι καὶ χάριτες.) κάδμος ὁ ἀγήνορος, τοῦ ποσειδῶνος καὶ λιβύης, ἐξ ἀργιώπης τῆς νείλου, (a) ἠγάγετο γυναῖκα ἁρμονίαν, τὴν ἄρεως, καὶ ἀφροδίτης. ἐπὶ δὲ τοῦ γάμου συνελθόντων τῶν θεῶν, μέλος ἐπᾶσαι λόγος τὰς μούσας. καὶ ἐδείκνυον, ὥς φησι (b) παυσανίας, οἱ θηβαῖοι χωρίον ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς, ἔνθα ἔφασαν ᾆσαι τὰς θεάς. πάντοτε δὲ μοῦσαι καὶ χάριτες συζεύγνυνται. οὐ γάρ τι ἄνευ μουσῶν ἐν χαρισι γένοιτ' ἂν, οὐδὲ εὔμουσον ἄνευ χαρίτων. ἀπὸ δὲ κοινοῦ ἐπαναληπτέον τὴν ἐπίκλησιν, τοῦ ποιητοῦ δεομένου, τάς τε μούσας καὶ χάριτας ἵλεως εἶναι καὶ ἐνοδῶσαι τὴν ἐπιχείρησιν αὐτοῦ. ὁ δὲ νοῦς· καὶ ὑμεῖς δή ὦ μοῦσαι καὶ χάριτες κλύετ' ἐμοῦ, καὶ περιάπτετε κάλλος τοῖς ἐμοῖς ποιήμασιν, ὥστε καὶ φίλα εἶναι τοῖς ἀνθρώποις αὐτά. τὰ γὰρ καλὰ προσφιλῆ εἶναι, ὑμέτερον ἔπος ἐστὶν, ἐμπεποιημένον τῷ γαμικῷ ὕμνῳ, ὃν ποτ' ᾔσατε περὶ τῷ κάδμῳ. τοῦτο δὲ λέγει ἡ πλάσας αὐτός.

αὐτὸς, ἢ ἀπεκδεξάμενος ἐκτεθεῖν τινὰ ἐν μέλεσί τισι τοι-
ούτοις, οἵοις ἐμελῳδήθησαν ἂν τότε αἱ μοῦσαι. ὁ δὲ πλάτων,
ἐν (c) λύσιδι ἐκτίθησιν, τὸ, φίλον εἶναι τὸ καλὸν, ὥσπερ
ἀρχαίαν παροιμίαν, ἥδε καὶ ἐν βάκχαις κεῖται.

19. Κύρνε σοφιζ.) προσφωνεῖ τάδε τῷ ἑταίρῳ. οὕτω γὰρ
εἰπεῖν εὔλογον, αὐτὸν Κύρνον. τὸ δὲ σοφίζεσθαι κυρίως
ἐστὶ, σοφῶς καὶ γλαφυρῶς καὶ νουνεχόντως ἐκπονῆσαί
τι, καὶ ἴδιον τῆς σοφίας τεχνίτην εἶναι, ὅθεν καὶ οἱ πά-
λαι σοφισταὶ [illegible], ἐπαγγελλόμενοι ἔργα σοφίας διὰ
λόγων. ἐπειδὴ δὲ (a) περὶ τὴν λέξιν οἱ πολλοὶ μόνην ἐ-
πραγματεύοντο, καὶ ἐτερατεύοντο πλεῖστα παραλο-
γισάμενοι τοὺς ἀκούοντας, διὰ τοῦτο κακῶς ἤκουσε τὸ
ἐπάγγελμα· καὶ σοφισταὶ ἐκλήθησαν, οὐκέτι οἱ σοφοὶ, ἀλλ'
ὑποκριταί τινες τῆς σοφίας· καὶ σοφίσματα, αἱ τῶν
διαλέξεων ψευδεῖς διαπλοκαὶ, καὶ πανοῦργοι συλλο-
γισμοί. ὁ νοῦς· τὰ μὲν ἔπη ταῦτα τῇ ἐμῇ σοφίᾳ ὥσπερ
σφραγῖδι κατασημανθέντα, εὔγνωστά τε καὶ διάδη-
λα ἔσται πᾶσι. καλῶν δὲ καὶ ἀγαθῶν ἐν τοῖς πρώτοις
ὑπαρχόντων, οὐδεὶς, ὡς οἶμαι, προτιμήσει τούτων, ἀλ-
λα κακίαν τινά.

22. Θεύγνιδος.) ἰωνικῇ κράσει, ἀντὶ τοῦ Θεόγνιδος. οὕ-
τω καὶ Θεύκριτος, ὁ Θεόκριτος καὶ Θευδόσιος, Θεοδό-
σιος. ἀφορμῆς δὲ λαβόμενος, τὸ, τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὁ ποιητὴς
ἐξέφερσεν ἐνταῦθα, καὶ ἐδυσχέραινε πρὸς τοὺς πολί-
τας, ἧττον φιλοφρόνως πρὸς αὐτὸν ἔχοντας. ἀνέπλεκε δὲ
καὶ γνώμην παροιμιώδη, ὅτι οὐδεὶς ἅπασιν ἀρέσκει. οὐ
γὰρ

γὰρ μὴ δύναται ὁ ζεὺς, σχολῇ γ' ἄν οἴεσθ' εἴη τῶν ἀνθρώπων τίς. ἀνέχων δὲ, τουτέστιν αἰθρίαν ποιησάμενος, ἀνασκεδασθέντων τῶν ὑετωδῶν νεφελῶν.

23. Σοὶ δ' ἐγὼ εὖ.) αὗται ὑποθῆκαι εἰσὶ, καὶ παραινέσεις ἀγαθαὶ πρὸς τὸν Κύρνον. δόξαν δὲ περιτίθησιν αὐταῖς, φάσκων μεμαθηκέναι ταῦτα παρὰ τῶν ἀγαθῶν παιδευόμενος. καί ἐστι πρώτη μὲν τῶν παραινέσεων, μὴ κτᾶσθαι πλοῦτον ἀδίκως. δευτέρα δὲ, φεύγειν τὴν τῶν κακῶν συνήθειαν, καὶ διάγειν μετὰ τῶν χρηστῶν· ἔργυμασι δὲ, τοῖς ἔργοις.

35. Ἐσθλῶν μὲν γάρ.) γνώμη ἣν καὶ σωκράτης ἐκέχρητο, διδάσκων, ὅτι ἡ ὁμιλία τῶν ἀγαθῶν ἄσκησίς ἐστι τῆς ἀρετῆς. ἡ δὲ τῶν κακῶν, κατάλυσις. παρὰ ξενοφῶντι, ἀπομνημονευμάτων (2) πρώτῳ. ἔκκειται δ' οἱ στίχοι, καὶ ἐν φιλτῷ ἰ. τῶν νικομαχείων ἠθικῶν.

39. Κύρνε κύει.) προρρητικαί ταῦτά ἐστι τῶν κακῶν, οἷς ἐμπεσεῖν κίνδυνος τὴν πόλιν, διὰ τὰς τῶν προεστώτων ὕβρεις καὶ βίαν. ἀποδέχεται δὲ τὸ ἐκφῦναι ἐπὶ μοναρχίαν τὴν διαφθορὰν τῆς πολιτείας, ὡς ὂν ἔσχατον τοῦτο τῶν κακῶν. τῆς διαφθορᾶς δὲ αἰτίας δύο καταλέγει, αἵπερ δὴ μόναι καὶ πρῶται εἰσιν ἁπασῶν τῶν πολιτικῶν δυσχερειῶν τε καὶ ἀτυχιῶν, φιλοχρηματίας καὶ φιλοτιμίας. ἀντὶ δὲ τοῦ, τοῖσι κακοῖσι ἕαδε, ἄλλοθι παραδέδεται κακοῖσιν ἅδοι.

53. Κύρνε πόλις.) ἐνδείκνυσιν ἐνταῦθα, ὅτι μεταβολαὶ ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου καὶ ἀγανακτεῖ, διότι γάρ.) αὗται

ται ἐπὶ τὸ χεῖρον μάλιστα, καὶ τἀγαθὰ ὡς τάχιστα παραλλάττει. Φησὶ δὲ, ὅτι πάλαι ἡ μεγαρὶς κατῳκεῖτο μὲν, ὑπ' ἀγροίκων δὲ τινῶν καὶ πλανητῶν ἀνθρώπων, οὐδέπω εἰς κοινὸν τόπον νομίμως καὶ ἐνδίκως συναγειρομένων, καὶ μήτε κοσμία ἀναβολῇ, μήτε τετευγμένῃ διαίτῃ χρωμένων. τοῦτο γὰρ βούλεται τὸ αἰγῶν δέρμασιν ἀμφιέννυσθαι, καὶ ἔξω τῶν οἰκημάτων νέμεσθαι δίκην ἐλάφων. ἀπεχώρησε δὲ ἐν τῇ παραινέσει τοῦ προσφωνεῖν τῷ Κύρνῳ, ἐπὶ τὴν προσαγόρευσιν τοῦ Πολυπαίδου. σημειωτέον, ὅτι τοὺς ἐσθλοὺς ὡς ἐπιτοπλεῖστον, καθάπερ οἱ ἄλλοι τοὺς ἀγαθοὺς, λέγει ὁ ποιητὴς, τοὺς δυνάμει τε καὶ πλούτῳ περιβλέπτους· καὶ ἐπ' ἀνδρίᾳ μάλιστα ἔπαινον καὶ τιμὴν ἐσχηκότας· ὥσπερ δειλοὺς καὶ κακοὺς, τοὺς ταπεινοὺς καὶ ἀκλήμονας, καὶ ἀτίμους, ἐν οἷς καὶ πλεῖστον τὸ πονηρὸν ἔνεστι.

59. Ἀλλήλους δ' ἀπατ.) δύστοι εἰσὶν ἐς ἀλλήλους, καὶ ἐπίβουλευτικοὶ, καὶ ἐπιχαιρέκακοι, οὐκ ἐπιστάμενοι διορίσαι τὰ ὄντως ἀγαθὰ καὶ κακά.

61. Μηδένα.) ὑποθήκη εὐλαβείας, ἥν φησί που ἡ (a) τραγῳδία χρησιμωτάτην εἶναι θεῶν, ἐκπέφρασται δέ πως κακοηθέστερον· δοκεῖ γὰρ παραγγέλλειν, ὅτι χρὴ τὴν ψευδολογίαν ἀσκεῖν. ἀλλ' οὐκ ἔχει οὕτως, μᾶλλον δὲ παραινεῖ φυλάττεσθαι τοὺς ἀπίστους καὶ δολεροὺς τῶν πολιτῶν, κατὰ τὸ ἐπιχάρμειον, (b) Νῆφε καὶ μέμνασ' ἀπιστεῖν, ἄρθρα ταῦτα τῶν φρενῶν. τὸ, δὲ ἐκ θυμοῦ, τουτέστιν ἀπὸ ψυχῆς, ἤγουν πεποιθὼς τῇ φιλίᾳ αὐτοῦ. ὡς καὶ (c) Ιλιάδ. ι.

 ὡς καὶ

ὡς καὶ ἐγὼ τ̃ ἐκ θυμοῦ φίλτερον. τὸ δὲ ἀπὸ γλώσσης, τουτέστι, (d) τῇ δὲ προσηγορίᾳ, καὶ λόγων σχήματι. αἰζυρὸς δὲ λέγει, τὸν μοχθηρούς.

66. Πίσει ἰτ' ὤλ.) κατὰ τό, (a)

θνήσκει δὲ πίστις, βλαστάνει δ' ἀπιστία.

68. Μηκέτι σωζόμ.) ἤγουν, οἷς οὐκέτι μέλει τι σωτηρίας πέρι. τουτέστι, οἷς ἀπώλειαν προνωπεῖς.

69. Μήποτε Κύρνε.) ἐπὶ τὰ αὐτὰ ἀνοίσκεον τάδε, ἃ προείρηται περὶ ἀληθείας καὶ φυλακῆς τοῦ ὁμιλῆσαι τοῖς κακοῖς.

73. Πρῆξιν μηδὲ φιλ.) παραίνεσις κατὰ πολυφιλίας, καὶ ὅτι χρῆμα σπάνιον ὁ ἀληθὴς φίλος· καὶ ὅτι τὰ ἀπόκρυφα ὀλίγοις δεῖ ἀνακοινώσασθαι. καθάπερ καὶ τὸ παρ' ἡμῖν τοῖς τούτοσι αἴνιγμα ζητεῖ, (a) τί ἐστιν ὃ ἕνα μὲν ἄγχει, δυσὶ δὲ ἁρμόζει, καὶ τρισὶ ἐντεῦθεν χαῦνόν τε καὶ εὐρύχωρον γίνεται; ἔστι γὰρ ἡ περὶ μεγάλων συμβουλή, καὶ τὸ ἀπόρρητον. περὶ δὲ τοῦ, ὀλίγους εἶναι φίλους ἀναγκαίας τύχης καταλαβούσης ἡμᾶς, παρ' ἡμῖν μετρίως ἐγνωμολόγηται, καὶ τοῦτο καθ' ὑπερβολήν, ὅτι (b) ἐπὶ δυσχερῶν πραγμάτων, καὶ ἐν τ̃ συμφοραῖς, εἴκοσί που τ̃ φίλων ἕλκουσι μόλις δραχμὴν μίαν. σημαίνει δὲ γοῦν, τό, τε ἀφανίζεσθαι τὸ φιλικόν, καὶ μὴ συμπαραστατεῖν τὸν πρότερον συνήθεις, καὶ ἑταίρους εἶναι δοκεῖν βουλομένους.

77. Πιστὸς ἀνήρ.) ἐπεξήγησις τ̃ προειρημένων. διελέχθη δὲ καὶ ὁ πλάτων περὶ τῶνδε, ἐν τῷ περὶ νόμων (a) πρώτῳ.

Τοὺς

83. πῶς δ' οὐχ εὑρήσεις.) ὁ νοῦς· ὀλίγοι μὲν εἰσιν οἱ πιστοὶ ἐν τοῖς δεινοῖς, οἱ δὲ αἰδήμονες, καὶ τὰ ὄμματα ἀποστρεφόμενοι, καὶ τὴν γλῶτταν ἀποκλείοντες τοῦ μὴ ἐποφθαλμιᾶσαι τοῖς ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς, μηδὲ ἐνέδραν τιθέναι αὐτοῖς λογοποιοῦντας καὶ συκοφαντοῦντας, ἅπαντες ἂν οὗτοι ἑνὸς πλοίου φόρτος γένοιντο. ἡ δὲ σύνταξις, οἷς ἔπεστιν αἰδὼς ἐπί τε γλώσσῃ καὶ ὀφθαλμοῖς, καὶ οὓς κέρδος οὐκ ἂν ἄγοι ἐπὶ χρῆμα αἰσχρόν.

87. μή μ' ἔπεισιν μῶ.) τὴν ἁπλότητα, καὶ τὸ καθαρὸν τοῦ νοῦ ἐπαινῶν ἐνταῦθα, ψέγει τὴν ὑπόκρισιν, καὶ τὸ ὕπουλον τῶν φίλων. περὶ πλείστου δὲ καὶ ἐν ἰσαδέλφῳ τιμῇ ποιεῖται τοὺς, τῶν φίλων πλημμελήματα εὐκόλως φέροντας.

101. μηδεὶς ἀνθρώπων.) πρὸς ἐκεῖνα ἃ καὶ πρότερον παρῄνεσε, φεύγειν τὴν τῶν κακῶν ὁμιλίαν· καὶ ὅτι τοῖς ἀγαθοῖς χρὴ χαρίζεσθαι μᾶλλον, ἢ τοῖς κακοῖς· καὶ ὅτι τῶν ἡδυπαθειῶν κοινωνοὺς εὑρεῖν ῥᾴδιον, τῶν δὲ σπουδαίων πραγμάτων οὐκέτι. ἐκεῖ γὰρ ἡδονὴ, ἐνταῦθα δὲ πόνος πρέπει.

106. ἴσον καὶ σπείρειν.) παροιμιώδης ἡ παραβολὴ, περὶ τῆς ἀνωφελείας καὶ τῆς ματαιοπονίας.

109. ἢν δ' ἓν ἁμάρτῃς.) κατὰ τὴν (a) δημοσθένους γνώμην, ὅτι πρὸς τὰ τελευταῖον ἐκβάν ἕκαστον τῶν προϋπαρξάντων, ὡς τὰ πολλὰ κρίνεται.

111. οἱ δ' ἀγαθοί.) τὸ μέγιστόν ἐστι τοῖς ἀγαθοῖς, φησιν, ὅπερ χαίρουσι καρπωσάμενοι, τὸ εὖ παθεῖν παρὰ φίλων

λων, καὶ μεταλαβεῖν τῆς εὐνοίας. διότι μνήμην ἔχουσι, καὶ χάριν ἀποτίνουσι τῶν εὐεργεσιῶν.

115. Πολλοί τοι πο.) τοῦ διστίχου τὸ ἑξάμετρον καὶ ἐν τοῖς (1) Φωκυλιδείοις ἔκκειται. ἐγνωμολογήθη δὲ ταῦτα, κατὰ τῶν κολάκων καὶ παρασίτων.

117. Κιβδήλου δ' ἀνδρὸς.) πρὸς τὰ περὶ εὐλαβείας εἰρημένα. λέγει δὲ νῦν, ὅτι δυσχερὲς πρᾶγμα τὸ φυλάττεσθαι, διὰ τὸ ἀφανὲς καὶ κρυπτὸν τῆς διανοίας καὶ τοῦ ἤθους. διόπερ ἀξιοῖ μὴ προχείρους εἶναι εἰς τὸ πιστεύειν, ἀλλὰ τῇ πείρᾳ προγυμνασθέντας οὕτω δὴ πεποιθέναι ἐπὶ τοῖς φίλοις εἶναι βουλομένοις. ὁ δὲ νοῦς· ὦ Κύρνε, οὐδὲν χαλεπώτερον εἰς τὸ φωρᾶσαι, εἴπερ ἀνὴρ κίβδηλος, τουτέστιν, ἀγνώμων καὶ κακόφρων, μεταφορικῶς, ἀπὸ τῶν νομισμάτων· οὐδὲ περὶ πλείονός ἐστιν οὐδὲν, ἢ εὐλαβεῖσθαι καὶ φροντίζειν τοῦ προὔργου.

119. Χρυσοῦ κιβ.) παραβολὴ ἀντιθετική, οὔτε ζημιωθῆναι τῇ κιβδηλότητι τῶν νομισμάτων μεγάλην τὴν βλάβην φέρειν, οὔτ' ἐκεῖ δυσέλεγκτον εἶναι τὸ κίβδηλον, τὸ δὲ ἀπατηλὸν καὶ δόλιον τῶν φρενῶν, οὔτ' ἀκατάληπτον καὶ δεινότατον εἶναι. ἄνσχετος δὲ ἄτη, ἡ ἀνάσχετος, ἤγουν ἀνεκτή· ὁ δὲ ψεδνὸς, ψεφηνός τις ἂν εἴη, κατὰ (2) Πίνδαρον, καὶ ἀγλμινής, καὶ σκοτεινός.

125. οὐ γὰρ ἂν εἰδ.) ἀπολογία, ὅτι χαλεπὸν ἄνευ πείρας εἰδέναι, πῶς γνώμης ἔχει τις.

127. ὥσπερ ποτ' ἐς ὥριον) ἀσαφὲς τὸ χωρίον, καὶ διαφόρως ἔκκειται ἐν ταῖς ἀντιγράφοις. εἴη δ' ἂν τοιοῦτο.

τι οὐκ

τι· οὐκ ἂν εἰκασίαν δύναιο ποιεῖσθαι, τεκμηράμενος περὶ τῆς ἀλλοτρίας γνώμης, οἷον καθ᾽ ὥραν, ἤγουν καιρὸν προσελθὼν, τουτέστιν, οὔποτ᾽ ἂν εὐκαίρως διακρίνοις ἀπὸ τῆς προσόψεως τὴν γνώμην. εἰ δ᾽ εἴη, ὥσπερ περὶ τὸ ὤνιον, οὐδ᾽ αὐτὴ ἡ παραβολὴ ἄχαρις. τὰ γὰρ ὤνια τῇ αἰσθήσει κρίνεται κατὰ τὸ φαινόμενον, ἡ δὲ γνώμη κρύπτεται ἔνδον, καὶ οὐ πρόκειται φανερῶς, ἀλλὰ σημειωθήτω τὸ χωρίον.

129. Μηδ᾽ ἀρετὴν) μετριότητος παράγγελμα τοῦτο. τὸ γὰρ εὐτυχεῖν οὐκ ἐφ᾽ ἡμῖν. σωφρονέστεροι ἄρα οἱ ἄνθρωποι, καὶ διδακτέοι, ὅτι εὔχεσθαι κατὰ τὸν (2) σωκράτη δεῖ παρὰ τοῦ θεοῦ τἀγαθὰ, οὐ πλοῦτον ἢ δύναμιν, τὰ καὶ αἴτια τῶν κακῶν, εἰ τύχοι, γενησόμενα. ἀρετὴ δ᾽ ἐνταῦθα οὐ σημαίνει τὰ ἐπαινετὰ, καὶ τὴν δικαιοσύνην, καὶ τὸ κόσμιον, καὶ τὴν τοῦ ἤθους καταῤῥύθμησιν. ταῦτα γὰρ οὐκ εὔχονται οἱ ἄνθρωποι διδόναι τὸν θεὸν, παραγινόμενα δή γ᾽ ἐκ προαιρέσεως καὶ καθ᾽ ἕξιν· ἀλλὰ σημαίνει τὸ εὔσημον καὶ ἀνδρεῖον, καὶ μεγαλοπρεπὲς, καὶ λαμπρὸν, καὶ ἀρχικὸν ἐν τοῖς πόλεσι· ὡς τὸ, ἀρετὴν γάμου ἐκ διὸς αἰτῶ.

131. Οὐδὲν ἐν ἀνθρ.) νουθέτημα περὶ τῆς εὐγενείας, ὅτι αὕτη βεβαίαν ἀρχὴν ἔχει, τὴν τῶν γονέων δικαιοσύνην.

ὅταν γὰρ κρηπὶς μὴ καταβληθῇ γένους
ὀρθῶς, ἀνάγκη δυστυχεῖν τοὺς ἐκγόνους,

κατὰ τὸν τοῦ (2) Εὐριπίδου Ἡρακλέα. ἐν ἄλλοις τὸ πεντάμετρον οὕτω κεῖται· ἔπλεθ᾽ ὅσοις ὁσίης Κύρνε μέμηλε δίκης· ὃ καὶ βέλτιον.

133. οὐδεὶς Κύρν' ἄτης.) σωφρονίζειν πειρᾶται κἀνταῦθα τοὺς ἀνθρώπους, καὶ διδάσκειν ὅτι τὸ τέλος τῶν ἀνθρωπίνων διανοήσεων τε καὶ πράξεων, ἀφανὲς ποῖ ἐκβήσεται. ὁμοίως καὶ ὁ πρίαμος (a) φησι περὶ τὴν ἑλένην·

οὔτι μοι αἰτίη ἐσσὶ, θεοὶ δέ μοι αἴτιοί εἰσι.

ὁ γὰρ θεὸς τιμωρούμενος τὰ τῶν ἀνθρώπων ἁμαρτήματα, παντοίας συμφορὰς ἐπιπέμπει αὐτοῖς· οὐκ αὐτὸς τῶν ἁμαρτημάτων, ἀλλὰ τῆς ἐκδικήσεως αἴτιος ὤν. ὡσαύτως καὶ τὰ κατορθώματα θείας μᾶλλόν εἰσιν ἀγαθότητος δῶρα, ἢ ἀνθρωπίνης ὀξυνοίας καὶ δεξιότητος ἔργα. διελέχθη περὶ τούτων καὶ ὁ πλάτων ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν (b) πολιτειῶν, ἔστι μέν τοι ἐκεῖνα χρεῖαν πως ἔχοντα ἀκριβεστέρας ἐπιθεωρήσεως καὶ διασκέψεως. καταστέλλειν δ' ἅμα πειρᾶται ὁ ποιητὴς, τὴν ἀνθρωπίνην διάνοιαν, τοῦ μὴ ὑψηλοφρονεῖν καὶ ἐπαίρεσθαί ποτε, ἐνθυμηθεῖσαν ὅτι ἄνθρωπος ἐστὶ ἀστάθμητον καὶ ἀβέβαιον φύσει, ἀσθενής τε καὶ ἀμηχανίαις πάντοθεν περιβεβλημένος, καὶ περιεληλαθεὶς, ὥστε συνέχεσθαι καθάπερ κλείθροις, περιγραφῇ τινι τῶν ἀπορειῶν. τοῦτο γὰρ δύναται τὸ, ἄχρι πείρατα τῆς ἀμηχανίας, τουτέστιν, ἀμήχανόν ἐστι τυχεῖν καὶ διαπράττεσθαι τοὺς ἀνθρώπους, ἅπερ ἐθέλουσι.

143. οὐδεὶς πω.) ξύμμικτα ἐστὶ παραγγέλματα ἐν τοῖς ἐκλεχθεῖσιν ἑξῆς ἑκκαίδεκα στίχοις, περί τε τῆς ἐλεημοσύνης εἰς τοὺς ξένους καὶ ἱκέτας. καί φησιν (a) ἡσίοδος, ὅτι ἴσην τοῖς ἄλλοις μεγίστοις ἁμαρτήμασιν ἐπιφέρουσι τὴν ποινὴν οἱ θεοὶ ἐκείνοις.

ἰσθ'

——θῶ' ἱκέτίω, ὅσπερ ξεῖνοι κακὸν ἔρξῃ.

καὶ περὶ ἀσεβείας, κατά τε τῆς αἰσχροκερδείας καὶ ὕβρεως, καὶ αὖθις ὑπὲρ τῆς μετριοφροσύνης.

145. Βέλτιον ἢ.) μᾶλλον αἱροῦ μετ' εὐσεβείας πένης εἶναι, ἢ πλούσιος μεθ' ἀδικίας. καὶ (a) ἰσοκράτης, μᾶλλον ἀποδέχου πενίαν δικαίαν, ἢ πλοῦτον ἄδικον. πάσασθαι ἐστὶ, τὸ κτήσασθαι. ὅθεν καὶ (b) πολυπάμων, ὁ πολυκλήμων. ὅπου δέ, φησίν, ἡ δικαιοσύνη πάρεστιν, ἐκεῖθεν οὐδεμία τῶν ἀρετῶν ἄπεστι. κατὰ ταῦτα καὶ ὁ πλάτων συνελογίσατο ἐν τῷ (c) δευτέρῳ περὶ νόμων, ὅτι οὐδὲν ἀγαθὸν ἄνευ δικαιοσύνης καὶ ἀρετῆς ἁπάσης. τὸ δ' ἔπος τοῦτο, ἐν δὲ δικαιοσύνῃ, οὕτω φησὶ λέγει ἀριστοτέλης τῶν παροιμιαζομένων ἐν ε. νικομαχείων.

151. Ὕβριν Κύρνε.) τὴν ὕβριν καὶ βίαν τοῖς κακοῖς εἶναί φησιν, αἰτίαν τοῦ ῥιζόθεν ἐκκοφθῆναι αὐτούς. ὧν γὰρ μέλλει οὐδεμίαν χώραν θέμεναι, ἤγουν θεῖναι, τουτέστιν, οὓς μέλλει παντάπασιν ἀφανίσαι ὁ θεός, ἐκείνους περιορᾶται ὑβρίζοντάς τε καὶ βιαζομένους. σημειωτέον δὲ (a) κἂν ταῦτα τὴν φράσιν. οὐ γὰρ ὁ θεὸς ἐμποιεῖ τοῖς ἀπολλυμένοις τοῦτο τὸ κακὸν, ἀλλὰ διὰ τοῦτο τὴν ἐκδίκησιν παρασκευάζει γίνεσθαι, συγχωρῶν τοὺς ἀπωσθέντας τὴν σωτηρίαν, ἐξολισθεῖν ἐπὶ τὰς τοιαύτας πλημμελείας, ἐξ ὧν τάχιστα ἂν τὸν ὀφειλόμενον μισθὸν λήψονται.

153. τίκτει τοι κόρος.) κορεσθέντες φησὶν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ἐμπλησθέντες τῶν τυχηρῶν ἀγαθῶν, οὕτω δὴ ἐξυβρίζουσι, καὶ σκιρτῶσιν, ὥσπερ τὰ ὑπερχορτασθέντα

ὑποζύγια. ὡσαύτως καὶ παρὰ τούτοισιν ἡμῖν φέρεται γνώμη, ὅτι παρὰ δεῖ ἡμέρας τὰ σκέλη, ἅπερ ὑπενεγκεῖν δύναιτ᾽ ἂν τὴν ἐφημερίαν τοῦ βίου. πεποίηται δὲ παρὰ τὴν τοῦ (a) ἀριστοτέλους ἐν ε. πολιτ. ὅπου φησὶν, ὅτι φέρειν δεῖ ἑαυτὸν ἀνδρὸς εὐτυχίαν. εἴρηται δὲ τοῦτο πρὸς θεόγνιδος ἐναντίον πῶς τῷ χρησμῷ τῷ παρ᾽ (b) ἡροδότῳ, οὗ τὸ ἀκροτελεύτιον λέγει εἶναι κόρον ὕβριος υἱὸν, ἣν εἶπεν ὁ θέογνις, ὅτι θυγάτηρ ἐστὶ τοῦ κόρου. τίκτει δὲ καὶ ὕβρις κόρον, τουτέστι, κορέννυται πάσῃ ἀδικίᾳ, καὶ τότε δὴ καὶ σβέννυται, ἤγουν θεόθεν παύεται, λυμαινομένη τοῖς ταλαιπώροις τῶν ἀνθρώπων. εἰ μὴ γὰρ πλέον ἄρα, τίκτει τοι κόρον ὕβρις, ἤγουν τῇ παρ᾽ ἀξίαν εὐτυχούντων ὕβρις, λήγει ποτὲ ἐμπιπλαμένη τῆς παρανομίας. ἀλλ᾽ οὐδὲν δεῖ ζητῆσαι πῶς μετεγράψατό τις τὸ ἐλεγεῖον, ὅτι καὶ ὁ Σόλων ὁμοίως. ὁ γὰρ Λαέρτιος ἐν τοῖς ἀποφθέγμασιν αὐτοῦ ἐξέθηκε καὶ τοῦτο, (c) τὸν μὲν κόρον ὑπὸ τοῦ πλούτου γεννᾶσθαι, τὴν δ᾽ ὕβριν ὑπὸ τοῦ κόρου. καὶ ὁ κλήμης ἐν ς᾽. (d) τῶν στρωματέων λέγει, Σόλωνος ποιήσαντος, τίκτει γὰρ κόρος ὕβριν, ὅταν πολὺς ὄλβος ἕπηται· ἄντικρυς ὁ Θέογνις γράφει· τίκτει τοι κόρος ὕβριν ὅταν κακῷ ὄλβος ἕπηται.

155. Μήποτε τὴν πεν.) κατὰ τὸ τοῦ (a) ἡσιόδου,

μηδέποτ᾽ οὐλομένην πενίην θυμοφθόρον ἀνδρὶ
τέτλαθ᾽ ὀνειδίζειν μακάρων δόσιν αἰὲν ἐόντων.

τὸ δὲ Διὸς τάλαντον, τὴν ἀνθρωπίνων πραγμάτων μεταβολὴν, καὶ τὰς πεπρωμένας μοίρας σημαίνει, τοιαύτη δὲ αὐτὸ καὶ ὁ παρ᾽ ὁμήρῳ ζεύς, (b) ιλ. θ᾽. καὶ (c) ιλ. χ᾽. γρά-

φεται

[illegible]φεται ἐν ἐνίοις ὀ χολωθεὶς, ἀλλὰ χαλεφθεὶς. τὸ δὲ σημειωκόμενόν ἐστι τὸ αὐτό. γράφεται δὲ καὶ ἐν τῷ πενταμέτρῳ, μάλα χρημοσιώην, τουτέστι τῶν χρημάτων ἔνδειαν. καὶ δοκεῖ εἶναι ἀληθές. καὶ ἐν ἄλλοις· Κύρνε κακίω πρόφερε. καὶ μετὰ ταῦτα, ἄλλοτε ἄλλως.

159. Μήποτε Κύρν.) παραίνεσις, ὅτι δεῖ μετριοφρονεῖν. καὶ μὴ ἐπαίρεσθαι, ὅταν ἡ τύχη εὖ παράσχῃ. κατὰ τόδε. (a) μή τι μέγ' εἴπῃς, πρὶν τελευτήσαντ' ἴδῃς.

καὶ τὸ ἐξ (b) ἡρακλέους μαινομένου·

ἔχε τὸ στόμα, μὴ μέγα λέγων, μεῖζον πάθῃς.

ὅτι δ' (c) ἄδηλον τὸ μέλλον, πολλοὶ ὑπέμνησαν γνωμολογήσαντες. ὡσαύτως δέ. καὶ ὅτι οὐδὲν βέβαιον ἐν ἀνθρώποις, ὡς Εὐριπίδης (d) ἱκέτισιν, ὁ θεὸς πάντ' ἀναστρέφει πάλιν. (e) καὶ, ἡ ἐστὶ δ' οὐδὲν φερέ βροτοῖσιν, εἰ μὴ τὸν θεὸν χρήζοντ' ἔχῃ. ἐκ (f) ἐφήμεροι τύχαι, κατὰ τὸν αὐτόν. καὶ (g) ὁ δ' ὄλβος οὐ βέβαιος, ἀλλ' ἐφήμερος· ἐν ᾧ (h) δημήτριος ὁ Φαληρεὺς, βέλτιον ἂν εἶναι, ἔφη, μὴ ἡμέραν, ἀλλὰ στιγμὴν εἰπεῖν τοῦ χρόνου, καὶ (i) ἄλλοτε μητρυιὴ πέλει ἡμέρη, ἄλλοτε μήτηρ. καὶ (k) ἀπελλῆς ἐρωτηθεὶς, διὰ τί τὴν τύχην καθημένην ἔγραψεν; ἀπεκρίνατο, οὐ γὰρ ἕστηκε. καὶ ἡρόδοτός φησι (l) κλεοῖ, ὅτι πᾶν ἐστιν ἄνθρωπος συμφορή. Εὐριπ. (m) ῥήσω, ὁρᾷ τὸ μέλλον, πόλλ' ἀναστρέφει θεός.

167. ὄλβιος οὐδεὶς.) κατὰ τὴν τοῦ σόλωνος γνώμην παρ' (a) ἡροδότῳ, ὅτι εὐτυχεῖς μέν τινες εὑρεθεῖεν ἄν, ὀλβίος δ' οὐδεὶς τῶν ζώντων ἔτι, δικαίως λέγοιτ' ἄν. ἐστὶ δὲ κατασκευαστικὰ τάδε πάντα, τοῦ μηδένα κύριον εἶναι τῶν συμφορῶν, μήτε χωρὶς θείας εὐνοίας οἷόν τε εὐδαίμονα

χρέαζ οὐδένα, καὶ ὅτι ἁπάντων πραγμάτων τὸ κῦρος ἀναρτητέον εἰς τὸν θεόν. μεταπέφρασαι δέ πως ταῦτα ἐν ἡρακλείδαις (b) εὐριπίδου, οὐ τινά φημι θεῶν ἄτερ ὄλβιον, οὐ βαρύποτμον ἄνδρα γίνεσθαι. οὐδὲ τὸν αὐτὸν ἀεὶ βεβάναι δόμον εὐτυχία, παρὰ δ' ἄλλον γ' ἄλλα μοῖρα διώκει.

173. Ἄνδρ' ἀγαθὸν) ἡ φρόνησις, τὰ δοκοῦντά τε τοῖς πολλοῖς, καὶ ἐπιπολάζοντα ἐν τῷ βίῳ ἐπισκοποῦσα διασαφεῖν εἴωθε, πρὸς τὸ συμφέρον τῶν ἑκάστοτε δεομένων τῆς ἐπιστήμης τῶν καλῶν, καὶ μὴ τοιούτων. ἡ γοῦν πενία δοκεῖ ἐμποδὼν πολλάκις ἵστασθαι ταῖς τῆς ἀρετῆς πράξεσι, καὶ ταπεινοὺς ποιεῖν τοὺς πιεζομένους ὑπ' αὐτῆς, οὐχ ὅτι καὶ κακοὺς νομιστέον τοὺς πένητας, ἢ ἐπονείδιστον τὴν πενίαν αὐτὴν κατ' αὐτήν, ἀλλ' ὅτι πολλῆς ἀφορμῆς δεόμεναι αἱ τῆς ἀρετῆς πράξεις, κώλυμα τοῦτο ἔχουσι τοῦ ἀπεργάζεσθαι λαμπρόν τι καὶ περιφανές, παρά τε τοῖς ἰδίοις καὶ τοῖς ἔξω. φησὶ γοῦν, ὅτι πενία φορτίον ἐστὶ βαρύτερον τῷ τὴν δημώδη ἀρετὴν ἀσκοῦντι, ἤπερ γῆρας καὶ νόσος, ἀμφότερα ποιοῦντ' ἀδυνάτους τοὺς ἐνεχομένους αὐτοῖς. ἠπίαλος δὲ, εἶδος πυρετοῦ φρικώδους καὶ ὀδυνηροῦ, ὃν ῥιγοπύρετον καλοῦσι, καὶ προστίθησιν, ὅτι δεῖ αὐτὴν φεύγειν πάσῃ σπουδῇ, καὶ διὰ κινδύνων μεγίστων ἰόντας, ὥστε καὶ τὸν θάνατον προκρῖναι τοῦ πενιχροῦ βίου· καὶ χρῆναι, κατὰ τὴν (a) τραγῳδίαν, καλῶς ζῆν, ἢ καλῶς τεθνηκέναι· οὕτω καὶ (b) ἀφθόνιος δὲ ἐξηγήσατο τὴν γνώμην. ἄλλοι δὲ τὸ

ῥιπτεῖν

ῥιπτεῖν ἡρμηνεύουσι τὸ πείρειν, βουλόμενοι τὸν νοῦν εἶναι, ὅτι πᾶσιν ἐγχειρητέον, καὶ τοῖς δοκοῦσιν ἀδυνάτοις τοῦ φυγεῖν ἕνεκα τὴν πενίαν. ἔστι δὲ περίεργος ἡ ἐνθύμησις. δοκεῖ δὲ καὶ ὁ (c) Θουκυδίδης ἐν τῷ ἐπιταφίῳ λανθανόντως μεμνῆσθαι τῆς γνώμης, καὶ πειραθῆναι διορθώσασθαι τῇ συγκρίσει, ἐν τούτοις· οὐ γὰρ οἱ κακοπραγοῦντες δικαιότερον ἀφειδοῖεν ἂν τοῦ βίου, οἷς ἐλπὶς οὐκ ἔστ' ἀγαθοῦ, ἀλλ' οἷς ἡ ἐναντία μεταβολὴ ἐν τῷ ζῆν ἔτι κινδυνεύεται, καὶ ἐν οἷς μάλιστα μεγάλα τὰ διαφέροντα ἤν τι πταίσωσιν. τὸ δὲ, καὶ γὰρ ἀνὴρ πεν, ἐν ἄλλοις γράφεται, πᾶς γὰρ ἀν. καὶ τὸ, χρὴ γὰρ ὁμῶς ἐπὶ, χρὴ δ' αἰεὶ κατά.

178. Γλῶσσα δ' οἱ.) ἐχλεύασε τοῦτο Βίων Βορυσθενίτης (a) ἀποφθεγξάμενος, ἄτοπον εἶναι τὸ φλυαρῆσαι τοσαῦτα τὸν ποιητὴν, εἴπερ ἐδέδετο ἡ γλῶσσα ὑπὸ πενίας, καὶ καταδολεσχῆσαι τῶν ἄλλων πένητα ὑπάρχοντα, ὡς αὐτὸς ὡμολογήκει. γράφεται δ' ἐν ἐνίοις, πᾶς γὰρ ἀνὴρ πεν.

183. Κριοὺς μὲν.) μέμφεται ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς, τοῖς πλούτου καὶ χρημάτων ἕνεκα κηδείαν συνάπτουσι· καὶ αἴτιον τοῦτό φησιν εἶναι τοῦ τοὺς γενναίους ἐκλείπειν ἐν ταῖς πόλεσι. κέχρηται δὲ παραβολῇ ἀντιθετικῇ, λέγων, ὅτι περὶ τῆς τῶν προβάτων καὶ ὑποζυγίων ὀχείας φροντίδα μείζω ποιοῦνται οἱ ἄνθρωποι, ἢ περὶ τῆς παιδοποιΐας. βήσεσθαι δὲ, ἐπιβήσεσθαι· τουτέστι, πᾶς τις ἐθέλει ἐπιβήσεσθαι ἀγαθοὺς τῶν ἀρρένων ταῖς αὐτοῦ θήλεσι· γυναῖκα δὲ ἄγεσθαι κακήν τε αὐτὴν οὖσαν, καὶ ἐκ κα-

κῶν

κῶν γεγονέναι, ὐδεὶς ἀποτρέπεται, εἰ δὴ φέρνην πολλὴν ἅμα λήψεται. γράφεται δὲ ἐν ἐνίοις ἀντὶ τοῦ διδῶ, φέρῃ· καὶ ἀντὶ τοῦ βήσεσθαι, κτήσασθαι. τὸ δὲ μελεδαίνει, φροντίζει. ἰωνικὸν δὲ τὸ ῥῆμα. ὅθεν μελεδωνὸς, ἐπίτροπος, παρ' (a) ἡροδότῳ.

188. Αφνειόν.) συνίζησις. λέγει δὲ τὸν πλούσιον, παρὰ τὸ ἄφενος.

191. οὕτω μὴ θαύμαζε.) πάλιν ἐν τῇ παραινέσει τοὺς δύο ἑταίρους, τόν τε Κύρνον, καὶ τὸν Πολυπαίδη προσεῖπεν. μαυροῦσθαι δὲ, ἀμαυροῦσθαι, ἤγουν ἀϊστοῦσθαι καὶ φθείρεσθαι. ὡς καὶ παρ' (a) ἡσιόδῳ, ῥεῖα τέ μιν μαυροῦσι θεοί. τὸ δὲ, σὺν γὰρ μίσγεται, τμῆσις, ἀντὶ τοῦ συμμίσγεται γάρ.

195. Ανάγκη.) τὴν ἔνδειαν καὶ ἀναγκαίαν τύχην λέγει. ἐντιμᾷ δὲ, ἐπιστέρχει.

196. Χρήματα δ' ᾧ) κατὰ τὸ ἡσιόδειον (a)

χρήματα δ' οὐχ ἁρπακτὰ, θεόσδοτα πολλὸν ἀμείνω.

κατ' αἰσχροκερδείας καὶ ταῦτα παρῄνηται. καὶ διεξηγήσατο ὁ ποιητὴς τὸ λεγόμενον, (b) ὅτι τὸ κακῶς ποριθὲν, καὶ κακῶς διόλλυται. ὁ νοῦς· παραμόνιμόν ἐστιν ἀεὶ τῶν καθαρῶν χρημάτων κτῆμα, τὰ δὲ πορισθέντα ἀδίκως, κἂν μὴ εὐθέως, ἀλλ' ὅμως βλάβην ποτὲ φέρει τῷ κακῶς κεκτημένῳ, ἤτοι αὐτοῦ ἐκτίνοντος, ἢ τῶν παίδων ὑπεχόντων τὴν τιμωρίαν. αἴτιον δὲ τοῦ μὴ αὐτὸν ἐκεῖνον δοῦναι δίκην, ἀνθ' ὧν ἥμαρτεν, ὅτι πρότερον ἢ γνῶναι τοῦτο, ὁ θάνατος αὐτῷ ἐπῆλθεν. εἴρηται δὲ τάδε δηλονότι

παρὰ πλησίως τοῖς ὁμηρικοῖς Ιλιάδ. (c) δ.

εἴπερ γάρ τε καὶ αὐτίκ' ὀλύμπιος οὐκ ἐτέλεσσεν,
ἔκ τε καὶ ὀψὲ τελεῖ, σύν τε μεγάλῳ ἀπέτισαν,
σὺν σφῇσιν κεφαλῇσι γυναιξί τε καὶ τεκέεσσιν.

201. Αὐτίκα μέν τοι.) ὡς ὁ χρησμὸς φησὶ παρ' (a) ἡροδότῳ.

——— τὸ μὲν αὐτίκα κέρδιον οὕτω
ὀργῇ νικῆσαι, καὶ χρήματα ληΐσσασθαι.

203. Οὐ γάρ ἔτ' αὐτοὺς τίνονται.) ταῦτ' ἐστί, φησίν, οἷς ἡ τῶν ἀνθρώπων γνώμη πλανᾶται, ὅτι μὴ ἀεὶ τῶν τιμωριῶν αὐτίκα παρακολουθουσῶν τοῖς ἀδικήμασιν, ἐλπίζουσιν οἱ πονηροί, ἢ λανθάνειν ἃ ποιοῦσι τὸν θεόν, ἢ διαπαντὸς αὐτοὺς ἀτιμωρήτους ἔσεσθαι. γράφεται καὶ τίνυνται.

207. Αὐτὸν δ' οὐ κατέμαρψε.) αὐτός, φησιν, ἐξέφυγε τὴν δίκην, διώκουσαν μὲν, οὐ καταλαμβάνουσαν δὲ, διὰ τὸ προηρπᾶσθαι αὐτὸν ὑπὸ θανάτου.

209. Οὐδείς τοι.) διαβολογία περὶ φυγῆς, καὶ ὅτι ἡ φυγὴ ἄφιλος.

211. Οἶνόν τοι.) μετριοποσίας παραίνεσις.

213. Κύρνε φίλους.) παράγγελμά ἐστι πολυτροπίας, ἀναγκαίου οὔσης διὰ τὴν τῶν πολλῶν πονηρίαν, ἄλλως τε καὶ ὅταν παρεπιδημεῖν τοῖς ἀλλοτρίοις ἀνάγκη τινὰ καταλάβῃ· διὰ τοῦτο καὶ ἐπαινέσας (a) ὅμηρος τὸν σοφώτατον ὀδυσσέα, πολύτροπον ὠνόμασε. τὴν δ' ὀργὴν, νοητέον ὁρμὴν, καὶ προθυμίαν, καὶ τρόπον, ἣν γνωρίζεσθαι, οἷα ἐν ἑκάστῳ τῶν πλησίον ἐστί, καὶ πρὸς ἐκείνην ἐφαρμόσαι-

μόσασθαι αὐτὸν τὸν ἄφρονα παρακελεύεται. τὴν δὲ τοῦ πολύποδος παραβολὴν αὐτὸς ἐξηγήσατο, λέγων, ὅτι ταῖς πέτραις, αἷς ἂν προσελέξατο, καὶ τὴν χροιὰν ὅμοιος ἐγίνετο. παρέθηκε τὸ ἡμιστίχιον, πουλύπου ὀργὴν ἴσχε πολυπλόκου, καὶ ὁμοιογνωμά τινα, (b) ἀθήναιος ἐν τῇ δυοδεκάτῃ. ἐν δὲ πολυπάρχου αἰτίαις φυσικαῖς (c) γράφεται, πουλύποδος νόον ἴσχε πολυχρόου.

218. Κρειττόν τι.) ἡ σοφία, φησὶν, ἡ εὔτροπος καὶ πολύστροφος, πολυωφελής ἐστι. τὸ γὰρ κρειττὸν, τὸ ταχὺ καὶ διανοητικὸν σημαίνει.

219. Μηδὲν ἄγαν γ' ἀχ.) ἐν ταῖς ταραχαῖς ταῖς πολιτικαῖς συμβουλεύει ἡσυχίαν ἔχειν, καὶ μὴ ῥαδίως δυσθυμοῦντα, καὶ φοβούμενον κοινωνὸν γίνεσθαι τῶν θορυβούντων.

221. Ὅστις τοι δοκέει.) κατ' ἐπάρσεως καὶ ὑψηλοφροσύνης ταῦτα ἐξέθηκεν ὁ ποιητής. φησὶ δ' ὅτι καὶ ἄλλος τις δύναιτο πανοῦργος εἶναι, ἢν μὴ προῃρεῖτο χρηστῶς μᾶλλον καὶ εὐνόμως διάγειν. τὸ δ' ἴδμεναι, εἰδέναι. δολοπλοκίαι δὲ, αἱ κακοβουλίαι. καὶ τὸ ἄδον, ἀπὸ τοῦ ἁδεῖν ἀόριστος δεύτερος, ἀφαιρεθείσης τῆς χρονικῆς αὐξήσεως. τὸ δὲ ἁδεῖν, ὅθεν καὶ ὁ αὐθάδης, καὶ ἁνδάνειν, ἀρέσκειν ἐστί. ἐν δέ τισιν οὕτω·

τῷ δὲ δολοπλοκίαι μᾶλλον ἔτ' εἰσὶ φίλαι.

καὶ ἀντὶ τοῦ ἴδμεναι, εὑρησταὶ ἔμμεναι.

227. πλοῦτος δ' οὐδέν.) ὑποθήκη τοῦ μὴ μέγα φρονεῖν ἐπὶ πλούτῳ, διὰ τὸ ἄδηλον, εἴτε εὐτυχήσει τις πλουτῶν, καὶ μὴ

περὶ μὴ στερηθήσεται τῶν χρημάτων. ἐξέθηκε δὲ τὴν ἀρχὴν τῶν ἐλεγείων, ὡς σόλωνος ὄντων, ὁ ἀριστοτέλης ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ (a) τῶν πολιτικῶν, σοφιζόμενος καὶ περὶ τούτου. τὸ δὲ πεφασμένον, ὡρισμένον καὶ πρόδηλον. ἔν τισιν, ἀντὶ τοῦ ἀνδράσι κεῖται, γράφεται, ἀνθρώποισι.

230. Χρήματα τοι.) ὑπὸ (2) στοβαίου περὶ δικαιοσύνης ἐκτέθειται τὸ πεντάμετρον οὕτω·

κέρδεά τοι θνητοῖς ὤπασαν ἀθάνατοι.

233. Ακρόπολιν.) ἔλεγξις ἤδε τῆς δημώδους ἀχαριστίας καὶ ἀνοίας, καὶ προτροπὴ τοῦ ἀποστῆναι ἐν καιρῷ τῶν μὴ βουλομένων σώζεσθαι, ἣν μή τις ἅμ' ἐκείνοις ἀπόλλυσθαι ἐθέλῃ. ἡ δὲ μεταφορὰ δήλη· ὀχυρώματα γάρ ἐστι πόλεων, οἱ πύργοι, καὶ αἱ ἄκραι.

236. Λύσιν ὡς.) καὶ οὗτος ὁ στίχος ἐστὶ τῶν ἀδιορθώτων ἐν τοῖς ἀντιγράφοις. μαντευόμενος δ' ἄν τις εἶναι τὸν νοῦν ἴσως ὑπολάβοι τοιόνδε, ὅτι ἡμᾶς οἷον δὴ περὶ σωτηρίας ἡμετέρας ἐσπουδακότας, οὐ προσήκει λύειν καὶ αὐτοὺς τὰ τείχη, ὥσπερ πόλεως ἁλωσομένης, τουτέστιν ἀπιστεύθειν τὴν κοινὴν ἀπώλειαν, ἀλλὰ μᾶλλον προορωμένους τὸ ἐσόμενον φυλάττεσθαι. φέρεται δ' ἔν τισιν, ἀλύειν, καὶ ἕτερ' ἅττα ἄλλως, ἐξ ὧν οὐκ ἀπὸ σκοποῦ γένοιτ' ἂν ἴσως ἡ τοῦ στίχου σύνθεσις ἤδε,

ἀλύειν, πόλιος ὥς ποτ' ἁλωσομένης.

ἢ, Κύρν' ἀλύειν, τὸ γὰρ ἀλύω, συστέλλεται παρ' ὁμήρῳ, (2) σημαίνει δὲ τὸ ἀσατεῖν ταρασσόμενον, ἤτοι χαίροντα. ἢ ἀδη-

ἢ ἀδημονοῦντα. (b) Ιλ. ε. ὣς ἔφαθ', ἡ δ' ἀλύουσ' ἀπεβήσατο. καὶ (c) ὀδυσ. ς. ἢ ἀλύεις ὅτι ἶρον ἐνίκησας. καὶ ὁ κικέρων ἔν τινι (d) πρὸς ἀττικὸν ἐπιστολῇ, ἀλύων ἐν τοῖς συλλόγοις. ἔφη δ' ἄρ' ἐκ τούτων ὁ νοῦς· οὐ χρὴ ἡμᾶς τῆς σωτηρίας στοχαζομένους, νῦν ἀπορεῖν, καὶ ἄττειν δεῦρο κἀκεῖσε, ἀλλὰ περισκοπεῖν ἔξοδον πρὸς σωτηρίαν, ὡς ἁλωσομένης ποτὲ τῆς πόλεως, ἐν ᾗ γε μηδὲν ἔχουσι πλέον οἱ ἀγαθοὶ τῶν κακῶν.

237. Σοὶ μὲν ἐγώ.) περὶ τῶν μουσικῶν ἐγκωμίων εἴρηται ταῦτα. φησὶ δὲ καὶ ὁ πλάτων ἐν τῷ (a) μίνωϊ, ὅτι οἱ ποιηταὶ μέγα δύνανται εἰς δόξαν, ἐφ' ὁπότερ' ἂν ποιῶσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἀξιοῖ εὐλαβεῖσθαι πάντα ἄνδρα, ὅτῳ μέλει τὸ εὐδόκιμον εἶναι, μηδέποτ' ἀπεχθάνεσθαι ἀνδρὶ ποιητικῷ μηδενί. προσέθηκε δὲ καὶ ἀγανάκλησιν, ὅτι τοῖς αὐτοῦ εὐεργετήμασιν οὐκ ἀπαντᾷ χάρις ὀφειλομένη.

237. Πτέρ' ἔδωκα.) μεταφορὰ κέχρηται τῆς τῶν ὀρνίθων πτήσεως, οἷς πᾶς ὁ ἀὴρ περάσιμος, καὶ ἐν τάχει ἔξεστιν ἀφικέσθαι ὅποι ἂν ἐθέλωσι.

240. Κείμενος ἐν στομ.) ὑπὸ πάντων ἐγκωμιαζόμενος. οὕτω καὶ (a) ξενοφῶν κύρου παιδ. ά. πάντες κῦρον διὰ στόματος εἶχον, καὶ ἐν λόγῳ καὶ ἐν ᾠδαῖς.

242. Καλὰ καὶ λιγέα.) καλῶς καὶ λιγέως ᾄσονται σε ἄνδρες νέοι καὶ ἐραστοὶ μετ' αὐλῶν, ἐν τοῖς συμποσίοις.

245. Απολεῖς κλέος.) κατὰ γὰρ (a) θεοκρίτου ἱέρωνα,
οὐ μοισᾶν ἀγαθὸν κλέος ἔρχεται ἀνθρώποισι.

Φησὶ

Φησὶ γοῦν, ὅτι τὸ Κύρνου ὄνομα περιβόητον ἔσται ἀνὰ πᾶ-
σαν τὴν ἑλλάδα, καὶ τὰς νήσους, καὶ ὅτι ἡ δόξα αὐτοῦ διελεύ-
σεται τὴν ἑλλάδα, καὶ περαιωθήσεται ἐπὶ τὰς νήσους, προ-
πεμφθεῖσα ὑπὸ ποιημάτων καὶ ἀσμάτων, ἃ δῶρά ἐστι
μουσῶν ἐστεφανωμένων ἰοῖς.

253. παρὰ σοῦ ἐπιτυγχάνω.) ἢ ὡς ἐν ἄλλοις, παρὰ σοῦ
οὐ τυγχάνω. ὁ δὲ νοῦς, ἐγὼ χάριν ὀλίγην ἀντ' εὐεργεσιῶν
ἀποφέρω, ἢ, οὐδ' ὀλίγην χάριν ἀποφέρω, ἀλλ' ἔχεις με
διὰ παιδιᾶς, ὥσπερ νήπιον.

255. Κάλλιστον τὸ δικ.) τοῦτο τὸ ἐπίγραμμα ἐν τοῖς ἐπι-
γραφομένοις (a) εὐδημείοις ἠθικοῖς, λέγεται συγγράψαι
τις ἐν δήλῳ, ἐπὶ προπυλαίῳ τοῦ λητώου, καὶ τὸ πεντά-
μετρον οὕτως ἐκτέθειται·

πάντων δ' ἥδιστον, οὗ τις ἐρᾷ τὸ τυχεῖν.

ἐν δὲ τῷ πρώτῳ (b) τῶν νικομαχείων οὕτως·

ἥδιστον δὲ τυχεῖν, οὗ τις ἕκαστος ἐρᾷ.

τῆς μὲν γνώμης οὐδὲν διαλλαττούσης, μόνον δὲ ῥημάτων
τινῶν μετατεθέντων. σοφιστικώτερον δέ πως ἐξήλεγξε
τὸ ῥηθὲν ἀριστοτέλης, λέγων, ὅτι ἡ εὐδαιμονία ἅμα ἐκεῖ-
να πάντα ἐστί. τὸ γὰρ ἐπίγραμμα διασαφεῖ, πῶς διά-
κειται πρὸς ἕκαστον ἐκείνων τῶν τριῶν, αἱ τῶν ἀνθρώπων
ψυχαὶ καὶ κρίσεις. πεπεισμένοι γάρ εἰσιν ἅπαντες, ὅσῳ
περ δικαιότερον ἢ τὸ πρᾶγμα γινόμενον, τόσῳ κάλλιον
φαίνεσθαι αὐτό, καὶ οὐθ' ἕσπερον (c)

ὃς κάλλιστος ἐν οὐρανῷ ἵσταται ἀστὴρ,

οὔθ' ἑῷον, κατ' αὐτὸν τὸν (d) ἀριστοτέλη, θαυμαστὸν εἶναι οὕτως

ὡς τὴν δικαιοσύνην. τῆς δ' ὑγείας εἰ μὴ μαίνοιτό τις, οὐκ ἀντάλλαγμα ποιοῖτ' ἂν οὐδ' ἅπαντα, δι' ἅπερ οἱ ἄνθρωποι μέγα φρονοῦσιν· ὅτι δὲ ἡδὺ τὸ ἐπιτυχεῖν, οὗπερ ἄν τις ἑκάστοτ' ἐπιθυμητικῶς ἔχοι, τῶν ὁμολογουμένων ἐστὶν, οὕτω δὴ, ὥστε καὶ ἅπερ ἄλλοι τινὲς κακὰ ἡγοῦνται, οἷον ξενιτεύειν ἢ μισθοφορεῖν, ἐκεῖν' ἐπιπρεπές ἐστιν εἶναι τῷ ἐρῶντι τούτων. καὶ ἐπιφέρεται δ' ὅμως οὐδὲν ἧττον τούτοις τὸ τῆς εὐδαιμονίας ἑκάστοτ' ὄνομα. ὁ γὰρ δικαιοσύνην ἀσκῶν, διὰ τὴν προαίρεσιν εὐδαίμων, καὶ ὁμοίως ὁ ὑγιὴς, καὶ ὁ ἐπιτευκτικὸς καὶ εὐτυχὴς, εὐδαίμων διὰ τὴν τῶν δοκούντων ἀγαθῶν περίστασιν, λέγεται. ἀλλ' οὐ γὰρ πρόκειται περὶ τούτων πραγματεύεσθαι, ἐπὶ τὰ λοιπὰ ἐρχώμεθα.

257. Ἵππος ἐγὼ.) ἀλληγορεῖται ἐνταῦθα περὶ τῆς τοῦ φίλου κακίας, δυσανασχετεῖν τέ φησι, καὶ ἐοικέναι ἀφηνιάζοντι τὸν ἐπαχθῆ φίλον.

261. οὔ μοι πίνεται.) ἐρωτικόν τι παρέμβλημα, οὐκ εὐδιανόητον ὄν. λέγει δ' οὖν, ὅτι ὥσπερ εἰς λιμένα τινὰ, οὕτω παρ' αὐτὴν τὴν ἐρωμένην κατέσχεν ἄλλος τις ἐραστὴς ἑαυτοῦ κακίων. αὐτὸς δὲ τῇ ὑδροφορούσῃ παιδίσκῃ συχνῶς ἐντυχὼν, ἐνηγκαλίσατό τε καὶ ἐφίλησεν αὐτήν. ἐκείνη δὲ φέρουσα τὸ ὕδωρ, ἅμα ἔφερε τοῦ ἐραστοῦ τὸν ἀσπασμὸν καὶ περιπλυγμόν.

267. Γνωτή τοι π.) ψόγος πενίας, κατὰ ταῦτα τοῦ Εὐριπίδου ἐκ μηδείας. (a)

πένητα φεύγει πᾶς τις ἐκποδὼν φίλος.

καὶ

καὶ ἐξ ἠλέκτρας, (b)

πένητας οὐδεὶς βούλεται κτᾶσθαι φίλους.

καὶ ἐκ φοινισσῶν, (c)

——— πένης γὰρ οὐδὲν εὐγενὴς ἀνήρ.

φησὶ δὲ, ὅτι ἡ πενία μισητὴ οὖσα, πάντοθι ὅμως παρεῖναι εἴωθεν. ἣν δὲ γράφεται, ἐπίμυκτος, νοητέον τὸ ἐπιμώμητον τῆς πενίας, καὶ ὅτι μυκτηρίζονται ὑπ' ἄλλων οἱ πένητες.

271. Ισως τοι.) τῶν κακῶν συμφορῶν τίθησι καὶ γῆρας καὶ νόσους, ἐξαίρετον δὲ εἶναι λέγει τὸ ἀτιμασθῆναι, καὶ δεινὰ παθεῖν γονέας ὑπὸ τέκνων. καὶ ἐστὶ δὴ τοῦτο πρᾶγμα ἀσεβέστατον μετά γε τὴν πρὸς τὸν θεὸν ἀσέβειαν. σχεδόν τε τὸ ἕτερον ἅμα τῷ ἑτέρῳ τῷ βίῳ ἐπιπολάζον εὑρίσκεται.

279. Εἰκὸς τὸν κα.) ψόγος κακίας, καὶ ὅτι ἅμα τε περὶ τῶν δικαίων οἱ κακοὶ οὐκ ὀρθῶς λογίζονται, καὶ πολλὴ συνέχονται ἀμηχανίᾳ, καὶ τοῖς δυστυχήμασι παραυτίκα ἐμπλέκονται, καίπερ οἰόμενοι εὖ πράξειν, ἅμα τε γάρ, φησίν, πάρεστι τοιούτῳ ἀνελέσθαι τὰ κακά, καὶ ὑπολαμβάνειν ὅτι εὖ τίθησι πάντα.

280. Κατόπιν.) ὄπισθε, καὶ κατὰ νῶτον. τὴν δὲ (a) νέμεσιν τῆς ἐκδικήσεως τινὰ θεὰν εἰδοποιήσαντο οἱ ἕλληνες.

283. Αςῶν μηδενὶ.) περὶ ἀπιςίας παραίνεσιν ἐκτίθησιν, ἵνα εὐλαβής τις εἴη καὶ φυλακτικὸς ἐν ταῖς κοινωνίαις τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τό, τε ἐπιχάρμειον, ὃ ἐν τοῖς (a) ἄνω ἀπεμνημονεύσαμεν, καὶ τὸ τοῦ εὐριπίδου ἐξ ἑλένης, (b) Σώ-

φρόνος ἀπιστίας οὐκ ἔστιν οὐδὲν χρησιμώτερον βροτοῖς. καὶ ὁ Δημοσθένης ἐν τῷ κατὰ Φιλίππου (c) δευτέρῳ, ἓν τι κοινὸν ἡ φύσις τῶν εὖ φρονούντων ἐν ἑαυτῇ κέκτηται φυλακτήριον, ὃ πᾶσι μέν ἐστιν ἀγαθὸν καὶ σωτήριον, μάλιστα δὲ τοῖς πλήθεσι πρὸς τοὺς τυράννους. τί οὖν ἐστι τοῦτο; ἀπιστία.

283. Πόδα τὸν δ.) μὴ πεπιστευκὼς εἴης, φησὶ, τῶν ἀστῶν τινὶ, οὐδ' ἐπ' ὀλίγιστον, οἷον γένοιτο ἂν βήματος ἑνὸς πρόοδος.

284. Συνημοσύνη,) συνθήκη, ὡς Ιλ. χ'. (a)

ἕκτορ μή μοι ἄλαστε συνημοσύνας ἀγόρευε.

ἐγγύον δὲ, ἐγγυητήν· καὶ πιστὰ, τὴν πίστιν.

287. Εν γὰρ τῇδε.) κακοψόγῳ πάντας κακῶς ψεγούσῃ, ἢ ὡς ἐν ἄλλοις κακοέργῳ, κακὰ ἐργαζομένῃ.

288. Ως δὲ τὸ σῶσαι.) καὶ οὗτος ὁ στίχος τῶν δυσδιανοήτων καὶ ὑπόπτων. λέγοιτο δ' οὖν ἴσως τόδε, ὅτι οἱ πολλοὶ οἷον οἱ ξυγκλύδων ἀνθρώπων, ἀπορώτεροι καὶ ἀσθενέστεροι πεφύκασι, πρὸς τὸ σῶσαι αὐτούς τε καὶ ἄλλους. ἐξενήνεκται δὲ ἤτοι καθόλου, ἢ ἰδίως περὶ τῆς αὐτοῦ πόλεως.

289. Νῦν δὲ τὰ τ.) σκοτεινὸν καὶ τοῦτο τὸ ἐλεγεῖον. πρὸς δὲ ὅμως τὰ προκείμενα ἡ γνώμη ἀναφέρεται. φησὶ δὲ ἴσως, ὅτι τὰ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν κακὰ, αὐτοῖς ποιοῦνται τῶν ἀγαθῶν ἀφορμὴν οἱ πονηροὶ, καὶ εἰσὶν οὗτοι ταῦτα πράττοντες νόμος τοῖς ἐκτραπέλοις. ἤγουν, οἱ ἐκτράπελοι τῶν ἀνθρώπων οὕτω ποιητέον παρ' αὐτῇ νομίζουσιν. ἐκτράπελοι δὲ λέγονται, οἱ ἐκτετραμμένοι, τουτέστιν

τέσιν ὑπερβεβηκότες τὴν τῆς φύσεως συμμετρίαν, ἤτοι κατὰ τὸ ἦθος καὶ τὴν γνώμην, ἢ κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὰς ἡλικίας. ὡς οἱ θηλυώδεις καὶ οἱ περατωδῶς ἐπιδιδόντες κατὰ τὴν σωματικὴν αὔξησιν, ὥσπερ ἱστόρηται ὑπὸ ῥωμαίου (2) πλινίου, περὶ σαλαμινίου τινὸς τοῦ εὐθυμένους, ὅτι τριετὴς ὢν καὶ τρίπηχυς ὑπῆρχε, καὶ ἔφηβος, βραδὺς μέν τοι καὶ νωθής. εὐθὺ δὲ πληρωθέντος τοῦ τριετοῦς χρόνου παρηβηκὼς, ἀπώλετο παραλύσει καταληφθείς. ᾐτιολογίσατο δὲ περὶ τούτων ὁ ποιητής, ὅτι τόλμα καὶ βία κατέχονται ἅπαντα, διὰ τὸ, τὴν αἰδῶ ὑπ' ἀναιδείης κατοπαίζεσθαι, κατὰ τὸν ἡσίοδον.

293. Οὐδὲ λέων.) ᾐνίξατο ὁ ποιητὴς τάδε, ἐς τοὺς δυνατοὺς καὶ βιαστὰς, ὅτι εἰκαὶ τοὺς ἀσθενεστέρους ἀεί πως καταμάρπτοντες διασπῶσι, καὶ τὸν ἐκείνων βίον κατεσθίουσιν, ἐμφορούμενοι τῶν κτήσεων, ἔσθ' ὅτε καὶ τὰς ψύχας ἀφελόντες, ἀλλ' ὅμως καιρός ποτ' ἐπέρχεται, καθ' ὃν ἀνασέλλεται τὸ δημοβόρον, καὶ ἡ ἀνθρωποφαγία αὐτῶν, οἷον λεόντων τινῶν ὠρυομένων, καὶ μὴ ἐχόντων κρεωφαγεῖν. καὶ δὴ καὶ χρόνῳ ποτὲ δώσειν ἔμελλον ἀνοσίου δαιτὸς δίκην, ὡς τὸ θεοστυγὲς θηρίον, καθάπερ φησὶν (2) εὐριπίδης, ὁ κύκλωψ. τὸ κρέα, κατ' ἀποκοπὴν τοῦ κρέατα, κρέαα.

295. Κωτίλῳ.) ψόγος τῆς φλυαρίας καὶ ἀδολεσχίας. σιωπῶν δὲ, φησὶν, ὁ μὲν λάλος ἀδύνατος, λυπηρὸς δὲ τοῖς παροῦσιν ἀεὶ γίνεται. κωτίλη δὲ, ὡς λέγουσι, ἡ

 χελι-

χελιδὼν· ὅθεν οἱ φλύαροι, κωτίλοι ἐκλήθησαν. κέχρηται καὶ ὁ θεόκριτος τῇ λέξει, (a) ἀδωνιαζοῦσαις,

παύσασθ' ὦ δύστανοι ἀνήνυτα κωτίλλοισαι.

καὶ μετ' ὀλίγον, (b)

—— τί δέ τιν ἢ κωτίλαι εἰμὲν;

297. Ἀναγκαίη δ' ἐπιμ.) λυπηρὰ καὶ ἀνιαρά. τοιαῦτα γὰρ πάντα, ὅσα ἀνάγκην ἔχει.

299. Οὐδ' ἐθέλ.) ὅτι ἄφιλος (a) ἡ δυστυχία, οὐδὲ οἱ γνήσιοι ἀδελφοὶ πιστοί, φησι, διαμένουσιν ἐν τοῖς δεινοῖς. καὶ (b) ὁ παρ' εὐριπίδῃ ἡρακλῆς,

φίλοι γάρ εἰσιν ἀνδρὶ δυστυχεῖ τινες;

καὶ πάλιν, (c)

ἄφιλον, ἵν' αὖθις σοι λέγω, τὸ δυστυχές.

301. Πικρὸς καὶ γλυκύς.) παραινεῖ τοῖς οἰκείοις, καὶ γείτοσι προσφέρεσθαι οὐκ ἀεὶ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἀλλ' ἦθος ἐνδείκνυσθαι διάφορον, καὶ εἶναι οἷον μὴ καταφρονητὸν δοκεῖν. ἔστι δὲ ἀπηνὴς, ὁ σκληρὸς καὶ ἀπάνθρωπος: καὶ ἦν τὰ ἀντίθετα ὅμοια τοῖς πρότερον, πικρὸς καὶ γλυκὺς, εἰ ἐπηνὴς γράφοιτο, καὶ νοοῖτο ὁ προσηνὴς καὶ προσφιλής. λάτρις δὲ, ὁ θεράπων καὶ ὑπηρέτης. δμῶες, οἰκέται καὶ δοῦλοι, παρὰ τὸ δεδμῆσθαι, ἤγουν κεκρατῆσθαι.

303. οὐ χρὴ κιγκλίζειν.) κατὰ τῶν μεριμνώντων τοῦ βίου ταῦτα παραίνεσαι, καὶ ὅτι χρὴ ἀγαπᾶν τὰ παρόντα ἀγαθὰ, ὅρον τε τίθεσθαι τῶν ἐπιθυμιῶν, καὶ τοῦ πλεονεκτεῖν. πολλοὶ γὰρ πολλάκις μειζόνων ἐπιθυμοῦντες, καὶ τὰ παρόντ' ἀπώλεσαν

λίσαι, φησὶν (a) ὁ ῥήτωρ κατ᾽ ἀριστοκράτους. ἐκ τοὐναντίου δὲ, τὸν κακὸν βίον μεταθέσθαι καὶ διορθώσασθαι ἀεὶ σπουδαστέον. τὸ κιγκλίζειν, (b) κινεῖν ἐστὶ καὶ σείειν, ὅπερ ποιεῖ τὸ ὄρνεον κίγκλος, κατὰ τὰ πυγαῖα πτερὰ, ὅθεν καὶ σεισοπυγὶς ὠνόμασται.

305. οἱ κακοί.) πρὸς τὰ εἰρημένα, (a)

ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἄπ᾽ ἐσθλὰ μαθήσεαι.

ὅτι γὰρ προστρίβουσιν οἱ μοχθηροὶ τῶν ἀνθρώπων κακίαν τοῖς συνήθως ἔχουσι πρὸς αὐτοὺς, ὡμολόγηται, καὶ εἴρηται ἐν τούτοις, (b)

φθείρουσιν ἤθη χρήσθ᾽ ὁμιλίαι κακαί.

ὥσπερ γοῦν δικαίῳ καὶ σώφρονι ξυνών τις, ἐπιδίδωσιν εἰς τὰς ὁμοίας τῶν ἕξεων, οὕτω κἀκ τοῦ ἐναντίου, ὁ τοῖς ἀδίκοις καὶ ἀκολάστοις ὁμιλῶν, διαφθείρεται τὸ ἦθος, καὶ γίνεται τοιοῦτος οἷοί εἰσιν ἐκεῖνοι οἷς ξυνέστι. διὰ τοῦτο καὶ ἐν τραγῳδίᾳ (c) τίς φησιν,

ὅστις δ᾽ ὁμιλῶν ἥδεται κακοῖς ἀνὴρ,
οὐ πώποτ᾽ ἠρώτησα, γιγνώσκων ὅτι
τοιοῦτός ἐστιν, οἷσπερ ἥδεται ξυνών.

308. Πάντα λέγειν ἔτ᾽.) ἔτυμα, εὖ καὶ ὀρθῶς ἔχοντα.

309. Ἐν μὲν συσσίτοισι.) παράγγελμα συμποσιακόν. ὁ γοῦν νοῦς· παρὰ τὸ δεῖπνον μὴ ἴσθι ἄφρων, μηδὲ ἀνόητος, ἀλλὰ κατεστηκὼς τὰς φρένας καὶ πιστὸς, πρὸς τοὺς παρόντας οὕτω διακείμενος ὡς εἰ ἂν ἄπειεν.

310. Πάντα δ᾽ ὁμιλήτω.) ἅπαντας τοὺς ὁμιλοῦντας ἐν χώρᾳ τίθει μὴ παρέντων, τουτέστι μηδὲν περιεργάζου, μήτε πρᾶσσε περιττόν.

311. Εἰς δὲ φέρειν.) καρτέρει δὲ πρὸς τὴν ἐκφορὰν τῶν γελοίων, καταμαθὼν ἑκάστου τὸν τρόπον καὶ τὸ ἦθος. τὸ θυρῆφι δὲ, ἔξω θυρῶν.

313. Ἐν μὲν μαινομ.) πρὸς τὸ, πολύπου ὀργὴν ἴσχε. πιθανόν, φησι, τρόπον περιβάλλομαι ἐμαυτῷ, οἵους ἂν γνῶ εἶναι τοὺς συνόντας.

315. Πολλοί τοι πλουτ.) ὅτι οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες βελτίους εἰσὶ τῶν πλουσίων. ἡ γὰρ ἀρετὴ κτῆμα ἴδιον καὶ τῆς ψυχῆς ἐστιν, ὁ δὲ πλοῦτος ἐπίκτητον καὶ τῆς τύχης. ἔστι δὲ τὰ ἐλεγεῖα ταῦτα (a) σόλωνος, ἐκλεχθέντα ὑπὸ πλουτάρχου, ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ.

319. Κύρν' ἀγαθὸς.) ὅτι οἱ ἀγαθοὶ ἐπ' ἀμφότερά εἰσι τοιοῦτοι, ἰσχυρογνώμονές τε καὶ ἀπαθεῖς πάντη ὑπάρχοντες· οἱ δὲ πονηροὶ εὐτυχοῦντες, ἐκφαίνουσι τὴν κακίαν, οὐ δυνάμενοι κρατεῖν ἐκείνης.

323. Μήποτ' ἐπὶ.) παρακελεύεται συγγνώμην ἔχειν τοῖς φίλοις, ἤν τι δοκῶσιν ποτε πλημμελῆσαι, καὶ μὴ εἶναι μεμψιμοίρους. κατὰ τοῦτο, (a) ὅτι γνῶναι δεῖ τὰ τῶν φίλων ὑστερήματα, μὴ μέντοι καὶ μισεῖσθαι αὐτούς. διδάσκει δ' ὅτι ἀνθρώπων οὐδεὶς ἀναμάρτητος διάγει τὸν βίον. ἀμφὶ γὰρ ἀνθρώπων φρεσὶν ἀμπλακίαι ἀναρίθμητοι κρέμανται, κατὰ τὸν (b) πίνδαρον. καὶ (c) μηδὲν ἁμαρτεῖν, καὶ πάντα κατορθοῦν, μόνων τῶν θεῶν ἐστι. ὄντος ἄρα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως οἰκείου τοῦ σφαλῆναι, καὶ τῶν θεῶν μόνον οὐ φερόντων καὶ προσιεμένων τὸ ἁμαρτάνειν, πρᾴως ἐνεγκεῖν δεῖ τὰ τῶν φίλων παραπτώματα. χάρισαι δὲ καὶ, φίλοι αὖ δέ ἀπολέσθαι.

καὶ

329. Καὶ βραδὺς εὑβούλας.) κατὰ τὸ ὁμηρικὸν, (a) οὐκ ἀρετᾷ κακὰ ἔργα, κιχάνει τοι βραδὺς ὠκύν. ὁ γοῦν προμηθικῶς βραδὺς ὢν, καὶ διώκων τὸν ταχὺν, ῥαδίως ἂν ἕλοι αὐτὸν, σὺν εὐδίκᾳ. ἢ ὡς ἐν ἄλλοις, ἡ θεία δίκη, ἤγουν συμπράττοντος τοῦ θεοῦ τῇ δικαίᾳ ἐπιχειρήσει.

331. Ἥσυχος.) ὑποθήκη δικαιοσύνης. μέσον γάρ τι τὸ δίκαιον, κατ' (a) Ἀριστοτέλη. καὶ μεσίδικοι, οἱ δικασταί. καὶ δίκαιον, ὅτι δίχα ἐστὶν, ὥσπερ ἂν εἴ τις εἴποι δίχαιον. καὶ δικαστὴς, ὁ διχαστής.

333. Μήποτε φευγ.) ἡ παραίνεσις συστέλλει τὴν πεποίθησιν ἐπὶ τῶν προφυγαδευθέντων καὶ ἀποκατασταθέντων. λέγει δὲ, ὅτι τοὺς φυγάδας ἐπανήκοντας οὐ χρὴ φίλους ποιεῖσθαι ἐλπίδων λαμπρῶν ἕνεκα. οὐδεὶς γάρ, φησι, μετὰ τὴν κάθοδον ἔτι τὴν προτέραν ἰσχὺν καὶ ἀξίωσιν ἔχει.

335. Μηδὲν ἄγαν.) κατὰ τὸ (a) σπεῦδε βραδέως· καὶ δελφικὸν ἐπίγραμμα, (b) μηδὲν ἄγαν· καὶ ὅτι (c) μεσότης ἡ ἀρετή· καὶ ὅτι, (d) τῆς ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν. ἐσθλὸν γὰρ γενέσθαι χαλεπὸν, (e) κατὰ τὸν πιττακόν.

337. Ζεύς μοι.) ἐν τούτοις ὁ ποιητὴς λιπαρῶς εὔχεται, δυνασθαί ποτε τοσοῦτον, ὥστε καὶ ἀντευεργετῆσαι τοὺς ὄντως φίλους, ἀποτίσοντα τὴν ὀφειλομένην αὐτὸν αὐτοῖς χάριν, καὶ τῶν προφανῶς ἐχθρῶν ὑπέρτερον εἶναι, καὶ τιμωρῆσαι τοὺς ἐζημιωκότας αὐτὸν, καὶ εὑρεῖν ἀνάπαυσίν τινα τῶν κακοπραγιῶν. ὥσπερ δὲ παρὰ πά-

σιν ἀνθρώποις ὠφελεῖν τοὺς φίλους, οὕτω καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἀμύνεσθαι πρὸς ἀγαθῶν ἀνδρῶν εἶναι νενόμισται.

339. Θεὸς εἴη.) (a) παροιμιώδης ὑπερβολή, τὸ τὴν ἀνθρώπων φύσιν ὑπερβεβηκέναι τῇ εὐδαιμονίᾳ δόξαιμι ἄν.

343. Τεθναίην.) θάνατον ἂν κρεῖττον εἴη ὑπενεγκεῖν, ἢ δυστυχεῖν ἀεὶ, ἐκδεχομένου κακοῦ πάντοτ' ἐκ κακοῦ, καὶ γινομένης ἀντιδόσεως τῶν ἀνιαρῶν. τοῦτο γὰρ δηλοῦται, τὸ, εἰ μηδὲν τῶν ὀδυνῶν ἀνάπαυμα εὑροίμην, καὶ ἀντιδοίην ἀνίας ἀεὶ πρὸς ἀντ' ἀνιῶν. ἢ, εἰ μὴ καὶ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν δεινὰ πεπονθὼς οἷός τε γενοίμην, καὶ ἀντιδοῦναι αὐτοῖς ὀδύνης τι.

345. Αἶσα γάρ.) δυσχεραίνει διὰ τὸ τοιαύτην εἶναι μοῖραν αὐτοῦ, ὥστε προπηλακισθέντα ἀτιμώρητον διάγειν.

347. Κύων ἐπέρησα χαρ.) παροιμιωδῶς, μόλις (φησί) τὸν χειμάρρουν διενηξάμην ὥσπερ κύων, πάντ' ἀποβαλὼν ἅπερ εἶχον.

349. τῶν δ' εἴη μέλαν.) τὸ ἐμέ, φησιν, ἀποσυλησάντων, εἴθε γένοιτο ἀποκτανθέντων καὶ τὸ αἷμα ἐκροφῆσαι, ὠμῶς δὲ καὶ ἀπανθρώπως εἴρηται τοῦτο, ὡς καὶ τὸ παρ' ὁμήρῳ, [a] Ιλ. χ.

ὠμὰ ἀποταμνόμενον κρέα ἔδμεναι· ἐ.

— τοῦ ἐγὼ μέσον ἧπαρ ἔχοιμι Εσθέμεναι προσφῦσα. Ιλ. ω. (b)

Επί τ' ἐσθλός.) ἐσθλοῦ δή, φησι, καὶ ἀγαθοποιοῦ δαίμονος ἐπιβοηθοῦντος. τοῦτο γάρ ἐστι, τὸ, εἰ δαίμων ἐπάροιτο, ἤγουν ἐπαρήγοι, ἐκτελέσας ἅπερ ἐγὼ ἐν νῷ ἔχω.

ᾧ δή,

315. Ὦ δειλ.) ἐν ἄλλοις, ἄ, σχετλιαστικὸν καὶ αὐτό. ἀποπέμπειν δὲ τὴν πενίαν πειρᾶται, βαρυνόμενος τῇ ἐπιμονῇ αὐτῆς. λέγει δὲ ἐν ἤθει τάδε, κατ' ἀποστροφήν, ἀποδιοπομπούμενος καὶ δεόμενος ἀπιέναι αὐτήν.

Τί μένεις.) ἐρώτησις ἀποδιωκτική, μὴ μένε ἀντιβολῶν, μᾶλλον δὲ ἄπιθι, καὶ ζήτει ἄλλον ἤδη παρ' ᾧ ξενιωθήσῃ.

355. Τόλμα κύρ.) παραίνεσις ἀνεξικακίας, κατὰ τὸ Εὐριπίδειον, (a) μεταβαλλομένου δαίμονος, ἀνέχου. παρακελεύεται δ' ὅμως, μὴ κεῖσθαι, φασι, πεσόντα, ἀλλὰ πειρᾶσθαι ἀνίστασθαι σὺν θεῷ.

359. Μηδὲ λίαν ἐπι.) καλύπτεσθαι δεῖν, φησι, τὰ κακὰ, καὶ μὴ λίαν ἐπιφανῆ ποιεῖσθαι· οὐ γὰρ ὄφελος, ὀλίγων δῆτα ἐπιμελουμένων τοῦ κακῶς πράττοντος.

361. Ἀνδρός τοι.) ἀποφαίνει ἐνταῦθα, ὅτι πειρᾶσθαι χρὴ τιμωρεῖσθαι τοὺς ἐχθροὺς, καὶ ὅτι γλύκιστον τὸ ἰδεῖν δίκην ὑπέχοντας αὐτοὺς, ὥσπερ φησὶν ὁ Φιλοκλήτης, (a)

ὡς ζῶ μὲν οἰκτρῶς, εἰ δ' ἴδοιμ' ὀλωλότας,
τούτους, δοκοῖμ' ἂν τῆς νόσου πεφευγέναι.

ὁ δὲ νοῦς· ὁ πημανθεὶς κατατήκεται τὴν καρδίαν, καὶ τιμωρίας ποτὲ τυχὼν ἀναλαμβάνεται πάλιν, οἷον ἐκ νόσου τινὸς τῆς δυσθυμίας. πρὸς δὲ τὸ τῆς τιμωρίας τυγχάνειν χρήσιμόν ἐστι, τὸ μὴ προπετῶς καταδεῖξαι, καὶ ἐκλαλῆσαι τὰ νοούμενα. οὕτω γὰρ πρὸς φυλακὴν τρέπονται οἱ συνειδότες αὐτοῖς, ὅτι τινὰς ἐποίησαν κακῶς, καὶ φοβούμενοι μήποτε τύχωσιν ἀμοιβῆς. καίπερ

καὶ

καὶ λέγεται παρ' ἡμῖν, ὅτι ὁ ἀπειλῶν νουθετεῖ. ἔστι δὲ, φησιν, ἡ καρδία τῶν δειλῶν πρὸς τὸ φυλάττεσθαι ὀξυτέρα, καὶ εὑρετικωτέρα. μὴ οὖν προείπε, ἃ βούλῃ δρᾶσαι τὸν ἐχθρόν.

367. οὐ δύναμαι.) διαστείρει τὴν τῶν πολιτῶν αὐτοῦ κουφότητα, καὶ τὸ φθονερόν.

369. Μωμεῦνται.) κατὰ τὸ (a) παροιμιῶδες τρίμετρον,

μωμήσεταί τις θᾶσσον ἢ μιμήσεται,

ᾧ καὶ ζεῦξις ὁ ζωγράφος ἐχρῆτο, ἐπαιρόμενος τῇ κατορθώσει, ὅτε τὴν πηνελόπην ἔγραψε.

371. Μή μ' ἄεκ.) κατὰ τὸ, (a) εὔνοι' ἄκαιρος οὐδὲν ἔχθρας διαφέρει. ἔστι δὲ μεταφορὰ, παρὰ τῶν ἵππων ἢ βοῶν, οἵτινες βιαίως ὑπό τι ζυγὸν ἄγονται, καὶ μάστιξιν ἐπιτείνονται. μὴ οὖν, φησιν, ἐμὲ μᾶλλον βούλοιο φιλεῖν, ἤπερ ἐμοὶ ἀρέσκει. μηδὲ ἀνάγκην προσφέρε, μήτε τὸν φεύγοντα δίωκε,

373. Ζεῦ φίλε.) ταῦτα σχεδόν ἐστιν, ἃ περιέτρεψαν τὸν ἀνθρώπινον νοῦν περὶ θείας προνοίας σκοπούμενον, ὅτι ἀδιάτακτα δοκεῖ εἶναι τὰ ἐν τῷ βίῳ, ὅπως ἤτοι εἰκῇ, ἢ καὶ διά τινα ἀνάγκην μοιριδίαν, συμβαίνειν δοκοῦσι, καὶ μὴ διανέμεσθαι προμηθικῶς τὰ πράγματα, κατ' ἀξίαν τοῖς φαύλοις τε καὶ χρηστοῖς τῶν ἀνθρώπων. καὶ τοῦτο κεφάλαιον σχεδόν ἐστι τῶν λόγων, οἷς χρῶνται οἱ καθιππαζόμενοι τῆς προνοίας σοφισταί, κάτω κύπτοντες δηλονότι εἰς τὴν γῆν, καὶ μήποτ' ἐπαίροντες τὰ ὄμματα,

..., ὥστε βλέπειν ἄνω, καὶ τὰ ἐν οὐρανῷ θεωρεῖν, ὅπου θαυμαστὴν ἂν καὶ ἀμύθητον εὕρισκον ἂν ζητοῦντες, τάξιν τε καὶ διάκοσμον· καίπερ οὐδὲ ἐνταῦθα εἰκῆ, καὶ ὡς ἔτυχε, φερομένων τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ πλείστων ὅσων πάντοτε ἐνδεικνυμένων, ὅτι καὶ τὰ τῇδε σοφοῦ ἀρχιτέκτονός ἔργα ἐστὶ, κατὰ τὸν (a) ξενοφώντειον σωκράτη. ἀλλὰ τὸ οἰκεῖον πιέζει, (b) φασίν. οἱ γὰρ δυστυχοῦντες, καὶ κακῶς πράττοντες ἐνταῦθα, ἐκεῖνοί εἰσιν ἔξαρχοι τῆς δὲ τοῦ θείου βλασφημίας, ἐπιβοῶντες καὶ κατηγοροῦντες αὐτοῦ ἀκολάστων γυναικῶν δίκην, τῶν λοιδορουσῶν οἷς πολὲ προσέπταισαν. τῶν γὰρ ὀλβίων λεγομένων καὶ εὐημερούντων, οὐδενός πω οὐδεὶς ἤκουσε τὰ τοιαῦτα σχετλιάζοντος καὶ ἀγανακτοῦντος, καὶ τῇ ἔχθρᾳ ταύτῃ, κατὰ τὸν (c) πίνδαρον, σοφίᾳ προσέχοντος. φησὶ δ' οὖν ὁ θέογνις, ὦ ζεῦ, βασιλεῦ τε καὶ κύριε ἁπάντων, ὅστε πάντα γινώσκεις, καὶ δὴ καὶ τὰ διανοήματα ἑκάστου, θαυμαστόν γε μοὶ δοκεῖ εἶναι, τοὺς δικαίους καὶ ἀδίκους τῶν αὐτῶν τυγχάνειν παρὰ σοῦ. καὶ ταῦτα οἷον πρὸς τὸν δία ἀπέτεινε δυσκολαίνων· τὰ δ' ἑξῆς, περὶ τῶν αὐτῶν ἐξηγητικῶς ἐποιήθη. ἤτοι, φησὶν, τρέψας τὸν νοῦν πρὸς τὰ σώφρονα τῶν ἔργων, ἢ ἐπισκέψῃ τὰ τῆς ὕβρεως, οὐδὲν ἂν μᾶλλον διαγινώσκειν δύναιο, ὁπότερ' ἂν ἐκείνων μᾶ[λλ]ον εὔνουν τὸ θεῖον ἔξουσι. οὐδὲν γὰρ διακέκριται καὶ διασε[σα]φήνισται περὶ τούτου, τῶν μὲν καλῶν πλειστάκις ἀ[illegible], τῶν δ' αἰσχρῶν ἀτιμωρήτων ὑπαρχόντων. ἐπειδὴ δὲ δοκεῖ τοῦτο τῶν ἀτοπωτάτων εἶναι,

μὴ

(d) μὴ δεῖν πράττειν τὰς δεόντ' ἐξειργασμένας,

Διὰ τάδε καὶ ὁ ποιητὴς δυσχεραίνει μάλιστα, ὅτι οἱ πονηροὶ εὐτυχοῦσι, τῶν ἀγαθῶν ἐν πάσῃ ἀμηχανίᾳ διαγόντων. ἔμπης δέ, φησι, τουτέστιν, οὐδὲν δ' οὖν ἧττον, ἀκέραιον κτῶνται τὴν εὐδαιμονίαν οἱ πονηροὶ,

(ἀντιτίθησι γὰρ τά τε πρόσωπα καὶ τὴν τύχην,)

οἱ δὲ τὸν θυμὸν ἴσχονται ἀπὸ δειλῶν ἔργων, τουτέστιν, οἱ ἀπέχονται τῶν αἰσχρῶν, καὶ ἀγαπῶσι τὴν δικαιοσύνην, ἐκεῖνοι ὅμως ἀποροῦσι, καί εἰσιν ἀχρήματοι. τὰ δὲ λοιπὰ, ψόγος ἐστὶ τῆς πενίας, ἣν καὶ μέγιστον τῶν λυπηρῶν, καὶ πλείστων κακῶν αἰτίαν ἀνθρώποις εἶναί φησι. λέγει δὲ, εἶναι τὴν πενίαν μητέρα τῆς ἀμηχανίας· οὕτω γὰρ ἐν ἐνίοις τῶν ἀντιγράφων εὕρηται. καὶ ἐν τοῖς ὀλίγῳ ἑξῆς ὡσαύτως εἴρηται, ὅτι ἡ πενία τίκτει τὴν ἀμηχανίαν, κατὰ τὰ πρότερον (e) λεχθέντα, ὅτι ἀνὴρ πενίῃ δεδμημένος, οὔτε τι ἔρδειν, οὔτ' εἰπεῖν δύναται· τουτέστι, κατέχεται πάσῃ τῇ ἀπορίᾳ. ἐκ δὲ τῶν ἀλκαίου (f) μνημονεύεταί τινα, ἐν οἷς ἀμηχανία λέγεται, εἶναι ἀδελφὴ τῆς πενίας.

393. Ἐν πενίῃ.) ἐν ταῖς μεταβολαῖς, μάλιστα περιφανὴς γίνεται ὁ τρόπος τῶν ἀνθρώπων. δείκνυσι γοῦν, φησίν, ἡ καταλαβοῦσα πενία, οἷος ἀνήρ τις ἐστὶν, ἐφ' ὅσον ἂν χρόνον ἀχρήμων ὢν διαμείνῃ. καὶ ἕπονται τῇ προτάσει αἰτίαι ἀντίθετοι. οἱ φαῦλοι γὰρ περιφανῶς δι' ἔνδειαν ἐπὶ τὸ ἀδίκως βουλεύεσθαί τε καὶ πράττειν ἐκφέρονται,

Διὰ

διαστρεφόμενοι τὴν γνώμην· οἱ δὲ χρηστοὶ ἐπ' ἀμφότερα τῆς τύχης συνεστηκυῖαν τὴν διάνοιαν, καὶ τὴν προαίρεσιν ἀσάλευτον φυλάττουσι· καρτερικοὶ γὰρ, καὶ ὑπομονητικοὶ τῶν δεινῶν γίνονται, κατὰ δὲ τὰς εὐτυχίας οὐκ ἐπαίρονται, οὐδ' ἀναπτεροῦνται.

399. Αἰδεῖσθαι.) φιλανθρωπίας καὶ εὐσεβείας παραίνεσις. αἰδῶ, φησι, νέμον τοῖς φίλοις, καὶ εὔορκος ἴσθι, καὶ ἐπιμελὴς τοῦ μὴ παροργίσαι τὸ θεῖον. τὸ δὲ ἔντρεπε, σημειωθήτω, καὶ ζητείσθω εἰ ὀρθῶς, ἢ πῶς κεῖται ἐνταυθοῖ.

401. Μηδὲν ἄγαν.) κατὰ τὸ (a) πυθαγόρειον, μέτρον δὲ ἐπὶ πᾶσιν ἄριστον. λέγει δὲ, ὅτι ἡ τῆς ἀδικίας αὐτόθεν βλαβερά ἐστιν ὅτε γίνεται. ἀρχὴ δὲ τῆς βλάβης, ἡ τοῦ νοῦ διαστροφὴ, ἥπερ ἐστὶ δεινοτάτη τῶν τιμωριῶν, (b) ὅταν ἡ θεία

ὀργὴ 'ξαφαιρῆται φρενῶν,
τὸν νοῦν τὸν ἐσθλὸν εἰς δὲ τὴν χείρω τρέπει
γνώμην, ἵν' εἰδῇ μηδὲν ὧν ἁμαρτάνει,

κατὰ τὴν τραγῳδίαν. καὶ ἡ παρ' ὁμήρῳ παλλὰς, (c) πανδάρῳ φρένας ἄφρονι πεῖθεν, ἐπαίρουσα ταῖς ἐλπίσι κούφαις, ὅτι κτείνας τὸν μενέλεω, χάριν καὶ κλέος λάβοι πρὸς τρώων, καὶ μάλιστα τοῦ ἀλεξάνδρου.

τοῦ κεν δὴ πάμπρωτα παρ' ἀγλαὰ δῶρα φέροιτο.

κατὰ γὰρ τὴν ἄλλοθί που (d) τραγῳδίαν, ὡς εὐστάθιος ἐξέθηκε, τὸ κακὸν δοκεῖ,

ποτ' ἐσθλὸν εἶναι, τῷ δ' ὅτῳ θεὸς φρένας
ἄγει πρὸς ἄτην ——

φιλ-

407. φίλτατος.) ἔμβλημα φιλικῆς καταμέμψεως. σὺ μὲν, φησιν, ἠγνωμόνησας ἁμαρτὼν εἰς ἐμὲ, ἐγὼ δὲ ἀναίτιός εἰμι.

409. οὐδένα θησαυρόν.) τὴν αἰδῶ νοητέον δέξασθαι ἐναντιουμένην πάσαις πράξεσιν αἰσχραῖς, οὐ μόνον δὲ ἐν πολέμῳ κατὰ τὸν ὅμηρον, (a)

αἰδομένων ἀνδρῶν πλέονες σόοι ἠὲ πέφανται,

ἀλλὰ διαπαντὸς ἡ αἰσχύνη σωτήριος οὖσα εὑρίσκεται, καὶ ἀνάγκην ἐπιφέρουσα ὑπὲρ τοῦ μηδὲν αἰσχρὸν ποιῆσαι. διὸ καὶ εὖ εἴρηται τοῦτο, (b) αἰσχύνεσθαι χρὴ μάλιστ' ἕκαστον, οὐχ οὕτως τοὺς ἄλλους ὥσπερ αὐτὸν ἑαυτόν. καὶ γὰρ ἂν τοὺς ἄλλους λάθῃ τις αἰσχρὰ ποιήσας, ἑαυτῷ γε συνειδήσει, κατ' ἰσοκράτη. τὸ δίστιχον εὕρηται καὶ οὕτως ἔχον·

οὐδένα θησαυρὸν καταθήσεαι ἔνδον ἀμείνω
αἰδοῦς, ἣν ἀγαθοῖς ἀνδράσι Κύρνε δίδως.

411. Μηδενὸς ἄν.) ἤτοι παραγγελτικῶς ἐξενήνεκται τοῦτο, ἢ καθόλου καὶ γνωμικῶς, ἢ τό δὲ οὖν φησὶ, δόκει εἶναι ἑταῖρος, τουτέστι σπούδασον τόπον ἔχειν φίλου φαύλου οὐδενὸς, τῶν δυνατῶν καὶ σοφῶν ἵνα ᾖ κακίων, ἐνδεέστερος καὶ ἀβέλτερος. ἢ δόκει φίλος ἐκείνοις εἶναι, οἵπερ δυνάμει καὶ σοφίᾳ ὑπερέχουσι μάλιστα πάντων ἀνθρώπων. εἰ δὲ καθόλου ἐνδεχοίμεθα, παραστατέον ἂν εἴη τότε τὴν λήγουσαν τοῦ ῥήματος, καὶ χαριέστερον δοκεῖ. ὥστε εἶναι τὸν νοῦν· ὁ δυνατὸς καὶ σοφὸς φίλος οὐδέποτε δοκεῖ εἶναι κακίων, ἤγουν τῶν φαυλοτέρων· ἢ καὶ μηδενὸς ἀνθρώ-

ἀνθρώπων κακίων, τουτέστι πάντων βέλτιστος· ἢ, μη-
δενὸς τῶν δυνατῶν καὶ σοφῶν ἑταῖρος κακὸς εἶναι νο-
μίζεται. ἤδη δέ τινες ἐξέδωκαν ταῦθ' οὕτω· μηδενὸς
ἀνθρώπων κακίας δοκεῖ εἶναι ἐτ. ὥστε νοηθῆναι, ὅτι ὁ
σώφρων καὶ φρόνιμος τῆς τῶν ἄλλων πονηρίας οὐ βού-
λεται μετέχειν. ἔστι δ' οὖν ὁ στίχος τῶν φαινομένων ἀδιορ-
θώτως ἔχειν. ὥσπερ δὲ ἐν ταῖς δυσχωρίαις πλεῖστα τῆς
ὁδοιπορίας ἴχνη καθορᾶται, οὕτω καὶ αἱ συχναὶ ἐξηγή-
σεις σχεδὸν ἀεὶ ἔνδειξιν παρέχουσι τοῦ ἀδιανοήτου τῆς συγ-
γραφῆς. σημειωσάμενοι τοίνυν καὶ ταῦτα, ἐπὶ τὰ λοι-
πὰ ἔλθωμεν.

413. Πίνων.) καύχησις, ὅτι καὶ μεθύων ἐπίσταται αἰδεῖ-
σθαι τοὺς φίλους. οἱ δὲ κουφόνοοι τῶν ἀνθρώπων, καὶ
ματαιόφρονες, ἐν ταῖς οἰνοποσίαις μάλιστα κατα-
φανεῖς γίνονται, (a) οἷον τὸ ἦθος ἔχουσι. τὸ δὲ θαρρήσομαι,
θερμαίνομαι, καὶ χρῶμαι ἐπὶ τὸ ἱλαρώτερον τῇ οἰνοπο-
σίᾳ.

415. οὐδὲν ὅμοιον.) ἀγανάκτησις περὶ τοῦ, ὅτι τοῖς πολ-
λοῖσί τοι

βροτῶν ἄπιστος ἐσθ' ἑταιρείας λιμὴν,

κατὰ τὸν Σοφοκλέους Αἴαντα. (b)

417. Ἐς βάσανον.) μεταφορὰ, ἀπὸ τοῦ βασανιζομένου
χρυσοῦ, ὃν ἐπὶ δοκιμασίᾳ ἐντρίβονται λίθῳ τινὶ, οἷς τοῦ-
το ἐπιμελές. καλεῖται δὲ πέτρα αὕτη λυδία, ὑπὸ (c)
Θεοκρίτου. ὁ δὲ νοῦς· ὅσον διαφέρει τριβόμενος ὁ χρυσὸς
παρὰ μολυβδῷ τῇ χροιᾷ, τόσον ἐγὼ ὑπερέχω τῶν

φίλων εἶναι φαινόντων· ἀεί τε ἡμῖν ὑπέρτερος, ἤγουν ἀκεραιότερος, καὶ βελτίων νοῦς ἔνι. ἡ γὰρ ὑπερτερίη, ἐνταῦθά γε οὐδὲν ἂν ἄλλο εἴη, εἴπερ ὑπεροχή.

421. Πολλοῖς ἀνθρώπ.) κατὰ τῶν ἀκαίρων ἀδολεσχιῶν, καὶ τῆς (a) ἀθυρογλωσσίας λεγομένης, ἢ κατὰ τὸν (b) Εὐριπίδην στομάργου γλωσσαλγίας, παρεκτέθειται ταῦτα. καὶ παραίνεσις ἐν αἰτιολογίᾳ πρόσκειται ἀντιθετική. ὥσπερ γάρ, φησι, τὰ καλὰ περιστέον καὶ ἐπιδεικτέον, οὕτω τὸ κακὸν ἀποκρυπτέον καὶ συγκαλυπτέον. οἱ δὲ στωμύλοι καὶ λάλοι τῶν ἀνθρώπων, τὰ κακὰ κηρύττουσι, καὶ ἐξαγορεύουσι μάλιστα, καί σφιν πολλ' ἀμέλητα μέλει. οἱ γὰρ ἀδόλεσχοι καὶ πολυπράγμονές εἰσιν. ἐν ἐνίοις δέ, πολλ' ἀλάλητα, ἤγουν ἅτινα ἂν κρύψαι σιγῇ βέλτιον ἦν. πολλαῖς γάρ, κατ' Ἰσοκράτη, (c) ἡ γλῶττα προτρέχει τῆς διανοίας.

423. Πολλάκι γάρ.) εἴρηται πρὸς τὴν παροιμίαν, κακὸν εὖ κείμενον μὴ κινητέον· καὶ τὸν περὶ καμερίνης χρησμόν: (a)

μὴ κινεῖν καμάριναν, ἀκίνητος γὰρ ἀμείνων.

425. Πάντων μέν.) γράφεται ἐν ἐνίοις, ἀρχὴν μέν, τουτέστι πάντως. κατὰ τὰ (a) σοφόκλεα, μὴ φῦναι τὸν ἅπαντα νικᾷ λόγον, τὸ δ' ἐπεὶ φανῇ, βῆναι κεῖθεν, ὅθεν περ ἥκει, πολὺ δεύτερον, ὡς τάχιστα. ἔστι δ', ὁ λόγος, ὡς διηγήσατο ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ Εὐδήμῳ, ἢ περὶ ψυχῆς ἐπιγεγραμμένῳ, καθάπερ φησὶ Πλούταρχος ἐν τῷ πρὸς

Ἀπολ-

ἀπολλώνιον (b) παραμυθητικῷ, τοῦ σιληνοῦ, ὃ ὑπὸ μίδου συλληφθέντος, καὶ ἀναγκασθέντος εἰπεῖν, τί βέλτιον τοῖς ἀνθρώποις, καὶ τί τὸ πάντων αἱρετώτατον; ἀπεφήνατο γάρ, ὅτι ἄριστον πᾶσι, καὶ πάσαις, τὸ μὴ γενέσθαι. τὸ μέντοι μετὰ τοῦτο, καὶ τὸ πρῶτον τῶν ἄλλων ἀνυστὸν· δεύτερον δὲ, τὸ γενομένους ἀποθανεῖν ὡς τάχιστα. ὁ δὲ ἐπίκουρος, ὥς φησι (c) λαέρτιος, ἀνεσκεύασε τὴν γνώμην οὕτω, εἰ μὲν ὁ εἰρηκὼς τοῦτο εἶπεν ὡς πεπεισθὼς, πῶς οὐκ ἀπέρχεται ἐκ τοῦ ζῆν; ἐν ἑτοίμῳ γὰρ αὐτῷ τοῦτ' ἐστὶν, εἴπερ ἦν βεβουλευμένον αὐτῷ βεβαίως. εἰ δὲ μωκώμενος, μάταιος ἐν τοῖς οὐκ ἐπιδεχομένοις. ἐπαμησάμενον δὲ πολλὴν γῆν κεῖσθαι, ἤγουν ἐπιφορήσαντα χοῦν πολλὴν, τουτέστι ταφέντα ὑπὸ χθονὸς βαθείας.

429. Φῦσαι καὶ θρέψαι.) πρὸς τὰ ἐξ ἱππολύτου, (a)

ὦ πόλλ' ἁμαρτάνοντες ἄνθρωποι μάτην,
τί δὴ τέχνας μὲν μυρίας διδάσκετε,
καὶ πάντα μηχανᾶσθε, κἀξευρίσκετε;
ἓν δ' οὐκ ἐπίστασθ' οὐδ' ἐθηράσασθέ πω,
φρονεῖν διδάσκειν οἷσιν οὐκ ἔνεστι νοῦς.

σώφρονα δὲ λέγει, τὸν μὴ σκαιῶς, μηδὲ ἀνοήτως διαζῶντα.

431. καὶ κακὸν ἐσθλόν.) γράφεται, κἀκ κακοῦ ἐσθλόν. τοὺς δ' ἀσκληπιάδας λέγει, τοὺς ἐμπείρους τῆς ἰατρικῆς. τὸν γὰρ ἀσκληπιὸν, ἀπόλλωνος καὶ κορωνίδος υἱὸν γεγονότα, ἐπὶ τοσοῦτόν φησι δυνάμεως ἐν τῇ ἀκέσει προεληλυθέναι, ὥστε καὶ τοὺς νεκροὺς ἀναστῆσαι· οὗ δ' υἱεῖς δύο, ὡς φησιν ὅμηρος. (a)

ἰητῆρ' ἀγαθὼ, ποδαλείριος ἠδὲ μαχάων.

433. Ἀτηρὰς.) μοχθηρὰς καὶ ἐπιπόνους.

437. Μύθοισι σαόφρ.) τοῖς σώφροσιν, ἤγουν εὐγνώμοις λόγοις τῶν νουθετούντων, καὶ εὐφρονούντων αὐτούς.

Ibid. Ἀλλὰ διδ.) ἀπηγόρευμα ἀντιθετικὸν, ὃ βούλεται ἐναντίως εἰρῆσθαι τοῖς (a) πρότερον. ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἄπ' ἐσθλὰ μαθήσεαι, ὁ ἐν τῷ (b) μένων σωκράτης. ἀλλ' οὐκ ἔστιν. ὁ γὰρ κακὸς οὐκ ἂν σπουδαῖος δύναιτ' εἶναι κακός γ' ὤν. εἴη δ' ἄν, εἰ σπουδάζοι γενέσθαι ἀγαθός. ἡ γοῦν παραίνεσις, ἀεὶ τῶν ἀγαθῶν ἔχεο, καὶ κακοῖσι δὲ μὴ προσομίλει, οὐδὲν προσήκει τοῖς κακοῖς, ἀλλὰ τοῖς φιλαγάθοις, τουτέστι τοῖς σπουδαίοις, οἷς ἔτι νοῦς ἔνι. ὁ δὲ νοῦς οὗτος ἡ τῆς ἀρετῆς ἐπιθυμία καὶ μελέτη ὑποληπτέος. οὕτως εὖ εἴρηται ἑκάτερον τούτων. τὸ δ' ἔγεντο, κατὰ συγκοπὴν, ἀντὶ τοῦ ἐγένετο. μέμνηται τούτων καὶ ὁ σταγειρίτης, ἐν τῷ κ. τῶν νικομαχείων ἐν τούτοις. εἰ μὲν οὖν ἦσαν οἱ λόγοι αὐτάρκεις πρὸς τὸ ποιῆσαι ἐπιεικεῖς, πολλοὺς ἂν μισθοὺς καὶ μεγάλους δικαίως ἔφερον, κατὰ τὸν θέογνιν, καὶ ἔδει ἂν τούτους πορίσασθαι.

439. Νήπιος.) κατὰ πολυπραγμοσύνης. ἔστι δὲ τοῦτο τῆς δημώδους κουφότητος, καὶ τοῖς πολλοῖς τῶν ἀνθρώπων κοινὸν, λαλεῖν δὲ καὶ ἐπισκέπτεσθαι μὲν τὰ ἀλλότρια, τῶν δ' ἰδίων ἐπιλαθέσθαι τε καὶ ἀμελεῖν. ἀφ' ἧσπερ ματαιοφροσύνης ἀποστρέφων ὁ σωκράτης τοὺς ὁμιλοῦντας αὐτῷ, ἐκέλευεν ἀεί που ζητεῖν ἕκαστον, (a)

ὅττι τοι ἐν μεγάροισι κακόν τ' ἀγαθόν τε τέτυκται.

καὶ μὴ ἐγχάσκειν τοῖς ἤτοι ὑπὲρ ἡμᾶς γινομένοις, ἢ ἀλ-
λοτρίοις ὑπάρχουσι. τὸ δ' ἐπιστρέφεται τὸν αὑτοῦ νοῦν, προσ-
έχει τὸν νοῦν ἑαυτῷ· ἤγουν στρέφεται, τουτέστιν ἀφορᾷ πρὸς τὸν
ἴδιον νοῦν, ἐκδέξαιτο δ' ἄν τις τὴν γνώμην καὶ κατὰ τῶν ἀεὶ
βουλομένων μὲν, καὶ δυναμένων ἔσθ' ὅτε συμβουλεύειν
τοῖς ἄλλοις, ἑαυτοῖς δ' οὔ.

441. οὐδείς τοι φέρτ.) ὑποθήκη περὶ τῆς ἀνεξικακίας
καὶ ὑπομονῆς. φέρεται δὲ καὶ τοῦ ἀρχιλόχου, (a) ἐν ᾧ φησὶν,
ὅτι θεοὶ ἐπ' ἀνηκέστοισι κακοῖσι τὴν τλημοσύνην ἐπέθεσαν. παραινεῖ
γοῦν φέρειν γενναίως, καὶ κατὰ τὸν ὅμηρον, (b) τετληότι θυμῷ,
ὅ, τι ἂν θεὸς διδῷ, καθάπερ καὶ ἐν τοῖς ἀνωτέρω (c)
παρεκελεύσατο.

447. Εἴ μ' ἐθέλ.) καύχησις περὶ τοῦ πιστοῦ καὶ εὐστα-
λοῦς, καὶ ἀπλάστου τῆς γνώμης. κέχρηται δὲ μεταφορᾷ, ἣ καὶ
ἐν τοῖς ἄνω (a) τοῦ καθαροῦ μὲν χρυσοῦ, δοκιμαζομένου δὲ
τῇ παρατρίψει πρὸς οὐ τοιοῦτον, ἢ καὶ πρὸς ἄλλο τι τῶν
μετάλλων. ὁ δὲ ἄπεφθος χρυσὸς, οὔτ' ἰῷ ποτε, οὔτε εὐρῶτι
μολύνεται.

453. Ἄνθρωπ.) περὶ σωφροσύνης, καὶ τοῦ γνῶθι σαυτὸν,
(a) παράγγελμα. ἄνοια γὰρ ἐσχάτη, τὸ δοκεῖν φρονεῖν ἄ-
φρονα ὄντα. πάλιν δὲ ὁ σώφρων ἐνταῦθα εἴρηται, ὁ εὐ-
γνώμων καὶ φρόνιμος, τὸ δὲ ζηλωτὸς, (b) ὁ μακάριος
νομιζόμενος, καὶ παρὰ πᾶσι τιμῆς ἄξιος.

457. οὔτοι συμφ.) περὶ τῶν ἀσυμφώνων συζεύξεων πε-
ποίηται ταῦτα, καὶ μετέφρασέ πως τῶν κωμικῶν τις θεό-
φιλος, ὡς (a) ἀθηναῖος ἐξέθηκεν ἐν τῇ ιγ'. οὕτως·

οὐ συμφέρον νέα ἐστὶ πρεσβύτῃ γυνή.
ὥσπερ γὰρ ἄκατος οὐδὲ μικρὸν πείθεται
ἐνὶ πηδαλίῳ, τὸ πεῖσμ' ἀπορρήξασα δὲ
ἐκ νυκτὸς ἕτερον λιμέν' ἔχουσ' ἐξευρίσκει.

τὸ δὲ σύμφορον, λυσιτελὲς καὶ ἁρμόδιον.

459. οὐδ' ἀγκύρας ἔχουσιν.) οὐ κατέχουσιν, φησι, ἐκείνην τὰ δεσμὰ τοῦ γάμου, ὥσπερ οὐδὲ πλοῖον ἐνίοτε αἱ ἄγκυραι, ἀλλ' ἀπορρήξασα τὸ πεῖσμα ἄλλοσέ ποι διὰ νυκτὸς ἄπεισι, ἡ στέργουσα γέροντος ἀνήρ. τὸ γοῦν λεγόμενον,(a) τὴν κατὰ σαυτὸν ἔλα, οὐ μόνον περὶ ἀξίας, ἀλλὰ καὶ περὶ ἡλικίας, ἐκδεκτέον ἂν εἴη.

461. Μήποτ' ἐπ' ἀπρήκτ.) καταστατικὰ τάδε ἐπιθυμίας. οὐ γὰρ ἐᾷ προσέχειν τὸν νοῦν τοῖς ἀνηνύτοις, καὶ ἐφίεσθαι τῶν ἡμῖν ἀδυνάτων διαπράξαι. ἄπρακτα γάρ φησι τὰ τοιαῦτα, καὶ ὧν οὐδεμία ἄνυσις. τὰ ἀνήνυτα. τὸ δὲ μενοινᾷ, ἐπιτρέπει, ἢ μέριμναν καὶ φροντίδα ἐπίτρεπε.

463. Εὐμαρέως τοι.) λέγει, ὅτι πᾶς βίος ἀνθρώπινος ἐπίπονός ἐστιν. (a) τὰ δὲ καλὰ δύσκολα, καὶ χαλεπά, κατὰ τὴν παροιμίαν. ὁ δὲ νοῦς· οὐδὲν χρῆμα διδόασιν οἱ θεοὶ τοῖς ἀνθρώποις, τουτέστιν οὐδὲν ἁπάντων. πορίζεται ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ (ὅτι γὰρ τὰ συμβαίνοντα τοῖς ἀνθρώποις (b) θεόσδοτα εἰρήκασιν οἱ παλαιοί, δῆλον.) οὔτε μέγα, οὔτε σμικρόν, οὐδὲ σπουδαῖον, οὔτε φαῦλον, ἀμαρῶς, ἤγουν ῥᾳδίως καὶ ἀπόνως. μοχθεῖν γὰρ βροτοῖσιν ἀνάγκη, καὶ κατὰ τὴν τοῦ σοφοκλέους ἠλέκτραν, (c)

πόνου

ποίην τα χωρὶς ἐδὲν ἐυτυχεῖ.

τὸ γὰρ δειλὸν, ἐνταῦθα τὸ φαῦλον, καὶ ἀδόκιμον, καὶ εὐτελές. οὐκ ἔστι δὲ ταῦτ' ἐναντία τοῖς ἡσιοδείοις, (d) ὅτι

— τὴν κακότητα καὶ ἰλαδὸν ἔστιν ἑλέσθαι,
τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν.

ἀλλὰ διδάσκει τοῦτο μᾶλλον, ὅπερ καὶ αὐτὸς ἡσίοδος, ὅτι ἐργεῖν δεῖ πανταχοῦ· καὶ ὅτι θεοὶ στυγέουσι ἀεργοὺς. οὐκ ἄρα διδόασί τι τοιούτοις. καὶ (e) ὅτι χρὴ ἔργον ἐπ' ἔργῳ ἐργάζεσθαι. ὅσῳ δ' ἂν πρᾶγμα χαλεπώτερον γένοιτο, τόσῳ μᾶλλον ἔνδοξον ὑπάρχει. ἔχει, φησὶν, χρῆμα ἅπαν κῦδος ἐπὶ χαλεπῇ πράξει· τουτέστι, μετὰ πόνου, καὶ δαπάνης, καὶ δυσχεριῶν γινόμενον.

465. Ἀμφ' ἀρετῇ.) παραίνεσις περὶ τῆς τῆς ἀρετῆς, καὶ μάλιστα τῆς δικαιοσύνης ἐπιτηδευμάτων· καὶ ὅτι μὴ χρὴ τὸ αἰσχρὸν κέρδος προτιμῆσαι τῆς δικαιοπραγίας.

467. Μηδένα τῶνδε.) συμποτικὸν παράγγελμα, καὶ ὑποθήκη περὶ φιλανθρωπίας. προσπεφώνηται δὲ σιμωνίδῃ. εἴρηται δὲ παρὰ τοῦτο, (a)

χρὴ ξεῖνον παρεόντα φιλεῖν, ἐθέλοντα δὲ πέμπειν.

472. Πᾶν γὰρ ἀναγ.) οὐ λυπηρὸς, φησιν, εἴης τοῖς φίλοις, εἴης δ' ἂν εἴ τινα οὐ παρὰ γνώμην τι ποιῆσαι ἂν ἀνάγκην προσφέροις ἂν αὐτοῖς. τὸν δὲ στίχον τοῦτον (a) ἀριστοτέλης πού παραχθεὶς, ἀναφέρει πρὸς εὔηνον, ὥστε ὑπολαμβάνειν τινὰ τοῦθ' ἅπαν τοὐπίγραμμα πεποιηκέναι ὑπ' ἐκείνου. ἐγένετο δὲ Εὔηνος ποιητὴς ἐλεγειογράφος, πάριος τὸ γένος. καὶ φανερόν ἐστιν, ὅτι διαφόρων τινῶν ποιήματα

συνεσκευάσθη ἐν τῷδε τῷ βιβλίῳ, συντεθέντα καὶ παραβληθέντα ὡς ἔτυχε.

473. Τῷ πίνειν.) παράστασιν, ἤγουν ἐγγὺς περιφέρων ὁ οἰνοχόος τὴν κύλικα ἐγχειριζέτω.

474. οὐ πάσας.) ἡδονικὴ γνώμη, κατὰ τὸ (a) ἐξ ἀλκήστιδος,

εὔφραινε σαυτὸν, πῖνε. τὸν καθ' ἡμέραν
βίον λογίζου σόν.——

ἀπολαύου, φησὶ, τῆς οἰνοποσίας, παρεχούσης τῆς τύχης. οὐ γὰρ ἀεὶ παραγίνεται ἐξουσία τοῦ εὐπαθεῖν.

476. Ὕπνου λυσικάκου.) διὰ τὴν τῶν κακῶν λήθην, οἷον λαθίπονος καὶ λαθικηδὴς τίς ὤν. καὶ ὅμηρος (a) ὀδυσσ. ψ'.

——ὅτε οἱ γλυκὺς ὕπνος
λυσιμελὴς ἐπόρουσε λύων μελεδήματα θυμοῦ.

477. Δείξω δ' ὥς.) παράδειγμα γενήσομαι ἡδείας καὶ χαριέσσης οἰνοποσίας, φυλάξας τοῦ πίνειν τὸ μέτριον. ἐν δὲ τῇ δεκάτῃ (a) τῶν δειπνοσοφιστῶν οὕτως ἔκκειται τὸ πεντάμετρον·

οὔτε τι νήφων εἰμ', οὔτε λίαν μεθύων.

479. Ος δ' ἂν ὑπερβ.) περὶ τῆς ἀμετροποσίας ἐπιζήμια ἐπὶ ψόγῳ τῆς μέθης κατέλεξε.

480. Τῆς αὐτοῦ.) κατὰ τὸ ὁμηρικὸν ὀδυσσ. ξ'. (a)

καί τι ἔπος προέηκεν ὅπερ τ' ἄῤῥητον ἄμεινον.

καὶ ἐν τῇ ὀδυσσ. φ'. λέγεται, ὅτι οἶνος (b)

βλάπτει, ὃς ἄν μιν χανδὸν ἕλῃ, μηδ' αἴσιμα πίνει.

καὶ ἀθήναιος ὁ ἀθηναῖος ἐν τῇ ί. (c)

ὄντως

οἶνος καὶ φρονέοντας ἐς ἀφροσύνην ἀναβάλλει.

ὁ δὲ νοῦς· ὁ καθ' ὑπερβολὴν χρώμενος τῇ οἰνοποσίᾳ, οὐκέτι κρατεῖ τῆς ἰδίας γνώμης, ἀλλ' ὑπεξούσιος γένηται τῇ μέθῃ, καὶ λαλεῖ σφαλερὰ, καὶ οἷα φαίνεσθαι αἰσχρὰ τοῖς νήφουσι. τὸ γὰρ εἴδεται, φαίνεται, εἴη ἄν. ἐν ἄλλοις δὲ γράφεται, καὶ νήφουσιν γίνετ' αἰσχρά.

483. Τὸ πρὶν ἐὼν σώφρων τότε νήπι.) τότε, ἤγουν μεθυσθεὶς, νήπιος καὶ ἠλίθιος γίνεται, ἐπιεικὴς ὢν ἐν τῷ πρόσθε χρόνῳ. παρ' ἀθηναίῳ δὲ, τὲ καὶ ἤπιος.

Ἀλλὰ σὺ ταῦτα.) παραίνεσις, ὅτι φευκτέον τὸ μεθύσκεσθαι, τὸ δ' ὑπερβολάδην, ἐς ὑπερβολὴν καὶ ἀμέτρως βούλεται. ὁ δὲ νοῦς· φύλασσε τὸ μέτρον ἐν τῷ πίνειν, μή πως ἐξενεχθεὶς εἰς μέθην, τῆς ἀκρασίας ἀνδράποδον γένοιο, δουλεύων καθ' ἡμέραν τῇ γαστρὶ, καὶ βιαζόμενος ὑπὸ τῆς ἀκολασίας.

484 Ἀλλ' ἢ πρίν.) παρ' ἀθηναίῳ οὕτως,

πρὶν μεθύειν δ' ἄρξῃ γ' ἀπανίστασο.

ἔστι δὲ ἡ παραίνεσις καὶ παρ' ἰσοκράτῃ, (a) ἐξανίστασθαι πρὸ μέθης.

487. ἢ παρεὼν μὴ πῖνε, σὺ δ' ἔχεις τοῦτο μάταιον κωτίλλεις ἀεί.) σὺ, φησιν, ἀεὶ παρὰ τὸν πότον πολλὰ πάνυ ἀγορεύεις, καὶ ἔχεις τοῦτον τρόπον τινὰ μάταιον καὶ κοῦφον, ἔνθεν δῆτα παραγίνεταί σοι τὸ πολλάκις μεθύσκεσθαι. εἴρηται δὲ παρὰ τοῖς παλαιοῖς (a) κυλικηγορεῖν, τὸ ἐπὶ κύλικι ἀγορεύειν. τὸ δὲ κωτίλλειν, σημαίνει συμμιγεῖς λόγους ποιεῖσθαι, καὶ διαλαλεῖν παρὰ πότον. καὶ ἐξέθη-

κεν (b) ἀθλώαιος Φωκυλίδου ἔπη τάδε, (c)

> χρὴ δ' ἐν συμποσίῳ κυλίκων περινισσομενάων,
> ἡδέα κωτίλλοντα καθήμενον οἰνοποτάζειν.

ἔστι δὲ τοῦτο τὸ χωρίον τῶν οὐκ ἀσφαλῶν, καὶ μᾶλλον τῶν ὑπόπτων, καὶ διαφόρως γε ἐν τοῖς ἀντιγράφοις ἐκ-λείμενον. γράφεται γὰρ ἐνιαχοῦ, σὺ δ' αὖ ἔχε. ἀλλαχοῦ δὲ, σὺ δ' οὖν ἔχε. καὶ αὖθις, σὺ δ' ἄλλ' ἔχε. ἡμεῖς δὲ τὰ προγραφέντα ἀγαπῶμεν, ἕως οὗ βέλτιόν τί ποτ' εὕρωμεν.

489. οὐ μὲν γὰρ.) ἐπειδή, φησιν, τῶν κυλίκων αἵπερ φιλοτήσιοι λέγονται, ὅτι φιλίας ἕνεκα προπίνονται, ἄλλη μὲν προσφέρεταί σοι, ἄλλη δὲ ἤδη προσηνέχθη, καὶ ἀπὸ τῆς μὲν ἤδη σπένδεις τοῖς θεοῖς, τὴν δ' ἑτέραν πρόχειρον ἔχεις, ὡς καὶ αὐτὴν ἐξαρύσων ὅσον οὐδέπω. οὕτω γοῦν οὐδεμία λείπεταί σοι πρόφασις τοῦ μὴ πίνειν ἀεί ποτε. ἡ δὲ σπονδὴ ἐπίκλησις ἦν θεοῦ, καὶ προσευχὴ πρὸ τῆς πόσεως. ὡς (a) ὀδ. γ'.

> αὐτὰρ ἐπὴν σπείσῃς τε καὶ εὔξεαι ἣ θέμις ἐστί,
> δὸς καὶ τούτῳ ἔπειτα δέπας, μελιηδέος οἴνου
> σπεῖσαι, ἐπεὶ καὶ τοῦτον ὀΐομαι ἀθανάτοισιν
> εὔχεσθαι. πάντες δὲ θεῶν χατέουσ' ἄνθρωποι.

(b) Φιλοτήσιος δὲ πρόποσις, καὶ φιλοτησία, φιάλη τε καὶ ἡμέρα, ἀπὸ τοῦ ἐν τῷ πίνειν φιλοφρονήσεως ἐλέχθη.

491. Ἀρνεῖσθαι δ' οὐκ.) λίαν κατάφορος ὑπάρχεις ἐπὶ τὸ πιεῖν, καὶ πρόθυμος εἰς τὸ δέξασθαι τὸ προσφερόμενον. ὃς δὲ τοιοῦτός ἐστιν, οἷος πολλὰς ἂν κύλικας ἐκπιὼν, μηδὲν εἴπῃ μάταιον, ἤγουν μωρὸν, ἐκεῖνον ἄξιον

ἡγεῖ-

ἡγεῖσθαι παντάπασιν ἀνίκητον εἶναι, τουτέστι ῥώμην ἔχειν ἀνυπέρβλητον, καὶ ἀκαταγώνιστον.

493. Υμεῖς δ' οὖ.) παραινεῖ τὰς ἐν συνουσίαις ὁμιλίας κοινὰς ποιεῖσθαι, καὶ μὴ ἰδιολογῆσαι, μηδὲ διαστήσασθαι, καὶ ἔχθρας ἐγεῖραι ἐν συμποσίοις.

497. Αφρονος ἀνδρὸς.) ἀποφαίνει τοῦθ' ὅπερ φασὶν οἱ παροιμιαζόμενοι, (a) οἶνος καὶ ἀλήθεια καὶ, ἐν οἴνῳ ἀλήθεια. τῶν γὰρ ὑποπεπωκότων γυμνοῦται τό, τε ἦθος καὶ ἡ γνώμη. καὶ πάντ' ἀνυπόκριτά ἐστι. δοκιμάζεται γοῦν, ὁ τῶν ἀνθρώπων νοῦς δι' οἴνου, οὐχ ἧττον, ἤπερ ἐν πυρὶ χρυσὸς καὶ ἄργυρος. διὰ τοῦτο πινόμενος ἀμέτρως, πολλάκις καὶ τοὺς νομιζομένους σοφοὺς ἀπέδειξεν ὁ οἶνος νηπίους. ἀνδρὸς δὲ πινυτοῦ, τοῦ ἐμπείρου καὶ ξυνετοῦ. τὸ δ' ἤρατο ὑπὲρ μέτρον, ἔσπασεν ἀμέτρως.

503. Οἰνοβαρῶ.) προσπεφώνηται τοῦτο τοὐπίγραμμα ὀνομακρίτῳ ὦ τινι γ' οὖν, καί ἐστι συμποτικὸς ἀστεϊσμός. προσποιουμένου τοῦ γράψαντος ὅτι μεθύει. οἰνοβαρῶ δὲ κεφαλὴν, βαρεῖαν ἔχω κεφαλὴν, ὃ καὶ καρυβαρῶ λέγεται, ὑπὸ τῆς οἰνοποσίας. τὸ δὲ, ταμίας γνώμης, ἤγουν ἐγκρατὴς τῆς γνώμης. τὸ δὲ δῶμα περιτρέχει, τουτέστιν ἰλιγγιῶ καὶ σκοτοδινιῶ. ἀλλὰ πειρηθῶ, ἤγουν πειρηθήσομαι, μὴ δὴ καὶ πόδες πεπεδημένοι εἰσὶ, καὶ νοῦς διεφθαρμένος, ὥστε τι πρᾶξαι διὰ μέθην ἠλίθιον καὶ αἰσχρόν.

509. οἶνος πινόμενος.) γνωμικὴ γνώμη περὶ τῆς οἰνοποσίας, ὅτι κατὰ τὴν χρῆσιν ἀγαθή ἐστι, καὶ κακή.

511. Ἦλθες δή.) κλεαρίστῳ τινὶ προσπεφώνηται τοῦτο τὸ ἐλεγεῖον, φίλῳ μὲν ὄντι, πένητι δέ. καί ἐστι σχετλιαστικὸν μὲν, καὶ δυσφορητικὸν ἐπὶ τῆς ἀμφοῖν πενίας. φιλοφρονητικὸν δ' ὅμως, καὶ ἐπαγγελτικὸν τῆς κατὰ δύναμιν ξενοδοχίας, καὶ μεταδόσεως τῶν παρόντων. ἔσεσθαι δέ φησι σοὶ ἕτοιμα τὰ ἡμέτερα πάνυ προθύμως, καὶ ταῦτ' ἀγαπᾶν σε, καίπερ γλίσχρως ἔχοντα, δεήσει· οὐ γὰρ ἀλλοτρίοις γε χρήσασθαι διεγνώκαμεν. ἔστι δ' ὅμοιον, ὦ λέγει συβώτης ὁμηρικὸς(2) τῷ ὀδυσσεῖ, ὅτι ἔσται

> δόσις αὐτῷ ὀλίγη τε, φίλη τε.

ὀλίγη μὲν, ὡς οἰκέτου· φίλη δὲ, ὡς ἱλαρῶς καὶ ἡδέως παρασκευασθεῖσα. ὁ νοῦς· διαπεραιωθεὶς ὦ κλεάριστε διὰ θαλάσσης πολλῆς, δεῦρο ἐλήλυθας πρὸς πενιχρὸν ἐμὲ, ὢν πένης καὶ αὐτός. ἐγὼ δ' ὅμως κατὰ τὰ τῆς νεὼς ἴκρια καὶ τὰ ἐρετῶν ζυγὰ, ἤγουν τὰς καθέδρας ξένια παραθήσομαί σοι, οἵων τῶν θεῶν παρεχόντων κύριοί γ' ἐσμὲν, χαρισόμεθα δὲ τῶν παρεόντων ἐλευθερίως, ἐκλεξάμενοι τὰ ἄριστα, καὶ οὐδὲν ποιησάμενοι ἀπόθετον καὶ ἀταμίευτον. οὐ μέντοι καὶ ἕνεκα ταύτης τῆς ξενοδοχίας, καὶ τῶν περιεργοτέρων τι, ὧν ἡμεῖς ἐνδεεῖς ἐσμεν, αἰτήσομεν παρ' ἄλλων, ὥστε λαμπροτέραν τὴν ἑστίασιν γενέσθαι. καὶ ἔσται σοὶ μὲν αὐτίκα ξένια παρ' ἡμῶν κατὰ τὰ ἡμέτερα. εἰ δὲ καὶ τῶν φίλων τις πάρεστι ἅμα, κἀκεῖνος συγγενέσθω σοι φιλικῶς, μετά σου κατακείμενος. περὶ δ' ἡμῶν τοῖς ἐρωτῶσί ποτε, μέμνησο τάδ' ἀποκρίνεσθαι, ὅτι τοῦ μὲν ἡμετέρου βίου πρὸς εὐδαιμονίαν ἐξεταζομένου,

διάγομεν χαλεπῶς καὶ ταλαιπώρως, πρὸς δὲ τὴν κακοδαιμονίαν οὐ μεμπτῶς, ἀλλὰ αὐτάρκως καὶ καλῶς. καὶ ὅτι ἕνα μὲν ξένον τῶν πρώτων, οἷος ἂν πατρῷος εἴη, μηδαμῶς βουλοίμην ἀποπέμπειν κενὸν, πολλοὺς δέ τινας προσδέχεσθαι οὐκ ἂν δυναίμην. γράφεται γὰρ ἐνιαχῆ) ξένια δ᾽ πλεόνεσσ᾽ οὐ.

523. οὐ σε ματίην.) ἔπαινος πλούτου. ἔντιμος, φησὶν, ὁ πλοῦτος παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐστὶ καὶ εὔλογόν γε τοῦτο. ῥᾷστα γὰρ οἱ πλουτοῦντες φέρουσι τὰς δυσχερείας τοῦ βίου. ἡ κακότης γὰρ ἐνταῦθα τὰ λυπηρὰ τοῦ βίου δηλοῖ, ὡς καὶ παρ᾽ ἡσιόδῳ. (a)

αἶψα γὰρ ἐν κακότητι βροτοὶ καταγηράσκουσι.

525. Καὶ γάρ τοι.) αἰτιολογικῶς ἐπήνεγκεν, ὅτι τὸ ἔχειν, ἢ ὡς ἐν ἄλλοις, ὁ ἔχων πλοῦτον, ἤγουν τὸ πλουτεῖν καὶ ὁ πλούσιος, ἔοικε καὶ ὁμοιοῦται τοῖς ἀγαθοῖς. τὸ γὰρ πλουτεῖν, ἀγαθὸν εἶναι νομίζεται· καὶ τῷ πλούτῳ, καθ᾽ ἡσίοδον, (a) ἀρετὴ καὶ κῦδος ὀπηδεῖ. ἡ δὲ πενίη δόξαν ἔχει, ὅτι πάροικός ἐστι κακῶν. τοῦτο γὰρ βούλεται, τὸ σύμφορος φέρειν ἀνδρὶ κακῷ. ὡς καὶ ἡσίοδος, (b)

λιμὸς γάρ τοι πάμπαν ἀεργῷ σύμφορος ἀνδρί.

ἤγουν, ὁ λιμὸς πάντως παρέπεται τοῖς ἀεργοῖς. καὶ ἡ πενίη κακοδόξους ποιεῖσθαι εἴωθε. σύμφορος ἄρα εἰς τὸ φέρειν τῷ κακῷ ἡ πενία, τουτέστι, συμπερίφορος καὶ συνακόλουθος.

527. οἴμοι ἐγώ.) σχετλιαστικὸν, ὅτι βραχὺ καὶ ἀστάθμητον τὸ τερπνὸν καὶ ἱλαρῶδες τοῦ βίου, καὶ τὸ ἐν αὐτῷ θα-

λεγὸν καὶ ἡδὺ, ὅτι τάχιστα ἀφανίζεται. οἰμώζω, φησὶν, ἐπὶ φυγῇ τῆς ἀκμῆς καὶ ὥρας σώματος, καὶ ἐφόδῳ τοῦ ἐχθίστου καὶ θανατηφόρου γήρως. ἀντὶ δὲ τοῦ, ἀπαντησαμένης, εἴρηται ἑτερόθι ἐπιούσης.

529. οὔτι τινὰ.) καυχητικὸν τοῦτο, καὶ ἐπιδεικτικὸν πιστότητος. τὸ δὲ δούλιον, ἀντὶ τοῦ δόλιον, ἤγουν δολερὸν, κατὰ ἐπένθεσιν ἐκτατικήν.

531. Αἰεί μοι φίλον ἦτορ ἰαίνεται.) κατὰ τὰ ὁμηρικὰ, (a)

οὐ γάρ ἐγώγε τί φημι τέλος χαριέστερον εἶναι,
ἢ ὅταν εὐφροσύνη μὲν ἔχῃ κατὰ δῆμον ἅπαντα,
δαιτυμόνες δ' ἀνὰ δώματ' ἀκουάζωνται ἀοιδοῦ
ἥμενοι ἑξείης, παρὰ δὲ πλήθωσι τράπεζαι
σίτου καὶ κρειῶν, μέθυ δ' ἐκ κρητῆρος ἀφύσσων
οἰνοχόος φορέῃσι, καὶ ἐγχείῃ δεπάεσσιν.

οἷς παρακολουθῶν (b) ἐπίκουρος, τῆς πολυθρυλλήτου ἡδονῆς εἰσηγητὴς γενέσθαι δοκεῖ. τὸ δ' ἰαίνεται, διαχεῖται μεθ' ἡδονῆς, ἤγουν εὐφραίνεται. εὔφθογγον δὲ λύραν, τὴν εὔφωνον κιθάραν εἶπε.

535. Οὔ ποτε δουλείη.) τοῦτο λέγει, ὅτι καὶ τὰ σώματα ἡ φύσις διάφορα ποιεῖν βούλεται, ὥσπερ τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, τῶν μὲν ἐλευθέρων ὀρθὰ καὶ χρήσιμα πρὸς βίον πολιτικὸν, τῶν δὲ δούλων ἰσχυρὰ πρὸς ἀναγκαίαν χρῆσιν. συμβαίνει δὲ ὅμως καὶ τοὐναντίον, τοὺς μὲν τὰ σώματα ἔχειν ἐλευθέρων, τοὺς δὲ τὰς ψυχὰς, καθάπερ φησὶν (a) ἀριστοτέλης. ἔστιν ἄρα ἡ γνώμη τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συμβαινόντων.

539. ὅτις ἀνὴρ.) εἰ μὴ παντάπασί, φησι, σφαλλόμενος τῇ διανοίᾳ, οὐκ ἂν εἴη, ὅστις ἑκὼν περιϊστάναι βούλοιτο κακὸν εἰς ἑαυτόν. ἔστι δέ πως σύμφωνον τὸ λεγόμενον ταῖς πλατωνικαῖς διαλέξεσι περὶ τοῦ (a) οὐδεὶς ἑκὼν πονηρός. οὐδὲν ἄρα διαπράττονται οἱ ἄνθρωποι ἐπ' ἰδίαις συμφοραῖς, καὶ τῷ ἑαυτῶν ὀλέθρῳ· οὕτω δὴ νοήσαντες, ὅτι κακῶς ἑαυτοὺς διαθέσθαι ἐθέλουσιν. ὁ γὰρ καὶ τιμωρούμενος ἑαυτὸν ἐν (b) κωμῳδίᾳ, καὶ ὁ ἀνελὼν (c) ἐν τραγῳδίᾳ, οὕτω ποιεῖ, ὑπηρετῶν τῇ δόξῃ, ὅτι δέον ἐστὶ γενέσθαι ταῦτα. τὸ δὲ δέον δηλονότι ἐπὶ τὸ ἀγαθὸν ἀναφέρεται.

541. Δειμαίνω.) οἱ κένταυροι ὕβρει καὶ παροινίᾳ προαχθέντες εἰς μανίαν, ἀπώλοντο. ὁ δὲ παρ' ὁμήρῳ ἀντίνοος, (a) ὀδ. φ. τῆς τῆς ἀπωλείας ἀρχὴν ἐπὶ τὸν εὐρυτίωνα ἀναφέρει,

—— ὃς ἐπεὶ φρένας ἄασεν οἴνῳ
μαινόμενος κάκ' ἔρεξε δόμον κατὰ πειρίθοοιο. καὶ ἑξῆς,
ἐξ οὗ κενταύροισι καὶ ἀνδράσι νεῖκος ἐτύχθη. εἴρηκε δὲ

ὠμοφάγους τοὺς κενταύρους, οἷον θηριώδεις. καὶ φῆρας (b) παρ' ὁμήρῳ βούλονται θῆρας εἶναι, κατὰ μεταστοιχείωσιν.

543. χρὴ μὲ παρά.) χρή, φησιν, ὦ Κύρνε, σταθμώσασθαι καὶ διαγνῶναι περὶ τῆς προκειμένης δίκης, καὶ ἴσα νέμειν ἐμὲ τοῖς τε ἀπ' οἰωνῶν καὶ τοῖς ἐκ τῶν ἱερείων μαντευομένοις. ἵνα μὴ ὀνειδισθῶ ὡς ἁμαρτὼν τοῦ ἀληθοῦς.

547. Μηδένα πω.) ἀπαγορευτικὸν βίας καὶ ἀδικίας, καὶ ὑποθετικὸν τοῦ εὐποιεῖν καὶ δικαιοπραγεῖν. ὁ νοῦς· μὴ

γίνου

γίνε βιαστὴς ἄδικος, μηδὲ προσοίσῃ βίαν τινὶ κακοεργῶς. μηδὲ τοὺς ἐν κακοῖς κειμένους προπηλάκιζε, καὶ βλάπτε, ἀλλὰ σπούδαζε τὸν εὐεργετεῖν τοὺς ἀνθρώπους. τοῦτο γὰρ κάλλιστον ἔργον τῆς δικαιοσύνης. σημειωτέον δὲ τὸ δεξιόπισον. δεξιῶν γὰρ λέγεται, ὡς ἀμείνων καὶ βελτίων. μεταπέπλασται γοῦν τὸ συγκριτικόν.

549. Ἄγγελος ἀφθ.) πρὸς ἀνδρείαν ἐποτρύνει τραπέσθαι τῶν ἑταίρων, καλούσης κοινῆς χρείας. ὁ δὲ νοῦς· ἄφθογγος ἄγγελος, ἡ φρυκτωρία μεταφορικῶς, ἀγγέλλουσα μὲν πρόσοδον πολεμίων, ἄνευ φωνῆς δέ. ἔθος δὲ ἦν ἀπὸ τῶν πύργων καὶ ὀρεινῶν τόπων σημεῖα διὰ πυρός τοιαῦτα παρασκευάζεσθαι, καὶ αὗται (a) φρυκτωρίαι ἐκλήθησαν, καὶ φρυκτωρεῖν τὸ σημαίνειν ἔφοδον πολεμίων. ἐπερχομένων οὖν, φησι, τῶν πολεμίων, τῷ τε ἵππῳ ἐπιβαίνειν καὶ ἀμύνεσθαι τῇ πατρίδι καιρός. οὐ γὰρ μακρὰν που ἄπεισιν οἱ πολέμιοι. καὶ οὐ πολλὴν ὁδὸν πορεύσονται διανύσαντες οἱ ἵπποι, ὅτι τοῖς πολεμίοις ἐντυχήσουσι, εἰ μὴ τῆς γνώμης πάντως ἁμαρτάνω. τὸ ὠκυπτερύγεσσι, (b) μεταφορικὸν, ἀπὸ τῆς τῶν ὀρνέων πτερώσεως, δι᾽ ἧς τὸ ὠκὺ δείκνυται δρόμου ἱππικοῦ. ἐν ἄλλοις δὲ, ταχυπτέρνοις, ἤγουν ταχύποσιν, ἁπλῶς. ὠκύδρομος γὰρ ὁ ἵππος.

555. Χρὴ τολ.) ὑποθῆκαι εὐσεβοῦς ἀνεξικακίας.

557. Φράζεο κινδ.) ὅτι τὸ μέσον ἄριστον, κἀνταῦθα ἀπεφήνατο. καὶ ὄντος ἐπικινδύνου τοῦ φυλάξαι αὐτὸ, παρακελεύεται διὰ τοῦτο φράζεσθαι καὶ σκέπτεσθαι. καὶ

ἐγκρα-

ἐγκρατῆ εἶναι αὐτὸν αὐτοῦ πάντοτε. ἡ δὲ παροιμία, ὁμηρική, Ἰλ. κ. (a)

νῦν γὰρ δὴ πάντεσσιν ἐπὶ ξυροῦ ἵσταται ἀκμῆς,
ἢ μάλα λυγρὸς ὄλεθρος ἀχαιοῖς, ἠὲ βιῶναι.

ὀξεῖα φησὶ ῥοπὴ καὶ ἐπικίνδυνος τοῦ καιροῦ. πρόσεχε τοίνυν τὸν νοῦν, ὥστε μὴ σφαλῇς, οὔτε τῆς τύχης εὖ παρεχούσης, οὔτε παραγενομένων δυσχερειῶν τινῶν. ἄριστον δὲ ἐν τῷ βίῳ, (b) μήτε πλούσιον ἄγαν γίνεσθαι, μήτε πένητα.

561. Εἴη μοι.) εὔχεται τὰ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ γίνεσθαι, ὥστε καὶ κατέχειν, καὶ μεταδοῦναι τοῖς φίλοις.

563. Κεκλῆσθαι δ' ἐς.) ἀποτομώτερόν πως ἐμπέπλεκται ταῦτα, ὥστε ὑπόνοιαν εἶναι λείπειν τι ἐνταῦθα. ὁ δὲ νοῦς ὅμως φανερός. χρὴ κεκλῆσθαι εἰς δαῖτα, καὶ παρέζεσθαι τοῖς ἐσθλοῖς· ἤγουν κεκλημένον σε εἰς δαῖτα χρεών ἐστι ὁμιλίαν ζητεῖν τῶν ἐσθλῶν καὶ σοφῶν, ὑφ' ὧν ἀγαθόν τι μάθοις ἄν, κατὰ τὰ πρότερον (a) ῥηθέντα, ἀλλ' ἀεὶ τῶν ἀγαθῶν ἔχεο.

567. Ἥβῃ τερπόμενος.) συμφωνεῖ πως ταῦτα τοῖς σαρδαναπαλείοις,

εὖ εἰδὼς ὅτι θνητὸς ἔφυς, σὸν θυμὸν ἄεξε
τερπόμενος θαλίῃσι, θανόντι σοι οὔ τις ὄνησις.

καὶ τοῖς λοιποῖς, ἐκκειμένοις παρ' ἀθηναίῳ ἐν τῇ ὀγδόῃ (a) τῶν δειπνοσοφιστῶν, ὅπου καὶ κωμικοῦ τινος ἰαμβεῖα ἐξέθηκε τάδε,

πᾶσιν δὲ θνητοῖς βούλομαι παραινέσαι,
εὐφημερεῖν ζῆν ἡδέως. ὁ γὰρ θανὼν

e τὸ μη-

τὸ μηδὲν ἐστι, καὶ σκιὰ κατὰ χθονός.
μικροῦ δὲ βιότου ζῶντ' ἐπαυρέσθαι χρέων.

ἐν δὲ τῇ (b) ιβ'. ὁ ἀθηναῖος αὖθις τοῦ σαρδαναπάλου μνησθεὶς, καὶ ὅμοιά τινα διηγήσατο περὶ τοῦ νίνου. ὁ δὲ νοῦς σαφής.

571. Δόξα μὲν ἀν.) τὸ δίστιχον τὴν οἴησιν ἢ δόκησιν ἀναστέλλει. ὥστε παραδεκτέον κατὰ τῆς κενοδοξίας, ἐπιπολαζούσης ἐν τῷ βίῳ, καὶ φέρεται τοῦ τίμωνος (a) τόδε,

ἄνθρωποι κενεῆς οἰήσιος ἔμπλεῳ ἀσκοί.

Φησὶ δὲ, ὅτι τὸ δοκεῖν ἔχειν, κακὸν· τὸ δὲ πείρᾳ καταλαμβάνειν, ἀγαθόν. καίτοι πολλῶν κενῇ δόξῃ ἐμφιλοχωρούντων.

573. εὖ ἔρδων εὖ πε.) παρακέλευσις πρὸς τὸ εὐποιεῖν. ὁ γὰρ εὖ ἔρδων ἄλλους, φησὶ, καὶ εὖ πράξειεν ἂν εὐεργετηθεὶς, κατὰ τὸ, (φίλοις ἐπαρκῶν τῶν ἴσων τεύξῃ ποτέ.) ἃ δὲ ἔπαθον οἱ ἄνθρωποι ἤτοι εὖ ἢ κακῶς, ἐκεῖνα καὶ λόγοις ἐμφανίζειν καὶ κηρύσσειν εἰώθασι. τὸ ἰάλλεις, ἑτοιμάζεις, ἢ προτίθης.

575. οἱ μὲ φίλοι.) μέμφεται ὁ ποιητὴς τοῖς βουλομένοις ἀνάγκην προσφέρειν τοῖς φίλοις, ὥστε ἀγαπᾶν καὶ μισεῖν οὓς ἂν αὐτοὶ ἐθέλωσιν. ἐγώ, φησιν, ἐπειδὴ φεύγω μὴ προσκροῦσαι τοῖς ἐχθροῖς, ἀπολείπομαι ὑπὸ φίλων. χοιράδες δ' εἰνάλιαι, εἰσὶν αἱ θαλάσσιαι καὶ ὕφαλοι σκοπελοί.

577. Ῥήδιον ἐξ ἀγαθοῦ θεῖναι κακὸν, ἢ ἐκ κακοῦ ἐσθλόν.) ῥᾴων, φησίν, ἐστι καὶ κατάντης ἡ μεταβολὴ ἡ ἐξ ἀγαθοῦ

εἰς

εἰς τὸ κακὸν· δυσχερὴς δὲ καὶ προσάντης, ἡ ἐκ τοῦ κακοῦ εἰς τἀγαθόν. καὶ ἐπιφέρει γνώμην ἀποκρουστικὴν ἀκαίρου παραινέσεως. αὐτὸν γάρ τοι λέγει συνιέναι, καὶ οὐκ ἔχειν χρείαν τοῦ διδάσκοντος. τὸ δὲ ἢ ἐκ κακοῦ, ἢ ἐκ κακοῦ.

579. Εχθαίρω κακὸν.) εἴπομεν (a) πρότερον, ὅτι ἐκ διαφόρων ποιημάτων συνεσκευάσθη τὸ βιβλίον. ἔστι τοίνυν καὶ τοῦτο ἀπόσπασμά τι, οὐκ εὖ οἶδ' ὅθεν, μεμψεώς τινος γυναικείας περὶ τοῦ μὴ καθαρῶς φιλοῦντος. ὃν καὶ αὐτή φησι παρέρχεσθαι, καὶ ἐν οὐδενὶ θέσθαι λόγῳ, ἀλλὰ κούφως καὶ ταχέως ἀναπταμένην παραμείψεσθαι ἐθέλειν, δίκην ὀρνιθίου μικροῦ καὶ εὐπετοῦς.

581. Εχθαίρω δὲ γυναῖκα.) ξυλλαβὼν ἀμφοτέρας φύσεως, τὸ αἰσχρὸν ἀπεδίωξεν ἐνταῦθα. τὸ δὲ ἀροῦν ἀλλοτρίαν ἄρουραν, εὐσχήμως μεταφέρων (a) ἠνίξατο διὰ τούτου τὰς μοιχείας.

583. Αλλὰ τὰ μὲν.) παραίνεσις πολύχρηστος ἐν τῷ βίῳ. τὰ γὰρ πεπραγμένα οὔποτ' ἂν ἀποίητα γένοιτο. μάτην δὲ λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν ἐπὶ τῶν ἀδυνάτως ἐχόντων ἀνακεκλῆσθαι, ἀνόητον. τὸ δὲ γεγενημένον οὐκέτ' ἀρ-ρεκτον, κατὰ (a) σιμωνίδην. λείπεται ἄρα τοῖς νοῦν ἔχουσι τῶν ἀνθρώπων, τὸ εἰς τὸ πρόσθεν βλέπειν, καὶ ὥσπερ ἐν πλώσει κύβων πρὸς τὰ πεπτωκότα θέσθαι τὰ πράγματα, κατὰ τὸν (b) πλάτωνα. καὶ μὴ εἶναι ἀκινήτους ἐν κακοῖς, οὐδὲ κεῖσθαι πεσόντας, ἀλλ' ἀκεῖσθαι θᾶσσον.

(c) ἀκεσταί τοι φρένες ἐσθλῶν. γράφεται δὲ ἐνταῦθα, ἀμήχανον ἔτ' ἐστὶ· ἢ ὡς ἐν ἄλλοις, ἀμήχανόν ἐστι.

585. Πᾶσίν τοι κίνδ.) λέγει, ὅτι τὸ μέλλον (a) ἀφανὲς ποῖ προβήσεται. καὶ ὅτι πολλ' ἀναστρέφει θεὸς, κατ' (b) εὐριπίδην. οὐδεὶς, φησὶν, ἐν ἀρχῇ τῆς πράξεων

ἔγνω τὴν ἔκβασιν καὶ τὸ τέλος.

ὥσπερ οἱ πλέοντες οὐκ οἴδασιν, εἰ ἐπὶ τὸν τόπον ἐνεχθήσεται ἡ ναῦς, εἰς ὃν ἐλπίς ἐστι παραγενέσθαι. τὸ σχήσειν, ναυτικὸν ῥῆμα. ἀριστοφάνης (c) βατράχοις, ποῦ σχήσειν δοκεῖς; τουτέστι ἐν τίνι λιμένι τὴν ναῦν ὑπὸ σοῦ οἴει καθορμισθήσεσθαι. ὅτι δὲ παρ' ἐλπίδα καὶ εὐτυχοῦσι καὶ δυστυχοῦσι πολλοὶ, μεμαρτύρηται πλείστοις καὶ λόγοις καὶ ἔργοις. περιτίθησι δὲ ἐνίοτε ὁ θεὸς τῷ κακῶς ποιοῦντι, ἤγουν πράττοντι κατὰ πάντα τὴν εὐτυχίαν, ἣν ἐκάλεσεν ἀγαθὴν συντυχίαν, ἤγουν τυχὴν χρηστὴν, παρ' ἣν, φησι, τῆς ἀφροσύνης ἀλλοτρίους δοκεῖν εἶναι τοὺς ἀνθρώπους. κρίνεται γὰρ σχεδὸν ἅπαντα κατὰ τὸ ἔσχατον ἔκβαν, ὥς φησι (d) δημοσθένης. γράφεται δὲ ἐν ἐνίοις, ἀντὶ τοῦ προνοήσας, προορήσας· καὶ ἀντὶ τοῦ ποιοῦντι, ἔρδοντι· καὶ ἀντὶ τοῦ τίθησι, δίδωσι. φέρεται δὲ καὶ ταῦτα ἐν τοῖς (e) σολωνείοις, καὶ γράφεται ἐν ἐνίοις,

τῷ δὲ καλῶν ποιοῦντι θεὸς καλὰ πάντα τίθησι.

591. Τολμᾶν χρὴ.) παραίνεσις τοῦ μετριοπαθεῖν ἐπ' ἀμφότερα. λέγει δὲ, ὡς καὶ πρότερον, δόσιν εἶναι τῶν τε κακῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν. ἀναστέλλει δὲ τὴν κουφότητα

τῶν

τῶν φρενῶν, εὐθὺς ἤτοι ἀπογινωσκόντων ἡμῶν ἐν κακοῖς τὴν σωτηρίαν, ἢ ἐν ἀγαθοῖς ὑπερηφανέντων, καὶ μηδὲν ἔτι δεινὸν πείσεσθαι οἰομένων. καὶ καλῶς δὲ τὸ τέλος ὁρᾶν ἐν πᾶσιν. τοὺς τε γὰρ πεπτωκότας ἔσθ᾽ ὅτε ἀνορθοῖ ὁ θεὸς, καὶ ταχὺ τὸν εὐτυχῆ μετέβαλε δαίμων, φησὶν (a) εὐριπίδης. νοσῶν δὲ, ἀλγῶν καὶ ὀδυνώμενος.

595. Αἰθέρος. ἀλ.) ἐγράφη τάδε πρός τινα ἀηδῆ ὁμιλήτην, καὶ λέγει) περὶ ἐνίων, ὅτι διαμείναιεν ἂν φίλοι μάλιστα μακρὰν διαστάντες. εἰσὶ γάρ τινες τοῖς τρόποις ἀπληστότεροί πως, καὶ οἷοι ῥᾷστα προσκρούειν οἷς μάλιστα συγχρῶνται. ἐμπέπλεκται δ᾽ ἡ γνώμη, ἐμφαίνουσα, ὅτι καὶ οἱ φιλοῦντες κόρον λαμβάνουσί ποτε τῆς μετ᾽ ἀλλήλων συνηθείας, κατὰ τὸ ὁμηρικὸν, (a)

πάντων μὲν κόρος ἐστὶ, καὶ ὕπνου καὶ φιλότητος.

ἐξαίρει δ᾽ ὁ ποιητὴς τοῦ λόγου ἐνταῦθα τὸν πλοῦτον, ὃν πρόδηλός ἐστι θαυμάζων καὶ ὑπερεπαινῶν πανταχοῦ. χαπλέον γὰρ τὸ πεντάμετρον οὕτω,

πλὴν πλούτου παντὸς χρήματός ἐστι κόρος.

οὕτω ἐν τοῖς παλαιοῖς τῶν ἀντιγράφων ἐκκείμενον. χρῆμα δ᾽ ἰωνικῶς, πρᾶγμα νοητέον. καὶ ἑξῆς τῇ ἀποστροφῇ ἐμμένων· ὦμεν, φησὶ, καὶ διατελῶμεν δὴ φίλοι, ἀλλὰ σὺ ὅμως ὁμιλεῖν, τουτέστι συνεῖναι βούλοιο, ἄλλοις τισὶν, οἷς μᾶλλον γνώριμος ὁ τρόπος σου.

599. οὔ μ᾽ ἔλαθες.) ἢ ὡς ἐν ἄλλοις, οὐκ ἔλαθες. σχετλιαστικὰ ταῦτα, καὶ ἀποδιωκτικὰ ἀπατηλοῦ καὶ ἀπίστου τινὸς

παρεισδύεσθαι αὖθις σπουδάζοντος εἰς φιλίαν τοῦ ποιητοῦ. μεταφορικῶς καὶ εἴρηται πάντα κατὰ τῶν πλαστῶν καὶ ἐνεδρευτικῶν φίλων. ὁ δὲ νοῦς· εὖ κάτοιδά σε ἐπιόντα πρὸς ἡμᾶς, καὶ λαθεῖν βουλόμενον, ὥστε παρεισελθεῖν ἐπὶ τὴν φιλίαν ἡμῶν, καθάπερ πρότερον. ἀλλά σὺ ἄπαγε ἀπ' ἐμοῦ, ὃν τε μισεῖ ὁ θεὸς, καὶ ἀποστρέφονται οἱ ἄνθρωποι, ὡς τὸν ἰὸν ἐγκεκαλυμμένον φέρεις ἐν κόλπῳ δηλητόμενός θ' ἡμᾶς καὶ τὸ κέντρον ἐγχρίψων, ἢν τοῦ καιρὸν λάβῃς. τὸ ἠλάστρεις, ἤλαυνες.

603. Τοιάδε καὶ μάγν.) τοὺς κενταύρους τοὺς ἔχοντάς ποτε χώραν καλουμένην μαγνησίαν, ὁμοροῦσαν τῇ θεσσαλίᾳ καὶ μακεδονίᾳ. τάδε μυθολογούμενα περὶ τῶν κενταύρων πολυθρύλλητά τ' ἐστι, καὶ ἡμεῖς ἐν τοῖς (a) ἀνωτέρω ἐξηγήσεσιν ἐπεσημηνάμεθα. ὁ δὲ ἀθήναιος ἐν (b) τῇ ιβ. φησὶν, ὅτι οἱ πρὸς τῷ μαιάνδρῳ μάγνητες, διὰ τὸ πλέον ἀνεθῆναι ἑάλωσαν ὑπ' ἐφεσίων. καὶ τοῦτο εἰρηκέναι λέγει τὸν καλλῖνον ἐν ἐλεγείοις, καὶ ἀρχίλοχον. ἡ δὲ ἑπομένη γνώμη παρείληπται κατὰ τῆς ἀνθρωπίνης πλεονεξίας καὶ κακίας, ἐξυβριζούσης ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις, καὶ οὐ δυναμένης στέργειν τοῖς παροῦσι, καὶ πρὸς τὰς δοκούσας εἶναι πλημμελείας ἀπλήστως ἐχούσης, κατ' (c) ἰσοκράτη. καὶ φέρεται μενάνδρου ἰαμβεῖα τάδε, (d)

πλεονεξία μέγιστον ἀνθρώποις κακόν.
οἱ γὰρ θέλοντες προσλαβεῖν τὰ τῶν πέλας,
ἀποτυγχάνουσι πολλάκις νικώμενοι,
τὰ δ' ἴδια προστιθέασι τοῖς ἀλλοτρίοις.

τὸ δὲ

τὸ δὲ, ὅσοι ἤθελον ἔχειν πλεῖον μοίρης, σημαίνει τοὺς πλεονέκτας, καὶ οὐκ ἀγαπῶντας τῇ τῶν ὑπαρχόντων μοίρᾳ, ἀλλ' ἀεὶ ὀρεγομένους τῶν πλειόνων.

607. Αρχὴ ἐπὶ ψεύδους.) πάντως φησὶ τὸ ψεῦδος καὶ αἰσχρόν ἐστι καὶ ἀλυσιτελές, κἂν δοκῇ τὸ πρῶτον κερδαλέον εἶναι καὶ ἐπίχαρι. τέλος γὰρ τὸ κέρδος ἅμα τοῦ αἰσχρὸν καὶ κακὸν, ἤγουν βλαβερὸν γίνεται, καὶ καλὸν δὴ οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ψεῦδος ἂν εἴη. τὸ ἀμφότερον ἅμα, ὡς τὸ (a) ἀμφότερον βασιλεύς τ' ἀγαθὸς κρατερός τ' αἰχμητής., κ' ἂν ἐξέλθῃ, κατ' ἔκθλιψιν τοῦ αι, ὥστε εἶναι τὴν συλλαβὴν βραχεῖαν. εἴρηται δὲ περὶ ψεύδους τάδε, βλαβεροῦ θ' ἅμα καὶ κακούργου. ἔσθ' ὅπου γὰρ ἐπαινεῖται τὸ θεραπευτικὸν. καὶ ὁ παρ' ἡροδότῳ δαρεῖος φησιν, (b) ἔνθα δεῖ τι ψεῦδος λέγεσθαι, λεγέσθω.

611. οὐ χαλεπὸν.) ψόγος ἐστὶν οὗτος τῆς δημώδους κουφονοίας κατηγορούσης τοὺς ἄλλους, καὶ τοῖς οἰκείοις ἐπαίνοις ἐνδιατριβούσης. οὐδὲν γὰρ τούτου εὐχερέστερον. ἀλλ' αὐτὸ ποιοῦσιν οἱ φαῦλοι τῶν ἀνθρώπων. χραπλέον, οὐδὲ μὲν αὐτὸν, δασέως, ὡς ἐν τοῖς παλαιοῖς ἀντιγράφοις εὑρίσκεται. ἑξῆς δέ φησι τοὺς φαύλους ἥττους εἶναι τῆς ἀδολεσχίας, τοὺς δ' ἐπιεικεῖς καιρὸν καὶ μέτρον ἐπίστασθαι καὶ φυλάττειν.

615. οὐδένα παμ.) δίστιχον ὑπερβολικῆς ἀγανακτήσεως. ἅπαξάπαντας γάρ φησιν εἶναι πονηροὺς καὶ ὑβριστάς. τὸ δὲ, ἥλιος καθορᾷ, παροιμιωδῶς, περὶ τῶν ἐν τῇ γῇ ζώντων, οὓς περιτελλόμενος ὁ ἥλιος (a) ἐφορᾷ πάν-

τας, ὡς εἰκός. παραλήψαιτο δ' ἄν τις ὀρθῶς κἀνταῦθα τὰ φερόμενα ὡς Σόλωνος (b) ᾧδε,

οὐδὲ μάκαρ οὐδεὶς πέλεται βροτὸς, ἀλλὰ πονηροὶ
πάντες, ὅσους θνητοὺς ἠέλιος καθορᾷ.

617. οὔ τι μάλ' ἄν.) ἀποφαίνεται τὸ δίστιχον, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων διὰ παντὸς εὐημερεῖ, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἴρηται, (a)

οὐδείς τοι πάντ' ἐστὶ πανόλβιος, ——

οὐ γὰρ ὡς ἄνθρωποι βούλονται, οὕτω ἀποβαίνουσι τὰ πράγματα αὐτοῖς. ἀλλὰ θεοὶ πολλῷ κρείττονες ὑπάρχοντες κατὰ σφέτερον πάντα τελοῦσι νόον. κρατιστέον δὲ πολλῷ.

619. Πολλ' ἐν ἀμ.) μομφὴ τῆς οἰκείας τύχης. πένης εἰμί, φησιν, οὕτως, ὥστε μηδὲ ἄκρῳ τῷ ποδὶ ὑπερβῆναι τὴν πενίαν. διὰ τοῦτο καὶ ἀμηχανῶ καὶ λυποῦμαι, κατανοῶν ὅτι πλούσιοι τιμῶνται, καὶ πένητες τοὐναντίον ἐν ἀτιμίᾳ εἰσίν, ἔν τε τούτῳ ὁμοφρονοῦσιν ἅπαντες.

623. Παντοῖαι κακ.) λέγει, ὅτι ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ πολλὰ μὲν κακὰ ἔνι, πολλὰ δὲ καὶ ἀγαθά. ὁ δὲ Θησεὺς ἐν ἱκετίσιν (a) Εὐριπίδου ἀποφαίνεται, τὰ ἀμείνω πλείω εἶναι τοῖς βροτοῖς τῶν χειρόνων. καὶ φέρεται ἐπιγράμματα ἀντίθετα περὶ τούτου, (b) Κράτητος καὶ Μητροδώρου. τὸ δὲ παλάμαι, ἐγχειρήσεις τεχνικαὶ, καὶ σοφία, ἢ μάλιστα διὰ τῶν χειρῶν, ὅτι ἐν ἀνθρώποις ἔνι, ἀποδέδεικται δεινῶ.

Ἀργα-

625. Αεγαλέον φρον.) ἐνδεικτικὸν τὸ δίστιχον τοῦ ἐν ταῖς συμποσίαις δυσχερῶς. τὸν γὰρ φρόνιμον παρὰ τοῖς ἄφροσιν, οὔτε λέγειν πολλὰ ὀρθῶς ἔχει, (a) οὔτε παντάπασι σιωπᾶν δυνατόν.

627. Αἰσχρὸν τοι.) παρακελεύεται τὸ δίστιχον, φυλάξασθαι τῶν ἀκαίρους ὁμιλίας, οἷαι ἂν γένοιντο μεθυσκομένων παρὰ νηφαλέοις, καὶ τοὐναντίον τούτων παρ' ἐκείνοις.

629. Ηβη καὶ νεότης.) ὅτι ἀκμαζόντων τῶν σωμάτων καὶ αἱ φρένες ὀξύτεραί εἰσιν, ἐστὶ καὶ τῷ ἡροδότῳ εἰρημένον ἐν θαλείᾳ. (a) αὐξανομένῳ γάρ, φησι, τῷ σώματι συναύξονται καὶ αἱ φρένες· γηράσκοντι δὲ, συγγηράσκουσι. ὅτι δὲ ταραχώδες καὶ θορυβοποιὸν ἡ νεότης, δείκνυται καὶ ἐν (b) τῇ ἱκετίσιν, ἐπειδὴ καὶ φιλότιμοί εἰσιν, καὶ φιλοπόλεμοι, καὶ ὑβρισταὶ, καὶ τὰ δίκαια ἐν ὑστέρῳ τοῦ κέρδους τιθέασιν οἱ νεανίαι.

631. ὧπερ μὴ.) οἱ μὴ κρατοῦντες ὀργῆς, πολλάκι βλάπτονται. ἀπρονόητον γὰρ ἡ ὀργὴ, κατὰ (a) ξενοφῶντα. διότι βλάβης εἶναι αἰτίαν αὐτὴν ἀεί πως ἀνάγκη. φέρεται δὲ καὶ παραινετικὸν ἀπόφθεγμα (b) περιάνδρου, ὀργῆς κρατεῖν. ὡς ὄντος τούτου οὐδαμῶς εὐχεροῦς· ὥστε καὶ ζητήσειεν ἄν τις ἴσως, εἰ ἀληθῶς εἴρηται πρὸς ἡρακλείτου. (c) ὅτι χαλεπώτερόν ἐστιν ἡδονῇ μάχεσθαι, ἢ θυμῷ. χόλος γὰρ, κατὰ τὸν ὁμηρικὸν ἀχιλλέα, (d)

— πολὺ γλυκίων μέλιτος καταλειβομένοιο
ἀνδρῶν ἐν στήθεσσιν ἀέξεται, ἠΰτε καπνός.

τὸ δὲ πεντάμετρον ἀδιόρθωτον, καὶ ἐν ἐνίοις ἐλλειπῶς ἐγκείμενον μετὰ τὴν ἀρχὴν, Κύρνε, ἐνταῦθ' ἄρα ἐμβαλεῖ τις, ὅτι ἂν ἁρμόζειν ὑπολήψεται. εἴη δ' ἂν οὕτω γράψαντα, Κύρνε τὲ καὶ οὐ πάντως ἁμαρτεῖν τῆς διορθώσεως.

633. Βουλεύου δὶς καὶ τρίς.) κατὰ τῆς ταχυβουλίας. λάβρον γὰρ ἄνδρα, τὸν σφοδρὸν καὶ ἀπερίσκεπτον, καὶ προπετῆ, εἴρηκεν. εἰρήκασι καὶ λάβρους (a) ἀνέμους, τοὺς τυφωνικοὺς καὶ ἐξαισίους. φέρεται δὲ περὶ τοῦ αὐτοῦ ἰαμβεῖά τινα τάδε, (b)

οὐ χρὴ ποδώκη τὸν τρόπον λίαν φέρειν·
σφαλεὶς γὰρ οὐδεὶς εὖ βεβουλεῦσθαι δοκεῖ.

ὁ δὲ ἀτηρὸς, εἴη ἂν τῆς ἄτης, ἤγουν βλάβης αἴτιος. πῶς δὲ ἐπαινεῖται τὸ Νεστόρειον; (c)

μηκέτι νῦν δηθ' αὖθι λεγώμεθα, μηδέ τι δηρὸν
ἀμβαλλώμεθα ἔργον, ὃ δὴ θεὸς ἐγγυαλίζει.

καὶ τούτῳ τῷ ἔπει (d) πειθόμενόν φασιν εἰπεῖν τὸν Ἀλέξανδρον, ὅτι οὕτω ὑφ' αὐτῷ τὴν Ἀσίαν ἐπεποίητο. λέγομεν δὲ, ὅτι οὐ νῦν παρῄνεσε περὶ τοῦ ἔργου, ἀλλὰ περὶ τῆς βουλῆς. ἐν τούτοις γὰρ ἡ εὐπραξία, εὐθὺ βουλευσαμένους ἔχεσθαι τοῦ ἔργου, καὶ μὴ ἀναβαλέσθαι τὴν ἐγχείρησιν. τῆς βουλῆς ἄρα τὸ βραδύτερον, τὸ δὲ ταχὺ τῶν ἔργων, ὃ καὶ ἐνέδειξεν ὁ ἀποφθεγξάμενος τὸ, (e) σπεῦδε βραδέως. καὶ Ἰσοκράτης φησὶ, (f) βουλεύου μὲν βραδέως, ἐπιτέλει δὲ ταχέως τὰ δόξαντα.

635. Ἀνδράσι τοῖς ἀγαθοῖς.) οἱ ἀγαθοί, φησιν, ἅμα τε φρόνιμοι καὶ ἐπιεικεῖς εἰσιν, ἀλλ' εἰσὶν ἐν τῷ νῦν χρόνῳ πάνυ ὀλίγοι. ἐν ἐνίοις τὸ δίστιχον οὕτως ἔγκειται·

οἱ νῦν ἐν πολλοῖς ἀτρεκέως ὀλίγοι.

Ἐλπὶς

637. Ελπὶς καὶ κίνδ.) ἐλπὶς καὶ φόβος ὁμοίως ταράσσουσι τὰς ἀνθρωπίνας φρένας. τὸν γὰρ κίνδυνον παρείληφεν ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ φόβου. ἐν κινδύνοις γὰρ δειμαίνουσιν οἱ ἄνθρωποι. γράφεται δ' ἐν ἐνίοις, ἐν ἀνθρώποισιν ὁμοῖα. ὅπερ εὖ ἔχειν δοκεῖ. ὡς τὸ, ἀρετὴ καλὸν, κακία αἰσχρόν.

641. οὔτοι κήδει ὅ εἰς.) πάντως ἂν καὶ ταῦτα ἐν τοῖς ὑπὸ τῶν ἀντιγραφέων λελωβημένοις θείη τις. καὶ ἔνδειξις ἡ σαφής. τὸ ἀμυδρὸν καὶ διερρυηκὸς τῶν συλλαβῶν ἔν τισιν. ἐν ἐνὶ γὰρ, ἀντιτύχοι, εὑρηται. εἴη δὲ οὐκ ἐκ τῶν ἐόντων τὸν νοῦν ὑπολαμβάνειν εἶναι τόνδε· οὐδεὶς πω λύπην ἐπιφέρει ἑτέρῳ, ἤτοι εὔνῳ ἢ δύσνῳ ὑπάρχοντι, ἣν μὴ τύχοι ἀντὶ τῆς ἐπιχειρήσεως μεγάλου τινός. ἐκ γὰρ μιᾶς τῶν χαρακτήρων διαθέσεως, ὧν τετυχήκαμεν βιβλίων ὑπῆλθεν ἡμᾶς ὑπόνοια, ἀληθὲς ἴσως εἶναι, οὔτοι κηδεύσειν, ἤγουν οὔποτε λυπήσειν τινὰ τῶν τε φίλων καὶ τῶν ἐχθρῶν, ἐπὶ φαύλῳ πράγματι, ἀλλ' ἢν μέγα τι συμβαίνη ποθέν. ἀλλ' οὐ γὰρ ἀρέσκει μάλ' ἡμῖν οὐδὲ ταῦτα. ἐν μέσῳ καταλείπωμεν τὴν εἰσέτι περὶ τοῦ χωρίου ζήτησιν.

643. Πολλοὶ πάρ.) ὅμοιον τοῖς (a) πρότερον, πολλοί τοι πιστοὶ καὶ βεβαῖοί εἰσιν ἑταῖροι, ὅπου καὶ τὸ αὐτὸ πεντάμετρον ἔκκειται. προστίθησι δ' ἐνταῦθα, ὅτι ἐν δυστυχίαις καὶ κακοπραγίᾳ οὐχ εὑρίσκονται πολλοὶ διαφυλάττοντες τὴν τῆς φιλίας πίστιν. τὸ γὰρ (b) δυστυχὲς ἄφιλον. καὶ τοῖς πολλοῖς (βροτῶν ἄπιστος ἡ δ' ἐπιεικείας λιμήν) κατὰ τὸν Σοφοκλέους αἰνίγματα. (c)

Ηδη

647. Ἤδη νῦν.) αἴσχον ἀγανακτητικὸν διὰ τὴν ἀναίσχυντον τόλμαν τῆς κακίας, κατεχούσης ὅλον τὸν ἀνθρώπινον βίον. εἴρηται δὲ ταῦτα καὶ πρότερον, (a) αἰδὼς μὲν γὰρ ὄλωλε. φεῦ φησιν, ὅτι ἐν ἁπάσῃ ἤδη τῇ γῇ, τὴν αἰδῶ ἡ ἀναιδεία κατεσπάζει, κατὰ τὸν ἡσίοδον. (b)

649. Ἆ δειλὴ πενίη.) σχετλιασμὸς κατὰ τῆς πενίας. ὅτι δὲ ἐν τῇ ἀπορίᾳ ἀνάγκη τῆς κακίας, ὁ πλούταρχος (a) εἴρηκε. καὶ ξενοφῶν φησὶν, ὅτι ἡ πενία πρὸς τὰ αἰσχρὰ ἄγει. ἐν τῇ τῶν ἀθηναίων πολιτείᾳ. (b) γράφεται δὲ ἐνίοθι, τί ἐμοῖς ἐπικειμένη ὤμ.

653. Εὐδαίμων εἴην.) δημοτικὴ εὐχή. τί γὰρ ὄφελος ἀρετῆς, εἰ ἄνευ ταύτης ἐξείη εὐδαιμονίαν, καὶ τὴν θείαν εὔνοιαν κτήσασθαι;

655. Σὺν σοὶ Κύρν.) σημειωτέον, ὅτι ἐν τῷ ἀνιώμεσθα συνέστειλε τὸ ι. τὸ δὲ ἐν τῷ πεντάμετρῳ γνωμικὸν συνάδει τῷ πινδαρικῷ, (a) νεμέων ά.

> τὸ γὰρ οἰκεῖον πιέζει, εὐθὺς δ' ἀπήμων
> καρδία κᾶδος ἀμφ' ἀλλότριον.

τὸ περὶ ἄλλων φησὶ, κῆδος, ἤγουν λύπη, οὐ μακρὸν διαρκεῖ χρόνον. (b)

657. Μηδὲν ἄγαν.) παραίνεσις μετριότητος καὶ μεγαλοφροσύνης ἐπ' ἀμφότερα τὰ τῆς τύχης συμπτώματα. μὴ, φησιν, δυσφορηθῇς ἐπὶ ταῖς δυστυχίαις, καὶ ἀχθεσθῇς λίαν, μηδὲ ἐπὶ ταῖς εὐτυχίαις ἡδονῇ ἐπαρθῇς. ἔστι μὲν οὖν ἀνδρείας, τὰ λυπηρὰ ἐνεγκεῖν εὐρώστως, καὶ τοῖς δεινοῖς μὴ περιτρέπεσθαι, οὐχ ἧττον δὲ θαυμάζονται

καὶ οἱ

καὶ οἱ τὰς δυσημερίας μετρίως φέροντες. ὅθεν καὶ ὁ ξενοφῶν ἐν τῇ ὀγδόῃ τῆς κύρου παιδείας (a) φησὶ, χαλεπώτερον εὑρεῖν ἄνδρα τἀγαθὰ καλῶς φέροντα, ἢ τὰ κακά. τὰ μὲν γὰρ ὕβριν τοῖς πολλοῖς, τὰ δὲ σωφροσύνην τοῖς πᾶσιν ἐμποιεῖ. τὸ δὲ ἀσῶ, ἐκ τοῦ ἀσῶμαι, ὃ ἀπὸ τῆς ἄσης τῆς δυσφορίας καὶ δυσχεράνσεως, ἰωνικὸν καὶ (b) ἱπποκράτειον, σημαίνει τὸ ἐπαχθῶς διατίθου· τουτέστι λυπηρῶς καὶ ἐπωδυνίως διάκεισο κατὰ τὴν φρένα.

659. οὐδ' ὀμόσαι χρὴ τοῦθ' ὅτι μή.) ὅτι τὰ ἀνθρώπινα ἀβέβαια, καὶ (a) τὸ μέλλον ἄδηλον, λέγει. ὡς καὶ ἡσίοδος, (b)

> ἄλλοτε μητρυιὴ πέλει ἡμέρη, ἄλλοτε μήτηρ.

καὶ ὁ πίνδαρος, ἄλλοτε δὲ ἀλλοῖαι πνοαὶ ὑψιπετᾶν ἀνέμων, (c) πυθίων γ'. καὶ (d) ὀλυμπίων ζ'. ἐν δὲ μιᾷ μοίρᾳ χρόνου, ἄλλοτε ἀλλοῖαι διαθύσσουσιν αὖραι. καὶ σοφοκλῆς φιλοκτήτῃ, (e)

> ὡς πάντα δεινὰ κἀπικινδύνως βροτοῖς
> κεῖται, παθεῖν μὲν, εὖ παθεῖν δὲ θάτερα.

καὶ εὐριπίδης ὀρέστῃ (f) φησὶν, ὅτι βροτῶν πᾶς ἀστάθμητος αἰών. τίς οὖν ἂν διϊσχυρίσαιτ' ἂν ἐπομοσάμενος, ὅτι τοῦθ' οὕτως γενήσεται, πάντων τῶν μελλόντων ἀφανῶν καὶ ἀτεκμάρτων ὑπαρχόντων; μαίνοιτ' ἄρ' ἂν ὁ τοιοῦτος. γράφεται δὲ ἐν ἐνίοις, θεοὶ γάρ τοι νεμεσῶσι. τὸ δὲ νεμεσᾶν, ἀγανακτεῖν καὶ βαρέως φέρειν. ὁ δὲ νοῦς· μὴ διϊσχυρίσῃ ποτὲ περὶ πράγματος ὅτου οὖν, ὅτι τοιόνδε ἢ τοιόνδε ἔσται. ἐπὶ γὰρ τῷ θεῷ τὸ τέλος ἁπάντων ὄν

τος

τος, ἡ τοιαύτη περίνοια μισητὴ γίνεται τῷ θεῷ, καὶ ἐγένετο δῆτα, ἤγουν συνέβαινέν τινι οὕτως, ὥστε πρᾶξαι ἀγαθόν τι ἀπὸ τοῦ κακοῦ, καὶ τοὐναντίον κακὸν ἀπ' ἀγαθοῦ. ὡς δ' αὕτως ἐπλούτησεν ἔσθ' ὅτε ὁ πένης. καὶ ὁ πολλὰ κεκτημένος, ἢ ὁ πολυπάμμων (g) καθ' ὅμηρον, παραχρῆμα διὰ μιᾶς νυκτὸς ἄπορος γινόμενος, ἀπέβαλε πάντα. καὶ ὁ μὲν φρόνιμος πολλάκις οὐδαμῶς ἠδυνήθη κατορθῶσαι, ὁ δ' ἀνόητος παραυτίκα εὐδοκίμησεν, καὶ τιμῆς τετύχηκε, οὐτιδανὸς καὶ φαῦλος ὤν. γράφεται ἐν ἐνίοις·

πάντα γέ τ' ἐξαπίνης ὤλεσε νυκτὶ μιᾷ.

667. Εἰ μὲν χρήματ' ἔχ.) τῷ σιμωνίδῃ προσπεφώνηται τὸ ἐλεγεῖον. ἔχει δὲ προσθήκην αἰνιγματώδη περὶ τῶν ἀλόγως παρ' αὐτοῖς ἐν τοῖς πολιτικοῖς γινομένοις, ἐξ ὧν καὶ οὐδὲν χρηστὸν ὁ ποιητὴς μαντεύεται. ἡ δ' ἀρχὴ σχετλιαστική, ὅτι ἀπαρρησίαστον τὸ ἀχρήματον. ὁ δὲ νοῦς ἀσαφής πως. τοῦτ' ἐθέλει δὲ λέγειν, εἰ τὰ χρήματα ἔχοιμι, ἅ τινά μοι γνώριμά ἐστιν ὅπου κεῖται, ἢ τόσα ὅση ἐστὶν ἡ ἐμὴ ἐπιστήμη καὶ σοφία. οὕτω γάρ φησιν, ἄνευ δέους καὶ λύπης συνεῖναι ἠδυνάμην ἂν τοῖς πρωτεύουσιν δι' ἀρετήν. νῦν δέ, ἤτοι γινώσκοντα καὶ εἰδότα, ὅπου τὰ χρήματα κεῖται, ἢ ἔμπειρον καὶ πολυμαθῆ μᾶλλον ἤπερ εἰσὶν ἕτεροι, ταῦθ' ὅμως παρέρχεται ἡμᾶς, φοιτῶντα δηλαδὴ πρὸς ἄλλους. διὰ τοῦτο καὶ σιωπᾶν ἀναγκάζομαι, καίπερ ἐπιστάμενος, κάλλιον περὶ ὧν ὁ λόγος, τῶν διὰ πλοῦτον παρρησιαζομένων ἀνέδην.

67 ι. ἕνεκα νεῶν.) Διὰ ταῦτ' ἄρα ἡ γνοὺς μᾶλλον ἤπερ τις ἕτερος, ὅτι καὶ πάντα παρ' ἡμῖν ἄνω κάτω πλανώμενα ἐν κινδύνοις αὐθαιρέτοις φέρεται, ὥσπερ πλοῖον ἐν νυκτερινῷ χειμῶνι καθαιρεθέντων ἤδη τῶν ἱστίων διὰ πελάγους τραχέος καὶ περιηχέος, οἷον τὸ μεταξὺ τῶν Κυκλάδων νήσων καλουμένων, ὧν μία καὶ Μῆλος. οὗ καὶ γέμοντος θαλάσσης ἤδη καὶ βυθιζομένου, ἤ τις χαλεπῶς σώζεται, τουτέστιν, οὗ συμβάντος ὁ ὄλεθρος πρόυπτος, οὐδεὶς ὅμως φροντίζει τοῦ μὴ περιτρέπεσθαι τὸ σκάφος. καὶ γίνεται ἀργῶς καὶ ὀλιγόρως ἅπαντα, ἄλλων μὲν ᾀδόντων, ἄλλων δὲ τὸν ἐντεχνέστατον κυβερνήτην παυόντων τῆς ἀρχῆς. ἁρπαγμοὶ δὲ ἀκόσμως γίνονται, καὶ ἐπιεικῶς οὐδ' ὁτιοῦν, τὰ δ' ἄκρα τῆς νεὼς καὶ τὰ κῦρος κατειλήφασιν ἄνθρωποι πονηροὶ καὶ ἀνδραποδώδεις. οἱ δὲ κακοὶ νικῶσι τοὺς ἀγαθούς. διὰ τοῦτο δέδοικα, μή πως καταποθῇ ὑπὸ κυμάτων ἡ ναῦς. σαφῆ δὲ τὰ ἀλληγορηθέντα, περὶ ἀκαταστασίας καὶ συγχύσεως τῶν πολιτικῶν μεταχειρήσεων. ἐκέχρητο καὶ ὁ Πλάτων τῇ εἰκόνι, δηλώσων ὅτι οὐ θαυμαστὸν μὴ τιμᾶσθαι, καὶ μᾶλλον ἀχρήστους εἶναι δοκεῖν ἐν ταῖς πόλεσιν τοὺς ἐπιεικῶς φιλοσοφοῦντας, ἐν τῇ ϛ' τῆς πολιτείας.(a)

68 ι. Ταῦτά μοι ᾐνίχθω.) ταῦτα μοί, φησιν, ἐν αἰνίγματι εἰρήσθω πρὸς τοὺς ἀγαθούς, κεκρυμμένως, ἤγουν ἀσαφέστερον τῇ φράσει. τὸν δὲ σοφὸν ὄντα οὐ μὴ λάθοι τόθ' ὁ κακός. ἢ καὶ τὸ κακόν. εὐμαθὴς γὰρ καὶ προνοητικὴ ἡ σοφία.

Πολ.

683. Πολλοὶ πλοῦτ' ἔχ.) λέγει, ὅτι παρ' ἀξίαν οἱ εὐτυχοῦντες, ὁμοίως δὲ καὶ δυστυχοῦντες, οὐδὲν πράττουσι πολλάκις τῶν δεόντων, ὅτι ἤτοι βουλόμενοι ἀδυνατοῦσιν, ἢ δυνάμενοι οὐ βούλονται. οἱ δὲ αἴσθησις εἰπὼν οἱ ἄφρονες, καὶ ἀνεπιστήμονες, καὶ ἀπαίδευτοι. ἕτεροι δὲ, οἱ τειρόμενοι τῇ πενίᾳ, τουτέστιν ἄποροι χρημάτων, ζητοῦσι τὰ καλὰ, ἤγουν ἐπιθυμοῦσι παιδείας καὶ μαθήσεως. καὶ ἐστὶ τοῦτο σχεδὸν τῶν περιφανῶς ἐν τῷ βίῳ γιγνωμένων ἀλόγως τε καὶ σκαιῶς. γράφεται δ' ἐν ἐνίοις, ἔργει σου μὲν δή.

687. οὐκ ἔστι.) ἀθέμιτόν φησι τοὺς ἀνθρώπους ἐρίζειν πρὸς τὸ θεῖον, ἢ διαδικάζεσθαι. τὸ δ' αἴτιον ἐν τοῖς ἄνω εἴρηται, (a)

πολλῷ γὰρ θνητῶν κρέσσονες ἀθάνατοι.

(b) ἄφρων δ' ὅς κ' ἐθέλοι πρὸς κρείσσονας ἀντιφερίζειν,
νίκης τε στέρεται, πρός τ' αἴσχεσιν ἄλγεα πάσχει.

689. οὐ χρὴ πημ.) παροιμιωδῶς εἴρηται, ὅτι περὶ τῶν ἀνωφελῶν οὐ σπουδαστέον, ἧττον δ' ἄρα περὶ τῶν βλαβερῶν, κατὰ τὸ Θεοκρίτειον, (a)

θρέψαι καὶ λυκιδεῖς, θρέψαι κύνας ὥστε φάγωντι.

τὸ δὲ πημαίνειν, καὶ φροντίζειν καὶ κήδεσθαι δηλοῖ. λανθάνει γάρ τις πολλάκις καὶ σωματοποιήσας, καὶ ὁπλίσας τινὰ καθ' ἑαυτοῦ. εἰ μὴ ἄρα γράπτέον, πημαίνειν, καὶ πημαντέον.

π691. Χαίρων σύ.) δίστιχον προπεμπτικὸν, καὶ εὐχὴ ὑπὲρ τοῦ πλεῖν βουλομένου. ἀγάγοι χάρμα φίλοις, ὥστε χαρῆναι σωθέντος τοῦ φίλου.

693. Πολλούς τοι κόρος.) κατὰ τὰ καὶ (a) πρότερον εἰρημένα, τῶν δ' ἀγαθῶν παρόντων, φησὶν, οὐ ῥᾴδιον καθορᾶν καὶ φυλάττειν τὸ μέτριον· τίκτει γὰρ κόρος ὕβριν. καὶ ταῖς εὐτυχίαις οὐ μόνον ῥαθυμία καὶ καταφρόνησις εἴωθεν ἀκολουθεῖν, ἀλλὰ καὶ ὑπερφρόνησις καὶ μεγαλόνοια. διὸ καὶ προσηκόντως, φησὶν ὁ δίδαρος, (b) ὑπολαμβάνειν ἐνίους, ὅτι εὐχερέστερον ὑπάρχει συμφορὰς ἐνεγκεῖν ἐπιδεξίως, ἢ τὰς εὐμεγέθεις εὐημερίας ἐμφρόνως. τὸ δὲ παντάμετρον ἐνιαχοῦ οὕτω γέγραπται·

γνῶναι γὰρ χαλεπὸν ταῦρα, ὅτ' ἐσθλὰ παρῆ.

695. οὐ δύναμαί σοι.) κάλασαλλικὸν τῶν ἐπιθυμιῶν τὸ δίστιχον. τὰ δὲ ἄρμενα, συμφέροντα καὶ προσήκοντα νῦν εἴρηκε.

696. ἔτι σὺ μοῦνος.) παρηγορητικὸν παροιμιωδῶς. ὥσπερ εὐριπίδειον τοῦτο, (a)

γίγνωσκε τ' ἀνθρώπεια, μηδ' ὑπερμέτρως
ἄλγει. κακοῖς γὰρ οὐ σὺ προσκέκεισαι μόνη.

697. τοῦ μὲν ἔχοντος.) ὅτι (a) ἄφιλον τὸ δυστυχὲς, καὶ νῦν αὖθις αὖ ἀποφαίνει ὁ ποιητής. τὸν δὲ πλοῦτον εἰς ὑπερβολὴν νῦν ἐπαινῶν, ἄλλων ἁπαξαπάντων ἐντιμότερον εἶναι κατασκευάζειν βούλεται, χρώμενος παντοίων ὑποδειγμάτων παραθέσεσιν. εἰσὶ δὲ ταῦτα ὥσπερ παράφρασις τοῦ ἀριστοδήμου ἀποφθέγματος, χρήματ' ἀνὴρ, πενιχρὸς δ' οὐδεὶς ἐσθλὸς, οὐδὲ τίμιος, οὗ μέμνηται πίνδαρος (b) ἰσθμίων β. τὸ δὲ, πλῆθος ἀνθρώπων τοῖς πολλοῖς, καὶ τῷ δημοτικῷ συρφετῷ. τὸν δὲ (c) ῥαδάμανθυν μίνως ἀδελφὸν γινόμενον, καὶ διὸς υἱὸν, δικαστὴν

κατελὼν ἐν ἅδου τῶν ψυχῶν κατεστάθῆναι μυθολογοῦσι διὰ τὴν δικαιοσύνην καὶ φρόνησιν, καὶ τὸ ἀδιάφθορον. περὶ δὲ σισύφου καὶ ἐν τῇ ζ. ῥαψῳδίᾳ (d) λέγεται, ὅτι κέρδιστος γένετ' ἀνδρῶν. καὶ ἐνταῦθα λέγεται, ὅτι καὶ τὴν περσεφόνην πείσας ἐξ ἅδου ἀνῆλθε πάλιν, ὅπερ ἄλλος οὐδεὶς διαπρᾶξαι οἷός τ' ἐγένετο. (καίπερ τῶν (e) μύθων παραδόντων, ὅτι καὶ ἡρακλῆς σὺν τῷ πειρίθῳ, καὶ ὀρφεὺς τὴν εὐρυδίκην ἀγών, ὁ μὲν βίᾳ πάλιν ἧκε δεῦρο. ὁ δὲ ἀφείθη κηλήσας τῇ ᾠδῇ τοὺς ἐκεῖ κρατοῦντας.) τὸ δὲ θανεῖν περιέφρασε, διά τι τὸ μέλαν νέφος, ἤγουν σκότος, καὶ κρυερὸν, ἢ ὡς ἐν ἄλλοις, σκιερὸν χῶρον, καὶ πύλας κυανέας. ἐν γὰρ τῷ θανάτῳ καὶ σκότος καὶ κρύος. ὁ δὲ νέστορος ἡδέος πυλίων ἀγορητοῦ, (f) ἀπὸ γλώσσης γλυκίων μέλιτος ῥέεν αὐδή. τῶν δὲ λόγων αὕτη ἡ δύναμις, ποιεῖν πιθανὰ τὰ ψεύδη. ὡς περὶ ὀδυσσέως φησὶν ὁ ποιητὴς, ὀδ. τ'. (g)

ἴσκεν ψεύδεα πολλὰ λέγων ἐτύμοισιν ὁμοῖα.

ἅρπυιαι δὲ, τέρατα πτηνά εἰσι παρὰ ποιηταῖς.

αἵρ' ἀνέμων πνοιῇσι καὶ οἰωνοῖς ἅμ' ἕπονται,

(h) καθ' ἡσίοδον. ὀνομάζονται δὲ τρεῖς, ὠκυπέτη, ἀελλὼ, κελαινώ. ταχέων δὲ, ἀντὶ τοῦ ταχειῶν, κατὰ συστολήν. οἱ δὲ βορεάδαι, βορέου ἀνέμου καὶ ὠρειθύας υἱοὶ, ὥς φησιν ἀπολλώνιος, (i)

τὼ μὲν ἐπ' ἀκροτάτοισι ποδῶν ἑκάτερθεν ἐρεμνὰς
σεῖον ἀειρομένω πτέρυγας μέγα θάμβος ἰδέσθαι,
χρυσείαις φολίδεσσι διαυγέας. ——

τοῦτο ἄρα ἐστὶν, ὃ εἶπε, τὸ ἄφαρ εἶτι πόδες, ἤγουν ταχέως

χρέως καὶ θερμικῶς ἔχοντες. συλλογίζεται τοίνυν οὕτω·
οὐδὲν ὠφελήσει τινὰ χωρὶς χρημάτων, οὔτε δικαιοσύνη,
οὔτε φρόνησις καὶ νοῦς περιττὸς, οὔτε δύναμις λόγου, οὔτε
ῥώμη καὶ ταχυτής. ἅπερ πάντες θαυμάζουσι καὶ ἡγοῦν-
ται εἶναι ἀγαθὰ, δύνατ᾽ ἄρα πλεῖστον παρὰ πᾶσιν ὁ
πλοῦτος. γράφεται δ᾽ ἐν ἐνίοις ἀντὶ τοῦ πλήθει ἀνθρώ-
πων, πᾶσιν δ᾽ ἀνθρώποις.

719. Ισόν τι πλουτ.) ἐνταῦθα ὥσπερ ἐξ ἄλλης ὑποθέ-
σεως ἀποφαίνει ὁ ποιητὴς, ὅστις ποτ᾽ ἐστὶν οὗτος. πλού-
ταρχος δή τοι ὡς σόλωνος τὰ ἐλεγεῖα τάδ᾽ ἐξέθηκεν,
(a) ἐν τῷ τοῦ σόλωνος βίῳ. λέγει γοῦν, ὅτι τὸ αὔταρκες
πλοῦτον νομιστέον, τὰ δ᾽ ἄλλα προσθήκην, καὶ ὄγκον, καὶ
οἷον σκηνικὴν τινὰ παρασκευὴν τοῦ βίου. οἷά ἐστιν, ἀρ-
γυρίου καὶ χρυσίου πλῆθος, καὶ ἀγρῶν μέγεθος, καὶ
πολλὰ ὑποζύγια. τοῖς γὰρ παροῦσιν, ὅσον χρεία, ἀρκού-
μενος, καὶ ἀπολαύων τῶν ἡδέων κατὰ τὸ σῶμα, πλούσιος
εἰκότως νομισθήσεται. ὡσαύτως δὲ ἔχει ἀμφί τε παῖδας
καὶ γυναῖκας, ὅτι πλοῦτον εἶναί φησιν ἐκείνων, τὸ τῆς ἡλι-
κίας ἐπίχαρι καὶ ἐπέραστον. αὐτὴ γὰρ ἡ ὥρα (ὅθεν καὶ τὸ
ὡραῖον) ἁρμοδία σὺν ἥβῃ, ἤγουν προσφιλὴς, καὶ σύμ-
μετρος τῇ ἀκμῇ. τὸ γὰρ νέον πᾶν καλόν. γράφεται δὲ
ἁρμοδία ἐν ἐνίοις, οὐχ ἁρμόδιος. καὶ ἀντὶ τοῦ, τὰ δέον-
τα, μόνα ταῦτα. καὶ ἀντὶ τοῦ, ὅταν δέ κε τῶν, ἐπὴν καὶ
ταῦτ᾽. τὰ περιώσια, ὑπέρογκα καὶ παμπληθῆ, φησι,
χρήματα ἀναγκάζονται ἐνταῦθα καταλιπεῖν ἅπαν-
τες οἱ θνήσκοντες, καὶ οὐδεὶς παρηγορεῖν (b) δύναται δώ-

ροις τὸν θάνατον, καὶ τὰς νόσους, καὶ τὸ γῆρας. τὰ δὲ ἄποινα οἱ παλαιοὶ χρήματα ὠνόμαζον. λέγεται δὲ κυρίως (c) τὰ ὑπὲρ φόνου διδόμενα, καὶ δὴ καὶ περὶ τῶν λύτρων.

ἐνταῦθα ἔν τινι τῶν ἀντιγράφων εὕρηνται δύο στίχοι οὗτοι, (d)

φροντίδες ἀνθρώπων ἔλαχον πτερὰ ποικίλ' ἔχουσαι,
μυρόμεναι ψυχῆς εἵνεκα καὶ βιότου.

ὧν ὁ νοῦς, ὅτι ταχεῖαι αἱ φροντίδες τῶν ἀνθρώπων καὶ δειναί εἰσι, μάλισθ' ὅταν κινδυνευτέον ᾖ περὶ ψυχῆς. καὶ τὸ μὲν, ἔλαχον ἔχουσαι, ὅμοιον τῷ (e) παίζεις ἔχων. τὸ δὲ μυρόμεναι, ῥέουσαι, καὶ προχεόμεναι, καὶ ἀγωνιῶσαι, καὶ ὀδυρόμεναι. ἐπί τινος γὰρ σπουδάζοι μᾶλλον ἄν τις, ἢ ψυχῆς πέρι;

729. Ζεῦ πάτερ.) εὔχεται μὲν πρῶτον ὁ ποιήσας ταῦτα, τοὺς ἀσεβεῖς καὶ ἀνοσίους τῶν ἀνθρώπων μὴ παύεσθαι ἀδικοῦντας καὶ ἐξυβρίζοντας, ἕως δίκην ὑπέχειν. ἡ γὰρ ὕβρις ἐκκαλεῖται τὴν τιμωρίαν, ὡς προείρηται, (a)

ὕβριν Κύρνε θεὸς πρῶτον κακὸν ὤπασεν ἀνδρὶ,
οὗ μέλλει χώρην μηδεμίαν θέμεναι.

καὶ νομίζει δεῖν αὐτοὺς ὑποκεῖσθαι ταῖς τιμωρίαις οἵπερ ἥμαρτον, οὐκ ἀποτίσαι ταύτας τοὺς ἐκγόνους. μετὰ δὲ ταῦτα δυσχεραίνει καὶ μέμφεται, ὅτι δοκεῖ ἀτάκτως γίνεσθαι ταῦτα, καὶ ἄλλως ἢ ὤφελε· τῶν δὲ κακῶν ἀνθρώπων εὐημερούντων, καὶ ἀτυχούντων τῶν ἀγαθῶν. καὶ ταῦτά ἐστιν ἃ μάλιστα τὴν ἀνθρωπίνην διάνοιαν διαστρέφου-

στρέφουσιν, ἀσχολουμένην περὶ τὴν τῶν θείων διάσκεψιν, ὡς καὶ (b) πρότερον εἴπομεν. τῶν δὲ νῦν λεγομένων ὁ νοῦς· ὦ ζεῦ, εἴθε φίλον εἴη τοῖς θεοῖς, οὕτω γὰρ ἂν καὶ συμβαίη, τὸ τὸν ἀσεβεῖς ἀνέδην ἐμφορεῖσθαι τῆς ὕβρεως. εἴη δὲ θεοῖς καὶ τοῦτο φίλον, ἤγουν ἀρεστὸν, ὥστε πάσχειν κακῶς αὐτὸν, καὶ διδόναι τῶν πεπραγμένων δίκην, ὥστε ἀπηνὴς, ἤγουν ἀτεράμων καὶ ὑπερήφανος, καὶ [...]λεὴς, καὶ οὐκ ἐντρεπόμενος τῶν λεγομένων περὶ θεῶν, ὅτι τοὺς σώφρονας στέργουσι, καὶ μισοῦσι τοὺς κακούς. τούτων οὐδὲν ἄρα φροντίζων εἴ τις ἐργάζοιτο σχέτλια, ἤγουν ἀνόσια καὶ ἄδικα ἔργα, ἀκολουθήσας τοῖς τε ἰδίοις διαλογισμοῖς, καὶ ταῖς ὁρμαῖς. εἴη αὐτὸν τιμωρίαν ὑπενεγκεῖν, καὶ μὴ ἐπικρεμάσαι τὴν δίκην ἐκφυγόντα αὐτὸν τοῖς τέκνοις, ὥστε κατ' ἀτασθαλίην, ἤγουν δι' ὕβριν καὶ παρανομίαν τοῦ πατρὸς τοὺς ἐκγόνους ἀναιτίους ὄντας κολασθῆναι. μᾶλλον γὰρ εἰκὸς, τοὺς παῖδας οὐδαμῶς ἐκτῖσαι τὰ παραπτώματα τῶν γεννησάντων, ὅσοι γ' ὄντες μὲν ἐκ πατρὸς ἀδίκου, αὐτοὶ δὲ δικαιοπραγοῦντες ἐν νῷ ἔχουσιν, ὅτι τὸ θεῖον τοῖς ἀδίκως πραττομένοις ὀργίζεται, καὶ διὰ τοῦτο συμφρονοῦσι μετὰ τῶν δικαίων ἀεὶ ἀζόμενοι, καὶ ἐντρεπόμενοι, καὶ φοβούμενοι τὴν θείαν ὀργήν. ἐγὼ μὲν δή, φησιν, εὔχομαί τε καὶ ἀξιῶ τοῦτο γενέσθ' οὕτως, τοὐναντίον δ' ὁρῶ συμβαῖνον. ὁ γὰρ πράξας οὐδὲν ἔπαθεν, ὁ δ' ἀναίτιος ἄλλος τὴν ἐκδίκησιν ἐπῆλθε. μεταβαίνει δὲ ἐνταῦθα πρὸς σχετλιασμὸν καὶ ἀγανάκτησιν πρὸς τὸ θεῖον, ὅπερ φιλεῖ

γίνεσθαι περαιουμένης τῆς διανοίας ἐν τῷ ἄχθεσθαι παρ' ἀξίαν εὐτυχεῖν τε καὶ δυσυχεῖν πλείστους ὅσους τῶν ἀνθρώπων, ᾧ τινι ἀνεχόμενος πάθει, ὁ παρὰ μενάνδρῳ κράτων ἀποφαίνει ὅτι (c)

ὄνον γενέσθαι κρεῖττον, ἢ τοὺς χείρονας
ὁρᾷν ἑαυτοῦ ζῶντας ἐπιφανέστερον.

ἐσχημάτισται δ' ὁ λόγος ἐν πάθει προενεχθεὶς κατ' ἐρώτησιν, πῶς φησι, δίκαιον, ὦ ζεῦ, μὴ πράττειν εὖ, ὥσπερ ἄξιόν ἐστι τὸν ἐπιεικῆ ἐκεῖνον, ὃς ἀπέχεται μὲν ἀδικίας, φεύγει δὲ τὸ ἁμαρτάνειν, καὶ τὴν ἀσέβειαν τῶν ἐπιορκιῶν; τίς ἄρα ἤθη τῶν ἀνθρώπων, εἴ τι διανοηθεὶς, τῷ καθορᾷν τὴν ἀταξίαν, ἅζοιτο, ἤγουν σέβοιτο τὸ θεῖον; ὅτε δὴ ἀνὴρ ἄδικος καὶ παράνομος, οὔτε θεοῦ, οὔτ' ἀνθρώπων φροντίζων, ἢ φυλαττόμενος ὀργὴν τούτων, ὅμως ὑβριστικῶς διάγει τὸν βίον, πλούσιος καθ' ὑπερβολὴν ὤν. οἱ δὲ δίκαιοι καὶ νομίμως ζῶντες, τῇ ἐσχάτῃ πενίᾳ συνεχόμενοι, ἀπόλλυνται. ὅμοια τάδε τῷ ἡσιοδείῳ, (d)

νῦν δὲ τ' ἐγὼ μήτ' αὐτὸς ἐν ἀνθρώποισι δίκαιος
εἴην, μήτ' ἐμὸς υἱὸς, ἐπεὶ κακὸν ἄνδρα δίκαιον
ἔμμεναι, εἰ μείζω γε δίκην ἀδικώτερος ἕξει.

τὸ μὲν, τρύχονται, ἐστὶ τὸ θλίβονται, ταλαιπωροῦσι). τὸ δὲ τειρόμενοι, ὀδυνώμενοι καὶ λυπούμενοι, ἀλγοῦντες, ὡς τὸ, (e)

— ὁ δ' ἀλύων ἀπεβήσατο, τείρετο δ' αἰνῶς.

751. Ταῦτα μαθὼν.) οὐκ ἐκλέλεκται ταῦτ' ἀκολούθως ἐνταῦθα, τοῖς περὶ αὐτῶν ἐκκειμένοις ἔγγιστα. ὥστε ἀνα-

ἀναγνωστέον τὸ τετράστιχον, οἷον ἄλλοθεν ἐπιπεπλεγμένον. ἔστι δ᾽ οὖν ἡ παραίνεσις περὶ τοῦ, ὅτι κτᾶσθαι δεῖ χρήματα σὺν δίκῃ, καὶ ἄνευ πανουργευμάτων. συνίστησι δὲ ταύτην ὡς ὠφέλιμον, καὶ μάλιστα οὕτω φανησομένην κατὰ τὸ ἔσχατον ἐκβάν. ἣν πειθόμενός, φησι, τῷ σωφρονίζοντι λόγῳ, μεμνήσῃ τῶν ῥημάτων τῶνδε, ἐπαινέσεις τὴν ὑποθήκην, πειραθεὶς τῆς ὠφελείας.

755. Ζεὺς μὲν τῆσδε πόληος ὑπείρ.) εὔχεται ὁ ποιήσας ταῦτα ὑπὲρ σωτηρίας τῆς πατρίδος, δεόμενος τοῦ θεοῦ ἅμα τε εἰρήνην καὶ εὐφροσύνην παρέχεσθαι τῇ πόλει. πεποίηται δὲ τὸ ἐλεγεῖον κατὰ τοὺς χρόνους, οἷς ἦσαν προσδόκιμοι αἱ μηδικαὶ ἐπιστρατεῖαι ἐπὶ τὴν ἑλλάδα. τὸ δὲ χεῖρα τὴν δεξιὰν ὑπερέχειν, παροιμιωδῶς περὶ τοῦ παρέχεσθαι τὴν ἀσφάλειαν, ὡς καὶ Ιλ. ί. (a)

—— μάλα γὰρ ἕθεν εὐρύοπα Ζεὺς

χεῖρα ἑὴν ὑπερέσχε. ——

ἀπημοσύνην δ᾽ εἶπε τὴν τῶν κακῶν καὶ βλαβερῶν ἀποτροπήν. ἀξιοῖ δὲ καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς προνοῆσαι τῆς πόλεως, καὶ μάλιστα τὸν προστάτην ἀπόλλωνα, ὃν καὶ παρασκευάσαι αὐτοῖς εὐθυμίαν βούλεται τῶν τε μελῳδιῶν καὶ εὐωχιῶν ἑορτασίμων. ἐκ δὲ τοῦ ἀπόλλωνος, ὡς ἡσίοδός φησιν, (b)

ἄνδρες ἀοιδοὶ ἔασιν ἐπὶ χθόνα καὶ κιθαρισταί.

αἰτεῖ γοῦν παρ᾽ ἐκείνου ὁ ποιητὴς παραγενέσθαι αὐτοῖς τὴν διάρθρωσιν τοῦ νοῦ, καὶ τῆς γλώσσης, ἵνα φθέγγοιντο εὐαρμόνια καὶ σύμφωνα ἐν ταῖς φιλοφρονικαῖς συνουσίαις,

σίαις, ἐκτὸς ὄντες τῶν κινδύνων, καὶ ἐν σκέπῃ πολέμου μηδικοῦ. παρήχησις δὲ γλυκεῖα, ἤ, μηδὲν τῶν μήδων. τὸ δ' ἀρεσάμενοι ἀοιδὰς θεοῖς, εὐάρεστα ᾄδοντες. καὶ οὕτως ἂν βέλτιον πράττοιμεν, ἐν εὐφροσύνῃ ἀμέριμνον βίον διάγοντες, καὶ ἥδιον, καὶ πορρωτέρω ἀπελαύνοιμεν ἂν τὰς κῆρας καὶ τὰς ἀτηρὰς καὶ δεινὰς τῶν συντυχιῶν, αἳ βαρύταται εἶναι δοκοῦσιν, ὅτε θάνατος καὶ τὸ γῆρας.

767. Χρὴ μουσῶν.) τὸν φθόνον ἀπεῖναι δεῖν φησὶ ἀπὸ τῶν σοφῶν καὶ ἐλλογίμων ἀνδρῶν· αὐτοὶ γὰρ πρόσπολοι τῶν μουσῶν καὶ ἑρμηνεῖς εἰσι. μῶσαι δὲ εἴρηται παρὰ τὸ μῶσθαι, ἤγουν ζητεῖν καὶ ἐρευνᾶν, κατὰ τὸν πλάτωνα (a) κρατύλον, διὰ τὰς φιλοσοφικὰς ἐννοήσεις καὶ σκέψεις. λέγεται δ' ὅτι (b) τῆς ἀποκρύφου μουσικῆς ὄφελος οὐδέν. ὁ γοῦν ποιητικός, φησιν, ἀνὴρ εὑρεῖν τινα πειράσθω, καὶ τὰ εὑρηθέντα ἐπιδειξάτω, καὶ καινὰ ἄλλ' ἄμα ποιησάτω.

771. Φοῖβε ἄναξ.) τοῦτο τεκμήριον παρέχονταί τινες τῶν γεγονότων (a) τὸν θέογνιν μεγαρέα ἐκ τῆς ἀττικῆς. τὸν δ' ἀλκάθουν υἱὸν πέλοπος καὶ ἱπποδαμείας. (b) τειχίσαι τὰ μέγαρά φασι, καὶ ἀπ' αὐτοῦ τὴν πόλιν ἀλκάθου ὀνομασθῆναι. ἔστι δὲ εὐχὴ ὑπὲρ πατρίδος, ἧς οὐδὲν γλύκιον, (c) κατ' ὅμηρον. περὶ δὲ θαυμαστοῦ καὶ λαμπροῦ τειχισμοῦ εἴρηκεν, ὅτι τοὔργον ἀπόλλωνος ἐγένετο, τουτέστι θεῖον καὶ ἐπιφανές. τὸ πόλευς, αἰολικόν, ἀντὶ τοῦ πόλεως. ἀπέρυκε, φησὶν εὐχόμενος, ὦ ἀπόλλων, ἤγουν ἀπότρεπε

καὶ

καὶ ἀπεδίωκε (d) τοὺς μήδους καὶ πέρσας, ἵνα σοὶ θυσίας αὖθις ἀποτελεῖν ἔχωμεν. λέγει δὲ, ὅτι δέδοικε καὶ φοβεῖται, διὰ τὰς στάσεις τῶν ἑλλήνων. αἱ δὲ ἱστορίαι ἔκκεινται παρ' ἡροδότῳ. λαοφθόρος δὲ ἡ στάσις, ὅτι καὶ τοῦ πολέμου ἡ στάσις κακίων, ὥς φησιν ἡρόδοτος (e) οὐρανία, τὰ λοιπὰ συστατικὰ τοῦ, ὅτι οὐδὲν οὐδενὶ τῆς πατρίδος τιμιώτερόν ἐστιν. ἐγὼ γάρ, φησι, καὶ παρὰ σικελοῖς, καὶ παρ' εὐβοεῦσι, καὶ παρὰ λάκωσι μετοικῶν, ἐδυνάμην ἂν εὖ πράττειν καὶ ζῆν καλῶς, ἀλλ' ὅμως ἡ πατρὶς φιλτάτη. ὅτι δὲ ἥ τε σικελία, ἣν περιφραστικῶς γαῖαν σικελὴν εἶπε, νῆσος (f) τριακρία, πρὸς τῇ ἰταλίᾳ, ὅθεν καὶ πάλαι ποτ' ἀπορραγῆναι (g) λέγεται, γνώριμον. ἡ δὲ εὔβοια παρατεινομένη κατὰ τὴν ἀττικὴν ἐκαλεῖτο διὰ τοῦτο, οἶμαι, καὶ μακρίς. σπάρτη δὲ πόλις λακεδαίμονος, ἔχουσα παραρρέοντα ποταμὸν εὐρώταν, παρ' ᾧ φύονται συχνοὶ δόνακες, ἤγουν οἱ λεπτότεροι τῶν καλάμων, ἐκεῖ καὶ δρόμοι ἦσαν τῶν ἐφήβων. τὸ ἐφίλευν προφρόνως, ἰωνικῶς, ἀντὶ τοῦ ἐφίλουν προθύμως.

787. Μή ποτέ μοι.) τὴν ἐνάρετον σοφίαν, καὶ τὸ τοῦ βίου κόσμιον, καὶ εὐπαθές, καὶ ἀξιωματικὸν, κἀνταῦθα περὶ πλείστου ποιεῖται. τὸ μελέδημα, φροντίς.

791. Μήτε τινὰ.) παραίνεσις τοῦ δικαιοπραγοῦντα πρὸς ἅπαντας, οὐδὲν φροντίσαι δεῖν τῶν τῶν ἄλλων ὑπολήψεων. τὰς γὰρ τῶν ἀνθρώπων γνώμας διαφόρους καὶ παντοδαποὺς εἶναι, καὶ οὐδένα δύνασθαι πᾶσιν ἀρέσκειν, καθάπερ καὶ ἀρχόμενος (a) εἰρήκειν, ὅτι δὲ οἱ ψόγοι

ἄπιον) μάλιστα τῆς ἀρετῆς, φανερόν. (b) φθόνος γὰρ ἕπεται τὸν ἔχοντα. ὁ δὲ ψόγος ἔργον ἐστὶ φθόνου. ᾧ δὲ λώϊον, ἤγουν βέλτιον παράσχοι ἡ τύχη, οὗτος ἐστὶν, οὐ μὴν μέλ πολλοῖς. ἐν τισι γέγραπται, ὡς (ἤγουν οὕτω) λώϊον γί νοιτό τινι, εἴτε μὴ λόγος πολὺς εἴη. εἴρηται δὲ κατὰ (c) τὸ λάθε βιώσας. καὶ περὶ τοῦ τὰ αὐτοῦ σωφρόνως πράττειν, καὶ οὐκ ἀπαρτῆσθαι τῶν φερομένων ἑκάστοτε παρ' ἀδολέσχαις περὶ τῶν ἀγαθῶν, ἤγουν ἐντίμων καὶ ἐπιφανῶν. τὸ δηλεύμενος, ἀντὶ τοῦ δηλούμενος. τὸ δὲ δηλεῖσθαι, βλάπτειν σημαίνει. ὡς παρὰ Θεοκρίτῳ, (d)

—— τὼς δ' ἔτι ποτῷ δαλήσατο κίρκα.

καὶ αὖθις, (e)

—— οὐδεὶς κακὸν ἔργον

δαλεῖται τὸν ἰόντα, παρέρπων αἰγυπτιστί.

ἐνδήμους δ' εἶπε τοὺς πολίτας. δυσηλεγεῖς δὲ, τοὺς βαρεῖς καὶ κακηγόρους. τῷ δ' ὁμήρῳ, (f) δυσηλεγὴς ὁ θάνατος. τὰ δὲ λοιπὰ, οὐδεὶς ἐστὶν, οὐδ' ἔσται, ὅστις διαπλέσει πᾶσιν ἀρέσκων ἐν παντὶ τῷ βίῳ. τοῦτο γὰρ οὕτως ἐνήλλαξεν, ὅστις ἕως θανάτου δυνήσεται ἀρέσκειν ἅπασι. τοῦτο γὰρ καὶ αὐτῷ τῷ διὶ ἀδύνατον.

803. Τόρνου καὶ στάθ.) ὑποθήκη ἥδε πρὸς τοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων θεωρούς. οἱ δὲ θεωροὶ καὶ εἰς τὰς πανηγύρεις θυσίας ἄγοντες, καὶ ἐπὶ τὰ χρηστήρια ἐπερωτήσοντες τὸ θεῖον ἐπέμποντο. ὁ δὲ πρωτεύων ἐν αὐτοῖς, ἀρχιθέωρος. καὶ ναῦς ἡ ἄγουσα, θεωρὶς ἐκαλεῖτο. τὸν θεωρὸν ἄνδρα, χρὴ φυλασσέμεναι, ἤτοι φυλάσσειν καὶ τηρεῖν, ἀδιάφο-

στρόφον μᾶλλον, ἢ τόρνον, καὶ στάθμην εἶναι εἰκὸς, ἑαυτ. ἵν' ἀπαγγείλῃ ἀδόλως, καὶ ἁπλῶς τὰ χρησθέντα οὔτε τι προσθεὶς, οὔτ' ἀφαιρούμενος. ἔστι δὲ τὰ ἐπόμενα τοῦ θεωροῦ ὁριστικά. θεωρὸς γὰρ, ᾧ τινι ὁ θεὸς ἐξ ἀδύτου, ἤγουν μέρους ἀπροσίτου τοῦ ναῶ, πίονος διὰ τὴν τῶν θυσιῶν δαψίλειαν, προπέμψῃ τὴν θείαν φωνὴν, θεσπίσας διὰ τὴν ἱέρειαν, τὴν πυθίαν ὀνομασθεῖσάν ποτε. πυθῶνα δὲ καὶ πυθὼ, τοὺς δελφοὺς ἔλεγον. ὡς τὰ (a) πυθῶνά τε πετρήεσσαν. καὶ τὸ, πυθοῖ ἔνι πετρηέσσῃ. δύναται δὲ τὸ, (b) πίονος ἐξ ἀδύτου, καὶ περὶ τῶν χρημάτων ἐν δελφοῖς νοεῖσθαι, πολλῶν τε καὶ παντοίων ὄντων. (c)

809. Χρῆμ' ἔπαθον.) δίστιχον σχετλιαστικὸν ἁπλῶς καὶ ἀδιορίστως. πάντων, φησὶν, ἐκτὸς τοῦ θανάτου, μᾶλλον λυπηρόν τι συμβέβηκεν ἐμοί. τὸ ἀνιηρότατον, ὀδυνηρότατον. οὐ πρόσκειται δὲ ἡ τοῦ οὕτως ἀνιαροῦ πράγματος διασάφησις.

811. οἵ με φι.) πεῖραν, φησὶ, λήψομαι ἤδη τῶν ἐχθρῶν, προδοθεὶς ὑπὸ τῶν φίλων. ἀγανακτητικὸν τὸ δίστιχον.

814. Βοῦς μοι.) παροιμιωδῶς εἴρηται, περὶ τῆς ἀναγκαίας σιγῆς τῶν ἀσθενῶν. οὐκ ἄπειρος ὢν τοῦ λαλεῖν, φησιν, ὅμως σιωπᾶν ἀναγκάζομαι, πιεζόμενος ταῖς ἀπορίαις. τὸ δὲ λὰξ, ἡ τοῦ ποδὸς ἐπίκρουσιν, ἢ καὶ ἀπὸ ταύτης ἀποδιδόμενον ψόφον σημαίνει, ὅθεν τὸ λακτίζειν. τοῖς ποσὶν ἀντικρούειν. ὁ δὲ πολυδεύκης ἐν τῷ θ. βιβλίῳ (a) τῶν ὀνομαστικῶν, φησὶν οὕτως· εἶναι δηλίων οὐκ ἀθηναίων ἴδιον εἶναι νόμισμα τὸν βοῦν νομίζουσιν, ἐντεῦθεν δὲ

καὶ τὴν

καὶ τὴν παροιμίαν εἰρῆσθαι, βοῦς ἐπὶ γλώσσῃ βέβηκεν, εἴ τις ἐπ' ἀργυρίῳ σιωπήσειεν.)

815. Κύρν' ἐμπ.) περὶ τῆς μοιριδίου δυνάμεως ἐκδιδάσκει τὸ δίστιχον. λέγει δὲ, ὅτι (a) τὰ μόρσιμα ἀναγκαῖα καὶ ἄφυκτα ὑπάρχοντα, οὐ φοβητέον. ὅμοιαι δὲ γνῶμαι παρὰ τοῖς πάλαι ἀνήριθμοι, ὡς τοῦ χρησμοῦ παρ' Ἡροδότῳ κλεῖ, (b) τὴν πεπρωμένην μοῖραν ἀδυνατόν ἐστι ἀποφυγεῖν καὶ θεῷ. καὶ τοῦ Εὐριπίδου, (c)

οὐκ ἔστι μοίρας τοῦ χρεών τ' ἀπαλλαγή.

τούτου οὖν συσταθέντος, ὅτι οὐκ ἔστιν ὑπαλύξαι, καὶ διαφυγεῖν τὸ μοιρίδιον λάχος, συλλογίζεται μετέπειτα ὁ ποιητής, ὅτι τὴν ἀπὸ τοῦ φοβεῖσθαι ὀδύνην καὶ ταραχὴν περιστάσθαι τῷ πάντως γενησομένῳ, ἠλίθιον.

817. Ες πολὺ ἄρρηκτον.) καὶ τοῦτο γνωμικῶς, ὡς ἀπόσπασμά τι τινὸς ἐμπαραβέβληται. παντάπασί, φησι, κινδυνεύομεν ἀπολέσθαι ἀμφω, τὸ ἄρρηκτον, ἀντὶ τοῦ ἄμαχον. γράφεται δ' ἐν ἐνίοις ἄρρητον ἤγουν ἄφατον, καὶ τοῦ κλύειν πέρα. τὸ συλλάβοι δὲ μοῖρα θανάτου ἀμφω, ἀντὶ τοῦ συναποθάνοιμεν.

819. Οἵ δ' ἀπογηρ.) ἀποφαίνει, ὅτι οἱ ἀτιμάζοντες τοὺς γονεῖς ἄλλως τε καὶ γεγηρακότας, ταύτην τιμωρίαν ὑπέχουσιν, ὥστε τὸ γένος αὐτῶν ἀμαυροῦσθαι, καὶ κατ' ὀλίγον διαφθείρεσθαι. τοῦτο γὰρ δύναται τὸ, ὀλίγη χώρα τούτων ἐστὶν· ἤγουν τοῖς τοιούτοις οὐκ αὐξάνεται ὁ οἶκος, ἀλλὰ μειοῦται. ὡς ἐν τοῖς ἄνω, (a) χάριν μηδεμίαν θέμεναι,

παν

παντάπασιν ἐκκόψαι. ἔχομεν δὲ τοῦτο κἀκ τῆς θείας
ἐπαγγελίας μαθεῖν, (b) τῆς τῇ ἐντολῇ προστεθείσης. ἐκεί-
νη γὰρ ὑπισχνεῖται τοῖς τιμῶσι τοὺς γονεῖς ζωήν τε μα-
κροτέραν, καὶ βιωτικὰ ἀγαθά, ἑπομένως δῆτα τὸ ἐν-
αντίον (c) τοῖς ἀπειθοῦσι τῇ ἐντολῇ, καὶ ἔτι μᾶλλον δὴ τοῖς
τἀναντία πράττειν τολμῶσι.

821. Μήτε τιν' αὔξει.) εὖ καὶ ὁσίως παραινεῖ ὁ ποιη-
τής, μήτε πρὸς τὸ τῇ τυραννίδι ἐπιθέσθαι συνεργῆσαί
τινι, μήτ' αὖ συνεργήσαντα καὶ συνωμότην γεγονότα
τυραννοκτονεῖν. ἵνα τις μήτ' ἄδικος, μήτ' ἀσεβὴς εἶναι
δόξῃ. μὴ αὖξε τύραννον εἶναι, ἤγουν προσθήσῃ κράτος
τινί, ὥστε τὴν τυραννίδα κατασχεῖν, ἐλπίσας κερδᾶναί
τι ἐκ τοῦ πράγματος.

823. Πῶς ἡμῖν.) σχετλίασις περὶ τῆς τῶν πολιτῶν ἀτο-
πίας. οἱ πίνουσί τε, καὶ εὐωχοῦνται, καὶ ἐν ἡδυπαθείαις
διάγονται, τῆς χώρας ἀποτεμνομένης μεταξύ, καὶ τῶν
ὁρίων ἐξ ἀγορᾶς καθορωμένων, ἤγουν πάνυ ὄντων ἐγ-
γύς. τὸ γὰρ οὖρος, ἢ ὅρος νῦν ἐστι, ἤγουν στήλη, ἢ τοιοῦτό
τι, ὁρίζουσα τὴν χώραν. ἢ φύλαξ, ὁ παρὰ τὰ ὅρια φρου-
ρῶν. ἡ δὲ γῆ, φησίν, ἀποτεμνομένη τρέφει τέ τοῖς καρ-
ποῖς τοὺς ἐγχωρίους, καὶ τοὺς ἐν εἰλαπίναις, ἤγουν εὐω-
χίαις στεφανηφοροῦντας τρέφει, ἤγουν κοσμεῖ τοῖς ἄν-
θεσιν. ἔστι δὲ τὰ λεγόμενα ἀσυντακτότερά πως, καὶ οὐδ'
ἴσως ἀπηρτισμένα. ἴσως τε γραπτέον μᾶλλον ξανθῆσι γε-
κο. τὰ λοιπά, ἐπιτίμησίς ἐστι τῶν ἀκαίρων ἡδονῶν. ἐξ-
ιώεκ) δὲ κατὰ παροιμιώδη ἀποστροφήν· ὦ σκύθα φησί,

κου

κουρὰν πένθιμον ἀποξύρηθι, καὶ λῆξον κώμου, δυσχεραίνων τῇ τῆς χώρας ἀπωλείᾳ. τουτέστιν, ὦ πολῖται (a) ἀποσκυθίσαι ἤδη καιρὸς, καὶ ἀπὸ τῶν εὐπαθειῶν γενομένους φροντίσαι τι περὶ τῆς ἀπολλυμένης χώρας, καὶ μὴ ἀμερίμνως ἐν τοσούτῳ κινδύνῳ διάγειν. οἱ γὰρ σκύθαι διὰ τὸ πλῆθος τῶν καταχυσῶν αὐτοὺς συμφορῶν, ἐπεὶ διὰ τὸ πένθος ἅμα τόν τε τῶν βίων ὄλβον καὶ τὰς κόμας περιεσπάσθησαν, παντὸς ἔθνους οἱ ἔξω τὴν ἐφ' ὕβρει κουρὰν ἀποσκυθίσαι προσηγόρευσάν, φησὶν ἀθήναιος (b) ἐν τῇ ιβ. εἰσὶ δὲ, (c) οἱ κατὰ διάλεκτον, τὸν σκύθην σίδηρον εἶναι λέγουσι, δῆλον ὅτι διὰ τὸ μάχιμον καὶ φονικὸν τοῦ ἔθνους.

829. Πίστει χρήματ' ὄλ.) ὅτι ἀπιστία χρήσιμός ἐστι, καὶ νῦν εἴρηται. αὐτὴ γὰρ σώτειρα τῶν χρημάτων. πίστις δὲ φθαρτικὴ τούτων. ἔστι δ' ὅμως τὸ πρᾶγμα δυσχερές. τοῦτο γὰρ βούλεται, τὸ ἀργαλέη γνώμη γίνεται, ἤγουν οὐ ῥᾴδιον σαφὲς διαλήψεσθαί τινα περὶ τούτων, κατὰ τόδε, (a)

πίστις δ' ἄρα ὁμῶς καὶ ἀπιστίαι ὤλεσαν ἄνδρας.

831. Πάντα τάδ' ἐν.) κατηγορία αὐτὴ τῆς ἀνθρωπίνης μοχθηρίας, δι' ἣν δυστυχεῖ ἕκαστος μάλιστα. ἐναντιούμενα δέ πως ταῦτα τοῖς πρότερον, (a) ὅτι οὐδεὶς ἄτης καὶ κέρδεος αἴτιος αὐτὸς. καὶ ὅτι, (b) οὔτοι ἄτερ θεῶν

γίνεται ἀνθρώποις οὔτ' ἀγαθ' οὔτε κακά.

εἴρηται δὲ κατὰ τὸ ὁμηρικὸν ὀδυσσ. ά. (c)

ὢ πόποι, οἷον δή νυ θεοὺς βροτοὶ αἰτιόωνται,
ἐξ ἡμῶν γάρ φασι κάκ' ἔμμεναι, οἳ δὲ καὶ αὐτοὶ
σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσιν.

οὐ ἀδι-

ἡ ἀδικία, καὶ ὑπερηφανία, καὶ φιλοκέρδεια πολ-
λῶν ἀγαθῶν στερίσκουσα τοὺς φαύλους, ἀντιδίδωσι κα-
κά. τὸ, (d) ἐν κοράκεσσι, ἐν κόραξι, παροιμιωδῶς,
ὥσπερ καὶ ἡ ἐξήγησις προστέθειται, ἐν φθορᾷ. τὰ φθορι-
μαῖα γὰρ καὶ νεκρὰ τῶν ζώων ὑπὸ κοράκων διασπαράτ-
τεται.

835. Διψαλέοι τοι πόσ.) ὅμοια τοῖς (a) πρόσθεν περὶ τῆς
οἰνοποσίας εἰρημένοις, ὅτι ἄριστον κἀνταῦθα τὸ μέτριον.
δύο, φησὶ, κῆρες, ἤγουν μοῖραι βλαπτικαί εἰσι, ἥ τε ἔν-
δεια, καὶ τὸ πλεονάζον τῆς πόσεως, λυσιμελῆ δ' ἐκά-
λεσε τὴν δίψαν, διὰ τὸ πάντων τῶν σωματικῶν παθῶν
ταύτην εἶναι δεινοτάτην καὶ ἐπαχθεστάτην κατὰ τὸν σοφο-
κλέα, ὡς Ἀθήναιος ἐν τῇ ι. (b)

διψῶντι γάρ τοι πάντα προσφέρων σοφὰ,
οὐδὲν πλέον τέρψαις μὴ πιεῖν διδούς.

τὸ δίψος γὰρ πᾶσιν ἰσχυρὰν ἐπιθυμίαν ἐμποιεῖ, τὴν
περὶ τῆς ἀπολαύσεως. ποθεῖ δὲ μάλιστα ἡ δίψα τὸ παῦ-
σον τῆς ἐπιθυμίας, ὅθεν καὶ τὸν (c) ποιητὴν πολυδίψιον ἄργος,
τὸ πολυπόθητον εἰπεῖν, τινὲς παρέδωκαν. ἡ δὲ μέθη τῶν
πάνυ χαλεπῶν. καὶ (d) τὶς τῶν κωμικῶν εἴρηκεν, ὅτι

—— ἁπάντων ἐστὶ τὸ μεθύειν κακὸν
μέγιστον ἀνθρώποισι, καὶ βλαβερώτατον.

καὶ οἶνον (e) ἄλλος τὶς εἶπε, πάντων μητρόπολιν εἶναι
τῶν δεινῶν. φησὶ τοίνυν ὁ ποιητὴς, ὅτι τῶν ἄκρων ἀμ-
φοτέρων ἀποστησάμενος ἀνὰ τὸ μέσον παριέναι βούλε-
ται, τουτέστι, μετριοποτεῖν, ἂν τὸ μέσον, ἀνὰ τὸ μέσον.

στρα-

στρωφήσομαι, ἀναστρέψομαι. τὰ δὲ ἐφεξῆς μομφὴν περιέχει τοῦ τὸν οἶνον οὐ μόνον διαστρέφειν τὴν γνώμην τῶν πολὺν τοῦτον πασάντων, ἀλλὰ καὶ ἀπεχθειῶν πολλῶν γίνεσθαι αἴτιον. ὥστε καὶ τοὺς ἀπεχθῶς ἔχοντας πρὸς ἀλλήλους ἐνίοτε ξυμβεβλῆσθαι περὶ τὸν πότον. τὸ δὲ ὑπόλοιπον τοῦ ἐλεγείου δίστιχον, περιέχει παραίνεσιν χρηστὴν, (f) τοῦ ἐν καιρῷ ἀπιέναι καὶ παύεσθαι τοῦ πιεῖν. ὁπόταν, φησὶ, γίνεσθαι ἄρξηται κρείττων ὁ οἶνος, ὅν τις ἔτι ῥᾳδίως αὐτὸν φέρειν ἤσθετο, τότε καιρὸς ἂν εἴη τινὶ ἰέναι οἴκαδε παυσάμενον πόσεως. ἐὰν ὑπένερθεν, ἤγουν κρατούμενος ἔστι. γίνηται καθύπερθε, τουτέστι κρείττων. τὸ δὲ θωρήξας, ἀντὶ τοῦ παροξύνας καὶ διαθερμήνας.

843. Εὖ μὲν κείμ.) κατὰ τὸ πινδαρικὸν πυθίων (a) δ. ῥάδιον μὲν γὰρ πόλιν σεῖσαι καὶ φαυροτέροις, ἀλλ' ἐπὶ χώρας αὖθις ἔσαι δυσπαλὲς δὴ γίνεται ἐξαπίνας, εἰ μὴ θεὸς ἁγεμόνεσσι κυβερνατὴρ γένηται. ὁ γὰρ νοῦς· ῥᾳδίως δύναταί τις, τὸ εὖ κείμενον, ἤγουν καλῶς ἔχον, μεταθέσθαι κινήσας, ὥστε ἔχειν κακῶς, τοὐναντίον δὲ τὸ κακῶς κείμενον διορθῶσαι δυσχερές ἐστιν. περιέχει γὰρ ταῦτα ἐπιτίμησίν τινα πρὸς τοὺς νεωτεροποιοὺς, καὶ τὰ καθεστηκότα κινεῖν ζητοῦντας. τοῦτο γὰρ ἐπικίνδυνον ἀεί πως ἐστὶν, ὥστε καὶ τοὺς παροιμιαζομένους λέγειν, (b) ὅτι καὶ κακὸν εὖ κείμενον οὐ κινητέον.

845. Λὰξ ἐπίβα.) ἠλληγόρηται παραίνεσις τοῦ χρῆσθαι ἐξουσίᾳ δυνάμεως, ἐνδιδόντων τῶν ἀρχομένων. εἶναι γὰρ τούτους οἵους καὶ προθυμότατα δουλεύειν πάντων

ἀνθρώ-

πων τῶν ὑπὸ τοῦτον τὸν ἥλιον. τῇ δὲ ὑπερβολῇ,
ἐρώτερον κέχρηται. ὁ δὲ νοῦς· λὰξ ἐπίβηθι, ἤγουν τοῖς
ἐπίβαινε τῷ δήμῳ, ᾧ τινι γ' οὖν. οὐ γὰρ διαστασιά-
πιέζων τε καὶ ὑπὸ σαυτοῦ ποιούμενος, πλήττων τε
εὖς, καὶ χαλινὸν ἐμβαλὼν τῶν τραχέων, τουτέστιν ὑπεί-
ον κατέχων τῇ κακώσει. τὸ δὲ λὰξ. καὶ ἐν ὀδυσσείᾳ
εἴρηται, λὰξ ποδὶ κινήσας, ἤγουν λακτίσματι ἐπιτείνας.
δέξαντο δέ τινες τὸ ἐπίρρημα παρ' ὁμήρῳ, ἀντὶ ψό-
φοις ἀποτελουμένου τοῖς τοῦ ποδὸς δακτύλοις.

49. Ζεὺς ἄνδρα.) κατάρα περὶ τῶν ὑποκρινομένων
φιλεῖν, τῷ δ' ὄντι μισούντων σὺν σπονδαῖς, δολερῶν
ἀπίστων καὶ πανούργων ὄντων, οἵ τινες πλείστην διὰ-
ἔχουσιν εἰς τὸ βλάπτειν. οὐ γὰρ ὑφορῶνται δῆτ' ἐπὶ
κῶ. καὶ τούτων ἕνεκα παρῄνεσεν ὁ ἐπίχαρμος (a)
ειν καὶ μέμνησο ἀπιστεῖν. οὐ γάρ τοι τῶν ἐχθρῶν προδήλως
ων χάριν, οἷς πιστεύει οὐδείς.

851. Ἤδεα μὲν καὶ.) ταὐτὸ τοῖς αὐτοῖς σχεδὸν ῥήμασιν τὸ
στιχον ἐν τοῖς κάτω (a) αὖθις ἐκλέλεκται. φησὶ δὲ, ὅτι καὶ
ρον ἠπίστατο. νῦν δὲ δὴ λῷονα, ἤγουν βέλτιον εἰ-
ν, ὅτι οὐδεμία χάρις πρόσεστι τοῖς δειλοῖς, τουτέστιν ὅτι
καταφρονεῖται ἡ ἀσθένεια, καὶ δυστυχία, προσαφθείη δ'
ἐνταῦθ' ἂν καὶ τὸ ὁμηρικὸν, (b)

δειλαί τοι δειλῶν τε, καὶ ἐγγύαι ἐγγυάασθαι.

δειλὸς γὰρ παρὰ τῷ ποιητῇ ὁ δείλαιος, καὶ ἄθ-
λιος, καὶ ταλαίπωρος, καὶ μοχθηρός. τὸ δὲ ἤδεα,

ἀντὶ τοῦ ἦδειν, διάλυσις ἰωνική· ὡς ἐτετύφειν, ἐτετύφεα. καὶ οὕτω κεῖται Ιλιάδ. ξ. (c) τὸ ῥῆμα.

853. Πολλάκις.) σχετλιαστικὸν περὶ τῆς τῶν ἀρχόντων ἀμελείας καὶ κακίας. τὴν γὰρ κακότητα νῦν ῥαθυμίαν ἐκάλεσε καὶ φαυλότητα, ὡς Ιλιάδ. ν. (a)

ἡγεμόνος κακότητι μεθημοσύνῃσί τε λαῶν.

καὶ Ιλιάδ. β. (b)

ἢ ἀνδρῶν κακότητι, καὶ ἀφραδίῃ πολέμοιο.

Μεταφορικῶς δ' εἶπε πολλάκις τὴν πόλιν ἐν κινδύνῳ γεγονέναι τοῦ ἀνατραπῆναι, παρὰ γῆν οὐκ ἐπ' ὀρθοδρομήσασαν, ἀλλ' ἐγκεκλιμένην, ὥσπερ ναῦν καὶ ἐγκαρσίως φερομένην. μεταφέρεται δὲ τὰ ναυτικὰ πρὸς τὰ πολιτικὰ πολλάκις, ὡς καὶ ἐν χρησμῷ τοῦ σόλωνος περὶ πολιτάρχου, (c)

ἧσο μέσην κατὰ νῆα κυβερνητήριον ἔργον
ἰθύνων. ———

ναῦς δὲ καὶ παρὰ γῆν φέρεται, καὶ διὰ πελάγους, ὡς θουκυδίδης ς. (d) ὅρμοις χρωμένους τοῦ τε ἰωνίου κόλπου παρὰ γῆν, ἥ τις πλέῃ, καὶ τοῦ σικελικοῦ διὰ πελάγους.

855. Τῶν δὲ φίλων.) ὅτι ἄφιλον τὸ δυστυχές. (a) καὶ νῦν εἴρηται, κατὰ τὸ παροιμιῶδες ἔπος, (b) ὡς οὐδεὶς οὐδὲν ἔχοντι φίλος. ἀποστρέφει τὸν αὐχένα, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς, πᾶς τις ἐμὲ καταννοήσας ἐν δεινοῖς ὄντα· εὖ πράττοντα δὲ πολλοὶ φιλοφρονοῦσί τε καὶ ἀσπάζονται.

859. οἵ με φίλ.) ἐταιρικὸν ἐπίγραμμα, ὡς ἀπὸ γυναικός. οἱ μὲν φίλοι, φησὶ, τῶν φαινομένων, ἤγουν λαμπρῶν,

πρων, καὶ ἐπιφανῶν ἀνδρῶν, προδιδοῦσιν ἐμέ, καὶ διδόασιν οὐδέν. ἐγὼ δὲ ὑπό τι νύκτα περιοῦσα, καὶ ὑπ' ὄρθρον, τουτέστι τῆς ἕω ἀνερχομένης ἐκοῦσα, οὕτω ὄφελός τι εὑρίσκω ἐμαυτῇ. τὸ δὲ ἦμος, ἀλεκτρυόνων φθόγγος ἐγειρομένων. ἐλλιπές· νοητέον δὲ, γίνεται, ἢ ἐξακούεται, ὅτε φωνοῦσιν οἱ ἀλεκτρυόνες, τότε οἴκαδε ἄπειμι· ἢ οὕτως, οἱ φίλοι, διὰ τὸ φαίνεσθαι παρ' ἐμοί, ἤγουν φανερῶς ἐμοὶ συνεῖναί τινας ἀεὶ, οὐδὲν ὠφελεῖν ἐμὲ βούλονται. ἐγὼ γοῦν προαιροῦμαι κλέπτειν τὰς συνουσίας, καὶ λαθεῖν τὰ ἑταιρικὰ τῷ διὰ σκότους φοιτᾶν πρὸς τὰς ἐργασίας.

863. Πολλοῖς ἀρκεῖς.) ὅτι κυρίως ἀρετὴν εἰρήκασιν τὴν κατὰ τὸν πόλεμον ἀλκὴν, δῆλον. ἀντιπαρέθηκε δὲ ἐνταῦθα ὁ ποιητής, τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ἀρετήν. πολλοί, φησι, πλουτοῦσιν, οἱ οὐθ' αὑτοῖς χρήσιμοί εἰσιν, οὔτε τοῖς φίλοις. οἱ δ' ἀγαθοὶ ἄνδρες ἀεὶ ἔνδοξοί τ' εἰσὶ, καὶ σωτήριοι. τὸ βέλτερος, ὠφέλιμος. ἐσχημάτισται δὲ ἤτοι συγκριτικῶς, ἢ ῥηματικῶς, ὡς τὸ φέρτερος. τὸ, οὐδὲν ἐών, ἐν παρενθέσει, ἤγουν, οὐτιδανὸς καὶ φαῦλος. ὡς καὶ ἐν ἀνδρομάχῃ εὐριπίδου, (a) σὺ δ' οὐδὲν εἶ.

867. Ἔν μοι ἔπει.) μετὰ κατάρας ἰσχυρίζεται, ὅτι εὖ τοὺς φίλους ποιήσει, καὶ κακῶς τοὺς ἐχθρούς. εἰ δὲ μὴ, ἐπαρᾶται αὐτῷ ἐμπεσεῖν τὸν οὐρανὸν τὸν σιδαρὸν καὶ στερεόν, ὃς ἐγένετο φόβου αἴτιος (a) τοῖς παλαιοῖς διὰ τὴν δεισιδαιμονίαν. τὸ δ' ἔσομαι ἀνίη καὶ πῆμα, βλαβερὸς καὶ ἀνιαρὸς γενήσομαι.

871. οἴνῳ τὰ μέν.) περὶ τῆς οἰνοποσίας αὖθις ἐποιήθη

τάδε, ὁμοίως τοῖς πρότερον, φησὶ γάρ, ὅτι καλὸν εἴη αἰ τὸ οἰνοποτεῖν, καὶ ἀγαθὸν διὰ τοῦτο μήτ' ἂν ψέξειέ τις μέτρια φρονῶν, μήτ' ἐπαινέσειε. μετὰ ταῦτα ἐκκεῖνται ἐν ἐνίοις τῶν ἀντιγράφων δύο στίχοι οὗτοι· (a)

ἡβώοις φίλε θυμέ, τάχ' ἄν τινες ἄλλοι ἔσοιντο
ἄνδρες, ἐγὼ δὲ θανὼν γαῖα μέλαιν' ἔσομαι.

παραίνεσις δ' ἐστὶν ἥδε, ὅτι ἀπόναυσθαι δεῖν τῆς ἡλικίας νέας οὔσης καὶ ἐπιτηδείας πρὸς τὰς ἡδονικὰς ἀπολαύσεις. θνήσκειν γὰρ καὶ τοὺς ἡβῶντας, καὶ μὴ πάντας ἐξικνεῖσθαι ἐπὶ τὴν ἀνδρικὴν ἀκμήν.

875. τὸν οἶνον τὸν ἐυῆς κορυφῆς ἀπὸ τηΰγ.) φιλοφρονητικὸν τὸ ἐλεγεῖον. καλεῖ δὲ ὁ ποιήσας ἑταῖρόν τινα πρὸς πότον οἴνου ἰδιοχώρου. εἰώθασι γὰρ ἀγάλλεσθαι οἱ ἄνθρωποι μάλιστα τοῖς οἰκείοις τῶν καρπῶν. ὁ δὲ ταΰγετος λέγεται καὶ οὐδετέρως, τὸ ταΰγετον, ὄρος λακεδαιμόνιον. ὄρεος ἐν βήσσησι, ἤγουν βήσσαις, τόποις ὑψηλοῖς μὲν, ἀβάτοις δ' ἀμπελοφόροις. ἐφύτευσε δέ, φησι, τὰς ἀμπέλους ὁ θεοφιλὴς γέρων θεότιμος, ὅστις ποτ' ἦν οὗτος ἐπάρδων καὶ ποτίζων ὕδατι προχετευομένῳ ἐκ πλατανῶνος· τοῦτο γὰρ δηλοῦν τὸ ἐκ πλατανιστοῦντος δοκεῖ. μέμνηται δὲ καὶ χωρίου καλουμένου πλατανιστοῦντος ἐν λακεδαίμονι (a) ὁ παυσανίας. ὁ δὲ πλάτανος καὶ πλατάνιστος, δένδρον ἐστὶ (b) πλατύφυλλον, καὶ (c) χαῖρον διυδατευόμενον, φύεταί τε ἐν τόποις διύγροις. ὅθεν καὶ νῦν τὸν ὀχετείαν μεμνῆσθαί φησι.

881. εἰρήνη καὶ πλοῦτος ἔχοι.) οἰκεῖον ὅτι ἐξεῖναι σχολάζειν

ταῖς

ταῖς ἡδοναῖς ἐν εἰρήνῃ. οὐκ ἔστιν ἐμοὶ προσφιλής, φησιν,
ὁ πόλεμος. τὸ δὲ μὴ λίαν ἔχε τὸ οὖς ἄνω, ἤγουν προσ-
έφώνει κήρυκος, προσφωνητικόν ἐστι, καὶ τὸν ἑταῖρον
ἀποστρέφει τῆς ἐπιθυμίας οὐκ ἀναγκαίου πολέμου. ἐν ἱστο-
ρίαι κήρυκας μακρὰ βοῶντας, εἴη ἄρα μὴ ἀνὰ τὸ οὖς ἔχειν
τοὺς κήρυκας. τουτέστι, μὴ πρόσεχε τὸ οὖς αὐτοῖς.

885. ἀλλ' αἰσχρὸν.) παρενεπλάκη ἐνταῦθα τὸ παρακλη-
τικὸν τοῦ μάχεσθαι τοὺς ἐν παρασκευῇ πολέμου γεγονό-
τας. αἰσχρόν φησ' ἐστι, φεύγειν τὸν πόλεμον τὸν αἴτιον
ὄντα δακρύων, διὰ τοὺς φόνους, ἐπειδὰν ἐν ὅπλοις καὶ
ῥιπτές τις ἤδη γένοιτο.

887. Οἴμοι ἀναλκί.) σχετλιαστικὸν διὰ τὰ τοῦ πολέμου
κακά, ὧν λέγει αἴτιον γεγονέναι τὸ φυγαδευθῆναι τοὺς ἀ-
γαθοὺς τῶν πολιτῶν, καὶ κυβερνήτας γεγονέναι τοὺς πο-
νηρούς. κήρινθος ἡ πόλις εὐβοίας, ὡς ἐν καταλόγῳ, (a)
κήρινθόν τ' ἔφαλον. τὸ δὲ λήλαντον καὶ αὐτὸ τῆς εὐβοίας,
καὶ περὶ τοῦτο πεδίον ληλάντιον ἐκλήθη, ὡς καλλίμα-
χος ὕμνῳ εἰς δῆλον, (b)

—— κεῖθεν δὲ διαπλώουσιν ἀβάντων
εἰς ἀγαθὸν πεδίον ληλάντιον. ——

οἰνόπεδον δέ, ἀμπελοφόρον. κείρει), ἤγουν φθείρεται
τιλλόμενον. φεύγουσιν οἱ ἀγαθοί, φυγάδες εἰσιν οἱ βελ-
τίους. διέπουσι δέ, ἤγουν κατέχουσι τὸ κῦρος οἱ φαῦλοι.
ἐξήνεγκε δὲ ἔξαν παροιμιώδη, κατὰ τῶν τυραννικῶς
καὶ ὠμῶς προστατούντων, ἢ καὶ πανούργως ἀποστερούντων
τὴν τῶν πολιτῶν ἐλευθερίαν μιμούμενοι τὰς κυψέλας τῶν

ἠετίωνος καὶ περιάνδρου τοῦ κυψέλου ἀνοσιουργίας, ὧν καὶ τοὐπίγραμμα κατεύχεται ὄλεθρον ἐν ὀλυμπίᾳ, (c)

αὐτὸς ἐγὼ χρυσοῦς σφυρήλατός εἰμι κολοσσὸς,
ἐξώλης εἴη κυψελιδῶν γενεά.

ἔχω δ' ἐν τῷ παρόντι οὐδὲν εἰπεῖν ἄλλο, οὔτε περὶ τοῦ ποιήσαντος ταῦτα, οὔτε περὶ τῶν ἐμπεριειλημμένων ἱστοριῶν τὸ κυψελλίζον, ὡς φιλιππίζον, μηδίζον, τὰ τοῦ κυψέλου φρονοῦν, ἢ ἐπαινοῦν, ἢ μιμούμενον γένος.

891. Γνώμης δ' οὐδέν.) ὅτι τὸ εὖ καὶ κακῶς πᾶσι πάρεστι, δεῖ οὖν θηρᾶσαι τὸ εὖ, καὶ ἐᾶσαι τὸ κακῶς· καὶ μὴ περιπλέκεσθαι μὲν τοῖς κακοῖς, ἀποδιοπομπεῖσθαι δὲ τἀγαθά. τοῦτο δή ἂν ἔργον τῆς ἀγνωμοσύνης, τουτέστιν ἀνοίας καὶ ἀφροσύνης. ἐκεῖνο δὲ γνώμης, ἤγουν συνέσεως καὶ φρονήσεως.

893. Κύρνε μὴ ἀνδράσι πάντα κατ.) δυσέκμαρτος ὁ νοῦς τῆς ἐλεγείας, καὶ ἀσυνάρμοστα τὰ ἔπη. ἐμοί τε δοκεῖ οὐ μόνον ἀδιόρθωτα, ἀλλὰ καὶ ἐκ κώλων τινῶν ἀτελῶν συμπλοκὴν εἰληφότα. ἔοικε δ' ὅμως τὰ ἐκλελειμμένα ἐνταῦθα παραινέσει τινὶ τοῦ μετρίως φέρειν δεῖν τὰ κατὰ τὰς ἀνθρωπίνας συνουσίας συμβαίνοντα, καὶ μὴ χαλεπαίνειν, ἤγουν ὀργίζεσθαι κατὰ πάντα, γιγνώσκοντα ὡς οἷος ἑκάστου ὁ νοῦς ἐντὸς τοῦ στήθους, τοιαῦταί εἰσι καὶ αἱ πράξεις. γράφεται γὰρ καὶ ἀντὶ τοῦ αὐτὸς ἐνὶ στηθ. ἐντὸς ἐνὶ στηθ. πρὸς δὲ τὸν δίκαιον καὶ τὸν ἄδικον προσφέρεσθαι ἐξ ἴσου, τοῦτ' ἂν ἐπῆ τοῖς βροτοῖς, ἤγουν γένοιτο παρ' ἀνθρώποις μέγα πῆμα, καὶ κακόν. ζητείτω γοῦν καὶ ἄλλος τις ἔτι

τούτων

-ύτων πέρι, καὶ ὅσ' ἕτερα ἀμφίβολον καὶ ὕποπτον ἔχει
τὴν ἔκθεσιν, ἐνεφανίσαμεν. τὸ δὲ χαλεπαίνειν γινώσκειν,
εἴη ἂν κατὰ ἀντίπλωσιν, ὅμοιον τῷ, (2)

φημὶ γὰρ ἐν καταπνεῦσαι ὑπερμενέα κρονίωνα,
ἀστράπτων ἐπιδέξια. ——

897. Εστι τὸ μὲν.) ἀποφαίνει τὸ δίστιχον, ὅτι ἀνώμαλος βίος τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὅτι οὐδεὶς διαπάντα ἀναμάρτητος. ἐπὶ γὰρ βαίνει, κατὰ πίνδαρον, (2) καὶ λάθας ἀτέκμαρτον νέφος, καὶ παρέλκει πραγμάτων ὀρθὰν ὁδὸν ἔξω φρενῶν.

899. Οστις ἀνάλωσιν.) Διὰ πολλῶν ἐπαινεῖ ὁ ποιήσας αὐτὰ τὴν τῶν ἀναλωμάτων μετριότητα, ἥτις εἴη ἂν δαπάνη ἐλευθέριος, οὕτως ἐπαρκοῦντές τινος ἑτέροις, ὥστε μὴ ἐνδεῆ γενέσθαι αὐτὸν τῶν ἀναγκαίων. προσπεφώνηται δὲ δημοκλεῖ τινι, καὶ συμφωνεῖ τούτοις τὸ ὡς λουκιανὸν ἀναφερόμενον τόδε, (2)

ὡς τεθνηξόμενος, τῶν σῶν ἀγαθῶν ἀπόλαυε·
ὡς δὲ βιωσόμενος, φείδεο σῶν κτεάνων.
ἔστι δ' ἀνὴρ σοφὸς οὗτος, ὃς ἄμφω ταῦτα νοήσας,
φειδοῖ καὶ δαπάνῃ μέτρον ἐφηρμόσατο.

νοῦς· ὅστις τηρεῖ, ἤγουν φυλάσσει τὴν ἀνάλωσιν θηρῶν καὶ ἀγρεύων καὶ διώκων, (εἰ μᾶλλον τηρῶν, κατ' ἀνάληψιν) τὰ ἴδια χρήματα, τουτέστιν, ὁ ποιούμενος τὰς δαπάνας συμμέτρους καὶ κατὰ τὴν οὐσίαν, οὗτος τοῖς συνετοῖς δοκεῖ ἄριστος. τὸ κυδίστην, περιφανεστάτην. τὰ λοιπὰ αἰτιολογικῶς προσῆπται. εἰ γὰρ οἶδέ τις

ὅσον χρόνον ζῆν εἵμαρται αὐτῷ. δεῖ ἂν εἶχε τὸ μακρόβι
φείδωλόν τε καὶ φυλακτικὸν εἶναι τῶν ὑπαρχόντων, ὥστ
ἔχειν αὐτὸν ἐπαρκέσαι ἑαυτῷ, κατὰ τὸν βίον καὶ ἐν τῷ γή-
ρᾳ. νῦν δέ, φησιν, ἄδηλος ἡ τελευτὴ ἅπασι. κἀγὼ διὰ
τοῦτο δάκνομαι. ἤγουν ἀλγῶ καὶ λυποῦμαι κατὰ τὴν ψυ-
χὴν, καὶ δισταγμοῖς περιέχομαι, ἑστηκὼς ἐν τριόδῳ τῶν
λογισμῶν. ἔμπροσθεν γὰρ ἐμοῦ δύο ὁδοὺς καθορῶ, σκέπτο-
μαι τοίνυν ποτέρωτε πρότερον βαδίζω· ἤτοι τὴν τῆς φει-
δοῦς, ἐπιπόνως καὶ ταλαιπώρως καὶ γλισχρῶς διαιτώμε-
νος· ἢ τὴν ἑτέραν τῆς ἡδονῆς καὶ τῶν εὐπαθειῶν, ἐν τῷ ἰδιο-
πραγεῖν καὶ φεύγειν τὴν πρακτικὴν ἀσχολίαν, καὶ ζῆν ἐμαυτῷ.
κακότητα ἐνταῦθα εἴρηκε τὰ λυπηρὰ καὶ ὀδυνηρὰ τῶν
συμπτωμάτων, ὡς τὸ, (u)

αἶψα γὰρ ἐν κακότητι βροτοὶ καταγηράσκουσι.

παρεπτιολόγηται γὰρ καὶ ταῦτα ἐπ' ἀμφότερα. ἑώρακα
γάρ, φησιν, ἐγὼ, τῶν σκνιπῶν καὶ κυμινοπριστῶν καλου-
μένων ἕνα, ὃς καὶ τῆς ἀναγκαίας τροφῆς ἀπεχόμενος,
αὔξων διετέλει τὰ χρήματα. οὗτος δὲ ὅμως πρὶν ἐκτε-
λέσαι, ἤγουν πληρῶσαι τὴν ἐπιθυμίαν, ἀπέθανε, καταλι-
πὼν τὰ ἐπισεσωρευμένα κτήματα τοῖς ἀλλοτρίοις, καὶ
τυχοῦσιν. (τὸ, οὑπιτυχὼν, κατὰ συναλοιφὴν ὁ ἐπιτυ-
χών.) ὥστε τὸν πόνον μάταιον γενέσθαι, καὶ αὐτὸν μὴ
καταλιπεῖν τὰ ἑαυτοῦ, οἷς ἤθελεν. πάλιν δέ, φησιν, ἄλ-
λον ἑώρακα ἀσωτευόμενον, καὶ πάντα ταῖς σωματικαῖς
ἡδοναῖς ὑπηρετοῦντα, ὃς τὴν οὐσίαν διατρίψας, τουτέστι
διαφθείρας καὶ κατεδηδοκὼς, ἤγουν ἀναλώσας ἅπαν-

τα,

, διότι θνητὸς γενόμενος, τερπόμενον, ἔφη, δεῖν ἐν-
ταῦθα διαζῶντα, οὕτω μετ' ἀπόλαυσιν ἡδέως βιοτεῦ
πάλιν, ἤγουν ἀποχωρεῖν κάτω, ἀλλὰ καὶ εἰσέτι ζῶν
ἐσίας ἀπολαύσας, καὶ λοιπὸν πενιῶν πτωχεύει, ἤγουν
τίζει, ὁπόταν ἴδῃ τινὰ τῶν φίλων. συλλογίζεται τεί
παήσας, ὅτι βέλτιστόν ἐστι δαπανᾶσθαι μὲν ὅσα χρή,
ἀμελῶς ἢ ἔχειν τῶν χρημάτων, κατὰ δὴ τὰ χρυσᾶ
ῶτα, (c)

μὴ δαπανᾶν παρὰ καιρὸν ἀπειροκάλως ἀδαήμων,
μηδ' ἀνελεύθερος ἴσθι, μέτρον δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστον.

καὶ τὸ συμπέρασμα αὖθις περιβολὴν ἔχει τῶν ἀγα-
, ἅμα τοῖς πλουτοῦσιν, ἢ καὶ μὴ πενομένοις ἕπεται. εἰ
κάρης, φησί, πρότερον, οὐκ ἐλίποιο ἂν ἄλλοις
ρον γένοιο. οὐ μεταδοίης καμάτου, ἤγουν οὐκ ἂν ἔχοις
γίαν τυγχάνειν ἄλλοι καὶ λυπεῖν τῷ προσαιτῆσαι. οὔτε
εἶεν τέλοις, ἤγουν δουλεύσειας ἂν ἐν τῇ πτωχείᾳ, οὔτ'
διδράσκοι σε τὰ χρήματα γηραλέον, ἤδη γενόμε-
ἐν ᾧ γήρᾳ, τουτέστιν ἡ ἡλικία, καὶ κατάστασις ὅτι μά-
ς δεῖ χρημάτων. ἢ ἐν τῷδε τῷ γήρᾳ, τουτέστιν, οἷοι νῦν
ἄνθρωποι, οὐ πάνυ τι μεταδοτικοί, καὶ ἐλευθέριοι. τῶν
λουτούντων (d) πολλοὶ φίλοι εἰσί, καὶ τὸ πένεσθαι ἄ-
οι καὶ ὁ πρότερον ἀγαθὸς ἀνὴρ εἶναι δόξας. πένης γενό-
ος οὐκέτι ὁ αὐτός, ἀλλ' ἕτερός τις εἶναι δοκεῖ. πένης
δὲν εὐγενὴς ἀνήρ, (e) κατ' Εὐριπίδην. ταῦτα μαθὼν
φειδέσθω τις τῶν χρημάτων, ὅτι οὐ μόνον ἐν τῇ ζωῇ
ελητοι οἱ πένητες, ἀλλὰ καὶ θανόντας ποθεῖ οὐδείς.

οὕτω καθ' ὑπερβολὴν κατεσκεύασεν ὁ ποιητής. ἔτι παντάπασι κακὸν καὶ φευκτὸν τὸ ἀχρήματον, καὶ ἐν τῷ βίῳ καὶ μετὰ τὸν θάνατον. τὸ, ἐπεὶ οὐδὲ, εἴη ἂν ὅμοιον τῷ, (εἰ λάθοιτ' ἢ οὐκ ὀνήσει), σιωπήσει τινὶ τῶν φωνηέντων.

929. Παύροις ἀνθ.) ἐγκώμιον τῆς τιμιωτάτης συζυγίας, κάλλους καὶ ἀρετῆς. ἣν καὶ ὅμηρος θαυμάσας ἐν τοῖς πρώτοις δῆλός ἐστιν, ὡς ἐν τῷ (a) ἀχιλλεῖ, καὶ δὴ καὶ τῷ (b) ὀδυσσεῖ ἀεί τιν' εὐμορφίαν περιθεὶς, καὶ τῆς ἐναντίας δυσμορφίας φημὶ καὶ ἀδρανίας, ὡς αἰσχίστην τὴν τοῦ (c) θερσίτου εἰκόνα διαπλάσας. ἔστι δὲ σπάνιον τὸ κτῆμα, ὥσπερ πάντα τὰ τίμια, διὰ τοῦτο καὶ (d) μακαρίζονται οἱ λαχόντες αὐτοῦ. καὶ τοιοῦτον μὲν τιμῶσιν ἰσήλικες ὁμοιοπαθῶς. οὐ μόνον δὲ παραχωροῦσι τῶν τόπων αὐτῷ οἱ κατ' αὐτὸν, ἤγουν οἱ ὁμήλικες, ἀλλὰ καὶ οἱ πρεσβύτεροι. ἔτι δ' ἐν ἐνίοις προσέκειντο οἱ δύο στίχοι οἵδε, οἳ καὶ φέρονται ὡς (e) τυρταίου,

> γηράσκων δ' ἀστοῖσι μεταπρέπει, οὐδέ τις αὐτὸν
> βλάπτειν, οὔτ' αἰδοῦς, οὔτε δίκης ἐθέλει.

ἐν οἷς παρίσταται, ὅτι καὶ τὸ γῆρας τοῦ κάλλους κεκραμένον ἀρετῇ ἐσχηκότος, αἰδέσιμόν τε καὶ ἀπράγμον γίνεται, ὅπερ ἐστὶν ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν τοῖς ἄλλοις εὐκαταφρόνητόν τε καὶ οἷον περιπηλακίζεται δι' ἀδυναμίαν. ἐν ἐνίοις ἀντὶ τοῦ πάντες μὲν, γράφεται, πάντες μιν.

933. οὐ δύναμαι.) ἀστεϊσμά τι συμποτικὸν τοῦτο. ὁ δὲ νοῦς· κωμάσας ἐχθὲς, σήμερον ἄδειν ἐν σοὶ μῶν, ὥσπερ αἱ ἀηδόνες, οὐ δυνατός εἰμι. οὐ μέν τοι πρόφασιν ποιοῦμαι τὸ

μὴ

κὴ παρεῖναι τ̃ αὐλητὴν, ἀλλ' ὅτι ἀπελείφθην ὑπό τινος τ̃ ἑταίρων, τ̃ σοφῶν· οὐκ ἐπιδευόμενος σοφίης, οὐκ ἐνδεὴς ὢν σοφίας.

937. Εὐχόμεν ἄν.) ἄλλο συμποτικὸν ἀστεῖσμα. παρ' αὐλητῆρι, φησι, ςὰς, ἄσομαι. καὶ τραπόμενος ἐπὶ τὰ δεξιὰ, προσεύξομαι τοῖς θεοῖς.

937. Εἶμι παρὰ σάθ.) ἰσχυρίζε̃) περὶ ἀληθείας καὶ δικαιοκρισίας. προβαίνω κατ' εὐθεῖαν, φησὶν, ὁδὸν, καὶ οὐδαμόσε ταύτης ἐξίςημι.

941. Πατρίδα κοσ.) φησὶν ὁ ποιήσας, ὅτι βούλε̃) προσθεῖναι τῇ πατρίδι αὐτῦ τῇ λιπαρᾷ, ἤγουν περιφανεῖ καὶ λαμπρᾷ πόλει, ἤ τινι οὖν, τοῦτον τ̃ κόσμον, ὥστε μήτε τῷ δήμῳ ἐπιτρέψαι ἑαυτὸν, μήτε πείθεσ͂ τοῖς πονηροῖς τ̃ πολιτῶν.

943. Νεκρὸν ὑπ' ἐξ ἁλ.) γρῖφός ἐςι καὶ αἴνιγμα τὸ λεγόμενον. δοκεῖ ͂ ἀλληγορεῖσ͂ τὸ ἀδυνάτον, ἢ καὶ ἀπίθανον, καὶ ἄτοπον, καὶ ψευδὲς προδήλως. οἴοιτο δ' ἄν τις ὅμοιον εἶναι τούτῳ τ̃ ὑπ' ἀθηναίε (a) ἐκτεθέντα γρῖφον τόνδε·

> πέντ' ἄνδρες δέκα νηυσὶ κατέδραμον εἰς ἕνα χῶρον,
> ἐν ͂ λίθοις ἐμάχοντο, λίθος δ' οὐκ ἦν ἀνελέσθαι,
> δίψῃ δ' ἐξόλλυντο, ὕδωρ δ' ὑπερεῖχε γενείου.

ὁ νοῦς· οὐκ ἐγευσάμην αἵματος, ταραχθέντος νεκροῦ. τὸ ἀλκὶ μεταπλασθὲν ἐκ τ̃ ἀλκῆ. καὶ ἑλὼν πόλιν, οὐκ ἐπόρθησα· καὶ ἡνιοχήσας, οὐχ ἥψάμην ἅρματος, καὶ ὅλως πράξας, τελέσας, δράσας, ἀνύσας, οὐκ ἔπραξα, ἐτέλεσα.

λετα, ἔδρασα, εὕυσα. τί ἂν ἐγένετο; δῆλον δὴ, ὅτι ἤτοι ἐδὲν, ἢ τῶν ἀτοπωτάτων τι, ἢ καὶ ὅτι ἀναισχυντῶν τις τολμᾷ λέγειν, ὃ μήτ' ἐγένετο, μήτε γένοιτ' ἄν.

949. Δειλὺς δ' εὖ ἕρδ.) τὸ δίστιχον κωλύει εὖ ποιεῖν τοὺς ἀναξίους, τουτέστι τοὺς ταλαιπώρους καὶ ἀθλίους. καὶ ἅμα πονηροὺς ὄντας. καλεῖ γὰρ δειλοὺς τοὺς τοιούτους, οὓς τινα εὐεργετῶν τις ἀντιλήψεται, φησι, δύο κακὰ, χηρώσας αὐτὸν τῶν ἰδίων χρημάτων, καὶ ἀχαριστίαν προσκτησάμενος.

951. Εἴ τι παθὼν.) καὶ τοῦτο εἰς τοὺς ἀχαρίστους ἐξετυπώθη. δικαίως ἐν εἰρωνείᾳ, ἤν, φησι, εὖ παθὼν παρ' ἐμοῦ ἀχάριστος ἦς, δεόμενός ποτ' ἐμοῦ αὖθις πάντως λήψῃ τῆς ἀμοιβῆς, τουτέστι, ὑφέξεις τιμωρίαν ἀμελούμενος καὶ αὐτὸς ὑπ' ἐμοῦ. ὡσαύτως καὶ τοὺς τοιούτους φασὶν ἀπειλητικῶς, εἴ ποθ' ἡ σὴ ὁδὸς ἐπὶ τὴν ἐμὴν ἐμπέσοιτο, γεφύραν εἰς ὕδωρ κατενεχθῆναι.

953. Εἴ τι μὲν αὐτὸς ἔπινον.) αἰνιγματώδη καὶ ταῦτα, ἠλληγόρηται ἡ μεταβολὴ καὶ ἀπόστασις φιλίας, ἢ ἑτέρων πραγμάτων. ὁ νοῦς. ἕως ἔπινον ἐκ κρήνης κυανόχροος ἐχούσης τὸ ὕδωρ, ἡδῦναι ἐδόκει τῷ ποτῷ, ἔτι καθαρῷ ὄντι. νῦν δὲ ζητήσω ἄλλο τι ἢ πηγαῖον ἢ ποτάμιον νᾶμα. διότι τετάρακται τὸ πρότερον πινόμενον, καὶ τὸ διαυγὲς ὕδωρ βορβόρῳ ἀναμέμικται. τὸ γὰρ ὕδος αἰολικὸν, νῦν τὸ πηλῶδες ὑγρὸν σημαίνει. ὡς καὶ παρ' Ἡσιόδῳ, (2) γαῖαν ὕδει φύρων.

Μή

957. Μήποτ' ἐπ.) παραινετικὸν τῆς εὐλαβείας ἐν τῷ παινεῖν τινας, καὶ μετανοητικὸν, ὅτι ἐν τούτῳ αὐτὸς φυλακτότερος ἐγένετο. γράφεται δὲ θυμὸν, ἐν ἐνίοις, ἔτι δὲ ῥυθμὸν, ὅπερ καὶ ἀληθέστερον δοκεῖ. ὁ νοῦς, μήποτε γνοὺς τινὸς ἐπαινέτης περὶ τοῦ σαφῶς γνωρισθῆναί ποι ὅπως τ' ἔχει τὴν ὀργὴν, ἤγουν ὁρμὴν καὶ ὄρεξιν, καὶ θυμὸν ἤγουν τὸ κινητικὸν τῆς ψυχῆς, καὶ ὅλως τὸν τρόπον καὶ τὸ ἦθος. πολλάκι γὰρ, ὡς εἴρηται ἐν τοῖς ἄνω, (a) ὤμην ἐξαπατῶσ' ἰδέαι, καὶ πολλοὶ κακοήθεις καὶ ὑπούλοι πεφυκότες, ἐπικαλύπτουσι τὴν μοχθηρίαν, καὶ ἐπιθέασί τε πον πρὸς τὰ παρόντα ἀεὶ ἐφαρμόζονται. τοῦτο γὰρ εἴρηκεν ὁ ποιητὴς θυμὸν ἐφημέριον, τουτέστιν ἀστάθμητον καὶ πρόσκαιρον, ὃ δὲ πάντ' ἀκούων πάντ' ἀναπασχόνοι, (b) κατὰ τὸν σοφοκλέα. ὃς καὶ κατὰ τὸν εὐριπίδη, (c) κακοὺς βροτῶν ἐξέφηνε, πειραθεὶς κάτοπτρον. δὲ λοιπὰ, ἐγὼ γὰρ ἥμαρτον, φησὶ, καὶ τῆς γνώμης [illegible]λος ἐγενόμην, σπεύσας ἐπὶ τὸ ἐπαινεῖν σε, πρὶν δαῆναι, ἤγουν καθεωρακέναι καὶ γνῶναι τὰ σὰ ἤθη κατὰ [illegible]ντα, ἤγουν πάντως. καὶ νῦν διέχω, ἤγουν ἀποσαλεύω, ὥσπερ ναῦς φυλαττόμενος μή πως συγκρούσαιμί σοι [illegible]εύρτας.

965. Τίς δ' ἀρετή) κατὰ τὴν δόξαν θηρώντων τῆς πολυουσίας, ἧς ὀρεγόμενος καὶ δαρεῖος ὁ σὺν μάγους κα[illegible]ών, ἤθελε γραφῆναι ταῦτ' ἐπὶ τοῦ μνήματος. ἠδυνάμην οἶνον πίνειν πολὺν, καὶ τοῦτον φέρειν καλῶς. [illegible] καὶ ἆθλα προὔκειτο περὶ τοῦ πίνειν, δηλοῖ καὶ τὸ

εἰσφερόμενον ὑπ' ἀθηναίοις ἐν τῇ δεκάτῃ (b) περὶ ἀναχάρ-
σιδος, ὡς ἐν τῷ πότῳ ἄθλου τιθέντος περὶ περιαν-
δρῳ, ᾔτησε τὸ νικητήριον πρῶτον μεθυσθεὶς τῶν συμπα-
όντων, ὡς ὄντος τέλους τούτου καὶ τῆς ἐν πότῳ νίκης, ὥσπ-
καὶ τῆς ἐν τῷ τρέχειν. ἠγάλλοντο δὲ οἱ πάλαι ἕλληνες ἐ-
ἧττον τῷ νικᾷν ἐν τῷ πίνειν, καὶ σπᾶν οἶνον πολὺν, ἤπ-
οἱ νῦν τεύτονες, καὶ τὰ ἐπέκεινα προσάρκτια ἔθνη. ..
μόνον τὸν ἀμπελινὸν διόνυσον, ἀλλὰ καὶ κριθινὸν, καὶ πυ-
νὸν, καὶ μελίτινον ἐκθειάζοντες.

967. οὐδεὶς ἀνθρ.) παράγγελμα ἡδονικόν. παραινεῖ ..
ἀπολαύειν τοῦ ἐνταῦθα βιότου, καὶ εὐφραίνειν ἑαυτὸν κ..
παθοῦντα, ἐπειδὴ πᾶσιν ἀνθρώποις κατθανεῖν ὀφείλε-
οἱ δ' ἅπαξ θανόντες ἀναίσθητοι τὸ λοιπόν εἰσι, κατε-
χθέντες εἰς τὸ ἔρεβος καὶ χάος, καὶ τὸ κατωτέρω σκ..
τος, ἔνθα γαμετή ἐστιν ἅδου ἡ περσεφόνη. ἐκεῖ δὲ ο..
κιθάρας οὔτε αὐλῶν φθόγγος τέρψιν παρέχεται. οὔτε ..
νος εὕρημα τοῦ διονύσου πινόμενος διαθερμαίνει αὐ..
τὸν εἰσαιρόμενον, ἤγουν προσφέροντα. διὰ τοῦτό φησ..
ὄφρ' ἂν παρείη ἁρμοδία πρὸς τὸ εὖ παθεῖν ἡλικία τ..
νεότητος, καὶ μηδέπω βαρύνητο τὸ σῶμ' ὑπὸ γήρω..
μήτε τρέμοι ἡ κεφαλὴ, κατὰ τὴν κραδίην, ἢ ὡς ..
ἄλλοις, τῇ κραδίῃ, ἤγουν ἐν τῇ καρδίᾳ, εὐφραινόμεν..
ἐμφορηθησόμεθα τῶν ἡδέων.

973. Μή μοι ἀνὴρ.) περὶ τῆς προσποιήτου φιλίας εἴρητα..
ταῦτα. μισῶ τοὺς λόγῳ φίλους ὄντας, τῷ δὲ ἔργῳ ..
χρὴ γὰρ τὸν ἀληθῆ φίλον κατ' ἀμφότερα ταῖς χερσὶν

ἤγου

ἤγουν τῶν πόνων, καὶ χρήμασιν, ἤγουν δαπανῶν κοινωνίᾳ συμπεύδειν τῷ φίλῳ, καὶ μὴ φιλοφροσύναις τὸ αὐτίκα μόνον τέρπειν τὸν συνόντα, ἀλλὰ φανερὸν εἶναι καὶ εὖ ποιοῦντα.

977. Ἡμεῖς δ' ἐν θαλ.) πάλιν παρακελεύεται ἐν τῇ ἡβώσῃ ἡλικίᾳ τῶν ἡδονῶν ἀπολαύειν, ὅτι τάχιστα μαραίνεται τὸ τῆς ἥβης ἄνθος. ὑπερβολικῇ δὲ μεταφορᾷ κέχρηται τῶν διανοικῶν. ὁ δ' Ὅμηρος καὶ ἐξέφρασεν, ἀμφηγηματικώτερον τὴν εἰκόνα, Ἰλ. ο. (a)

> ὡς δ' ὅτ' ἀναΐξῃ νόος ἀνέρος, ὅς τ' ἐπὶ πολλὴν
> γαῖαν ἐληλουθὼς φρεσὶ πευκαλίμῃσι νοήσῃ,
> ἔνθ' εἴην ἢ ἔνθα, μενοινήσειέ τε πολλά,
> ὣς κραιπνῶς μεμαυῖα διέπτατο πότνια Ἥρη.

ἀφίπταταί φησιν ἡ ἥβη ἐνθυμήσεως τάχιον, καὶ δρόμου ἱππικοῦ, καίπερ τῶν ἵππων λάβρως, ἤγουν σφόδρα παροξυνομένων ἐν τῷ τρέχειν, ὅταν φέρωσί τινα σπεύδοντα εἰς δορυσσόον πόνον, ἤγουν πόλεμον, ὅπου σείονται καὶ κινοῦνται τὰ δόρατα, ἡδόμενοι τοῖς ἐπιπέδοις χωρίοις, οἷά περ ἐστὶ τὰ πυροφόρα καὶ σιτοφόρα. αἱ δ' ἵπποι, ὥσπερ αἱ ἔλαφοι, αἱ ἄρκτοι, αἱ κύνες, παρ' Ἀττικοῖς (b) ἐπικοίνως λέγονται. προστεθείη δ' οὐκ ἀνοικείως ἐνταῦθα καὶ τοῦτο τοὐπίγραμμα, (c)

> τῆς ὥρας ἀπόλαυε, παρακμάζει ταχὺ πάντα,
> ἓν θέρος ἐξ ἐρίφου τεύχων ἔθηκε τράγον.

983. Πῖν' ὁπόταν πίν.) τὸ ἐν τοῖς πότοις φυλακῆς παράγγελμά ἐστι τοῦτο. πῖνε μέν, φησι, μετ' ἄλλων. ὅταν δὲ

προσ-

περισκόρως καὶ ἀηδῶς ἔχοντος αἴσθῃ σαυτοῦ, τότ' ἀ-
λαβεῖσθαι, μή τις γινώσκῃ βαρυνέσθαί σε ὑπὸ τ οἰ-
ποσίας, τουτέστι φυλάττεσθαι ποιεῖν τι, ἢ λέγειν αἰσχρὰ
τὸ ἄσταθαι, καὶ πρότερον (a) εἴρηται.

985. Ἄλλοτέ τοι πάχ.) ὅτι ἀβέβαια τὰ ἀνθρώπινα,
ὠρισμένα πᾶσιν παθεῖν μὲν, εὖ παθεῖν δὲ θάτερα, κατὰ (
σοφοκλέα, καὶ ὅτι οὐκ αὐτὸς ἀεὶ δαιμόνων παρέστατο
καὶ ὅτι κατὰ πίνδαρον, (b) ἔραι ἄλλοτε ἄλλαι ἐνθυμιῶν
μέτα, καὶ πνοιαὶ ἐς ἄνδρας ἔβαν, κἀνταῦθα εἴρηται. ὁ δὲ νοῦς
ἐνίοτε μὲν, φησι, λυπηθήσῃ παθών τι τ ἀλγεινῶν. ἔσ
δὲ οἷόν τε καὶ χαίρειν σε ἔρδοντα καὶ πράττοντα ὅπως
βούλῃ. νοήσειε δ' ἴσως ταῦτά τις καὶ οὕτως. ἤν τι πά
ὑπ' ἄλλου πάθῃς ὀδυνώμενος, δύναιο πάλιν ἂν κα
δρῶν ἄλλον κακῶς, ἥδεσθαι τῇ ἐκείνου λύπῃ. οἱ γὰρ ἄν-
θρωποι οὐ μόνον αὐτοῖς ἀγαθόν τι ἐξευρίσκοντες, ἀλλὰ κ
τιμωρούμενοι τοὺς ἐχθροὺς, χαίρουσι. τὸ δὲ ἄλλοτε ἄλλος
ἀνὴρ, νοητέον, ὅτι ἄλλοι τινὲς εἶναι δοκοῦμεν εὖ πράττοντες,
καὶ ἄλλοι κακῶς. κατὰ τὸ ὁμηρικὸν, (c)

τοῖος γὰρ νόος ἐστὶν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων,
οἷον ἐπ' ἦμαρ ἄγῃσι πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.

987. Εἴθ' εἴη σ' ἀκάδ.) προσπεφώνηται ταῦτα ὑπὸ τοῦ
ποιήσαντος, ἀκαδήμῳ τινί. μεγαληγορίαν δ' ἔχει
περὶ τ ἰδίας ὑμνῳδίας, καταφρονητικὴν τοῦ ἀκαδήμου.
ὁ νοῦς· εἴθε σε συμβαίη, ὦ ἀκάδημε, ὕμνον ἄδοντα ἐφί-
μερον καὶ ἡδὺν, ἀγωνίζεσθαι πρὸς ἡμᾶς ᾄδοντας περ-
τεθέντος ἄθλου, καλοῦ δηλονότι παιδὸς ἄνθεντος ἐν

ἴσῃ, τότε γὰρ δηρισάντοιν ἡμῶν, (a) ἤγουν ἐρισάντοιν περὶ σοφίας, τουτέστιν ἐν ἀγῶνι μουσικῆς, μάθης ἂν ὡς κρείττων ἐγὼ ὑμνῳδός εἰμι, ἤπερ σὺ, τοσούτῳ δηλαδὴ ὅσῳ, φερέστεροι οἱ ἡμίονοι τῶν ὄνων.

991. Ημος δ' ἠέλιος.) προτρεπτικὸν ἐπ' εὐωχίαν καὶ ἡδυπάθειαν. οἰηθείη δέ τις ἀντὶ τοῦ λήγοιμεν, ὀρθότερον ἂν γραφῆναι, θίγοιμεν, ἵν' εἴη ἐπιβαλλοίμεθα καὶ ἀψοίμεθα τοῦ δείπνου τῆς μεσημβρίας ἤδη ἐπελθούσης. τότε γὰρ δείπνου καιρὸν πεποιῆσθαι τοὺς παλαιοὺς, δῆλον κἀξ ἄλλου τινὸς ἐπιγράμματος τούτου, (a)

ἓξ ὧραι μόχθοις ἱκανώταται, αἱ δὲ μετ' αὐτὰς
γράμμασι δεικνύμεναι ζῆθι λέγουσι βροτοῖς.

ὅταν οὖν παραγγέλλῃ ὁ ἥλιος, φησι, μεσουρανῶν τὴν μεσημβρίαν, τότε τρεπώμεθα πρὸς εὐωχίας, ὡς ἑκάστῳ φίλον ἂν εἴη, συγχωροῦντες τῇ γαστρὶ ἐμπίπλασθαι παντοίοις ἀγαθοῖσι. θεράπαινις δὲ λάκαινα, ἤγουν σπαρτιᾶτις, ἐξενέγκοι μὲν τὴν χέρνιβα, τουτέστι τὸ ἐπικεχυμένον ταῖς χερσὶν ὕδωρ, καὶ εἰσενέγκοι στεφάνους. γράφεται καὶ στεφάνω. δὲ ἀναδήσοι, ἤγουν περιθείη στέφανον, χερσὶ ῥαδιναῖς, ἤγουν ἁπαλαῖς, καὶ λεπταῖς, καὶ δραστηρίοις.

997. Η δ' ἀρετὴ τόδ' ἄεθ.) τὸ τετράστιχον ἐν τῇ στοβαίου (a) γνωμολογίᾳ, ἔγκειται ὡς τυρταίου ὄν. ἀντὶ δὲ τοῦ σοφῷ, ἐκεῖ τίθεται, νέῳ. λέγει δὲ, ὅτι ἡ πολεμικὴ ἀρετή ἐστι τὸ τολμᾶν ἀδεῶς τῇ συστάδην μάχῃ τοῖς ἐναντίοις ξυμβαλεῖν. τὸ δὲ ἆθλον προκεῖσθαι κάλλιστόν φησι τοῖς νέοις τῶν ἀνδρῶν εἰς τὸ φέρειν καὶ κομίζεσθαι αὐτοὺς ἐκεῖνο,

ἤγουν τὴν δόξαν ἀρετῆς πολεμικῆς. εἶναι δὲ καὶ ξυνὸν, ἤγουν κοινὸν τοῦτο ὄφελος τῇ τε πόλει, καὶ τῷ λαῷ ἅπαντι, ἤν τις ὑποστήῃ τὴν τῶν πολεμίων ὁρμὴν, καὶ ἀμύνηται ὑπὲρ τῆς πατρίδος. ἴσως δέ τις παρεποίησε τοῦτο, μετενεγκὼν ἐπὶ τὰς ἡδυπαθείας καὶ ἀποφήνας, ὅπ ἐν τοῖς εἰρημένοις, εἶναι τὴν ἀρετὴν καὶ τὸ κάλλιστον ἆθλον νομίζοιτ' ἂν ὅστις σοφὸς ᾖ.

1001. Ξυνὸν δ' ἐσθλ.) (a) πάλιν ὑποτίθησι πᾶσιν ἡδυ συλλήβδην, ἐν τῷ βραχεῖ τούτῳ βιοτῷ ζῆν ἡδέως, καὶ μάλιστα ἀπολαύηται τῆς ἡβώσης ἡλικίας. οὐ γὰρ δὶς πέλεται, ἤγουν ἔξεστιν ἀνηβᾶν, ἤγουν τὸ παρηβηκότα τὸ δεύτερον ἔφηβον γενέσθαι, οὐδὲ λύσις, ἤγουν φυγὴ θανάτου δίδοται ἀνθρώποις ὑπὸ τῶν θεῶν. συμβουλεύει τοίνυν, φησὶν, ἐν τῇ ἀνθηρᾷ τῆς ἥβης ὥρᾳ, τῆς διανοίας οὔσης ἀκριβοῦς ἔτι καὶ ἀπηρτισμένης, εὖ πάσχειν τινὰ ἀπὸ τῆς οἰκείας οὐσίας. ἐπελέγχει δὲ κακὸν καὶ οὐλόμενον, ἤγουν ὀλέθριον γῆρας, τουτέστιν ἀποφαίνει οἷοί εἰσιν οἱ γεγηρακότες. πρῶτον γὰρ κεφαλῆς ἄκρας τὸ γῆρας ἅπτεται. κατὰ γὰρ τὸν Θεοκρίτου Θυώνυχον, (b)

—— ἀπὸ κροτάφων πελόμεσθα
πάντες γηραλέοι, καὶ ἐπισχερὼ εἰς γένυν ἕρπει.

1007. Ὦς μάκαρ.) μακαρίζει τὸ ἐλεγεῖον τὸν ἐάσαντα τοῦ βίου τελευτῆς διαζῶντα ἀπραγμόνως, μήτε τοῖς ἐχθροῖς συμπλεκόμενον, κἂν ὑπερτερος γενήσεσθαι μέλλῃ, μήτ' ἀναγκαζόμενον πεῖραν λαβεῖν τῶν φίλων, ἀλλ' ἥσυχον βίον διαπλεύσαντα, καὶ ἀποθνήσκοντα ἐν εἰρήνῃ,

ἐκτὸς

ἐκτὸς γινόμενον ἀγώνων πάντων. τὸ πλῆξαι δέχοιτ' ἄν τις ἴσως ἐνταῦθα ἐνεργητικῶς κείμενον, πρὶν ἀνάγκη πλῆξαι καὶ ἐκφοβῆσαι, καὶ ὑπερβῆναι δή, ἤγουν νικῆσαι σου ἐχθρούς, ἢ καί, πρὶν φοβουμένην τινὰ σου ἐχθροὺς παρελθεῖν, καὶ γενέσθαι ἐκτὸς κινδύνου.

1011. Αὐτίκα μαι.) καὶ (a) πρότερον ἀπωδύρετο ὁ ποιητὴς τὴν ἥβην ἀπανισταμένην καὶ προσερχόμενον τὸ γῆρας. καὶ νῦν φησι, ὅτι κατὰ χροιὰν καὶ τὸ σῶμα, ἢ τὴν χρῶτα, ῥεῖ ἱδρὼς ταρασσομένου αὐτοῦ τῇ ἐνθυμήσει, ὅτι βραχυχρόνιος γίνεται ἡ τέρψις τῆς ἡβώσης συνομιλικίας, ὅπερ ὤφειλεν εἶναι πολυχρόνιον. νῦν τ' ἐπ' ὀλίγον. φησί, φαντάζομενον οἷον ὄναρ, ἐξαίφνης ἀπέρχεται τὸ τῆς ἥβης εὔχαρι καὶ τίμιον, πάρεστι δ' ὑπερτέλλον ἅμα τῆς κεφαλῆς τὸ ὀλέθριον καὶ αἰσχρὸν γῆρας. ἐνιαχῇ προσκείμενοι εὑρίσκονται δύο στίχοι ἕτεροι οἵδε·

> ἐχθρὸν ὁμῶς καὶ ἄτιμον ὅτ' ἄγνωστον τιθεῖ ἄνδρα,
>
> βλάπτει δ' ὀφθαλμοὺς καὶ νόον ἀμφιχυθέν.

ἔστι δὲ ψόγος ὅδε τοῦ γήρως.

1017. οὔποτε τοῖς.) λέγει ὅτι οὐ μήποτ' ἂν γένηται ὑποζεύξιος ἐχθροῖς, κἂν βιάζονται ἐκεῖνοι εἰς ὑπερβολήν. νῦν μὲν αὐχένα δύσλοφον εἶπεν, ἤγουν ἀποκρουστικὴν τοῦ ζυγοῦ, ἐν δὲ τοῖς ἄνω (a) ζεύγλην δύσλοφον. ὁ νοῦς, κἂν ἐπιθῶσιν ἐμοὶ ζυγὸν οἱ ἐχθροὶ βαρύτατον, οἷος ἂν γένοιτο ὁ τμῶλος, (b) χρυσοφόρον λυδίας ὄρος, ὅμως γ' ἀπώσομαι τὸ βάρος, καὶ ἀνασπάσω τὸν τράχηλον.

1019. Δειλοῖς τοι.) τῶν ταλαιπώρων καὶ φαύλων ἐν ταῖς

δυσυχίαις ὁ νοῦς καὶ λογισμὸς ἀφανίζεται καὶ ἐκκενοῦται, τουτέστιν, οἱ μὲν τοιοῦτοι τῶν ἀνθρώπων κακῶς πράττοντες, θορυβοῦνται παντάπασιν, καὶ οὐδὲν ἐπινοοῦσι τῶν πρὸ ἔργου, τοὐναντίον δὲ ἀεὶ κατιθύνεται καὶ προχωρεῖ τὰ τῶν ἀγαθῶν πράγματα.

1021. Ῥηΐδιον τοι.) νῦν λέγει, ὅτι παρ' ἀνθρώποις τὶ φαῦλον καὶ ταλαίπωρον χειρώσασθαι ῥάδιον, τὴν δ' ἀρετὴν οὐκέτι. τῶν μοχθηρῶν, φησι, πρᾶξις, ἤγουν συσκευὴ καὶ ἀνασκευὴ ῥαδία. κατὰ δὲ τῶν ἀγαθῶν παλαμᾶσθαι καὶ τεχνάζεσθαι τι, χαλεπόν ἐστι, ἤγουν δύσπρακτον. ὑπολάβοι δέ τις, ἴσως ἐν τούτοις ἐπιτετμῆσθαι ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ τὰ ἡσιόδεια ἐκεῖνα, (a)

τὴν μέν τοι κακότητα καὶ ἰλαδὸν ἐστιν ἑλέσθαι,

καὶ τὰ λοιπά· ὥστε τὸν νοῦν εἶναι τοῦτον· κακῶς μὲν πράττειν ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ βιοτῇ εὐπετὲς, τὴν δ' ἀρετὴν μεταχειρίζεσθαι, οὐκέτι, καὶ δοκεῖ τοῦτο ἀληθέστερον.

1023. Τόλμα θυμέ.) παρηγορητικὸν καὶ συσταλτικὸν τῶν διαλογισμῶν ἐν ταῖς δυσυχίαις. ἀπέστραπται δ' ὁ λόγος πρὸς τὸν οἰκεῖον θυμὸν, ἤγουν πρὸς ἑαυτὸν, ἐν ἤθει. ὡς τὸ παρ' εὐριπίδῃ. (a) μὴ δῆτα θυμὲ, μὴ σύ γ' ἐργάσῃ τάδε, καὶ ἐν ἀχαρνῆσι (b) τωθαστικῶς,

ὦ θύμ' ὁρμῆς γὰρ ὡς ἀπωθοῦμαι δόμων,
πολλῶν δεόμενος σκευαρίων, νῦν δὴ γενοῦ
γλίσχρος.

καὶ αὖθις, (c)

ὦ θύμ' ἄνευ σκάνδικος ἐμποριυτέα.

ὁ νοῦς· ὦ θυμὲ, μὴ ἀποδειλιάσῃς ἐν τοῖς κακοῖς καίπερ

ὄντων

ἄλγων ἐκείνων οἵων οὐδ' ἐνεγκεῖν ῥαδίως. ἡ γὰρ τῶν δειλῶν τουτέστιν ἀθλίων καὶ κακοπαθούντων καρδία καὶ διάνοια γίνεται ὀξυτέρα, καὶ ἐρητικωτέρα καὶ ἀγχινουστέρα ἐν τοῖς κακοῖς. ἐναντίον δὲ πῶς τοῦτο τοῖς περὶ ὀλίγου ῥηθεῖσιν, (d) ὅτι νόοι ματαιότεροι τῶν δειλῶν εἰσι δυσπραγούντων, τουτέστιν, ὅτι θραύεται καὶ ἀμβλυώεται τόθ' ἡ διάνοια. ὁ δὲ Θεόκριτος, (e) φησιν, ἐγείρει τὴν πενίαν τὰς τέχνας. πανπιά γὰρ ἐπινοοῦσιν οἱ ἐν δεινοῖς ὄντες πρὸς τὴν τῶν κακῶν λύσιν. τὰ δὲ λοιπὰ παραινετικὰ τῆς μετριοπαθείας καὶ ἀνεξικακίας. τοῖς ἀμηχάνοις μὴ δυσφορηθῆς, ἐπ' ἀπρήκτοις, ἤγουν ὧν οὐδεμία πρᾶξίς ἐστιν, ἤγουν ἄνυσις, ὀδυνώμενος. μηδὲ μίσει, μηδὲ λυποῦ, μηδ' ἄλλοις λυπηρὸς ἴσθι, μηδ' ἐχθροῖς χαρὰν παράσχῃς, αἰσθομένοις σου ἐν κακοῖς ὄντος καὶ δυσχεραίνοντος. τὰ δὲ μόρσιμα καὶ μοιρίδια συμπτώματα παντάπασιν (f) ἄφυκτα γίνεται, καὶ ἐν τῷ βίῳ, καὶ μετὰ τὸν θάνατον. τὸν δὲ θάνατον περιέφρασε τῷ καταδῦναι ἐς λίμνην πορφυρέην, ἤγουν μέλαιναν τὴν ἀχερουσιάδα, καὶ κατωτέρω ἔτι εἰς τὸν ἠερόεντα, ἤγουν βαθύσκοτον τάρταρον, ἤχι βάθιστον ὑπὸ χθονός ἐστι βέρεθρον. (g)

τόσσον ἔνερθ' ἀΐδεω, ὅσον οὐρανός ἐσ' ἀπὸ γαίης.

ἐν ἐνίοις, ἀντὶ τοῦ καταδὺς, γράφεται καδδὺς, συγκοπῇ αἰολικῇ, ὡς τὸ, (h)

καδδυνάμιν δ' ἔρδειν ἱέρ' ἀθανάτοισι θεοῖσι.

1031. Ἄνδρα τοι.) ἀγαθὸν ἄνδρα γινόμενον ἐξαπατᾶν ἔργον ἂν εἴη, καὶ οὐδαμῶς ῥάδιον. ἢ τοῦτο λέγει, ὅτι χαλεπόν ἐστιν ἐξαπατᾶν τοὺς ἀγαθοὺς, ἤγουν κακοὺς καὶ ἐπηρεα-

ἄϊστον. τὸ δὲ πρότερον βέλτιον, ὡς χαλεπὰ τὰ καλὰ, καὶ χαλεπὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι. ὅτι δ' οὕτως ἔχει, πάλαι, φησὶν, ἐμοὶ δῆλόν ἐστι καὶ σαφές.

1033. Ἦ δειλοὶ μὲν.) καὶ τοῖς (a) ἄνω περὶ τοῦ διστίχου τούτου εἰρήκαμεν. καίπερ οὐδὲ πρότερόν φησιν, ἀγνοῶν. νῦν γ' οἶδα τρανῶς, ὅτι ἡ δειλία ἄχαρίς ἐστι παντάπασιν. τοὺς δὲ δειλοὺς αὖ εἶπεν, ὅσοι δυστυχοῦσί τε καὶ ἀκλεεῖς εἰσι, καὶ οὐτιδανοί.

1035. Ἄφρονες αὖ.) παραφρονοῦσι, φησι, καὶ ἀνόητοί εἰσιν, ὅσοι μὴ κατὰ τὴν τοῦ κυνὸς ἐπιτολὴν οἰνοποτοῦσι. τὸ δ' ἄστρον κατ' ἐξοχὴν ἔλεγον τὸν ὠρίωνα, καὶ αὐτὸν τὸν τούτου κύνα σείριον καλούμενον, ὡς πάνυ περιφανοῦς καὶ (a) λαμπροῦ ὄντος αὐτοῦ. εἴρηται δὲ ταῦτα κατὰ τὴν τοῦ χρησμοῦ παραίνεσιν, (b)

εἴκοσι τὰς πρὸ κυνὸς, καὶ εἴκοσι τὰς μετέπειτα,
οἴκῳ ἐνὶ σκιερῷ διονύσῳ χρῆσθαι ἰατρῷ.

καὶ ᾔδετο τὸ ἀλκαίου (c) τοῦτο πολ' ἐν παροιμίας ᾄδεται, τέγγε πνεύμονα οἴνῳ, τὸ γὰρ ἄστρον περιτέλλεται. ἐρχομένου δὲ τοῦ κυνός, ἤγουν ἐπιτελλομένου, ἢ ὡς ἐν ἄλλοις, ἐρχομένης, ἤγουν ἐγγὺς οὔσης τῆς ἐπιτολῆς τοῦ κυνός. αἱ δ' ἐπιτολαὶ τῶν ἀστέρων καὶ χρόνοις καὶ τόποις διάφοροί εἰσιν.

1037. Δεῦρο σὺν.) ἐπιχαιρεκακίας δηλωτικὸν τὸ δίστιχον καὶ ἐμπαιγμοῦ ἐπ' ἀλλοτρίοις κακοῖς, ἄγε δὴ ἐπικωμάσωμεν σὺν γέλωτι καὶ λάθῃ, τῷ σκυθρωπῷ ἐκείνῳ καὶ δακρύοντι, ἡδόμενοι τοῖς δυστυχήμασιν αὐτοῦ.

1039. Εὔδωμεν φυλ.) παρακέλευμα πρὸς τὸ ἡσυχάζειν.

καὶ

καὶ ἀπολαῦσαι τῆς εἰρήνης. ἡμῖν οὐδὲν ἔξεστι, φησιν, ἐπειδὴ φύλακες ἀγρυπνοῦσιν, οἷς μελήσει περὶ πόλεως ἡμετέρας ἀσυφελῆς τε, τουτέστιν οὐ σκληρᾶς, οὔτε ψαμμώδους, ἀλλὰ εὐκάρπου, καὶ ἐρατῆς, ἤγουν πολυκράτου.

1041. Ναὶ μὰ δί' ε.) ἄλλο τι παρεμπέπλεκται κωμαστικὸν ἐνταῦθα δίστιχον. σοῦ εὕδοντάς φησιν, ἐπικωμάσαντες ῥᾳδίως ἐπεγειρομένοι, ὥστε προσδέξασθαι ἀρπαλέως καὶ προθύμως τὸν κῶμον.

1043. Νῦν μὲν.) ἀποπεμπτικὸν τῶν φροντίδων, καὶ παραινετικὸν τοῦ ἀναρτῆσαι εἰς τὴν θείαν δύναμιν τὰ μέλλοντα. ὡσαύτως καὶ ἡρακλῆς (a) ἐν ἀλκήστιδι παραγγέλλει λέγων·

εὔφραινε σαυτόν, πῖνε, τὸν καθ' ἡμέραν
βίον λογίζου σόν, τὰ δ' ἄλλα τῆς τύχης.

1045. Σοὶ δ' αὖ οἷά τε.) ὑποθήκη περὶ τοῦ προβουλεύεσθαι καὶ μὴ σπεύδειν ἄγαν ἐν τοῖς πράγμασι, μή τις τῷ τάχει κακὸν ἐπισπάσῃ αὐτῷ. τῶν γὰρ μαρναμένων, ἤγουν ἀγωνιζομένων, καὶ ὁρμητικῶς ἐχόντων ἐν τῷ πράττειν, τὸ πρόθυμον, καὶ τὸ διανοητικὸν δίισταται, καὶ ἐναντιοῦται αὐτὸ ἑαυτῷ. τὸ δὲ βουλεύεσθαι προάγει ἐπ' ἀγαθόν, καὶ τὸ τῆς γνώμης καταστατικὸν καὶ χρηστόν. ἔχει δὲ προοίμιον ἡ παραίνεσις, ἐνδεικτικὸν τῆς πίστεως, καὶ παρακελευόμενον προσέχειν τὸν νοῦν τοῖς λεγομένοις. ἐγώ σοι ὑποθήκην ὑποθήσω οἵαν πατὴρ τῷ ἰδίῳ υἱῷ, φησίν. σὺ δ' ἔμβαλε ταῦτα ταῖς φρεσί, καὶ τῇ καρδίᾳ, ὡς καὶ ὁ ὅμηρος, (a)

σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι, τουτέστιν, ὡς ὁ αὐτὸς ὅμηρος, (b)

σῇσιν ἔχε φρεσί, μηδέ σε λήθη αἱρείτω.

1051. Ἀλλὰ λόγον.) παροδικὸν σχῆμα τοῦτο, περαιωθέντος ἤδη λόγου τινὸς, καὶ ἄλλου ἀρχῆς παρασκευαζομένης. περιέχει δὲ τὸ ἐλεγεῖον παρακέλευσιν τοῦ εὐφραίνεσθαι μολπῇ καὶ ᾠδαῖς. ἅπερ φησὶν εἶναι δῶρα τῶν μουσῶν. αὕτη γὰρ μουσῶν ἱερὴ δόσις ἀνθρώποισιν, καθ' ἡσίοδον, (a)

ἐκ γὰρ μουσάων καὶ ἑκηβόλου ἀπόλλωνος
ἄνδρες ἀοιδοὶ ἔασιν ἐπὶ χθονὶ καὶ κιθαρισταί.

δέδωκαν δέ φησιν αἱ μοῦσαι ταῦτα τὰ οἰκεῖα δῶρα σοι καὶ ἐμοί. μετὰ δὲ ταῦτα λείπει τι ἐν ἅπασιν, οἷς ἐντυγχάνομεν ἀντιγράφοις, πλὴν ὅσα ἐν τοῖς χαλκογραφείοις κιβδήλως ἐξεδόθη. οἴοιτο δ' ἄν τις οὐκ ἀπὸ τρόπου γενήσεσθ' ἴσως γραφῆναι τιμὴν. ὥστε νοεῖσθαι δῶρον αὐτὰς εἰληφέναι τοῦτ' εἰς τιμὴν τῶν γειτνιώντων. (b) ἀμφικτύονες γὰρ καὶ περικτύονες καὶ περιναέται, οἱ περιοικοῦντες λέγονται.

1055. Τιμαγόρα πολ.) προσαποφώνησις τὸ ἐλεγεῖον τιμαγόρᾳ τινί. φησὶ δ' ὅτι οὐκ ἔστι ῥάδιον οὐδ' αὐτοῖς τοῖς σοφοῖς τὸ κρίνειν, καὶ σκοπεῖν ἑνὸς ἑκάστου γνώμην, καὶ διάνοιαν, καὶ ὁρμὴν, ἅπωθεν ἤγουν ἣν μή τις τινὸς ἐν ταῖς ὁμιλίαις πολλῷ χρόνον πεῖραν λαμβάνῃ. προστέθηκε δὲ τὴν αἰτίαν, ὅτι ἀφανὴς ἐπὶ πολλοῖς ἥ τε ἀρετὴ καὶ ἡ κακία διὰ πρόσχημα καὶ καταπέτασμα, ἤτοι πλούτου ἢ πενίας. τὸ δὲ καταχρύψαντες ἔχουσιν, (a) ἀττικῶς, τουτέστι κατακαλύπτουσιν. ὡς τὸ θαυμάσας ἔχω, ἤγουν ἐθαύμασα.

1059. Ἐν δ' ἥβῃ.) ἀντὶ τοῦ, ἱμερτὴν ἥμ. γράφε) ἐν ἐνίοις, ἐρατεινὴν ἥμ. ἡδονικὴ ὑποθήκη κατὰ τὸ βακχίδου ἐγκώμιον ἐν τῇ ἀθηναίου, (a)

στίχ.

σῖτον, φάγω, καὶ πάντα τῇ ψυχῇ δόμεν.

κελεύει δὲ καὶ κατὰ τὸν εὐριπίδου ἡρακλέα ἐν ἀλκήστιδι, (b)

τίμα δὲ καὶ τὴν πλεῖστον ἡδίστην θεῶν
κύπριν βροτοῖσι.——

τὰ δ᾽ ἅπαντα ἐκ τῶν ὁμηρικῶν κατεσκεύασται ὀδ. ι. (c)

οὐ γάρ ἔγωγέ τί φημι τέλος χαριέστερον εἶναι,
ἢ ὅταν εὐφροσύνη μὲν ἔχῃ κατὰ δῆμον ἅπαντα,
δαιτυμόνες δ᾽ ἀνὰ δώματ᾽ ἀκουάζωνται ἀοιδοῦ
ἥμενοι ἑξείης, παρὰ δὲ πλήθωσι τράπεζαι
σίτου καὶ κρειῶν. μέθυ δ᾽ ἐκ κρητῆρος ἀφύσσων
οἰνοχόος φορέῃσι καὶ ἐγχείῃ δεπάεσσι.

ὁ δὲ τῶν ἀφροδισίων ἵμερος ἀκόλουθός ἐστι τῆς τοιούτων διαίτης. οἴνου γὰρ οὐκέτ᾽ ὄντος, (d) οὐκ ἔτ᾽ ἦν κύπρις. ὁ νοῦς· καλόν ἐστι καὶ ἀγαθὸν κατὰ τὴν ὥραν τοῦ σώματος, ἐμπίπλασθαι πόθου, συνουσίας, ἁρμοδίας, οἷον γαμήσοντα νέαν τινὰ γυναῖκα μὴ παρηβηκυῖαν, καὶ ἐν τοῖς κώμοις καὶ μελῳδίαις διατρίβειν. οὐδὲν γὰρ μείζω τέρψιν ἔχει, οὐδ᾽ ἥδιόν ἐστιν οὔτ᾽ ἀνδράσιν, οὔτε γυναιξίν. ἐπήνεγκε δ᾽ ἐρώτησιν ἀποδεικτικὴν ἄλλων ἁπάντων ἐκλογῆς ἡδονῆς. τί φησιν ἐμοὶ καὶ τῇ τοῦ πλούτου μεγαλοπρεπείᾳ, ἢ σεμνότητι αἰδοῦς; καὶ κεφαλαιωδῶς συνεπέρανεν, ὅτι τέρψις, ἤγουν ἡδονή, καὶ εὐφροσύνη, ἤγουν εὐθυμία, καὶ τὸ ἱλαρόν, προτιμητέα ἄλλοις ἔσθ᾽ ἅπασιν.

1065. Ἀφρονος ἀνθ.) καὶ αὖθις δυσχεραίνει διὰ τὸ ὀλιγοχρόνιον καὶ ὀξύρροπον τῆς ἡβώσης ἡλικίας. καί φησιν, ὅτι ἄξιον ἦν μᾶλλον πένθος ποιήσασθαι τῆς ταύτης ἀπώλειαν, ἤπερ συγγενῶν θάνατον. τὸ δ᾽ ἑπόμενον ἀπολαυστικὸν

 προάγ-

παράγγελμα καὶ πρότερον ἐδείξαμεν ἔν τισι τῶν ἀντιγρά-
φων εὑρῆσθαι ἐμβεβλημένον, ἀρχὴν ἔχον, (a) ἥβαις φίλ
θύμε.

1069 Κύρνε φίλους πρὸς.) κατὰ τὰ ἄνω παραινεῖται περὶ τῆς πολυτροπίας ἐν τούτοις,(a)

πουλύπου ὀργὴν ἴσχε πολυπλόκου.——

καὶ καλεῖ ταύτην σοφίαν, ἤγουν δεξιότητα, πανουργίαν οὖσαν, ἣν καὶ χρησιμωτέραν εἶναί φησιν ἀρετῆς μεγάλης. θαυμαστὸν δὲ καὶ τὸν ὀδυσσέα παρίστησι μάλιστ' ὅμηρος,(b) ὅτι κερδαλέος τ' ἦν καὶ ἐπίκλοπος, καὶ τοιαῦτα ἐβούλευσεν, ἃ οὐκ ἄν τις ἂν παρέλθοι.

Εν πάντεσσι δόλοισι καὶ εἰ θεὸς ἀντιάσειε, διὸ καὶ παρὰ τῆς ἀθηνᾶς εἶχε πίστην ἀεὶ τὴν ἀθηνᾶν, ἡ καὶ αὐτὴ, κατὰ τὸν ποιητὴν,(c)

μήτι τε κλέεται καὶ κέρδεσι,——

καὶ λέγει ἐκείνη ὀδυσ. ν. (d)

ὅτι οὐ δύναται προλιπεῖν τὸν ὀδυσσέα.

οὕνεκ' ἐπητής ἐστι καὶ ἀγχίνοος καὶ ἐχέφρων.

αὕτη ἄρ' ἐστὶν ἡ σοφία παρ' ἀνθρώποις, ἡ τῶν ἐχόντων σοφὴ, τὰ δ' ἄλλα (e) κόμποι καὶ λόγων συμπεριφοραί.

1073. πρήγματος ἀπ.) ὅτι τὸ (a) μέλλον ἀφανὲς προσκοπήσει, οὐδὲν ἧττον ἢ τὸ τῆς τύχης, κατ' ἀλκήστιδα (b) τοῦ εὐριπίδου, τοῦ προσθέσεται,

κἄστ' οὐ διδακτὸν οὐδ' ἁλίσκεται τέχνῃ.

ὁ νοῦς προορᾶν ἐστι χαλεπώτατον τὸ τέλος πραγμάτων ἀπράκτων, ἤγουν ἀνηνύτων καὶ μηδέπω γενομένων. οὐ γάρ τις οἶδεν, ὡς προείρηται,(c)

περὶ χρόνου μέλλει πράγματος ἀρχομένου.

ἐρφνὴ γὰρ, ἤγουν σκότος προβέβληται τοῦ τέλους, τουτέστιν ἀπρόορατός ἐστιν ἡ τελευτὴ τῶν πράξεων, καὶ τοῦ ἐσομένου, καὶ μέλλοντος ἀδιανόητον καὶ ἀκατάληπτον τὸ πέρας, καὶ ἔσχατον συμβὰν γίνεται. πείρατ' ἀμηχανίης θνητῆς, ἤγουν τῶν ἀνθρωπίνων συμφορῶν κατάστασις.

1077. οὐδένα τῶν ἐχθρῶν.) ἐπιτρέπεται ὁ λόγος ὅδε. ἴσως οὖν γὰρ δίκαιον καὶ λοιδορεῖν τὴν κακίαν καὶ ῥαθυμίαν καὶ φαυλότητα ἀπανταχοῦ, καὶ τὴν ἀρετὴν ἐπαινεῖν, καὶ θαυμάζειν, ὥστε ἐν συμβεβηκότος χώρᾳ τεθῆναι τὸ φιλικόν τι καὶ ἐχθρῶδες παρά τι τὴν ἀρετὴν, καὶ τὴν κακίαν. μετὰ τοῦτο τὸ δίστιχον, ἐν ἐνίοις ἔκκειται αὖθις καὶ τῶν προγεθέντων ἐπῶν τινα, ὡς τάδε·(a)

Κύρνε κύει πόλις ἥδε, δέδοικα δὲ μὴ τέκῃ ἄνδρα
ὑβριστὴν χαλεπῆς ἡγεμόνα στάσιος.

παρέγραψα δ' ἐνταῦθα τοῦτο διὰ τὸ πεντάμετρον, τὸ δὲ τετράστιχον, οὗ ἀρχὴ, μή μ' ἔπεσιν μὲν στέργε. καὶ αὐτὸ ὧδε ἐπεμβληθὲν ἐνίοθι, εὕριθμον ἔχει τὴν συναφὴν πρὸς τὸ νῦν ἑπόμενον δίστιχον.

1079. οὐτω χρὴ τόν γ' ἐσθλόν.) ἐπιλογικῶς ἀποφαίνονται ὅτι τοῦτον τὸν τρόπον εἰκός ἐστι τὸν ἀγαθὸν, τῇ τοῦ νοῦ ἐπιστροφῇ βεβαίως αἰεὶ τηρεῖν ἕως τέλους τὴν φιλίαν.

1081. Δῆμον δέ.) τοῦ μὲν διστίχου ἡ ἀρχὴ ἐλλειπῶς τε καὶ ἀδιορθώτως ἔχουσα, οὐχ ἥττονα πόνον ἤπερ τι τῶν ἄλλων ἡμῖν παρέσχεν, οὐδὲν δυναμένοις τεκμήρασθαι περὶ τῆς γραφῆς. εἴη δ' ἂν προσφθεγκτικὸν τοὐπίγραμμα καὶ ὁ νοῦς

ὁ νοῦς ἴσως ὅδε· βαρὺς ἂν βούλοιο πολλὰ φέρειν τὸν δή-
μον. σὺ γὰρ οὐκ ἐπίστῃ, ἤγουν ἐπίστασο, καὶ οἶσθα ἔρδειν τὰ
μὴ προσφιλῆ σοι ὄντα. τὸ γὰρ καταθύμιόν ἐστι καὶ παρ' ὁ-
μήρῳ περὶ οὗ ἐνθυμεῖταί τις καὶ φροντίζει, Ιλ. κ. (2)

θάρσει. μηδέ τί τοι θάνατος καταθύμιος ἔστω.

ἀλλ' οὐδεὶς γὰρ ἂν γνοίη τἀληθὲς ἐν τοιαύτῃ λύμῃ τῆς γρα-
φῆς, τοῦτ' ἄδηλον ἐν μέσῳ καταλιπόντες, τὰ λοιπὰ δι-
ερήσωμεν.

1083. Κάστορ καὶ.) ἐπικαλούμενος τοὺς λεγομένους διοσ-
κούρους, καταρᾶται καὶ αὐτῷ πονηρῷ γινομένῳ πρὸς φί-
λον, πάσχειν τὸ ῥαφθὲν ἐκείνῳ κακὸν, ἑτέρῳ μέντοι τοιού-
τῳ γεγονότι ἐπιδαψιλευόμενος κατεύχεται τὸ διπλάσια
τοῦ ἐπιβουλευθέντος δεινοῦ. ὁ νοῦς· ὦ διόσκουροι, οἳ ναίετε,
ἤγουν ἵδρυσθε ἐπ' εὐρώτα ποταμῷ καλὸν ἔχοντι ῥεῦμα
ἐν χώρᾳ λακεδαίμονι, εὔχομαι εἴ τι κακόν ποτε τεύξοι-
μι φίλῳ, αὐτὸς τοῦτο ἔχειν, ἢ δέ τις ἐμοὶ, τοῦτον ἔχειν τὸ
κακὸν διπλοῦν. ἦν δὲ παρ' εὐρώτᾳ τόπος καλούμενος
δρόμος, ἔνθα τοῖς νέοις δρόμου μελέτη καθεστήκει, καὶ
διόσκουροι ἦσαν ἐπίκλην ἀφετήριοι ὡς παυσανίας ἱστορεῖ.[3]

1087. Ἀργαλέως μοι.) δυσχεραντικὸν περὶ τῆς τοῦ ἑταίρου
ἀπηνείας καὶ σκληρότητος. φησί τι ὅτι οὔτε μετ' αὐτοῦ οὔτε
χωρὶς αὐτοῦ δύναται ζῆν ἡδέως. εἰδέναι γὰρ ὅτι δεινὸν ἀμ-
φότερον, τό, τε ἅπαξ φίλον γεγονότα ἀπεχθάνεσθαι, καὶ τὸ
φιλεῖν τὸν ἀποστρεφόμενον τὴν φιλίαν, ἐφεξῆς κελεύει τοῦ πι
τὸν ἀμφίβολον ἑταῖρον, ὅστις ποτ' ἐστὶ, περισκοπεῖν καὶ
ζητεῖν ἄλλον φίλον, οὐ γὰρ εἶναι αὐτῷ ἀνάγκην, ἤγουν οὐκέτι
δοκεῖ

δοκεῖν ὑπηρετῆσαι ἐκείνῳ ἐφ᾽ οἷς καὶ πρότερον χάριν οἶδε. ἔστι δέ πως ἀσαφέστερα ταῦτα. λέγει δὲ, ὅτι ἑρμηνευτῶς ἔχω πρὸς τὴν ἀποφυγὴν φιλίας ἐκείνης ἀναρμόστου οὔσης, ἀναπλησόμενος ὥσπερ λιμναῖον ὄρνεον, ἀπορρήξας βρόχον, ἤγουν τὸν τράχηλον ἐξελκύσας, καὶ ἐλευθερώσας με τῶν δεσμῶν. ἀλλά συ στερηθεὶς τῆς ἡμετέρας φιλίας, ὀψέ ποτε γνώσῃ ὡς ἐχέφρων καὶ ἀρτιόφρων, καὶ συγνώμων ἦμην.

1097. Ὅστις σοὶ βέ.) ἀτελὲς τὸ ἐλεγεῖον. μέμψασθαι δὲ δοκεῖ τινα αἴτιον γεγονότα τῆς διαλύσεως τοῦ δεῖνα πρὸς τὸν ποιητὴν φιλίας. οὐκ εὖ συνεβούλευεν, ἢ ὤλοιτό, φησιν, ὁ συμβουλεύσας σοι ἀπολιπόντα ἐμὲ φοιτᾶν σε πρὸς ἄλλον.

1099. Ὕβρις καὶ μάγν.) περὶ μαγνήτων εἴρηται. αἱ δὲ περὶ κολοφῶνος καὶ σμύρνης ἱστορίαι, ἄδηλοι διηγήσατο δὴ ἡρόδοτος (a) κλειοῖ, ὅτι κολοφώνιοι φυγάδες σμύρνην πόλιν αἰολίδα κατέσχον. ἀλλ᾽ ἕτερόν τι ἐπισημαίνεσθαι τὸν ποιητὴν οἶμαι. ἀρκοῖτο δ᾽ ἡμῖν, ὅτι παραδείγματα ταῦτα ἐκτέθεικεν ὁ ποιητὴς, τοῦ τὴν ὕβριν ὀλεθρίαν γεγονέναι ἔθνεσι μεγάλοις καὶ πόλεσι, καὶ οἴεσθαι γενήσεσθαί ποθ᾽ ὁμοίως καὶ ἄλλοις.

1101. Εἰς βάσανον.) ἐάν, φησι, βασανισθῇς ὥσπερ χρυσὸς τριβόμενος παρὰ μολίβδῳ, καὶ εὑρεθῇς ἄπεφθος ὢν καὶ καθαρὸς, ἅπασι δὴ καλὸς οὕτω φανήσῃ.

1103. Οἴμοι ἐγώ.) σχετλιαστικὸν, ὅτι δεινὰ καὶ κακὰ πάσχων, τουτέστι δύστηνος καὶ ἄθλιος γενόμενος, παρέσχε

μεν

μὲν ἡδονὴν ἐπιχαιρεκακοῦσιν ἐχθροῖς, πόνοι δὲ συναλγοῦσι καὶ συμμοχθοῦσι φίλοις.

1105. Κύρν' οἱ πρόσθ'.) ἀγανάκτησις ἐπὶ διαστροφῆς βίου, καὶ μεταβολῆς εἰς κακόν. ἔστι δὲ τὸ ἦθος γεροντικόν· οἱ πρεσβῦται γὰρ τὰ παρεληλυθότα ἐπαινοῦντες, ὀνειδίζουσιν ἀεί πως ἐπὶ τῶν παρόντων. οἱ πρότερον, φησίν, ἀγαθοὶ νομιζόμενοι, νῦν κακοί εἰσι. καὶ οἱ κακοὶ δοκοῦσιν ἀγαθοί. ὅπερ οὐκ ἀνεκτὸν λέγει, οὐ δῆτα κακοὺς ἐντίμους, καὶ τοὺς ἀγαθοὺς ἀτίμους εἶναι, καὶ ὅτι ἀγαθοὶ βελτίους γυναῖκες γονέων πονηρῶν. καὶ ὅτι δολιοί εἰσι καὶ ἀπατεῶνες, καὶ ἀχάριστοι, καὶ ἀβέλτεροι. ἐνταῦθα καὶ ἄλλο τι δίστοιχον ἐν ἐνίοις τῶν ἀντιγράφων εὑρεθὲν προσεγράψαμεν·

> πολλὰ δ' ἀμηχανίῃσι κυλίνδομαι ἀχνύμενος κῆρ·
> ἀρχὴν γὰρ πενίης οὐχ ὑπερεδράμομεν.

ὥσπερ καὶ ἔμπροσθεν (a) μὲν εἴρηται, ἐκεῖ δὲ τοῦ πενιχροῦ μέτρου ἀρχή, ἄκρην γὰρ πενίην.

1111. Χρήματ' ἔχων.) ἀποκρουστικὸν ὀνείδους ἀλαζονικὸν καὶ σκαιοῦ περὶ τῆς πενίας γιγνομένης ὑπὸ πλουσίου. ἀλλ' ἐγὼ μέν, φησίν, οὐκ εἰμὶ παντάπασιν ἄκληρος καὶ ἀκλήμων. ὧν δ' ἐνδεῶς ἔχω, ταῦτ' ἔτι σὺν τῷ θεῷ ἐργαζοίμην ἄν, ἤγουν πράξαιμην καὶ εὕροιμι.

1113. Πλοῦτε θε.) πλούτου ἐγκώμιον κατὰ ἀποστροφὴν φώνησιν. ὦ πλοῦτε, φησίν, οὐδεὶς ἄλλος θεὸς καλλίων ἢ ποθεινότερός ἐστι σου. ὁ δὲ σ' ἔχων ἀγαθὸς νομίζεται, κἂν ᾖ περ κακός. πλούτῳ γὰρ ἀρετὴ καὶ κῦδος ὀπηδεῖ, καθ' Ἡσίοδον, (a)

HG

1115. Ηὕτε μῆτρον.) Σημερεῖν καὶ τελευτᾷν εὔχεται. περὶ ὧν πολλάκις ἤδη ἐπερισσολόγησεν. εἴθε, φησὶ, γένοιτό μοι φιλεῖας ὑπὸ ἀπόλλωνος τοῦ τῆς λητοῦς υἱοῦ καὶ διὸς αὐτοῦ, ὥστε διαζῆν ἐν ἀνθούσῃ ἡλικίᾳ τελευτῶντα ἐμὲ καὶ ἀμέριμνον.

1119. Μή με κακῶν.) Ὑπαινίττεταί τι ὁ ποιήσας ταῦτα περὶ δυστυχίας γαμικῆς, ἢ ἄλλης τινὸς συμφορᾶς καθ' ἣν ἐγγὺς παρεγένετο τοῦ θανάτου, καὶ ἀξιοῖ μὴ γενέσθαι μνήμην περὶ τῶν αὐτῷ συμβάντων. οὐ γὰρ μόνον ὁ θυμὸς κατὰ τὸν ἡρόδοτον (a) ἐν τοῖς ὠσὶν οἰκεῖ, ἀλλὰ καὶ ἡ λύπη. ἀκούοντες γὰρ τὰ δεινὰ, ταραχῆς τε καὶ ἀηδίας εὐθὺς ἀισθανόμεθα. φησὶ δ' ὅτι συμβέβηκεν αὐτῷ καθάπερ τῷ ὀδυσσεῖ βλάβη τις οἰκοφθόρος. ἐνέπλεξε δὲ περὶ τοῦ ὀδυσσέως τὰ ὑφ' ὁμήρου μυθολογηθέντα, περί τε τῆς εἰς ᾅδου καταβάσεως, καὶ τῆς ἀναιρέσεως τῶν μνηστήρων, ὅς, φησιν, ὀδυσσεὺς, ἀνῆλθεν, ἐξαναδὺς καὶ ὑποστρέψας ἐξ ᾅδου δώματος, καὶ τοὺς μνηστεύοντας τὴν γυναῖκα ἣν παρθένον ἔτι νέαν ἠγάγετο, ἀνεῖλεν, ἤγουν ἀπέκτεινε φονεύσας, ἔμφρων, τουτέστι διαχειρίζων τὸ πρᾶγμα μετὰ νοῦ καὶ φρονήσεως. ἡ δὲ πηνελόπη προσεδοκήσατ' αὐτὸν ἀπόντα σὺν τῷ υἱῷ τηλεμάχῳ, ἕως καὶ ἐπὶ τοὺς ἀμαλεῖς μυχοὺς, ἤγουν τὰ ἐνδοτάτω τῆς γῆς καὶ τόπους ὑποχθονίους ἔβη.

1125. Εἰ οἴομαι πίν.) (a) λαθικήδης γὰρ ὁ οἶνος, καὶ τὴν γνώμην ἐπαίρει καὶ ἀνακουφίζει οὐδὲν ἧττον ἤπερ ὄρνιθας πτερά. ὅθεν καὶ λάκωνες τὸν διόνυσον ψίλαν ὠ-

νομα-

ὠνομάκασιν, οἷον πτερόεντα εἰπεῖν. (b) φίλα γὰρ καλοῦσ οἱ δωριεῖς τὰ πτερά· ὑπὸ τῆς οἰνοποσίας διαθερμαινόμενός, φησιν, οὐδὲν φροντίζω, οὔτε τῆς τὸν θυμὸν φθειρούσης δακνούσης πενίας, οὔτε τῶν κακηγορούντων ἐχθρῶν, ἀλλ' ὅμως καὶ τότε βαρέως φέρω, ὅτι παροιχομένης τῆς ἐρασμίου ἥβης, ἐπέρχεται τὸ χαλεπὸν γῆρας.

1129. Κύρνε παρ.) παρακλητικὸν τοῦ ἀκεῖσθαι καθ' ἀρχὴν εὐθὺ τὰ ἐπιπολάζοντα δυσχερῆ μεταξὺ τῶν φίλων. (a) ἀρχὴν δ' ἰᾶσθαι πολὺ λώϊον ἢ ἐς τελευτήν. μεταφορὰ δὲ ἐκ τῶν σωματικῶν σινῶν καὶ θεραπειῶν.

1131. Ελπὶς ἐν ἀνθ.) παραίνεσις, ὅτι καί περ κακῶν παντοίων συνεχόντων ἡμᾶς ὅμως ἐλπιστέον καὶ εὐσεβητέον ἐστίν. ἐν δὲ τῷ κακοφόρῳ τῆς πανδώρας (a) πίθῳ μόνη ἐλπὶς ἔμεινε ἐπισχεθεῖσα ἐπὶ τοῖς χείλεσιν. ἐνέπλεξε δὲ δυολογίαν περὶ τῆς ἀνθρωπίνης πονηρίας, ὥσπερ καὶ ἡσίοδος (b) τὸ σιδηροῦν γένος καταγράφων. ὁ νοῦς· (c) μόνη ἐστὶ λοιπὴ ἀπὸ πάντων θεῶν ἡ ἐλπίς. ἀπῆλθε γὰρ πίστις, σωφροσύνη, μνήμη τῶν εὐεργεσιῶν, εὐορκία, ἡ δ' εὐσέβεια καὶ παντάπασι διεφθάρη, καὶ δικαιοσύνη ἄγνωστός ἐστι. ὅμως δ' ἕωσπερ ζῇ τις, ἐλπίδα χρηστὴν ἐχέτω, καὶ εὐσεβὴς γινέσθω περὶ τὸ θεῖον, εὐχόμενός τε καὶ τὰς νομιζομένας προσφέρων θυσίας καίων τὰ μηρία, ἤγουν μηριαῖα ὀστᾶ, περικεκαλυμμένα τῷ δημῷ καὶ λιπαρά, οὐδαμῶς γ' ἐπιλαθόμενος τῆς ἐλπίδος. ἅμα δὲ καὶ φυλαττέσθω τὰ σκολιὰ καὶ λοξά, ἤγουν ἀπατηλὰ τῶν λόγων οἷς οἱ πονηροὶ χρῆσθαι εἰώθασιν. οἵ περ καταφρο-

καταφρονήσαντες τῆς θείας ἐπισκοπῆς, καὶ ἐν ἔχουσι τὴν γνώμην ἐπ' ἀλλοτρίοις κτήμασι, καὶ πλεονέκται εἰσὶν, ἀκοινώνητοι καὶ ἄπιστοι ἐν τοῖς συμβολαίοις. τὸ δὲ σύμβολα θέσθαι αἰσχρὰ, κακοῖς ἔργοις, δηλοῖ τὸ μετὰ δόλου καὶ πανουργίας ὁμιλεῖν, καὶ συνεῖναι τοῖς ἄλλοις ἐπὶ κακώσει καὶ βλάβῃ. τὸ δὲ σύμβολον, συνάλλαγμα καὶ συνθήμα.

1147. Μή ποτε τὸν.) μὴ δεῖν εἶναί φησι, τὴν φιλίαν ἀλλοπρόσαλλον καὶ ἀμαιβαίαν, ὥσπερ ἐσθῆτα, καὶ ὅτι οὐ προσδεκτέον τὰς ἐχθροποιοὺς τῶν φίλων κατηγορίας.

1149. Εἴη μοι πλ.) νῦν μὲν πλούσιοι καὶ ἀμέριμνον αὐτοῦ βίον, ἐν τοῖς ἔμπροσθε(2) δὲ προσθήκην ἡ εὐχὴ τὴν ἥβην εἶχε.

1151. οὔτ' ἔραμαι.) ἀντίθετον τοῦ πρὸ τούτου τεθέντος διστίχου. οὐκ αὐτῷ, φησιν ὁ ποιήσας τοῦτο, πλουτεῖν, ἀλλ' αὐταρκῶς ἔχειν, ἐκτὸς ὢν κακῶν.

1153. Πλοῦτος καὶ σοφ.) δύο εἶναί φησιν ἀκόρεστα, πλοῦτον καὶ σοφίαν, ὁμήρου(2) ἀποφήναντος, ὅτι πάντων μὲν κόρος ἐστὶ, μόνοι δὲ οἱ Τρῶες μάχης ἀκόρητοι εἰσι. ὁ νοῦς ἀμαχώτατον, ἤγουν ἀνίκητόν τι ἐστίν, ὅ τε πλοῦτος καὶ ἡ σοφία διὰ τὸ τοὺς τὸ πολὺ ἐσχηκότας πλειόνων ἀεὶ ὀρέγεσθαι, καὶ ὁμοίως τοὺς εἰς ἄκρον σοφίας ἐληλακότας, οὐχ ὅμως φεύγειν καὶ χωρίζεσθαι ἀπὸ τῆς μαθήσεως καὶ θεωρήσεως, ἀλλὰ διώκειν τε ταύτην, καὶ οὐδαμῶς τελέσαι καὶ ἐκτελέσαι καὶ πληρῶσαι τὸν θυμὸν, καὶ τὴν ψυχήν. γράφεται δὲ ἐν ἐνίοις, κορέσαι, ὃ καὶ βέλτιον.

1157. οὐδένα θησαυρὸν καταθήσειν.) ἀπόσπασμά τι, οὐκ

εὖ οἶδα τινος. εἴρηται δὲ πρότερον. (a)

οὐδένα θησαυρὸν καταθήσῃ παισὶν ἀμείνω
αἰδοῦς. ———

εἴη δ' ἂν ἴσως ἐνταῦθα νοηθῆναι ἀφελόμενον, τὸ θησαυρίζειν τοῖς παισὶν τὰς εἰς ἄλλους εὐεργεσίας. μένουσι γὰρ αὗται, καὶ οὐκ ἀναλίσκονται ταῖς δαπάναις, ὥσπερ τὰ χρήματα. ἐν δὲ τούτῳ χωρίῳ καὶ πάνυ συγκεχυμένως ἐπισεσώρευται ἀλλήλοις τὰ ἔπη. οἱ γοῦν ἑπόμενοι στίχοι ἐξ αὐτοῖς τοῖς ῥήμασιν ἔκκεινται (b) ἀνωτέρω, πλὴν ὅτι τοῦ πρώτου ἡ ἀρχὴ ἐκεῖ. οὐδείς τοι πάντ. καὶ τοῦ τετάρτου πενταμέτρου ὄντος, θυμὸν ἔχειν μίμνειν.

1165. Ὀφθαλμο.) τοῦτ' ἐμφαίνων λέγει, ὅτι οἱ φρόνιμοι οὐδὲν ἐργάζοντ' ἀνόητον, οὔτε τῇ ὄψει, οὔτε τῷ λόγῳ, οὔτε τῇ ἀκοῇ χρώμενοι.

1167. Τοῖς ἀγαθοῖς συμ.) παραίνεσις τοῦ τοῖς ἀγαθοῖς συνεῖναι καὶ φεύγειν τοὺς κακοὺς κατὰ τὰ προειρημένα. (a)

——— κακοῖσι δὲ μὴ προσομίλει
ἀνδράσιν, ἀλλ' αἰεὶ τῶν ἀγαθῶν ἔχεο.

κατὰ τὸν αἰσχύλον, (b)

ἐν παντὶ πράγει δ' ἔσθ' ὁμιλίας κακῆς
κάκιον οὐδὲν ———

καὶ προσεχρήσατο τῷ μενάνδρου ἰαμβείῳ τούτῳ ὁ ἀπόστολος, τὸ αὐτὸ ἀποφηνάμενος, (c)

φθείρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί.

ἤτοι τοίνυν, φησὶν, ὁδοιπορήσῃς, ἢ ἐπ' ἐμπορίαν στέλλῃ, βλέπε μὴ συγκύρσῃς τοῖς πονηροῖς. τῶν γὰρ ἐπιεικῶν καὶ σπουδαίων ἡ ἀλήθεια, τῶν δὲ πονηρῶν καὶ φαύλων τὸ ψεῦ-

ψεῦδος, καὶ τὸ (δ) ἀπημόλια βάζειν. φησὶ δὲ ὅτι τὴν κοινωνίαν καὶ ὁμιλίαν τῶν κακῶν ἐπιφέρουσαν δυστυχίαν, εἶναι τιμωρίαν τῶν πλημμελημάτων. ἐπειδή, φησιν, ἤλιτες σὺ θεοὺς, ἤγουν ἠσέβηκας εἰς τὸ θεῖον, ὑφέξεις τὴν δίκην ταύτην, ὥστε ἐμπλεκόμενόν σε κακεταιρείᾳ, ἤγουν ὁμιλίᾳ καὶ συνουσίᾳ τῶν πονηρῶν, πείσεσθαι κακὰ ἐξ αὐτῆς, καὶ βλαβήσεσθαι.

1173. γνώμην κυρ.) καὶ πρότερον εἴρηκεν, ὅτι τοῖς ἀνθρώποις χρησιμωτάτη ἡ γνώμη καὶ φρόνησις, ὥσπερ ἡ ἀγνωμοσύνη κακίστη. μέγιστον γὰρ ἐν ἐλαχίστῳ νοῦς ἀγαθὸς ἐν σώματι ἀνθρώπου. ἐν γὰρ τῇ φρονήσει τέλος πράξεων ἁπασῶν ἔνι. πᾶν γὰρ ἄνευ φρονήσεως πραττόμενον ἀτελές. ἐν δὲ τοῖς ἐφεξῆς μακαρίζει τὸν κεκτημένον γνώμην ἀγαθὴν, ἤγουν τὸν φρόνιμον. πολὺ γάρ, φησὶ, βέλτιον καὶ λυσιτελέστερον τὸ τῆς φρονήσεως κτῆμα, ἤπερ τὸ τῆς ὕβρεως καὶ κόρου, ἤγουν τῆς ὑπερηφανίας καὶ βίας, μακάριός, φησιν, ἐκεῖνός ἐστιν, ὃς μὲν, ἤγουν αὐτὴν τὴν φρόνησιν, ἔχει φρεσὶ καὶ ἐκλήσατο, ἡ δὴ πολὺ κρείσσων αὐτὴ τῆς ἀγνώμονος ὕβρεως καὶ πλησμονῆς. ἐν ἄλλοις γράφεται, ὅστις δή μιν ἔχει φρεσὶ ἐπεὶ πολὺ κρείσσων.

1177. Εστι κακὸν δὲ) κἀνταῦθα (2) ψέγει τὸν κόρον, ἤγουν τὸ τῶν δοκούντων ἀγαθῶν ὑπερβάλλον πλῆθος. ἐκ γὰρ τούτου φύεσθαι λέγει τοῖς ἀνθρώποις κακὰ καὶ δυσχερῆ πάντα, ὥσπερ καὶ προείρηται.

1179. Εἰδ᾽ εἴπει.) ἢ ὡς ἐν ἄλλοις, εἰκ. εἴπς. τοῦ μὲν

αἰσχυνῶς, ἔ δὲ σωτηρευτικῶς κειμένα. Φησὶ δ' ἐν τῇ κύρνου πρεσβύτηρος ἀρετῆς μάλιστα, ἤγουν κλέος ἔξειν ἀρετῆς κάλλιστον, γενησόμενον οἷον μήτε τι πάσχειν, μήτε τι ἐργάζεσθαι τῶν αἰσχρῶν καὶ ἐπονειδίστων.

1181. Κύρνε θεούς.) τὸ παράγγελμα θεοσεβείας, ἧς τῆς πολυθείας χωρισθείσης, οὐδεμία ἂν βέλτιον ἢ κάλλιον ἔχει παραινέσεων ἁπασῶν, ὅσαι τ' ἐστὶ καὶ ἔσαι. ὁ γὰρ φόβος (a) τοῦ θεοῦ, σοφίας ἀρχή. καὶ ὁ ἰσοκράτης οὕτω· (b) τὸν μὲν θεὸν φοβοῦ, τοὺς δὲ γονεῖς τίμα, τοὺς δὲ φίλους αἰσχύνου, τοῖς δὲ νόμοις πείθου. ἐστὶ δὲ τοῦθ' ὃ μάλιστα πάντων ἀπείργει καὶ ἀποστρέφει τοὺς ἀνθρώπους, καὶ κωλύει δρᾶν τι ἀνόσιον καὶ αἰσχρὸν, ἤτοι ἀναφανδὸν, ἢ καὶ λαθραίως.

1183. Δημοφάγον.) τὴν τυραννοκτονίαν οὔτε πρὸς τῶν θεῶν, φησιν, ὀφλισκάνειν ἐκδίκησιν. τὸ κατακλῖναι, ὕποπτον, καὶ ἐν τισι τῶν ἀντιγράφων ἐλλιπὴς ἦν ἐνταῦθα ἡ γραφή. τὸ δὲ κατακλῖναι, κυρίως ἂν εἴη τοὺς δειπνήσοντας ἄγειν ὅπου ἀνακείσονται. ὃ καὶ ἀνακλῖναι ἔλεγον. νοήσειε δ' ἐνταῦθα τις τὸ ἀνατρέψαι καὶ καταβαλεῖν, ἤγουν ἀναιρεῖν τοὺς τυράννους. ὑπολάβοι δ' ἄν τις ἴσως ἀντὶ τοῦ κατακλῖναι, γραπτέον, κατακτῆναι. τὸ δὲ κατακαίνειν, κατακτείνειν ἐστίν. ἐν ἐνίοις μετὰ ταῦτα εὑρίσκονται καὶ τάδε· (a)

οὐδένα κύρν' αὐγαὶ φαεσιμβρότου ἠελίοιο
    ἄνδρ' ἐφορῶσ' ᾧ μὴ μῶμος ἐπικρέμαται.
ἀστῶν δ' οὐ δύναμαι γνῶναι νόον, ὅντιν' ἔχουσιν,
    οὔτε γὰρ εὖ ἔρδων ἁνδάνω, οὔτε κακῶς.

Φησὶ δὲ τὸ ἐλεγεῖον, ὅτι τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ γῆς ἀμώμητος

καὶ

ϰ) ἀψευκτ[ος] ὐδεὶς. ϰ) δυσχεραίνει περὶ ὧν ϰ) ἐν τοῖς ἔμπροσθεν (b) ἠγανάκτησεν, ὅτι τοῖς αὐτοῦ πολίταις οὐχ οἷόν τ' ἐστὶν ἀρέσκειν.

1185. Νῦν ἀγαθὸς.) ἢ ὡς ἄλλοθι, ἀγαθὸν ἐστι μέν, φησι, τῶν ἀγαθῶν ὅ, τι νοῦς, καὶ ἡ φρόνησις, καὶ ἡ γλῶσσα, ἤγουν ὁ λόγος. ἔστι δ' ἐν ἐκείνοις, οἳ ταμιεύεσθαι ταῦτ' εἰς τὸ δέον ἐπίστανται, οἵπερ εἰσὶν ὀλίγοι.

1187. οὔ τις ἄποι.) καὶ πρότερον εἴρηται, ὅτι τὰ χρήματ' ἀποθνήσκων οὐδεὶς ἀποκομίζει. (a)

οὐδ' ἂν ἄποινα διδοὺς, θάνατον φύγοι.

καὶ ἐκεῖ μὲν προσέθηκεν, οὔτε νόσους, οὔτε γῆρας. ἐνταῦθα δὲ γενικῶς τὴν δυστυχίαν τοιαύτην εἶναί φησιν, οἵαν ἀποτινάσσεσθαι, ἣν μὴ τέλος ἐκείνη μοιρίδιον ἐπιτεθῇ. οὐδ' ἂν δύναιτό τις ἄνθρωπος γελοίως ἐκφυγεῖν δῶρα διδοὺς, τὰς δυσφροσύνας, ἤγουν λύπας, καὶ ὀδύνας, καὶ τῶν φρενῶν ταραχὰς, τοῦ θεοῦ ἐπιπέμποντος τὰ ἀλγεινά.

1191. οὐκ ἔραμαι.) παρὰ τὸ ὁμηρικόν, ὀδ. λ. (a)

βουλοίμην κ' ἐπάρουρος ἐὼν θητευέμεν ἄλλῳ
ἀνδρὶ παρ' ἀκλήρῳ, ᾧ μὴ βίοτος πολὺς εἴη,
ἢ πᾶσιν νεκύεσσι καταφθιμένοισιν ἀνάσσειν.

οὐκ ἐρῶ, φησι, μὴ ἔχειν, βασιλέα γενέσθαι ἐν ᾅδου, ἀλλ' ἐν τῷ βίῳ τούτῳ ἀγαθόν τι πάσχειν βουλοίμην. μετὰ γὰρ τὸν θάνατον αἴσθησις, φησι, μηδεμία λείπεται, οὔθ' ἡδέων, οὔτε λυπηρῶν. τὰ δὲ λοιπά, ὅμοιον εἴτε τις ἀσπαλάθους καὶ ἀκάνθας, ἢ τάπητας ϰ) στιβάδας ὑποστορέσειε τῷ νεκρῷ, τότ' ἂν ξύλον τοῦτο ὅμοιον, ἤτοι σκληρὸν ὂν, ἢ μαλακόν.

1195. Μήτι θεούς.) κατ' ἐπιορκίας. καὶ ὅτι τὰς παρακαταθήκας ἀποδοῦναι χρή, καὶ μὴ ληΐζεσθαι ὅρκῳ, κατὰ τὸν (2) χρησμόν. τὸ γὰρ χρεὼς ὅπερ ὀφείλεται ἑτέρῳ φανερὸν τῷ θεῷ, ὃν ἐπομόσειέ τις ἐπιορκήσας.

1197. Ὄρνιθος φω.) πρὸς τὰ ἡσιόδεια, (2)

φράζεσθαι δ' εὖτ' ἂν φωνὴν γεράνε ἐπακούσεις
ὑψόθεν ἐκ νεφέων ἐνιαύσια κεκληγυίης
ἥτ' ἀρότοιό τε σῆμα φέρει καὶ χείματος ὥρην
δεικνύει ὀμβρηροῦ. κραδίην δ' ἔδακ' ἀνδρὸς ἀβούτεω.

δυσφορεῖται δ' ὁ ποιητὴς προσφωνῶν τάδε τῷ ἑταίρῳ αὐτοῦ πολυπαίδῃ, ὅτι καιροῦ παρόντος καὶ ἐνστάσης ὥρας ἀρότου, τεκμαίρεται δὲ τοῦθ' ἐκ τῆς κλαγγῆς τῶν γεράνων, ἀφῄρηνται τοὺς ἀγροὺς, τοὺς εὐανθεῖς, καὶ πίειρας. λέγει δὲ ἔτι, ὅτι οὐθ' ἡμίονοι πάρεισιν ἕλκοντες τὸν κύφωνα, ἤγουν ζυγὸν τοῦ ἀρότρου, τὴν γνώμην ἐμοῦ πρὸς ναυτιλίαις καὶ ἐμπορίαις ἔχοντος. διὰ τὴν ἄλλην μνηστὴν, καὶ ἀπόθητον, καὶ ἐγλυνθεῖσαν ταῖς ἐλπίσι, πραγματείαν, ἢ οὐκ οἶδ' ὅτι γε καὶ ἄλλο τῆς γραφῆς ὑπόπτου οὔσης.

1203. οὐκ εἶμ.) ἀπαγορευτικὸν τὸ ἐλεγεῖον τῶν τυραννικῶν ὁμιλιῶν. ἐγὼ μέν, φησιν, οὔτε βαδίζοιμι κληθεὶς πρὸς τύραννον καὶ δυνάστην, οὔτ' ἐκεῖνον καλέσαιμι. κλαίει δὲ οὐδεὶς τὸν τύραννον ἀποθανόντα, οὔτε τύραννος πένθος καὶ συμφορὰν ποιεῖται τῶν ἐρχομένων θάνατον.

1207. οὔτε σὲ κωμ.) προσεφθέγκται φίλῳ τινὶ τῶν σκυθρωπολέρων τοὺς τρόπους, καὶ ἔχει πῶς ἀσαφέστερον τὸ εἰρημένον, ὡς οἶμαι, τοῦτο, οὔτε κωλύομαι, οὔτε κελεύω κω-

μάσαι

εἴσῃ πρὸς ἐμὲ, ὥστε παρεὼν ἀργαλέος, καὶ ἀπὼν φίλος, ἤτοι σὺ ἢ ἐγώ. τὸ δ' οὖν τ' ἂν, χρονικὸν, ἤγουν ὅτε. ἐπίθες (δὲ γράφε) τὸ πεντάμετρον.

ἀργαλέος γὰρ ἐὼν καὶ φίλος εἶ γ' ἀπεών.

καὶ εἴη οὕτως ἡ ἀναφορὰ πρὸς τὸ ἕτερον μόνον τῶν κώλων· οὐ καλοῦμαί σε, διότι φίλος ἀργαλέος ὑπάρχεις. καὶ οὐκ ἂν ἔχοι ἀπεῖναί σε.

1209. Αἴθων μὲν.) τίνα ἂν δέξοιτό τις τοῦτον τὸν αἴθωνα, καὶ πῶς οἷοί τ' ἂν εἰρῆσθαι, οὐκ οἶδα. ὅτι μὲν ταῦτα Θεόγνιδος ἔπη οὐκ ἂν νομισθείη τῷ ἀκριβεῖ λόγῳ, δῆλον κἂν τυφλῷ ψηλαφῶντι, φασιν. αἴθωνα δὲ οὐκ ἀγνοοῦντες ὅσα σημαίνει παρ' ὁμήρῳ τε καὶ τοῖς ἄλλοις, οὐκ ἴσμεν τὸ ἐπιφανῆ διὰ τοῦ ὀνόματος συμφραζόμενον. εἰ δ' ἄρα ἐθνικόν ἐστιν, ἤτοι ἐμφαίνει τὸν αἴθικα, δῆμον Θεσσαλικὸν παροικοῦντά ποτε τῷ πίνδῳ ὄρει, ἢ ἄλλον τινὰ, τήν γε θήβην, κατὰ ταῦτ' ἂν νοοῖμεν ἴσως τὴν φθιώτιδα. πολλῶν γὰρ πόλεων ἐγένετο τοὔνομα. ἀλλ' οὐδὲν γὰρ δυνατὸν διϊσχυρίσασθαι ἡμᾶς περὶ τοῦ πράγματος, ἁπλῶς τὸν νῦν ἐκδεχώμεθα τόνδε. ἀλλόφυλος μὲν καὶ ἑτεροεθνὴς ἐγενόμην, παροικῶν ἐνθάδε, τῆς πατρῴας γῆς ἀπελαθείς. ὡς δ' αὔτως, καὶ τὰ ἐφεξῆς ἄλλου ἂν ὅτου οὖν μᾶλλον εἴη, ἢ θεόγνιδος. προσφωνεῖται δὲ γυναικί τινι τοὔνομα μὲν ἀργυρίδι, τὴν δὲ τύχην δούλη. ἔστι δὲ ἐπιτιμητικὸν τὸ ἐλεγεῖον, καὶ τοῦτό φησιν ὁ ποιήσας· ὦ ἄργυρι, μὴ δὴ ἠλιθίως ἐμπαίζουσα τοῖς ἐμοῖς γονεῦσι δένναζε, καὶ ὕβριζε καὶ ὀνείδισον αὐτούς.

καὶ

καὶ προσέθεσο τοῦτο τὸ κακὸν ἄλλοις οἷς ἔχομεν πολλοῖς. εἴπερ γὰρ καὶ φυγάδες ἐγινόμεθ' ἡμεῖς, καὶ ἐν ἀλλοτρίᾳ χώρᾳ πάροικοι, οὐκ ἐσμὲν ὅμως καὶ ἀπόλιδες, καὶ αἰχμάλωτοι. τοῦτο γὰρ βούλεται τὸ, οὐκ ἔπι, ἤγουν ἔπεστιν ἡμῖν ἡ χαλεπὴ δουλεία, καὶ οὐ περνᾶσιν ἡμᾶς, ἤγουν πιπράσκουσι, δηλονότι οἱ κύριοι. πόλις γὰρ καὶ πατρίς ἐστιν ἡμῖν κειμένη ἐν πεδίῳ ληταίῳ. ὑπολάβοι δέ τις, περίφρασιν εἶναι ταύτην τῆς μακεδονικῆς λητῆς, ἐχούσης πλησίον ἱδρυμένον λητῷον, ἤγουν ἱερὸν τῆς λητοῦς.

1217. Μή ποτε.) ἀνασταλτικὸν τῶν ἀκαίρων ἡδονῶν, καὶ τῆς ἐπιχαιρεκακίας, ἢ καὶ ἁπλῶς τῆς ἐπαχθοῦς συνουσίας. μή, φησι, τοῖς ἑαυτῶν ἀγαθοῖς ἡδόμενοι, γέλωτα θησώμεθα τὰ τῶν ἄλλων κακά. κλαίειν (a) γὰρ δίκαιον παρὰ κλαίουσι, καὶ γελᾶν παρὰ γελῶσιν.

1219. Ἐχθρὸν μὲν.) εἴρηταί τι καὶ πρότερον περὶ τῆσδε τῆς γνώμης, πάνυ γὰρ κίνδυνός ἐστι μικρὸς ἀπατηθῆναί τινας ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, καὶ φανερῶς ἐπιβουλευόντων, ἢ καὶ πολεμούντων. τοὺς δὲ φίλους εἶναι φάσκοντας φυλάττεσθαι δεῖ, πρόχειρον ἔχοντας τὸ ἐπιχάρμειον, (a) νῆφε, καὶ μέμνασ' ἀπιστεῖν· ἄρθρα ταῦτα τῶν φρενῶν. πῶς δ' ἂν ἀπιστοίη τις ἐχθρῷ ποτε; ᾧ πιστεύει οὐδεὶς τὴν ἀρχήν.

1223. οὐδὲν κυρ.) ὡσαύτως καὶ εὐριπίδης ὀρέστῃ, (a) γάμοι δ' ὅσοις μὲν εὖ καθεστᾶσι βροτῶν μακάριος αἰών, οἷς δὲ μὴ πίπτουσιν εὖ, τά τ' ἔνδον εἰσὶ, τά τε θύραζε δυστυχεῖς. ἔστι δ' ὁμηρικὴ ἡ γνώμη, ὀδ. ζ. (b)

— οὐ μὲν γὰρ τοῦ γε κρεῖσσον καὶ ἄρειον

ἢ δὲ ὁμοφρονέοντε νοήμασιν οἶκον ἔχητον
ἀνὴρ ἠδὲ γυνή.——

Βούλεται δ' ὁ ποιητὴς περὶ τοῦ ῥητοῦ ἀληθείας μάρτυρα προσλαβεῖν τὸν ἑταῖρον κύριον. καὶ αὐτὸς δή φησιν ἐθέλειν μαρτυρῆσαι τῇ ἀληθείᾳ.

1221. οὐδὲν κύρ.) ψόγος ὀργῆς, ἧς λέγει κτῆμα πάντων εἶναι ἀδικώτατον, ὅτι τὸν κεκτημένον πημαίνει, ἤγουν ζημιοῖ καὶ βλάπτει μάλιστα, ὑπηρετοῦσα τῇ διανοίᾳ τῶν ὀξυχόλων, καὶ κολακεύουσα τοὺς λογισμοὺς προπετεῖς ὄντας πρὸς τὰ ἄλλα καὶ φαῦλα, καὶ πονηρά.

1225. Πολλὰ φέρ.) ἐγνωμολογήθη ταῦτα κατὰ τῶν ἀκαίρως λαλουμένων ἐν πάθεσιν ὄντων τινῶν. τότε γὰρ πλεῖστα ὡς ἐπιτοπλεῖστον εἴωθεν ἡ γλῶσσα, τουτέστιν ἀνοήτως λέγειν περὶ ὧν ἀμείνων ἂν ἡ σιγὴ ἐγεγόνητο. αἱ δὲ φρενῶν ταραχαὶ παρέπλαξαν καὶ σοφὸν, ὡς φησὶν ὁ λυρικός. (2)

1237. Ηδη γάρ.) οἱ στίχοι ἔκκεινται ἐν τῇ δεκάτῃ (2) τῶν δειπνοσοφιστῶν. εἴρηται δὲ ταῦτ' αἰνιγματωδῶς περὶ κόγχης, ἢ κόγχλου, καὶ τῷ ἤχῳ ὃν ἀποτελεῖ ἐμφυσώμενος ἤδη νεκρωθέντος καὶ ἐξαιρεθέντος τοῦ ἐδωδίμου τῆς σαρκὸς. ἐν τῷ προστεθῆναι αὐτὸν στόματι ἀνθρωπίνῳ. καὶ τοῦτό φησιν εἶναι σημεῖον τοῦ οἴκαδε ἀπιέναι.

ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΩΝ
εἰς τὰ ἀλεκτρυόνα μόρα τοῦ θεόγνιδος ἐπῶν.

IN SCHOLIA IOACHIMI CAMERARII AD SENTENTIAS Theognidis Notæ.

IN PROLEGOMENA.

([a]) fol.772. ([b])pag. 195. Hyblæorum Megarensium meminit idem p.293. ([c]) verſ. 781. ([d]) vid.Lil. Gyrald. tom.2. f. 101. vbi ponitur Olympias 59.vt & in indice Chronol. Bucholzeri ann.mundi 3428. ([e])v.177. vid.& Acharn.v.11.& 140.([f])Aphthoniú. ([ff])Plutarch.εἰ πρεσβυτέρῳ πολιτευτέον, peculiari docet libro. vid. Mor. f.378. ([g])Soph.Antig. v.1040. ([h]) Plato περὶ δικαίου.f.1310.Ariſtot.Nicom. 3.c.5.al,7. ([i]) Odyſſ.α.170. ([k]) Ιλ.ζ.79. ([l])Ιλ.ε,55. ([m]) Ιλ.δ,169. ([n]) Ιλ.ν.392. ([o]) Ιλ.ζ. 26. ([p]) * ([q]) Ιλ.η.99. ([r]) Ιλ.σ. 98. ([s])vid & Ιλ.β. 371. ([t])Ιλ.δ. 415. ([u])v.59. ([x])Stob. ſerm.10.N.53. ([y]) Ιλ. ζ. 146. ([z]) Ιλ.ψ.671. ([A]) Odyſſ. ρ.218.([B]) Eurip.Helen.1229. ([C])Alcib.pr.f.449.([D]) f.21. vid.&in Vita Pomp. f. 481. vtrobiq; Sophocli aſſcribitur.extat etiam apud Laërt.lib. 2. p.142.([E]) Scholiaſt.Lycophr.ad v.579.Caſſand. ([F]) Sol.v.149. ([G])Sozomenus hiſt. Eccleſ. lib.4. cap.27.([H])diuerſis tribuitur.vid.Ariſtot.Rhet.2.12.Diog.Laërt. l. 1. p.27.& 42.prou. *Ne quid nimis.* ([I])Diog. Laërt. Thaleti aſſcribit l.1.p.26.vid.prou.*Noſce teipſum.* ([K])Od. θ.329.([L]) ib.330. ([M]) Odyſſ.α.302. & γ.199.([N])Eurip.Med.598.([O])Phœniſſ.974.([P])Hermog.de inuēt. lib.

lib. 3. ca. de argumentis p. 91. vid. ibid. Sturmium. (Q) v. 28. (R) orat. ad Philippi Epistolam in fine. Sic Xenoph. ὀνόματα οὐκ ἂν παιδεύσειαν, γνῶμαι δὲ, εἰ καλῶς ἔχοιεν. de venat. f. 998. (S) Plutarch. Apoph. f. 137. (T) Cicero in Catone p. 90.

IN EXPLICATIONEM TEXTVS.

Versu 1. (a) v. 94.

V. 6. (a) Odyss. ζ. 163. (b) in Del. 209. (c) ibid. v. 261. (d) Euterpe lib. 2. fol. 99. N. 176.

V. 12. (a) Strabo lib. 14. f. 440. Pausan. Atticis fol. 41. (b) hac de re vide Eurip. Iph. in Aul. Plutarch. de casib. compar. Græc. & Rom. fol. 233. Ouid. Metam. l. 12. fab. 1. summatim Reineccij histor. Iul. tom. 1. f. 391. (c) hymn. in Dian. v. 228.

V. 15. (a) Pind. Pyth. hym. 3. v. 155. (b) in Bœotic. f. 291 (c) f. 505. Eurip. Bacch. v. 989. sed, ὅτι χαλεπὰ τὰ καλὰ, Plato 4. de Rep. f. 641. & Hipp. maiore circa fi.

V. 19. (a) ἐν τοῖς ὀνόμασι σοφιζόμενοι, καὶ οὐκ ἐν τοῖς νοήμασι, Xenoph. de venat. f. 998. vbi in hũc sensum plura.

V. 35. (a) fol. 714. (b) lib. 9. cap. 9. vbi quidem ex glossa irrepsisse putatur. Initium autem extat c. 12. ibid.

V. 61. (a) Eurip. Phœniss. v. 789. (b) Cic. Att: 1. ep. 18. de petit. cons. p. 211. a. Clem. Alexandr. lib. 4. στρωμ. f. 204. Stob. ser. 3. N. 28. f. 91. vid. inf. v. 283. & 829. (c) v. 843. Similes formas habes Luc. 10. 27. Matth. 22. 22. (d) μέχρι πρεσβυγενείας. Anthol. 1, 85. 6.

V. 65. (a) Sophocl. Oed. Col. v. 616.

V.73. (a) Pulcrè huc quadrat illud Nicephori Gregoræ lib. 4. hist. Rom. fol. 53. in fine: τὰ εἰς πλείους ἀκοὰς διασπαρὲν μυστήριον πολύχουν ἀτεχνῶς γεγόνος ... ἐπωνυμίαν οὐκ ἔτι μυστήριόν ἐστι, ἀλλὰ διαπρύσιος φήμη

(b) Luth. in glossa marginali ad v.8.c.6. Sirac.

Freunde in der noth
Gehen 25. auff ein Lot:
Sols aber ein harter stand sein/
So gehen jhr 50. auff ein quintlein.

V.77. (a) fol. 772.

V.109. (a) Olynth. 1. fol. 2. b.

V.115. (a) v. 88.

V.119. (a) Nem. hym. 3. v. 65.

V.129. (a) Xenoph. ἀπομν. 1. f. 722.

V.131. (a) Eurip. Herc. fur. v. 1261. citat & Plutarch. princ. περὶ παιδ.

V.133. (a) Ιλ. γ. 164. (b) f. 605.

V.143. (a) lib. 1. v. 325.

V.145. (a) ad Demonic. p. 20. (b) Hom. Ιλ. δ. vide Eustath. fol. 376. (c) f. 792. (d) lib. 5. Nicom. cap. 1. al. 3.

V.151. (a) vt & ad v. 133.

V.153. (a) Polit. 5. c. 8. Notandum autem hîc quod idem dicit Nicom. 4. cap. 3. al. 8. ἄνευ ἀρετῆς οὐ ῥᾴδιον φέρειν ἐμμελῶς τὰ εὐτυχήματα. (b) lib. 8. f. 308. N. 555. Ita Pindarus ὕδειν κόρῳ ματέρα dicit, sed reprehensus à Scholiaste, Olym. 13. v. 12. (c) lib. 1. p. 39. (d) στρωμ. 6. f. 263.

V.155. (a) lib. 2. v. 335. (b) v. 69. (c) v. 209.

V.159. (a) Cic. Attic. 4. Ep. 8. al. 9. vid. prou. Ne

magna

magna loquaris. (b) v. 1244. (c) Demost. de Rhod. libert. f. 80. & aduer. Lept. fol. 382. τὸ μέλλον ἄδηλον πᾶσιν ἀνθρώποις. vide infra v. 585. & 659. (d) v. 331. (e) ibidem, v. 596. (f) Heracl. v. 866. (g) Phœniss. v. 561. (h) Plutarch. consol. ad Apollon. fol. 63. Quin de vniuersa vita, cuius sæpè vix minimæ particulæ felicitas contingit, Seneca, Punctum est, inquit, quod viuimus, & adhuc puncto minus. Epist. 49. (i) Hesiod, lib. 3. 61. infr. 659. (k) Stob. serm. 103. N. 251. (l) lib. 1. f. 8. N. 14. (m) v. 332.

V. 167. (a) lib. 1. f. 8. N. 14. (b) v. 608.

V. 173. (a) Soph. Aiace v. 479. (b) cap. περὶ γνώμης. (c) lib. 2. fol. 127.

V. 178. (a) Plutarch. de aud. poetis. f. 13.

V. 183. (a) lib. 2. fol. 72. N. 128. Apud Theocritum est μελιδωνὸς. Idyl. 24. v. 104.

V. 191. (a) lib. 1. 323.

V. 196. (a) lib. 1. 318. (b) *Malè parta, malè dilabuntur*: recitat Cic. Phil. 2. p. 173. incertus de autore, qui Festo Næuius est, p. 357. Plautus ita: *Malè partum, malè disperit.* Pœnul. 4. 2. vid. & Eurip. Electr. v. 943. (c) v. 160.

V. 201. (a) lib. 6. f. 229. N. 413.

V. 213. (a) Odyss. α. v. 1. & κ. v. 330. (b) lib. 12. f. 253. N. 513. & lib. 7. fol. 158. N. 253. (c) quæst. 9. fol. 505. & de compar. animal. f. 485. Sed περὶ πολυφιλ. in fine: πουλύποδος νόον ἴσχε πολύφρονος.

V. 227. (a) cap. 5.

V. 230. (a) Serm. 9. N. 51. fol. 186.

V. 236.

V.230.(a) Serm.9.N.51.f.186.

V.236.(a) vid.Plutar.de aud.poëtis fol. 14 (b)v.35. (c)v.332.& 392. (d)lib.6.ep.5.

V.237.(a) non longè à fine.

V.240. (a) fol. 20. vid.& Theocr. Idyll. 12. 21. Similem Athenæi locum monstrat index voc. Theogn.in κεῖμ.

V.245.(a) Idyll.16.v.58.

V.255.(a) l.1.c.1.(b) l.1.c.8. q.ibi leg. πάντων δ' ἥκιστον. alij: ἥκιστον δὲ πέφυχ'. (c) Iliad. φ. v. 318.(d) Nicom.5.cap.1.al.3.

V.267.(a) 561.(b)v.1131.(c) v.445.

V.280. (a) vid.versus Antimachi apud Strab.lib.13. f.405. & prou. *Adrastia Nemesis.*

V.283.(a) ad v.61.(b)v.1633.(c) fol.27.

V.284.(a) v.261.

V.289. (a)lib.7.hist.nat.c.16.

V.293.(a) Cycl.v.598.

V.295.(a) Idyll.15.v.87.(b)v.89.

V.299.(a) infr.v. 643. 697. 855.(b)Herc.fur. v. 559. (c)v.561.

V.303.(a) Demosth. fol. 444. Refer huc & Prouer. *Camelus desiderans cornua,*&c. & fabulam de cane ferente frustum carnis, &c. (b) vid.indicem Gr. vocab.in κιγχ.

V.305.(a) v.35. (b) 1.Cor. 15. 33. infr. v. 1167. (c) Eurip. Phœnice: vsurpat Æschines aduersus Timarchum f.191.& aduersus Æschinem Demosth. de fals.leg. fol.232.

V.315.(a) Plutarch.in vita Sol.f.57.

.323.(a) vid. prou. *Mores amici noueris, non oderis.* (b) Olymp. 7. v. 41. (c) Demosth. de Corona, fol. 354.

.329.(a) Odyss. θ. v. 329. prou. *Velocem tardus assequitur.*

.332.(a) Nicom. 5. c. 4. al. 7.

.335.(a) vid. prou. *Festina lentè.* (b) vid. sup. in proleg. lit. H. (c) Aristot. Nicom. 2. c. 6. al. 5. (d) Hesiod. l. 1. v. 287. (e) Plato in Protagora, f. 238.

V.339.(a) vid. prou. *Deum esse.*

V.349.(a) v. 347. (b) v. 212.

V 355 ( ) Troad. v. 101.

V.361.(a) Soph. Philoctet. v. 1043.

V.369.(a) Plutarch. Síntne Athenienf. fort. an sap. fol. 419. vid. prou. *Carpet citiùs aliquis, quàm imitabitur.*

V.371 (a) Suid. in ἄκαιρος. vid. prou. *Intempestiua beneuolentia.*

V.373.(a) * (b) Pind. Nem. 1. v. 82. vid. inf. v. 655. (c) Olymp. 9. v. 57. (d) * (e) sup. v. 177. (f) Stob. serm. 94. N. 231.

V.401.(a) aur. carm. v. 38. Phocyl. 33. 66. 94. (b) Lycurg. aduersus Leocratem f. 159.

ὅταν γὰρ ὀργὴ δαιμόνων βλάπτῃ τινὰ,
τοῦτ᾽ αὐτὸ πρῶτον ἐξαφαιρεῖται φρενῶν, &c.

(c) Iliad. δ. 94. (d) Sophocl. Antigone v. 637. vbi aliundè Schol.

ὅταν δ᾽ ὁ δαίμων ἀνδρὶ πορσύνῃ κακὰ,
τὸν νοῦν ἔβλαψε πρῶτον ᾧ βουλεύεται.

quod recitat etiã Athenagoras Apol. pro Christ. p. 33.

V.409.

V.409.(a) ιλ. ι, 531. & ο, 563.(b) Pythag.v. 12. Iso ad Demonic.p.6. Ausonius sub nomine Thale in septem sapientibus:

Turpe quid ausurus te sine teste time.

V.413.(a) Chæremon. οἶνος τρόποις τῶν χρωμένων κεράνν Plutarch.comment.quod nunc Pythia sortes n det vers.f.623. Aristot.sect.13.prob. 17. vid. in v.497.

V.415.(a) Soph. Aiace.v.692.

V.417.(a) Idyl.12.v.penult.

V.411.(a) Suid. ἀθυρογλωττία, ἡ ἀχαλίνωτος γλῶσσα. (b) Med.v.525. (c) ad Demon.p.20. Chilon quoqu præcipiebat: ἡ γλῶσσά σου μὴ προτρεχέτω τοῦ νοῦ. Stob serm. 3. N.18. fol.86.

V.423.(a) Stephan. de vrb.p.155.prou. *Mouere ca marinam.*

V.425. (a) Oedip. Col.v.1237. (b) f.71. vid. prou *Optimum non nasci.* (c) lib.10.p.788.

V.429. (a) v. 916.

V.431. (a) Iliad.β.v.732.

V.437. (a) Sup.v.17. (b) Plat.Menone f.425. (c) Aristot.Nicom. lib.10.c.9. al.10.

V.439. (a) ex Odyss. θ. v.392. vid. prou. *Aedibus in nostris.*

V.441.(a) Stob.serm.123. N.278.

——ὑδαλέοις δ' ἀμφ' ὀδύνῃ ἔχομεν
Πνεύμονας. ἀλλὰ θεοὶ γὰρ ἀνηκέστοισι κακοῖσιν
ὦ φίλ', ἐπὶ κρατερὴν τλημοσύνην ἔθεσαν.
Φάρμακον· ἄλλοτε δ' ἄλλος ἔχει τόδε.

(b) Odyss.1.v. 435. (c) supr. 355.

V.447.

V.447.(a) Supr.v.417.

V.453.(a) vid.in prolegom. literam I. (b) Hesych. [Greek]. Suid. [Greek]. vide & Eurip.Orest.542.

V.457.(a) Athen.lib.13.f.277.N.560.

V.459.(a) Pittaci, ap. Laert. lib. 1.p.55. vid.& Plutarch. [Greek] in fine.& prou. *Aequalem tibi vxorem quære.*

V.463.(a) vid.sup.v.15. & prou. *Difficilia quæ pulcra.* (b) Aristot.si quicquam aliud, [Greek] ait esse [Greek], Nicom.1.c.9.al. 10. & Euentus in genere à Deo pendere, affirmat Theogn. v. 142. ac deinceps sæpius, (c) v.950.(d) lib.1.v.285.(e) ibidem v.vltimo.

V.467.(a) Hom.Odyss.a, 74.

V.472.(a) Eudem. 2.c.7. & pr.Philos.4.cap. 5. Plutarchus quoq; comment.[Greek], &c. f. 252.

V.474.(a) Eurip.Alcest.v.788.infr.1043.

V.476.(a) v.343.

V.477.(a) Athen.l.10.f.211.N.428.vbi quinque disticha sequentia allegantur.

V.480.(a) v.466. (b) v.293. (c) loco iam citato.

V.485.(a) Isocr.ad Demon.p.16. vid.inf.v. 842.

V.487.(a) Athen.l.11.f.236.N.480. (b) lib.8.f.211. N.428. (c) vid.v.232.

V.489.(a) v.45. (b) vid.Prou. *Philotesius crater.*

V.497.(a) Prou, *In vino veritas.* lege & Guil. Stuccij antiq. conuiu.lib. 3.cap.8. f.328.

V.503.(a) Hesiodus in Eæis, cit.Athenæo lib.11.fol. 211.N.428.

σὺν δὲ παίδας χήρας τε θεῖς, γλῶσσαί τε ἴδιοι τε.
Vid.& Teren.Phorm.4.5.Niceph.Greg.prin.l.
3.hist.Rom. & indicem vocab. Theog.in οἶκος.

V. 511.(a)Odyss.ξ.58.vid.& Odyss.ζ.v.217.

V. 523.(a)lib.1.v.93.

V. 525. (a)lib.1.v.311.(b)ibid.v.300.

V. 531. (a) Odyss.ι.v.5.(b)vid.Plutarch.in vita Hom.
f.730.lat.

V. 535.(a) lib.1.polit.c.3.al.5.

V. 539. (a) vid.sup.proleg.lit.h. (b) Menandri : meminit Athen. lib. 14. f. 323. N.651. imitatus Terent.in Heaut.vbi vid.Act.1.scen.1.v.86.(c) Aiax apud Soph.v.833.917.&c.

V. 541.(a)296. (b)Iliad.α.v.268.vid.Eustath.fol.76
lin.36.& Odyss. f.760.lin.47.

V. 549. (a) vid.Scholiastas Aristoph.fol.413.& Thucyd.lib.3.fol.225.n.5. (b) propr. Sign. habes. Iliad.μ.v. 237.vid.Gell.lib.6. cap.6.

V. 557.(a)v.173.(b)vid.prou.30.v.8.

V. 563.(a)vid.supr.v.437.

V. 567.(a) fol. 167. N. 336. vid. & Strab. lib. 14. f. 462. prou. *Sardanapalus.* (b) fol. 261. N. 529. & seq.

V. 571.(a)Theodor. lib. 2. de principio fol.a 4.

V. 579.(a) in proleg.& v.472.

V. 581.(a)vid.prou.*alienum fundum arare.*

V. 583.(a)Scholiast.Soph.ad v.377.Aiac.vid.& Trachin.v.753.Plato lib.11.de LL.fol. 977. οὐ γὰρ τὸ γεγονὸς ἀγέννητον ἔσται ποτέ. adi & prou. *factum infectum fieri nequit.* (b) apud Plutarch. περὶ εὐθυμ. f.313.(c) Hom.Iliad.γ. v.115.

V.585. (a) Arist. Nicom. 1. cap. 10. al. 11. Isoc. ad Dem. p. 14. τὸ μέλλον ἄδηλον. vid. supr. v. 159. & infr. v. 659. (b) Rheso v. 332. vid. supr. v. 159. (c) v. 188. (d) vid. supr. v. 109. (e) v. 69. ubi aliàs: τὰ δὲ κακῶς ἐρδοντι, &c.

V.591. (a) Herc. fur. v. 884. vide similia supr. ad v. 159.

V.595. (a) Iliad. κ v. 636.

V.603. (a) ad v. 541. (b) lib. 12. fol. 497. N. 525. (c) orat. de pace non longe ab init. (d) vid. sup. proleg. literam χ.

V.607. (a) Iliad. γ. 179. (b) Herod. lib. 3. fol. 122. N. 217.

V.615. (a) vid. Iliad. γ. 277. Odyss. λ. v. 108. μ. 323. (b) v. 150. ἀλλ' ἀμήχανος, &c.

V.617. (a) supr. v. 159.

V.623. (a) v. 199. (b) Antholog. lib. 1. c. 13.

V.625. (a) Eurip. phoeniss. v. 397. καὶ τοῦτο λυπρὸν, συναδεῖν σοφῶν τοῖς μὴ σοφοῖς.

V.629. (a) lib. 3. f. 183. N. 242. al. ἀνεξέλεγκτον (b) Eurip. Sup. v. 232.

V.631. (a) de re equestri f. 941. (b) Anthol. lib. 1. c. 86. Epigr. 7.

ὃς δὲ κέρδος οὐκ ἔχει, χεῖλος κρατεῖν, συγκατέχει.

Laërtius autem lib. 1. pag. 49. & Stobæus serm. 3. N. 28. θυμοῦ κρατεῖν à Chilone præceptum scribunt. (c) Aristotel. Nicom. 2. cap. 3. al. 2. Plutarchus ita recitat: ἔρωτι δὲ μάχεσθαι χαλεπὸν, ὁ θυμῷ, in Amatorio fol. 592. (d) Iliad. Σ. v. 109.

k 2 *V.633.*

V.633.(a) Ια.C.148, Zephyri Epitheton est.(b) Chæremonis.vid.Stob.ferm.4.N.32.(c) Ια.C.435.(d) simile est Hemistichium Hesiod.li.2.28. [illegible] Demosth.Ep.1. circa fin. [illegible] vid.Prou. *Festina lentè.* (f) ad Demon. p.18. Aristoteles : [illegible] lib.6. Nicom.c.9.al.10. Inde Salust. procem.Catil.priusquam incipias,consulto, & vbi consulueris maturè facto opus est.Neq; hinc alienum dictum Herodoti lib.7.f.255.N.458. [illegible]

V.643.(a) sup.v.115.(b) sup.v.299.& infr.v.697.(c) v.91.

V.647.(a) sup.v.91.(b) lib.1.v.412.

V.649.(a)*(b) f.692. Eurip.Elect.v.975.

——— ἀλλ' οὐχὶ νόσῳ [illegible]

vide si libet,etiam Plat.lib.8.de Rep. fol.916.

V.655.(a) v.82. citat,& Paus.l.1.in.fol.338. Cicero in eundem sensum : *Citò arescit lacruma, præsertim in alienis malis* : part. orat.[illegible].294.

V.657.(a) fol.222. Sic Archytas Pythagoreus : ἐν ἀτυχίαις [illegible] ἐυτυχίαις, &c. apud Stob. serm.1.f.18. vid. supr. v.153.infr. 693.(b)consule Anutij Fæsij Oeconomiam Hippocr.f.99.

V.659.(a) vid.supr.v.159.(b) sup.159.(c) v.86.(d) in [illegible]

in fine. vide & Isth. 3. v. 8. insuperq; prou. *Nam plait & claro*, &c. (e) v. 503. (f) v. 981. (g) Il. 2. 433. vid. sup. v. 146.

V. 671. (a) fol. 674. & seq.

V. 687. (a) sup. v. 618. (b) Hesiod. lib. 1. v. 208.

V. 689. (a) Idyl. 5. v. 83. prou. *Ale luporum catulos.*

V. 693. (a) sup. 153. (b) Diodor. Siculus l. 19. f. 723. vid. sup. v. 657. & 153. Quòd autem diuites sint ὑβρισταὶ καὶ ὑπερήφανοι docet Aristot. lib. 2. Rhet. c. 16. cap. item 3. lib. 4. Nicom.

V. 696. (a) in Inone. Stob. serm. 123. N. 278. prou. *Commune naufragium* &c.

V. 697. (a) sup. v. 643. (b) v. 17. vid. ibidem Scholiasten Gr. & prou. *Pecunia vir.* vid. infr. 899. in lit. d & e. (c) vid. Platon. Gorg. circa fin. & princ. l. 1. de LL. (d) Iliad. ζ. v. 153. prou. *Sisyphi artes.* (e) vid. Eurip. Herc. fur. v. 1276. Virgil. Æn. 6. v. 119. 392. ibidemq; Seruium & alios alibi. (f) Iliad. α. v. 249. (g) v. 203. (h) Theogon. v. 268. vide & Oppian. Κυν. 2. fin. Eustath. Odyss. fol. 52. Suid. in ἀε. Lil. Gyrald. Syntag. 6. f. 204. (i) lib. 1. Argon. v. 219.

V. 697. (a) principiò. (b) infr. v. 1187. (c) vid. Etymolog. f. 132. Eustath. Iliad. fol. 18. & 768. (d) inserti nunc circa finem. 1227. (e) Lucian. Icaromenippo tom. 1. pag. 706. Theocr. Idyll. 14. v. 8. vid. Bud. comment. Gr. ling. fol. 544.

V. 739. (a) supr. v. 151. (b) sup. v. 373. (c) Stob. serm. 104. N. 252. (d) lib. 1. v. 268. (e) Il. ε. v. 352. sup. v. 636.

V.755.(a) v.419.& 682.(b) Theogo. v.95.inf.1051.

V.767.(a) f.279.(b) Lucianus Harmonide t.2.p.332. οὐδὲν γὰρ ὄφελος ἀποῤῥέντι, φασὶ, καὶ ἀφανεῖ τῆς μουσικῆς. vid. ib.Gilbert.Cogn.annot.pag.341.

V.771.(a) vid.supr.prol.init.(b) Pausan. Att. fol.39. (c) Odyss.ι.v.34.(d) Herodot. lib.6.f.235.N.424. τέως ἐν τοῖσι Ἕλλησι καὶ τὸ οὔνομα τῶν Μήδων φόβος ἀκοῦσαι. (e) lib.8. non longè ab initio. (f) vid.Strab.lib.6. fol. 183. Ouid. Metam. lib.13. v.725. Fast. 4. v. 417. (g) Strabo vocat ἀποῤῥῶγα τῆς Ἰταλίας lib. 1. fol. 37.lib.6.f.197. ἀποσθῆναι.

V.791.(a) sup.v.24.(b) Sophocl.in Aiace v.157.(c) de quo vide comment.Plut.f.255.(d) Idyl.9.v.vlt. (e) Idyl.15.v.47.(f) Odyss.χ.v.325.

V.803.(a) Iliad.β.519.(b) Iliad.ι.405.(c) de quibus Pausan.phoc.f.324.

V.814.(a) Sect.6.p.480.vid.& Suid.ἐν.

V.815.(a) Pind.Pyth.12.in fine: τόγε μόρσιμον οὐ παρφυκτόν. vid.inf.v. 1023.(b) lib.1.fol.24.N.42.(c) Hip. Cor.v.1256.vid.& Soph. Antig.v.1341.

V.819.(a) v.152.(b) Ex.20.12.(c) vid.Hom.Iliad.δ.v. 478.& ρ.v.302.

V.823.(a) vid.prou.ἀποτυλίσαι.(b) lib.12.f.259.N.524. (c) Steph.de vrb.p.260.καὶ σκύθαι ὁ σίδηρος: ὅθεν ἀποσκυθίσαι τὸ περὶ σιδήρῳ τὰς τρίχας τεμεῖν. Hesych. ἀποτμεῖν.

V.829.(a) Hesiod. lib.1. v. 270. vid. supr. 61. & 283.

V.831.(a) sup.v.133.(b) sup.v.171. ἤτοι ἀπ. &c.(c) v. 32.(d) prou. ad corvos.

V.835.(a) sup.v.475.(b) Athen.lib.10.f.214.N.433. Hom.

(c) Hom. Il. λ. v. 171. vid. ib. Scholia. (d) Alexis: vid. γνώμας H. Steph. p. 454. (e) Pontianus vid. Ath. lib. 10. f. 443. (f) sup. v. 485.

V. 843. (a) v. 485. non dissimiliter Isocrates Philip. p. 262. pertinetq; eodem responsum ab Agesipoli datum referenti, Philippum paucis diebus Olynthum deleuisse: μὰ τοὺς θεοὺς, inquit, ἀλλ' οὐ τοιαύτην ἐν πολλῷ χρόνῳ οἰκοδομήσει. Plutarch. Apoph fol. 128. (b) vid. Eras. prou. *malum benè conditum*, &c. *mouere camerinam*, & similia.

V. 845. (a) Odyss. o, 45.

V. 849. (a) Sup. v. 61.

V. 851. (a) infr. v. 1033. (b) Odyss. θ. 351. (c) v. [illegible].

V. 853. (a) v. 108. (b) v. 368. (c) in vita Solonis [illegible]1. (d) lib. 6. in oratione Niciæ f. 420.

V. 855. (a) vid. & supr. v. 697. 643. 299. (b) prou. *viri infortunati procul amici.*

V. 863. (a) v. 184.

V. 867. (a) Celtis potissimum. Strab. lib. 7. f. 209 Arrian. lib. 1. f. 5. Sed vnde metus iste? an quia fabulam de Atlante cœlifero amplexi, metuerunt, vt perpetuò tantam ille molem sustinere posset? an quoniam secuti somnium Anaxagoræ cœlum ex lapidibus conflatum. (Laert. lib. 2. p. 95.) ideoq; aliquandò collapsurum crediderunt?

V. 871. (a) vid. infr. v. 1065.

V. 875. (a) Lib. 3. f. 106. (b) Moscho βαθύφυλλον Idyl. 5. v. 11. & per conf. ἀμφὶ, quomodo vocatur à Theoc. Idyl. 18. v. 44. & 46. (c) Ouid. Remed. 1. v. 141. *platanus riuo gaudet.*

V.887. (a)Hom. Iλ.ζ.v.538. (b)v. 288.vid. & Hom. hym.in Apoll.v.220.(c)Suid.κυψελιδῶν ἀνάθ.

V.893. (a)Hom. Iλ.β.350.

V.897.(a)Olymp. hym.7.v.80.

V.899. (a)Antholog. lib.1.cap.12.Ep.6. Ausonius prius dist.ita vertit:

Re fruere vt natus mortalis: dilige sed rem
Tanquam immortalis: sors est in vtroq; verenda.

Epig.137. cuius titulus Menandrum autorem facit.refer huc & exemplum Hipponici, de quo Isocr. ad Dem. p.4. (b)Hesiod. l.1.v.93. (c) Pyth. aur. carm. v. 37. (d) prou. *Felicium multi cognati.* sup.v.855. (e) Phœniss.v.445. (f) Iλ.ι.533.

V.929.(a) huc fortè referas Epith. θεοείκελος. Iλ.α.131. (b)vid.Odyss.v.433.(c)Iλ.ζ.216.meminit Lucia. εἰς ἀπαίδ.tom.1.p.760.(d)Plato 3.de Rep.fol.620. οὐκ οὖν ὅτῳ ἂν ξυμπίπτῃ ἔν τε τῇ ψυχῇ καλὰ ἤθη ἐνόντα, καὶ ἐν τῷ εἴδει ὁμολογοῦντα ἐκείνοις καὶ ξυμφωνοῦντα, τοῦ αὐτοῦ μετέχοντα τύπου, τοῦτ' ἂν εἴη κάλλιστον θέαμα τῷ δυναμένῳ θεᾶσθαι;(e)v.41.

V.943.(a) lib.10.f.225. N.457. Dalecampius hunc sensum adscribit: *Quinq; classis præfecti, pugnam decē nauibus commiserunt. Præliatum saxis, quamuis in æquore saxum nullum possit colligi. Bellatores siti perierunt, ardore pugnandi æstuantes & sitibundi, quamuis aqua mentum superaret depressis ac submersis nauibus.* Vid.& Casaub.animadu.in eundē locum, f. 485.

V.953. (a)lib.1.v.61.

V.957. (a) sup.v.128. (b) legitur apud Gellium, lib. 12.c.11. (c) Hippol.v.428. vid.prou.*Tempus omnia reuelat.*

V.965.

V.969. (a) Athen.lib.10.f.214.N.434.(b) f.216.N.437.

V.977. (a) v.80. (b) Etymol. Ionibus tribuit fol.473. Eustathius vtrisq. Iliad. f.53. nam, vt idem fol.7. lin.32. ἐν πολλοῖς ἐπιμερισμοῖς αἱ δύο αὗται διάλεκτοι. (c) ἄλλων, Anthol. lib.1.c.9. Epigr. penult.

V.983. (a) ad v.657.

V.985. (a) Philoctet.v.504.(b) Olymp.hym.2.v.62. (c) Odyss. Σ.v.135, Similiter Eurip.Hippol.v.701. & Terent.Hec. 5.3.

V.987.(a) Apoll.Rhod.4.Arg.v.1767.[illegible]

V.991.(a) [illegible], secund. Anthol. 1. c. 91. Ep.1. tametsi Gilbertus Cogn. ex vetustissimo Epigrammatum codice asscribit Luciano, cuius vid. tom. 4.p.574.

V.997.(a) serm.49.N.168.

V.1001.(a) vt & supr.v.977. (b) Idyll.14.68.

V.1011.(a) sup.v.1002.

V.1017.(a) sup.v.846.(b) Strab.l.13.fol.430.

V.1021.(a) lib.1 v.285.

V.1023.(a) Med.v.1056.(b) Aristoph. Acharnens.v.449. (c) ibid.v.479.(d) sup.1019. (e) Idyll. 21.1. (f) sup.815. (g) Ιλ.θ. 16. (h) Hesiod.l.1.v.354.

V.1033.(a) supr.v.851.

V.1035.(a) Ιλ.χ. 30.(b) Euseb.l.5.præp. Euang.f.132. Athen.l.1. f.11.N.22. Plinius eundem sensum citat l.23.c.1. ex Hesiodo, quem vid. lib.2.v.206.& seqq.(c) Athen.ibid. & l. 10. f. 212. N.430. Plutarch. 1.Symp. quæst.1.Gell. lib. 17.11.

V.1043.(a) Eurip.Alc.v.788. supr.v.474.

*V.*1045.(a)Iliad.α.297.δ.39.ι.259.& alibi. (b)Iliad. β.33.

*V.*1051.(a) Theog.93.sup.v.755.(b)vid.Schol.Thuc. lib.3.f.242.n.3.Sylburg.ad fol.471.Pausan.

*V.*1055.(a) vid.Bud.Comment.Gr.lin.f.544.Similia apud Hesiod.1.42.Soph.Oed.Tyr.711.741.& alibi.

*V.*1059.(a) lib.8.fol.168.N.336.(b)v.790.(c)v.5.(d) Eurip.Bacch.v.772. vid.prou. *Sine Cerere & vino friget Venus.*

*V.*1065.(a)sup.v.871.

*V.*1069.(a)sup.v.215.(b) Odyss.ν.291.(c)ibid.v.299. (d)v.331.(e)ex Eurip.Cycl.v.316.

*V.*1073.(a)sup.v.659.585.159.(b)v.785.(c)v.586.

*V.*1077.(a) sup.v.39.

*V.*1081.(a)v.383.

*V.*1083.(a)lib.3.f.96.

*V.*1099.(a)lib.1.fol.39.N.69.

*V.*1105.(a)sup.v.619.

*V.*1113.(a)lib.1.v.311.

*V.*1119.(a)lib.7.f.252.N.454.vid.prou. *Animus in auribus.*& Cam.problem.9.decur.1.

*V.*1125.(a) Alcæus: οἶνον γὰρ Σεμέλας καὶ Διὸς λαθικάδε' αἰθρώποισιν ἔδωκεν,apud Athe. lib.10.f.212.N.430.(b) Pausan.Lacon.lib.3.f.102.

*V.*1129.(a)Suid.αε.

*V.*1131.(a) Hesiod.lib.1.v.96.(b)ibid.v.174.& seqq. (c)Ouid.Pont.1.7.

Hæc Dea cum fugerent sceleratas Numina terras,
In dijs inuisâ sola remansit humo.

V.1149.(a)sup.v.1115.
V.1153.(a)Iliad.λ.636.
V.1157.(a)sup.v.409.(b)sup.v.441.
V.1167.(a) sup.v.31.(b) in sept.ad Theb.v.526.(c)1.
Cor.15.33.sup.305.(d)Odyss.ϑ.837.λ.463.
——— Κακὸν δ' αἱμυλίαι βάζειν.
V.1177.(a)vid.& supr.v.639.& 153.
V.1181.(a)Iob.28.v.28.Ps.111.v.10.Prou.1.7.& alibi.
(b) ad Demonic.p.6.
V.1183.(a) habentur nunc circa fin.v.1233.(b) sup.v.
797.
V.1187.(a) sup.v.727.
V.1191.(a)v.488.Virg.Aen.6.436.
——— *Quàm vellent æthere in alto*
Nunc & pauperiem, & duros perferre labores.
V.1195.(a) vid.apud Herod.lib.6.Er.f.229.N.413.
V.1197.(a)lib.2.v.66.
V.1217.(a) Rom.12.15. χαίρειν μετὰ χαιρόντων, καὶ κλαίειν μετὰ κλαιόντων.
V.1219.(a) sup.v.61.
V.1223.(a)v 602.(b)v.182.
V.1225.(a) Pind.Olymp.7.v.53.
V.1237.(a) Athen.lib.10.f.227.N.457.

FINIS.

Errata,

QVORVM PLERAQVE OB LITERARVM ACCENTVVMQVE, AC punctorum in Prototypo exilitatem videntur irrepsisse, ad hunc modum corrigantur:

IN præfat. p. 2. l. 4. πάμπολλον. lin. 15. τίκμηρ lin. 20. ἐντυποῦσι. p. 3. l. pen ἵζειν. p. 7. l. 19. ἐπιβαλλών. In Hypomn. vers. 6. l. 2. ῥᾳδι. v. 12. l. 2. τερείαν. lin. 6. πολυθρυλλ. v. 22. l 9. ισφᾶν. v. 53. l. 1. ἐνταῦθα v. 129. l. 7. ἥλιος. v. 173. l. 24. ἔχει. v. 196. l. 11. διαλανέτι. v. 203. l. 3. παραβολλυθεν. v. 213. l. 1. πολυτρ. v. 219. l. 3. θορυβεῖν. v. 236. l. 17. σοχαζ. v. 288. l. 3. ἀθῶ. v. 323. l. 10. πρᾶμος. v. 329. l. 4. ἰυβείας. & mox ἰδ. v. 349 l. 4. ἴδμ. v. 421. l. 10. ἄτι v. 425. l. pen. πολλῶν. v. 437. l. 5. μένωσι. v. 439. l. 3. λαλ. τι. v. 472. l. 2. ποιῆσαι ἀναγκ. partic. μὴ omissa. ib. lin. 6. ἰκανῶς. v. 487. l. 3. ἰκκλησ. v. 489. l. 2. προσήκοντα. v. 511. l. 16. οἴαν. v. 599. l. 4. μετὰ δὲ ἀρ. v. 603. l. 13. ἰαμβεῖα. v. 683. l. 8. γιγνομ. v. 697. l. 10. μαθήματα. v. 729. (pag. 86. l. 11.) ἥδυ. v. 771. l. vlt. προθύμως. v. 803. l. 4. πρατ. v. 823. l. 2. ἰδυπαθεῖας. v. 875. l. 9. μακροχ. v. 887. (pag. 102. l. 2.) τὸ ἐν ὀλ. v. 899. (p. 104. l. 16.) [illegible] v 957. l. 17. ἐγώ. v. 1011. l. 5. συνομιλ. v. 1077. l. pen. [illegible] v. 1087. l. 11. [illegible] & l. 12. βρόγχ. v. 1237. l. 3. κόχλα.